

51
51

YILDIZ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

M.M.

35.000 K.

R.151
451

SAĞLIK TURİZMİNDE
KAPLICA YAPILARI

Yüksek Lisans Tezi
mimar İSMAİL ÇINAR

İstanbul 1991

YILDIZ ÜNİVERSİTESİ
GENEL KİTAPLIĞI

Kot : R 151 /451
Alındığı Yer : Fen Bilimleri Enst.....
Tarih : 30/3/1992
Fatura : -
Fiatı : 35.000.-TL
Ayniyat No : 1/3
Kayıt No : 48281
UDC : 725.75
Ek : 11 Yaprak Eylem Türü
gösterim İstatistik

YILDIZ
ÜNİVERSİTESİ

KİTAP
TÜPHANESİ

YILDIZ ÜNİVERSİTESİ
L.Ü. No 46/168

YILDIZ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

SAĞLIK TURİZMİNDE
KAPLICA YAPILARI

Yüksek Lisans Tezi
mimar İSMAİL ÇINAR

İstanbul 1991

İÇİNDEKİLER

ÖZET	
İNGİLİZCE ÖZET	
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1. KAPLICA TEDAVİSİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ	3
BÖLÜM 2. SAĞLIK TURİZMİNDE KAPLICALARIN YERİ VE ÖNEMİ	7
2.1.Sağlık Turizmi	7
2.2.Kaplıca Tanımı	7
2.3.Turizm Sektöründe Kaplıcalar	7
2.4.Sağlık Sektöründe Kaplıcalar	9
BÖLÜM 3. KAPLICA PLANLAMASINDA TIBBİ İLKELER	10
3.1.Tıbbi İlkeler	10
3.2.Kaplıcalarda Tedavi Planları	11
3.3.Kaplıca Tedavi Kuralları	12
3.4.Doğal Tedavi Etkenlerinin Özellikleri	12
3.5.Kaplıca Tedavisinin İnsan Sağlığına Etkisi	14
3.6.Kaplıca Tedavisinde Yer Seçimi	15
BÖLÜM 4. KAPLICA VE KÜR MERKEZLERİNİN TASARIM YÖNTEMLERİ VE MİMARİ İLKELER. AVRUPA'DAN VE TÜRKİYE'DEN KAPLICA ÖRNEKLERİ	16
4.1.Kaplıca Yerleşme Yeri İle İlgili Çalışmalar	16
4.2.Kullanım Amaçlarına Göre Kaplıca Tasarımı	18
4.3.Kaplıca Ve Kür Merkezlerinin Tasarım İlkeleri	18
4.4.Kaplıca Ve Kür Merkezlerinde Yer Alan Üniteler	19
4.5.Kaplıcalarda Yer Alan Birimlerin Yüzde Olarak Sıralandırılması	24
4.6.Avrupa'dan ve Türkiye'den Kaplıca Örnekleri	27
BÖLÜM 5. TÜRKİYE'DE MADEN SUYU POTANSİYELİ VE ÜLKE GENELİNDE DAĞILIMI	43
5.1.Türkiye'de maden suyu Potansiyeli	43
5.2.Türkiye Kaplıcaları Ve İçmeleri	44
5.3.Türkiye Kaplıcaları Endikasyon Cetveli	45

BÖLÜM 6. SONUÇ	49
EK.1.TÜRKİYE'DEKİ KAPLICA YERLEŞMELERİ İLE İLGİLİ İSTATİSTİKLER	52
2.KAPLICA YERLEŞMESİ TEDAVİ PLANI	54
3.BALNEOTERAPİ ENDİKASYONLARI VE KAPLICA TEDAVİSİ KURALLARI	55
4.KAPLICALARDAKİ KULLANICI EYLEMLERİ	60
5.KAPLICALARDA YER ALAN BİRİMLER VE EYLEM TÜRLERİ	74
6.AVRUPADAN BİR ÖRNEK,FRANSADA MADEN SUYU POTANSİYELİ VE ÜLKE GENELİNDE DAĞILIMI	105
7.SALİHLİ KURŞUNLU KAPLICALARI ÖNERİ PROJE	110
KAYNAKLAR	I
ÖZGEÇMİŞ	IV

ÖZET

Sağlık turizminin en önemli bölümlerinden biri olan kaplıcalar ve bununla ilgili tesisler tezin konusunu oluşturmaktadır. Tıp, mimarlık ve ilgili mühendislik dallarının birlikte çalışmasıyla gerçekleştirilen kaplıca tesislerini anlatan tez, 5 bölümde incelenmiş ve çalışma bu şekilde tamamlanmıştır.

BÖLÜM 1

Bu bölümde kaplıcaların tarihçesi verilmiş, geçmişten günümüze kaplıcaların gelişimi ve kullanımı anlatılmıştır.

BÖLÜM 2

Sağlık turizmi ve kaplıcaların tanımı yapılmış, kaplıcaların sağlık turizmindeki yeri ve önemine değinilmiştir. Rakamlarla sağlık sektöründe kaplıcalar anlatılarak bölüm tamamlanmıştır.

BÖLÜM 3

Kaplıca planlamasında tıbbi ilkeler anlatılarak tedavi planları belirtilmiştir. Kaplıca tedavisinin insan sağlığına etkisi ve kaplıca tedavisinde yer seçimi de bölüme ait konular arasındadır.

BÖLÜM 4

Kaplıca ve kür merkezlerinin tasarım yöntemleri ve mimari ilkeler üzerinde durulmuştur. Kaplıca ve kür merkezleri ile bunlarda yer alan üniteler incelenerek rakamsal bilgiler verilmiştir.

BÖLÜM 5

Türkiye'de maden suyu potansiyeli ve ülke genelinde dağılımı incelenmiştir.

BÖLÜM 6

Tezin sonucu bu bölümde verilmiştir.

SUMMARY

This work of thesis is focused on the spas which are one of the most important subject in the health tourism. It consists of 5 chapters and their additions in which the spa complexes have been analyzed.

1. CHAPTER

In this chapter, after a short appraisal of the history of the spas the utility of them have been examined from the former times up to that date.

2. CHAPTER

In this chapter, the health tourism and the spas have been defined and the importance of them in the tourism sector has taken into consideration. At the last part of this chapter, the spas have explained by giving the statistical values and calculations.

3. CHAPTER

In connection with the curing facilities planning that are applied in the spas the medical principles in the spa design are also considered.

The effects of the spa curing for the human health and, the selection of the location area of the spas have been also studied in this chapter.

4. CHAPTER

The design methods and the architectural design principles of the spas and their medical treatment centers have been examined. Also the units and the divisions of the spas have been explained by giving the results of the researchs.

5. CHAPTER

The mineral water potentials of Turkey and their distribution areas in the whole country have been investigated in this part.

6. CHAPTER

The objective and the result of this research have been explained in this chapter.

GİRİŞ

Üzerinde yaşadığımız Dünyanın yeraltındaki bilinen ve bilinmeyen madenleri eriterek ve yeryüzüne taşıyarak fışkıran şifalı suların tedavi edici özelliklerini insanlar binlerce yıldan beri bilmektedirler. Günümüzde de şifa veren doğal kaynaklar geçmiş çağlardan daha fazla katılımla kitlelerin hizmetine sunulmuştur.

20. yüzyılın başlarına kadar kaplıca yapıları genelde tedavi ve kısmen dinlenme amaçlı planlanmaktaydı. Bu yüzyılla birlikte tedavi, dinlenme ve eğlenme gereksinimleri ön plana çıkmış ve kaplıca yapılarından toplumlar daha fazla yararlanır olmuşlardır. Tıbbın dev adımlarla ilerlemesine karşın, bilinen hiçbir ilacın kaplıca tedavisinin yerine geçmemesi, kür istasyonlarının ön plana çıkmasında ana neden olmuştur. Kaplıcaların tedavi edici özelliklerinin yanı sıra kişileri kendine çekebilecek hizmet ve aktiviteleri bünyesinde barındırabilmeleri olayın başarılı bir şekilde sonuçlanmasını sağlamıştır. Özellikle batılı ülkeler kaplıca turizminin ülke ekonomilerine olan katkılarını çok iyi değerlendirerek bu konuda öne geçmeyi bilmişlerdir.

Türkiye doğal kaynaklar konusunda zengin, turizme elverişli bir ülkedir. Yaz ve kış turizminin gelişmesi için harcadığı çabayı sağlık turizmi ve termalizm için harcadığını söyleyemeyiz. Maden suyu, çamur ve gaz kaynakları açısından şanslı konumdayız. Sayıları kimi kaynaklara göre 800, kimi kaynaklara göre 1300 civarında olan şifalı sularımızın yeterince değerlendirilemediği ortadadır. Nitelikli tesis sayısının azlığı, kullanıcıların kaplıcalardan ve şifalı sularından yararlanamamasında ana etkindir. Tedavi edici özelliklerinin yanı sıra kitleleri dinlendirici, eğlendirici

ve sağlık y6n6nden koruyucu kaplıca tesislerinin başarılı bir tanıtımla gerek içerden, gerekse dışardan turist çekmesi doğal sonuç olacaktır.

21. y6zyıla girerken artan evre kirliliği, gittikçe dolan eğlendirici ve dinlendirici olma 6zelliklerini yitirmeye başlayan kıyılarımız yakın bir gelecekte ikincil seçeneklerden biri olan kaplıca turizmini 6n plana çıkarabilecektir. Almanya, Avusturya gibi batılı 6lkelerde termal kaynak potansiyeli 6lkemize g6re çok daha azken, yalnızca sağlık turizm gelirlerinin 6lkemizin t6m turizm gelirlerinden daha fazla olması d6ř6nd6r6c6d6r.

Bu çalışmanın ana amacı T6rkiyedeki var olan kaplıca potansiyeline ve gelişmesi beklenen sağlık turizmi olgusuna dikkat çekmek ve konuyla ilgili yayınların çoğalmasına katkı sağlamaktır.

Tedavi merkezlerinin ve dinlenme tesislerinin planlama ilkelerinin yeterince bilinmemesi, Devletin ve ilgili kurumların olaya yeterince sahip çıkmaması T6rkiyede sağlık turizminin 6n saflara y6kselmesini engelleyici nedenlerdendir denilebilir. T6rk toplumunun kaplıca bilincini geliştirmek ve kaplıcalarını yalnız hasta olunduğunda gidilen yerler olmaktan çıkartmak, dinlenme ve eğlenme işlevlerini, tedavi işleviyle birleştirmek şarttır. Konuyla ilgili yayınlar ve nitelikli tesisler arttıkça, T6rkiyede sağlık turizminin hak ettiği yeri alacağı ve 6lkemize 6nemli ekonomik katkılar sağlayacağı tartışmasız kabul edilmelidir.

Yapılan bu çalışmada, kaplıcaların tarihsel gelişimi ve g6n6m6zdeki kaplıca yapıları, tedavi merkezleri ve yan 6niteleri anlatılmıştır. Mimarlık ve tıbbın, diğer ilgili m6hendislik dallarıyla ortaklaşa çalışması sonucu ortaya çıkartılan kaplıca yapıları bu y6nleriyle diğer turistik tesislerden ayrılmaktadır.

Sağlık turizmine konu olan k6r uygulamalarının kaynakları ve eşitleri tanıtılmaya çalışılmış, ekler b6l6m6nde de konuyla ilgili açıklayıcı bilgi ve tablolarla çalışma tamamlanmıştır.

1. BÖLÜM

KAPLICA TEDAVİSİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Bilindiği kadarıyla kaplıca tedavisinin geçmişi Milat öncesi devirlere kadar uzanır. Günümüze ulaşabilen bilgilerin eksikliği nedeniyle kesin değerlendirme yapılamamakla birlikte Afrikada Mısır ve Madagaskar'da sıcak suların din ve sağlık amacıyla kullanıldığını Tevrat'tan öğrenebilmekteyiz (1). Gene bu dönemlerde Hindistan, İran, İsrail, Yunanistan ve İtalyada yaşayan toplumlar ile Cermenler ve Keltlerden kalan arkeolojik bulgulara bakarak insanların tarihin bu döneminde sıcak suların pek çok hastalıklara iyi geldiği hakkında fikir sahibi olduklarını anlamaktayız. Cermen ve Keltlerin kullandıkları, St. Moritz'de M.Ö. 2000 yıllarına ait kalıntılarda Anadoludaki kaplıca uygulamalarına ait örneklerdir.

Mısırlıların, Etrüsklerin bu konudaki uygulamalarından sonra Yunanlılar kaplıca tedavisine ilk bilimsel görüşü kazandırmışlardır. Yunanlı tarihçi Herodot (M.Ö. 484-406)'un 9 bölümlük eserinde bu tedavinin ana ilkelerinden bahsedilmiştir. Modern tıbbın kurucusu olan Yunan hekimi Hippokrat (M.Ö. 460-377), "De Nature Hominis" adlı kitabında, doğal kaynaklarla tedavinin esasını, ekolojik yaklaşımla ilk açıklayan bilim adamıdır. Bu dönemdeki uygulamalara örnek Agamemnon Kaplıcaları, Helenistik çağdakilere örnek de, Büyük İskender'in kullandığı Kestanbolu Ilıcalarıdır (M.Ö. 334) (2).

Romalılar döneminde ise kaplıca tedavisi günümüz anlayışına yakın bir anlam kazanarak daha başarılı uygulamalar gerçekleştirilmiştir. Gerek İmparatorluk askerlerinin savaş sonrası rahatsızlıklarının tedavisi, gerekse de spor amacıyla sıcak su kaynaklarını kullanan Romalılar, mimari açıdan da kaplıca mimarisine büyük katkıda bulunmuşlardır. Romalılar banyo tesislerinde temizlenme amacı ile soğuk ve ısıtılmış normal suyu

- (1) Tıbbi Ekoloji ve Hidro-Klimatoloji Dergisi, 1. Ulusal Balneoloji Sempozyumu, Özel Sayısı, Cild: 2, Sayı: 2-3, S. 3, 1984.
- (2) Çekirge, N., Kaplıcalardaki Kür Ve Rekreasyon Birimlerinin Planlaması Ve Tasarımı İçin Bir Metod, Türkiye'ye Yönelik Bir Uygulama, Kent Matbaası, Ankara 1982, S. 7.

spor, tedavi için ise maden suyunu kullanmışlardır. Romalılardan günümüze ulaşan Anadolu kaplıcaları arasında Pamukkale-Hierapolis önemli bir termal merkezdir. Diğer bilinen merkezler ise Ankarada Haymana, Kızılcahamam, Ayaş, Afyonda Gazlıgöl, Amasyada Hamamözü Balıkesirde Gönen ve Edremit, Bursa, Yalova, Çanakkalede Kestanbolu, Diyarbakırda Hasankale, İzmirde Kelalan, Urlada Klazoumen, Konyada Ilgın, Kütahyada Yoncalı, Samsunda Havza, Tokatta Sulusaray ve Yozgatta Terzilidir.

Orta çağda, Hristiyanlık felsefesinde, kaplıcalar putperestlik sembolü kabul edilmiş ve bu nedenle yakılıp yıkılmıştır. Uzun yıllar boş inançlar sonucu kaplıcalar gereken ilgiyi göremiştir. Avrupada yeniden uyanış kaplıcalarla ilgili ürünlerini ancak 16. yüzyılda verebilmiştir. Bu yüzyılda Arap, İspanyol ve İtalyan doktorların geliştirdiği değerli tıp yayınları başka doktorlar tarafından izlenmeye başlanmış ve sonuçta kaplıcalarla ilgili yeni yapıtlar ortaya çıkmıştır.

Bizanslılarda kaplıca mimarisi Roma hamamları örnek alınarak yapılmıştır. Bizanslılardan günümüze kadar ulaşan en önemli kaplıca yapısı Yalova kaplıcalarıdır. Bu dönemden günümüze ulaşabilen diğer kaplıcalar arasında Bursa-Armutlu, Samsun-Havza, Çorum-Beke kaplıcalarını sayabiliriz.

Selçuklu Türkleri 11. yüzyılda geldikleri Anadoluda, eski dönemlerde harap kalan ve kaderine terk edilen kaplıca yapılarını kendi zevk ve anlayışlarına göre yeniden canlandırmışlar ve yeni tesisler kazandırmışlardır. Türkler yıkanma ve temizlik anlayışlarıyla termalizm literatürüne girmişlerdir. Roma ve Japon hamamlarıyla Türk hamamları da en bilinen örnekler arasında yer almıştır.

Kaplıca tedavisiyle ilgili bilimsel yayınların Türklerde ne zaman başladığı kesin olarak bilinmiyor. Bu konuda bilinen ilk yayın 1721 yılındaki Bursalı Hekim Ali Münşi Efendinin "Bıdaotül Müptedi" adlı şifalı sular hakkında yazdığı kitaptır(1). Viyanalı tıp profesörü Dr. Bernard'ın 1842 yılında "Les Bains de Brouse" adlı kitabı da konunun tarihçesiyle ilgilenenlerin ilk başvurduğu kitaplardandır. Bu çalışmalardan başka Hammer ve Celvi'-

(1) Tıbbi Ekoloji ve Hidro-Klimatoloji Dergisi, a.g.e., S.4.

nin jeolojik etüdüleri, Cevat Tahsin, Fehmi Rıza, Nazmi Asaf Beylerin , Lepape, Boreded, Geslin'in kimyasal etüdüleri önemli yayınlar arasındadır(1).

17.,18. ve 19.yüzyıllarda kaplıca yerleşmeleri asiller için birer eğlence yeri olarak görülmüş ve fakirler için kaplıca yapılarının biraz dışında açık havuzlu kaplıcalar yapılmıştır.17.yüzyılın ikinci yarısında,tıbbi olarak içme kurallarının belirlenmiş olmasına karşın, kaplıcalar içmelerin yanında daha az önemli kabul edilmiştir.Bu çelişki Balneolojideki(2) gelişmeler ve yeni analiz yöntemleriyle aşılmış ve suların sınıflandırmaları yapılmıştır.Glaus,bu devirlerde yapılan önemli kaplıca merkezleri arasında Bad Prymont,Baden-Baden,Bad Hamburg (Almanya),Karlsbad,Marienbad(Çekoslovakya),Baden'i(İsviçre)saymaktadır(3).

Osmanlılar ise Selçuklulardan devraldıkları kaplıca mirasını iyi değerlendirmişler ve gittikleri her ülkede de yeni kaplıca yapıları yapmaya özen göstermişlerdir.Osmanlılar Türklük geleneklerini kaplıca yapılarında da göstermişler ve akan suyla yıkanmayı ilke edinmişlerdir.Bilindiği gibi Yunan,Roma ve Bizans kaplıcaları açık yüzme havuzları ve banyo yerlerine verdikleri önem Osmanlılardan konuyla ilgili en önemli farklılıktır.

Osmanlıların Anadoluda gerçekleştirdikleri en önemli kaplıca yapıları Bursada bulunmaktadır.Özellikle Yeni Kaplıca,çağının tüm özelliklerini yansıtan bir yapıdır.Kanuni Sultan Süleyman'ın damadı Rüstem Paşa tarafından 1520-1566 yılları arasında yapılmıştır.Bursada diğer önemli kaplıca yapıları olarak Eski Kaplıca,Kükürtlü Kaplıca,Kaynarca Kaplıcası,Kara Mustafa Kaplıcası, Armutlu Hamamı sayılabilir.Anadolunun değişik yerlerinde Osmanlı döneminde yapılmış pekçok kaplıca yapısı bulunmaktadır.

Osmanlıların ele geçirdikleri topraklarda kaplıca yapıları yaptığını görmekteyiz.Evliya Çelebi 1622 yılında Budapeşte'yi ziyaret etmiş ve kentin sekiz yerinde eksiksiz kaplıca tesisleri olduğunu yazılarında anlatmıştır.Ayrıca Sofya'da,diğer Bulgar şehirlerinde ve Balkan ülkelerinde Osmanlı dönemine ait

(1) Tıbbi Ekoloji ve Hidro-Klimatoloji Dergisi,a.g.e.,S.4.

(2) BALNEOLOJİ-Balneology:Maden suları ile yapılan tedaviyi inceleyen bilim dalı.

(3) Çekirge,a.g.e.,S.9.

pekçok kaplıca yapısı bulunmaktadır.

20.yüzyılda üniversitelerin tıp fakültelerinde balneoloji öğreniminin başlatılması ve araştırma enstitülerinin kurulması kaplıca tedavisinin ilerlemesine hız kazandırmıştır.Bütün bu birikimlerin sonucunda 2.Dünya Savaşı sonrası sentetik ilaçların tıpta yaygın kullanılması,kaplıca tedavisine geriletmemiş,aksine doğal bir tedavi olarak ön saflara çıkartmıştır.Bugün tıpta kullanılan hiçbir ilaç kaplıca tedavisinin yararını sağlamaktan uzaktır.Bozulmamış doğal çevrede gerçekleştirilen kaplıca yapıları,bünyesinden fışkıran hayat veren sularla şifa dağıtmada örtülü hastane görünümündedir.Gelişmiş ülkeler kaplıca tedavisinin bu olumlu yönünden vatandaşlarını kitleler halinde yararlandırmaya başlamışlardır.Memur,işçi ve emeklinin sağlığını korumak ve işgücü kaybını önlemek amacıyla termal tedavi giderlerini karşıladığı,sosyal termalizm uygulaması gelişmiş ülkelerde oldukça geniş çapta hizmet vermektedir.Devletlerin kaplıca tedavisine olumlu yaklaşımları günümüzde gittikçe gelişen ve bünyelerinde araştırma enstitüleri bulunan kaplıca yapılarının artmasına olanak sağlamaktadır.

Cumhuriyet döneminde Türkiyede kaplıca mimarlığı alanında önemli bir gelişme olduğu,neyazık ki söylenemez.Çağdaş tıp ve tekniklerden yararlanılarak ancak belirli sayıda kaplıca yapıları yapılabilmıştır.Atatürk'ün yakın ilgisi sonucu Yalova Kaplıcaları ele alınmış ve yeni tesisler yapılmıştır.Zamanına göre modern sayılabilecek yapılarla,yeni bir dönemin başlayacağı düşüncesi henüz gerçekleşmemiştir.

2. BÖLÜM

SAĞLIK TURİZMİNDE KAPLICALARIN YERİ VE ÖNEMİ

2.1. SAĞLIK TURİZMİ

Sağlık turizmi,sağlığı koruma ve iyileştirme amacıyla belirli bir süre için yer değiştiren insanların doğal kaynaklara dayalı turistik bir tesise giderek kür uygulaması,konaklama,beslenme gereksinimlerini karşılama olayıdır.Sağlık turizmine konu kür uygulamalarının kaynaklarını kaplıca suları, iklim,deniz suyu,tatlı su oluşturmaktadır.Kaplıca suları ile yapılan kür türüne Balneoterapi (Balneotherapie),iklim kürüne Klimaterapi (Climotherapie),deniz suyundan ve havasından yararlanılarak yapılan kür türüne Talassoterapi (Thalassotherapie),tatlı sularla yapılan kür türüne ise Hidroterapi (Hydrotherapie) adı verilmektedir.

2.2. KAPLICA TANIMI

Çağdaş tıp anlayışı ile,ekolojik,"Kaplıca Tedavisi",doğal enerji kaynaklarından sıcak maden suyunun,kaynağının bulunduğu yöreye özgü iklim koşullarıyla,biyolojik ortamın etkilerinin birleştiği"Kür"biçiminde uygulanmasıyla,organizma üzerinde şifa etkisi kanıtlanan bir"Tedavi Sistemi"dir.

Kaplıca tedavisi anlamındaki"Balneoterapi"Yunancadan türeyen bir terim olarak,litresinde lgr.ın üzerinde mineral, 20 ºC üzerinde sıcaklık ve belirli oranda doğal gaz taşıyan sularla yapılan tedaviyi anlatır.

Mimarlık dilinde kaplıca üzerinde yapı olan maden sularının literatürdeki adıdır.Kapalı ılıca kelimelerinin Türkçedeki günlük kullanımı sonucu bu deyiş kaplıca olarak değişmiştir.Kaplıcanın karşılığı olan yabancı kelimeler;İng.Spa, Fr.station thermale,Alm.Baderhaus,Kurmittelhaus.

2.3. TURİZM SEKTÖRÜNDE KAPLICALAR

Turizm sektörünün ülke ekonomilerine katkıları sonucu

batılı ülkeler 20. yüzyılda ve özellikle ikinci yarısında bu alanda büyük yatırımlar yapmışlardır. Kitlelerin alım gücünün eskiye oranla çok artması, boş zamanları değerlendirme gereksinimleri ve yabancı yerleri tanıma isteği bu önemli hizmet sektörüne öncelik kazandırmıştır. Yaz ve kış turizminin genellikle mevsimlerle sınırlı olmalarına karşın, kaplıca turizminde bu olumsuz etkenlerin olmaması, özellikle batılı devletlerin turizm yatırımlarının önemli bir bölümünün sağlık turizmine kaymasına neden olmuştur. Yapılan bu yatırımlar kısa sürede sonucunu vermiştir. Örneğin Avusturya'da termal istasyonların ülkeye ekonomik katkısı tüm turizm gelirlerinin % 20'sine yaklaşmıştır(1). Bu ülkede hidromineral kaynak sayısının Türkiye'nin 1/30'u kadar olduğu düşünüldüğünde Ülkemizdeki kaplıcaların turistik potansiyeli kendiliğinden ortaya çıkar.

Sağlık turizmi tesislerinin çeşitli müşteri tiplerine, özellikle ödeme gücü belli bir düzeye erişmiş 40-60 yaşları arasındaki insan gruplarına hizmet götürebilmeleri şansının olması Türkiye'de devletin ve özel sektörün bu konuda yatırım yapmasını gerekli kılmaktadır. Belli mevsimlerle kısıtlı olmayan sağlık turizmi kitleleri 12 ay boyunca her dönem kendisine çekebilecektir. Yaz turizminin yaygın olarak revaçta olduğu bölgelerimizde sezon dışı aylar, bu alanda yapılabilecek akılcı yatırımlarla çok daha kârlı işletme tipleri ortaya çıkartabilir. Yaz mevsiminin hareketli günlerinin sona ermesiyle, bir sonraki yazı beklemekten başka seçenekleri olmayan Muğla Sultaniye Kaplıcaları, Bursa Armutlu Kaplıcaları, Çanakkale Kestanbolu Kaplıcaları, İzmir Çeşme ve Şifne Kaplıcaları kış mevsiminde de rahatlıkla çalışabileceklerdir. Bu alanda örnekleri çoğaltmak mümkündür. Denize yakın konumda olan bu kaplıcalarda termal istasyon olmalarının getirdiği avantajlar yanısıra, deniz-kaplıca kür tesislerinin de yapımıyla Ülkemize önemli döviz girdileri sağlayabilir. İlk etapta civar tatil köyleri bünyelerinde buldukları açık yüzme havuzlarını kapalı yüzme havuzları haline getirebilir. Deniz suyunun 20 C°'nin üzerinde ısıtılması sonucu deniz kürü uygulaması Ege ve Akdeniz kıyılarımızda önemli başarı şansı

(1)Çekirge, a.g.e., S.22.

yakalayacaktır.

2.4. SAĞLIK SEKTÖRÜNDE KAPLICALAR

Kaplıcaları turizmin diğer dallarından ayıran en önemli tarafı doğrudan doğruya insan sağlığını korumaya ve tedavi etmeye yönelik olmasıdır. Sağlıklı bir toplum yetiştirmeye değer veren uluslar "Sosyal Termalizm" uygulamasını başarıyla sürdürmekte ve bu yönleriyle de gelişmekte olan toplumlara örnek olmayı sürdürmektedirler. Batılı devletler memur, işçi ve emeklisinin sağlığını korumak amacıyla termal tedavi giderlerini karşılayarak toplumlarına hizmet vermektedirler. 1979 istatistiklerine göre Fransa'da 100 kür merkezinde yılda 530.000 , Almanya'da 142 merkezde 1.650.000 , İtalya'da 1.250.000, Çekoslovakya'da 600.000 , S.S.C.B.'de 6.000.000 , İsviçre'de 900.000 kürist, devletlerinin kendilerine sağladığı bu olanaktan yararlanmaktadır(1). Yapılan bu harcamalar ülkeler ekonomilerine daha az işgücü kaybı ve sağlıklı, mutlu bireylerin başarılı çalışmaları ile geri dönmektedir. Devletlerin kendi vatandaşlarına yaptığı harcamalar ve termal tesis yatırımlarının ikinci kazancı da yabancı turistlerin konaklamaları ve bıraktıkları ekonomik artı değer, akılcı yatırımın ne demek olduğunu bir diğer örneğidir.

(1) Tıbbi Ekoloji ve Hidro-Klimatoloji Dergisi, a.g.e., S.6.

3. BÖLÜM

KAPLICA PLANLAMASINDA TIBBİ İLKELER

Doğal tedavi etkenlerinden, kaplıcalardan sağlık için yararlanılmaktadır. Belirlenmiş olan tedavi planları sağlık amacına yönelik uygulanır. Kaplıca yerleşimleri ve tesisleri ayrıca dinlenme ve eğlenme gereksinimlerini karşılamak için de kullanılır. Kaplıcalar rekreasyon(1) amaçlı kullanıldığında maden sular, normal sularla karıştırılıp kullanılır. Sağlık amaçlı kullanımda ise kaynaktan alındıkları bileşim esaslarına göre kullanılır.

3.1. TIBBİ İLKELER

Tıp fakültelerinin Tıbbi Ekoloji ve Hidro-Klimatoloji Ana Bilim Dalında uzmanlık eğitimi görmüş hekimlerin yönetiminde ve bünyelerinde araştırma enstitüsü olan kaplıca tesislerinde hastaların ve sağlıklarını koruma amaçlı küristlerin tedavi ve bakımları öncelikli tıbbi ilkedir.

Doğal tedavi etkenlerinden maden suları, çamurlar ve gazlardan yararlanarak ve diğer tedavi yöntemleri ile de desteklenerek gerçekleştirilen kür sonucunda, küriste nelerin kazanılmasının amaçlanacağına genel bir tıbbi yaklaşımla saptanması, kaplıca yerleşmesinin ve kaplıcanın işlevlerinin belirlenmesinde yardımcı olmaktadır. Ayrıca, maden suyu türleri, çamurlar ve gazların, hangi tür hastalıkların tedavilerinde kullanıldıklarının belirlenmesi, kürün tıbbi programlanması açısından gereklidir. Belirlenen hastalık türlerinin tedavisinde, hangi tedavi yöntemi ve araçlarından yararlanılacağına saptanması ise mimari tasarım ve uygun mekan düzenlemesinde yardımcı olmaktadır.

(1) REKREASYON

3.2. KAPLICALARDA TEDAVİ PLANLARI

Termal istasyonlarda uygulanan değişik tedavi türleri karşılaştırıldığında kaplıca tedavilerinin genellikle alış-tırma ve canlılığa yönelik olduğu saptanmıştır. Diğer tedavi türlerinde önceden yapılmış tedavi planları kaplıcalarda küristlere de yapılmakta ve bir program çerçevesinde tedaviye geçilmektedir. Gene uzman hekimler gözetiminde tedavi yürütülmekte ve kaplıca tedavisi görmesi sakıncalı olmayan hastalar tedaviye alınmaktadır. Kür süresi Dünyanın hemen her yerinde en az üç hafta olarak kabul edilmiştir. Kaplıcalarda tedavinin uzman hekimler gözetiminde yapılması tıbbi bir zorunluluktur. Her isteyen kişinin termal tesislerden yararlanması tıbbi yönden sakıncalı olabilir. Bu yüzden tedaviden yararlanma belirli esaslara oturtulmuştur. Türkiye'nin en büyük ve nitelikli kaplıcalarından olan Yalova Termal Tesislerinden yararlanamayacak hasta tipleri şu şekilde belirtilmiştir(1).

I. Tüm akut iltihabi hastalıklar

II. Akciğer tüberkülozu

III. Dekompanse kalp ve diğer organ hastalıkları

IV. Tüm kanser olguları

Kaplıca yerleşmelerinden tedavi amaçlı yararlanma genel ve özel tedavi olarak ikiye ayrılabilir.

I. Genel Tedavi: Yanlış beslenme, güneş, ışık ve hareket eksikliği, çeşitli uyum zorlukları, güncel olayların kişide yarattığı sıkıntı ve stres, sağlığın genel olarak korunma isteği.

II. Özel Tedavi: Kaplıca yerleşmesi özel tedavi planı Fitec'in önerilerini kapsamaktadır(2). Bu tedavi metodları; Balneoterapi, güneş, ışık ve açık hava, su ve sıcaklık, inhalasyon tedavileri, masajlar, hareket, fizik, diyet (besidüzen), aktif dinlenme, gevşeme tedavileri ve sağlık eğitimi. Kaplıca tedavisinde ilaç ile tedavi de uygulanabilir. Ancak minimum sınırlar içerisinde olmalıdır.

-
- (1) Karagülle, Z., Yalova Termal Maden Suyunun Faydalı Olduğu Hastalıklar, İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Tıbbi Ekoloji ve Hidro-Klimatoloji Anabilim Dalı. 1989, Sayı 282/89
- (2) Federation Internationale du Thermalisme et du Climatisme (FITEC): Uluslararası Termalizm ve Klimatizm Federasyonu.

Glaus'un önerdiği ve özelliklerine göre gruplama yapılan kaplıca tedavi planından yararlanarak oluşturulan tedavi planı şu şekildedir(1).

a. Özel Tedaviler:1.İklim tedavisi(güneş,ışık,açık hava tedavisi),2.Solunum tedavisi(inhalasyon,üst solunum yolu lavajları,solunum cimnastiği vs.),3.İçme kürleri ve lavman uygulamaları(sindirim organlarının tedavisi),4.Besidüzen(diyet) kürleri(beslenme tedavisi).

b. Fizik Tedaviler:1.Balneoterapi(aktif ve pasif alıştırmalar,su içi ve dışı duş ve masajlar)-(bütün maden suları uygulama tedavileri,bazı inhalasyonlar),2.Kuru tedavi(aktif ve pasif alıştırmalar,masaj)-(bütün susuz yapılan kuru tedaviler),3.Elektrik tedavisi(bütün elektrik ve ışın tedavileri),4.Ortopedik tedavi(Yürüme organlarının tedavisi),5.Ergo tedavisi(olağan günlük çalışmaların alıştırtması),6.Spor alıştırtması.

c.Tamamlayıcı Tedaviler:1.Operatif tedaviler(Kliniksel),2.Psikoterapi,3.Aktif dinlenme ve gevşeme tedavisi,4.Sağlık eğitimi(alıştırtma ve bilgi).

3.3. KAPLICA TEDAVİ KURALLARI

Balneoterapide hangi tür hastalıkların tedavi edildiklerini,kullanılacak maden sularının özelliklerinin neler olması gerektiğini ve tedavi kurallarını genel bir çerçeve içinde belirlemek amacı ile düzenlenen tablo Ek:3 de verilmiştir(2)

3.4. DOĞAL TEDAVİ ETKENLERİNİN ÖZELLİKLERİ

Doğal tedavi etkenleri maden suları,çamurlar ve gazlar olmak üzere kabaca üç bölümde incelenebilir.İklim de doğal tedavi etkenlerinden biri sayılabilir.Ancak iklim etkeni uygulanan tedavilerde dolaylı etken olmaktadır.

3.4.1. Maden Suları

Maden suları oluşumlarına göre üç gruba ayrılmaktadır.

(1) Çekirge,a.g.e.,S.32

(2) Çekirge,ay.yer.

Juwenil sular, Vadoz sular ve Karışık sular(1)

Juwenil(Hipojenik)Sular:Yerkabuğunun derinliklerinden yeryüzüne ilk kez çıkan ve çoğu kez sıcak olan sulardır. Bu tür sular sıklıkla volkanik bölgelerde çıkmaktadır.

Vadoz Sular:Yeryüzündeki suların yerçekimi sonucunda fissür(çatlak),fay ve diğer süreksizlerden sızıp yerin derinliklerine giderek orada ısınması ve sonra da herhangi bir yolla tekrar yukarı çıkması sonucunda oluşan sıcak sulardır. Bu tür sular fissür,fay ve kıvrımlı orojenik bölgelerde(kayaların plastik deformasyon sonucu kazandığı yapı şekli)oluşmaktadır.

Karışık Sular:Juvenil sular ile vadoz suların değişik ortamlarda ve bölgelerde karışmaları sonucu oluşan sulardır.

3.4.2. Çamurlar

Uluslararası Tıbbi Hidroloji Derneği(International Society of Medical Hydrology(I.S.M.H.))tarafından kabul edilen sınıflamaya göre çamurlar altı gruba ayrılmaktadır.İnorganik çamurlar,organik çamurlar,turbolar,karışık çamurlar,dezagregasyona uğramış topraklar,yapay çamurlar.

İnorganik çamurlar(muds,schlamme,fonghi)iki gruba ayrılmaktadır.Maden suyu kaynakları çamurları ile soğuk ve çok tuzlu maden suları tarafından oluşturulan kalın ve uzayabilen çamurlar.

Organik çamurlar,göl ve derelerde oluşmuş,bileşimine maden suyu girmeyen çamurlardır.Önemli miktarda diatome içerirler.

Turbolar,kömürlü topraklardır.Dezagregasyona uğramış topraklar,parçalanmış topraklardır.

3.4.3. Gazlar

Gazlar yüzeye çıktıkları yerlerden veya gaz yönünden zengin olan sulardan elde edilir.Maden sularının içinden çıkan gazlar çok bulunan ve az bulunan gazlar diye ikiye ayrılabilir.

(1)Çekirge,a.g.e.S.33.

Çok bulunan gazlar:Karbondioksit,Kükürtdioksit,Oksijen Hidrojen ve Azot'tur.

Az bulunan gazlar:Soy gazlar grubundan Argon,Neon,Ksinon, Helium,Kripton ve bu grup dışında Hidrojensülfür ile Metandır. Gaz banyolarında sıcaklık ve kimyasal etki tedavi etkenidir.

3.5. KAPLICA TEDAVİSİNİN İNSAN SAĞLIĞINA ETKİSİ

Kaplıca tedavisi,fizik etkisi,hidrostatik basınç,normal suya göre farklı ağırlık etkisi ve sıcaklık etkisi şeklinde hasta tedavisinde yerini alır(1).

3.5.1. Maden Suları,Çamur ve Gaz Etkileri

Maden suları içindeki mineraller belirli ölçülerde deri tarafından emilerek bünyeye alınır.Çamur banyolarında mineral özleri genelde aynı etkiyi yapar.Bunun dışında bileşenlerin özel reaksiyonları ve sıcaklık etkileri görülür.Gazlar,doğal ve ilaçlı buhar halinde solunum sistemine doğrudan etki yaparlar.Mineral sular içildiğinde sindirim sistemi rahatsızlıklarına ve böbrek rahatsızlıklarına olumlu etki yapmaktadır.Mineral suların önemli özelliklerinden birisi de şişelenmek yoluyla kaynağından uzakta da hastalara şifa verme olanağı olmasıdır.

3.5.2. Çevre Etkileri

Teknik nedenlerden dolayı Balneoterapi(2),tedavi merkezlerinde uygulanmakta ve bu da bazı olumlu etkileri ortaya çıkarmaktadır.Bunları günlük yaşamın tekdüzeliğinden kurtulmak, iş yaşamının stresinden arınmak,bozulmamış doğal çevrede rehabilitasyon(3) olanağı ve uygun bir beslenme düzeninin ortaya çıkması diye sıralamak mümkündür.Banyo tedavisinde ek olarak masajlar,fizikoterapi(4) ve kinesiterapi(5) tedavileri de sayılabilir.

(1) Çekirge,N.,Almanyadaki Kaplıca ve Kür Merkezleri Konusunda Araştırma Raporu.T.T.B.Planlama Dairesi Başkanlığı,Ankara, 1976,S.3

(2) BALNEOTERAPİ-Balneotherapie:Maden suları ile yapılan tedavi.

(3) REHABİLİTASYON-Rehabilitation:Eski hale gelme,eski itibarı geri verme.

(4) FİZİKOTERAPİ:Çeşitli alıştırmalar ve aletlerle yapılan tedavi.

(5) KİNESİTERAPİ-Kinesitherapy:Aktif hareket(yürüyüş,koşu,sporlar) ve pasif hareket(masaj)olarak yapılan tedavi.

3.6. KAPLICA TEDAVİSİNDE YER SEÇİMİ

Küristin yararlanacağı kaplıcıyı,uzman doktorlar seçmeli ve kür süresini belirlemelidirler.Doktorlar seçimi yaparken bazı ilkelere göre hareket ederler.Kısaca belirtmek gerekirse;

a.Kaplıca, maden suları ve çamurları hasta sağlığına iyi gelebilir.Ancak iklim hasta üzerinde olumsuz etki yapabilir. Dağlık ve kar yağışının bol bulunduğu bölge yaşlı hastalar üzerinde ters etki yapabilir.Kıyılarda bulunan kaplıca yerleşimleri yaz aylarında solunum rahatsızlığı çeken hastalar için nem ve sıcaklık yüzünden rahatsızlık verici olabilir. Bu durumda ormanlık bir bölgede yer alan kaplıca tedavi birimi hastaya önerilecektir.

b.Hoşa giden çevrenin, insanları moral yönünden desteklediği bilinen bir gerçektir.Doktorlar küristlerin beğendiği çevreyi göz önünde bulundurmak zorundadırlar.

c.Yaşlı hastalarda birden fazla rahatsızlık söz konusu olabilir.Kaplıca tedavisine söz konusu olan rahatsızlığın yanı sıra,yakındıkları diğer rahatsızlıklarını da tedavi kapsamına alabilmelidirler.Uygun sağlık birimlerinin yer aldığı kaplıcalar yaşlı hastalara önerilmelidir.

Sonuç olarak bu örnekler insan sağlığı gözönünde bulundurularak çoğaltılabilir.

4. BÖLÜM

KAPLICA VE KÜR MERKEZLERİNİN TASARIM YÖNTEMLERİ VE MİMARİ İLKELER AVRUPA'DAN VE TÜRKİYE'DEN KAPLICA ÖRNEKLERİ

Kaplıca tasarımı ve mimari ilkeler, belirli bazı disiplinlerin biraraya gelmesini zorunlu kılmaktadır. Öncelikli olarak kaplıca yerleşmesi ile ilgili çalışmalar yapılmalıdır(1)

4.1. KAPLICA YERLEŞME YERİ İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

Yerleşme yeri ile ilgili çalışmalar, doğal yapının ve doğal koşulların araştırılması ile başlar, planlama kararları ve bunları sınırlayan ekonomik etkenlerle devam eder.

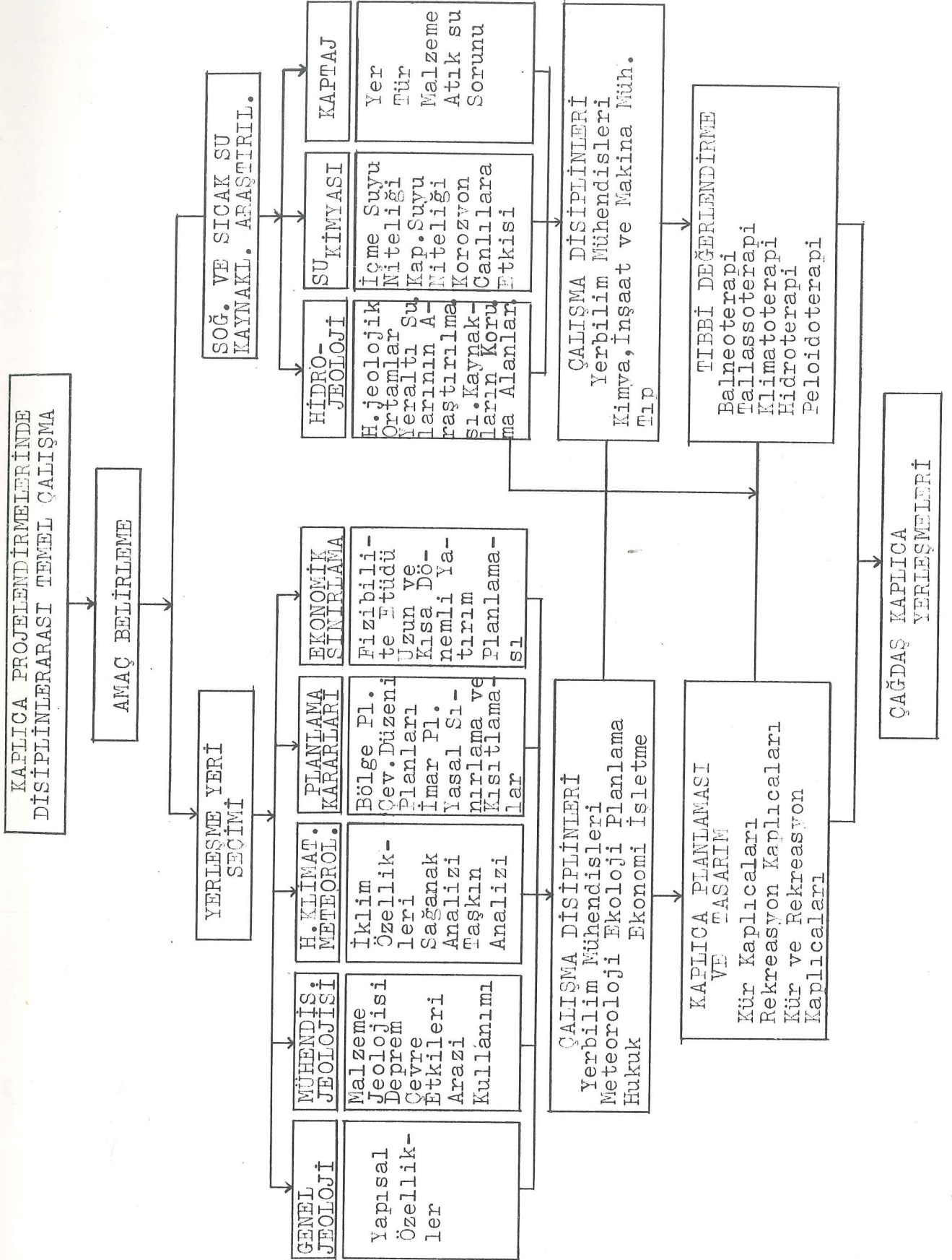
Yer seçimini etkileyen önemli bir konu da kaplıca yapımına aday bölgenin hidroklimatolojik durumudur. Yağış, nem, sıcaklık, rüzgar hızı ve yönü, buharlaşma, güneşlenme süresi gibi temel iklim verilerinin yanı sıra, bunların mevsimlere göre dağılışı, frekansı ve kür mevsiminin belirlenmesi gibi özel verilerin de elde edilmesi sağlıklı bir tıbbi değerlendirilmenin yapılabilmesi için gerekli olan bilgiler arasındadır.

Yer seçimini sınırlayan diğer önemli konu da planlama kararlarıdır. İlgili yerel yönetim örgütlerinin yönetmeliklerle ortaya koyduğu yasal sınırlama ve kısıtlamalar da, yerleşme sırasında uyulması gereken zorunluluklar arasındadır.

Eklenmesi gereken bir diğer önemli konu da, kaplıca yerleşiminin ekonomik zorunluluklar gözönüne alınarak tasarlanması gerekliliğidir. Bu amaçla yapılacak ekonomik fizibilite etüdülerinde, önerilen yerleşme şeklinin uzun ve kısa dönemli yatırım planlamasına uygunluğu araştırılır. Söz konusu çalışmalar mimarların dışında mühendisler, meteoroloji, ekoloji, hukuk, ekonomi ve işletme uzmanlarının da görevindedir. Bu çalışmalar ve disiplinleri şekil 1. de gösterilmiştir(2).

(1) Tıbbi Ekoloji ve Hidro-Klimatoloji Dergisi, a.g.e.S.192

(2) Tıbbi Ekoloji ve Hidro-Klimatoloji Dergisi, a.g.e.S.196

4.2. KULLANIM AMAÇLARINA GÖRE KAPLICA TASARIMI

Yer seçimiyle birlikte kaplıca kullanım özelliklerinin dikkatle gözönüne alınması gerekmektedir. Kullanıcı kesimin dikkate alınmaması ve bu konuda yeterli çalışma yapılmaması ortaya karmaşa çıkararak kür tesislerinin ekonomik veriminin düşmesine neden olacaktır. Kaplıcaların ana kullanım amaçları; Tedavi, sağlığı koruma, vücut temizliği, dinlenme ve gevşeme ile spor olarak belirlenmiştir. Tedavi ve sağlığı koruma amaçları ile kullanılacak olan kaplıcalar; kür kaplıcaları, vücut temizliği, dinlenme ve gevşeme, spor amaçları ile kullanılacak olan kaplıcalar ise rekreasyon kaplıcalarıdır. Kür kaplıcalarında, doktor önerisine göre ve sağlık personelinin denetiminde küristlere uygulamalar yapılmaktadır. Rekreasyon kaplıcalarında ise kaplıca kullanıcılarının isteğine bağlı olan bir kullanım serbestliği vardır. Bu durum iki tür kaplıca için değişik mekânsal düzenlemeler yapma gerekliliğini ortaya koymaktadır. Türkiye'de ise bu özelliklerin yeteri kadar farkına varılıp doğru planlamaya gidildiği her zaman iddia edilemez. Örnek olarak Diyarbakır-Çermik ve Gönen kaplıcaları gösterilebilir. Kullanıcılardan gelen istekler tasarımda belirli hatalar olduğunu ortaya koymaktadır. Bu sorunun çözümü, kaplıcaların belirlenen kurallar doğrultusunda tasarlanmasıyla olacaktır.

4.3. KAPLICA VE KÜR MERKEZLERİNİN TASARIM İLKELERİ

Yer seçimi yapıldıktan ve yönetmeliklerin kısıtlayıcı ve sınırlayıcı kuralları gözönüne alındıktan sonra kaplıca tasarım sürecinin bazı kurallarına, başarılı bir çözüme ulaşmak için uymak gerekmektedir.

Kaynağın yeri belirlendikten sonra, kaynağın koruma alanları konunun uzmanlarınca saptanmalıdır. Maden sularının yapılan analizler sonucu hangi hastalıklara iyi geldiği belirlenmeli ve kaplıca tasarımında bu duruma özellikle dikkat edilmelidir. Kaplıca çevresinin iklimi tesisin tasarımında ve yapımında gözetilmelidir. Kaplıca açık mekanlarının tasarımında ve rekreasyon alanlarının kullanımında, iklim ana etkenler-

den biridir. Bölgenin topoğrafyası kaplıca ve kür merkezlerinin yapımında, herhangi bir turistik tesisin yapımından daha ayrıcalıklı önem taşır. Dünyada ve Türkiyede kaplıcadan yararlanan kesimler 40 yaş ve daha yukarıdır. Hareket güçlüğü çeken küristlerin gerektiğinde dolaşabilmeleri için açık alan düzenlemelerinde topoğrafik yapıya uygun önlemler alınmalıdır. Kitleleri kendine çekme amacı güden kaplıca tesisleri çevre düzenlemesi ve konuya uygun tasarımla hareket etmelidir. Sonuçta kür merkezleri sağlık merkezleridir ama hastane değildir. Eğlendirici ve dinlendirici bir tesis kitleleri kendine çekecektir. Özellikle Türkiye'de yapılacak kaplıcalarda halkımızın sosyal anlayışına uygun, gizlilik ilkesine uyulmuş kaplıca tesisleri yapmak, tasarım aşamasında dikkat gerektiren bir gerçektir.

4.4. KAPLICA VE KÜR MERKEZLERİNDE YERALAN ÜNİTELER

4.4.1 Tedavi Ünitesi(1)

Tedavi ünitesi, merkezlerin ana ünitesi olup içinde mineral su, çamur ve gazlardan yararlanmak yoluyla çeşitli tedaviler yapılmaktadır. Tedavi ünitesinde yer alan birimler şunlardır.

a. Banyo Birimleri

Termal suların kullanıldığı birimlerdir. Bu birimlerde soyunma-dinlenme odaları ve uygulama odaları bulunmaktadır. Uygulama odasında küvet bulunur.

b. Çamur-Peloid Birimleri

Pelte halindeki çamurun, vücudun tamamına veya bir kısmına uygulanmasıyla tedavi yapılır. Uygulama bölümünde soyunma-dinlenme ile küvet ve duş bulunur. Uygulama küvette gerçekleştirildikten sonra duş yapılır ve dinlenme yatağında bir süre dinlenilir.

(1) Çekirge, N., Almanya'daki Kaplıca ve Kür Merkezleri Konusunda Araştırma Raporu, Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Planlama Dairesi Başkanlığı, Ankara, Nisan 1976, S.11.

c. Masaj Birimleri

Vücuda elle yapılan masaj için uygulama odası ve soyunma alanları gereklidir. Uygulama odasında masaj yatağı bulunur.

d. İnhalation

Solunum yolu ile yapılan kür anlamına gelmekte ve iki türlü yapılmaktadır.

. Ağız ve buruna takılan aygıtlarla yapılan kür şekli için birer metrelik akslar hazırlanmakta ve buralara gerekli aygıtlar yerleştirilmektedir.

. Doğrudan solunum ise odadaki havanın serbest solunumu ile gerçekleştirilmektedir. Küristler soyunma odalarında sterilize çamaşır giydikten sonra uygulama odasına geçip tedaviye katılmaktadırlar.

e. Gaz Banyosu Birimleri

CO₂ gazının kullanıldığı birimlerdir. Bu birimlerde soyunma-dinlenme odaları ile uygulama odaları vardır.

f. Su Altı Masajı Birimleri

Bu birimlerde soyunma-dinlenme odaları ile uygulama odası yer almaktadır. Su altı masajı küveti ile tedavi yapılır.

g. Kneipp Birimleri

Kol ve bacak banyolarının bulunduğu bu bölümde, kol için ayrı, bacak için ayrı aygıtlar bulunmalıdır. Ayrıca Skoç duşu için duş aygıtı ve yıkanma yeri gereklidir. Hepsi aynı birim içinde yer alabilmektedir.

h. Ağır Hareket Havuzu Birimleri

Felçli ve ağır hareket eden hastalar için, içine mekanik kaldırma aletleri sarkıtılan, gerektiğinde sedyelerin girebileceği büyüklükte havuz ve soyunma-dinlenme odalarından oluşmuştur.

i. Oturma Banyosu Birimleri

Oturma küveti bulunan uygulama odası ile soyunma-dinlenme odalarından meydana gelmiştir.

j. Elektro-Terapi Birimleri

Elektrik tedavisi için gerekli donatım ile uygulama yataklarını içeren mekânlardan oluşmuştur.

k. Havuz Birimleri

İçinde jimnastik yapma olanağı verebilecek tarzda planlanmış havuz birimleriyle üç bölümde incelenir.

- . Termal Su Havuzları
- . Mineral Su Havuzları
- . Deniz Suyu Havuzları

Açık ya da kapalı olarak planlanabilir. Giriş, giriş holü, bekleme salonu kürüst sayısına göre uygun büyüklükte olmalıdır. Gene soyunma, duş, W.C. bölümleri de kürüst sayısına göre planlanmalıdır.

l. Türk Hamamı

Soyunma-dinlenme ve uygulama bölümlerinden meydana gelmiştir. Uygulama bölümünde suyun vücuda verilmesi kurnayla yapılır.

m. Sauna Birimleri

Sauna, duş, havuz, dinlenme, masaj bölümleri, soyunma-dinlenme ve bekleme bölümlerinden meydana gelir.

n. Mekanoterapi Birimleri

Bu bölümde aletli jimnastik aletleri yer alır. Gerekli mekânlar soyunma, duş, W.C. ve dinlenme alanlarıdır.

o. İçme Birimleri

Mineral suyun ölçekli bardaklarla, belirli miktarda içilmesiyle uygulanır. Oturma-dinlenme ve su içme alanları yeterlidir.

p. Diğer Yan Birimler

Genel giriş holü, bekleme, danışma ve bilgi alma birimleri de tedavi ünitesi içinde yer alır. Tedavi üniteleri eğer büyükse birimler arasında bağlantıda bilgisayar desteği çok yararlı olacaktır. Ayrıca çamur hazırlama bölümü, klima, ısıtma tesisatı, pis su tesisatı, temiz su tesisatı da bulunmalıdır.

4.4.2. Kür Yönetim Ünitesi

Tedavi merkezindeki tedavinin sorumluluğunu üstlenmiş bölümdür. Bundan başka şehre gelen küristlere konaklama ünitesi bulma konusunda yardımcı olma ve eğlenme programlarının hazırlanması işleri arasındadır. Kür müdürü bu işlerin sorumlusu konumundaki kişidir.

4.4.3. Araştırma Enstitüsü Ünitesi

Büyük kür merkezlerinde mineral su ile her türlü araştırmanın yapıldığı, tesisler için gerekli sağlık personelinin yetiştirildiği yerlerdir.

4.4.4. Eğlence-Ticaret Üniteleri

Belirli sürelerde kaplıca tesislerinde kalacak küristlerin eğlenme ve alışveriş gereksinimlerinin karşılandığı mekânlardır.

4.4.5. Konaklama Üniteleri

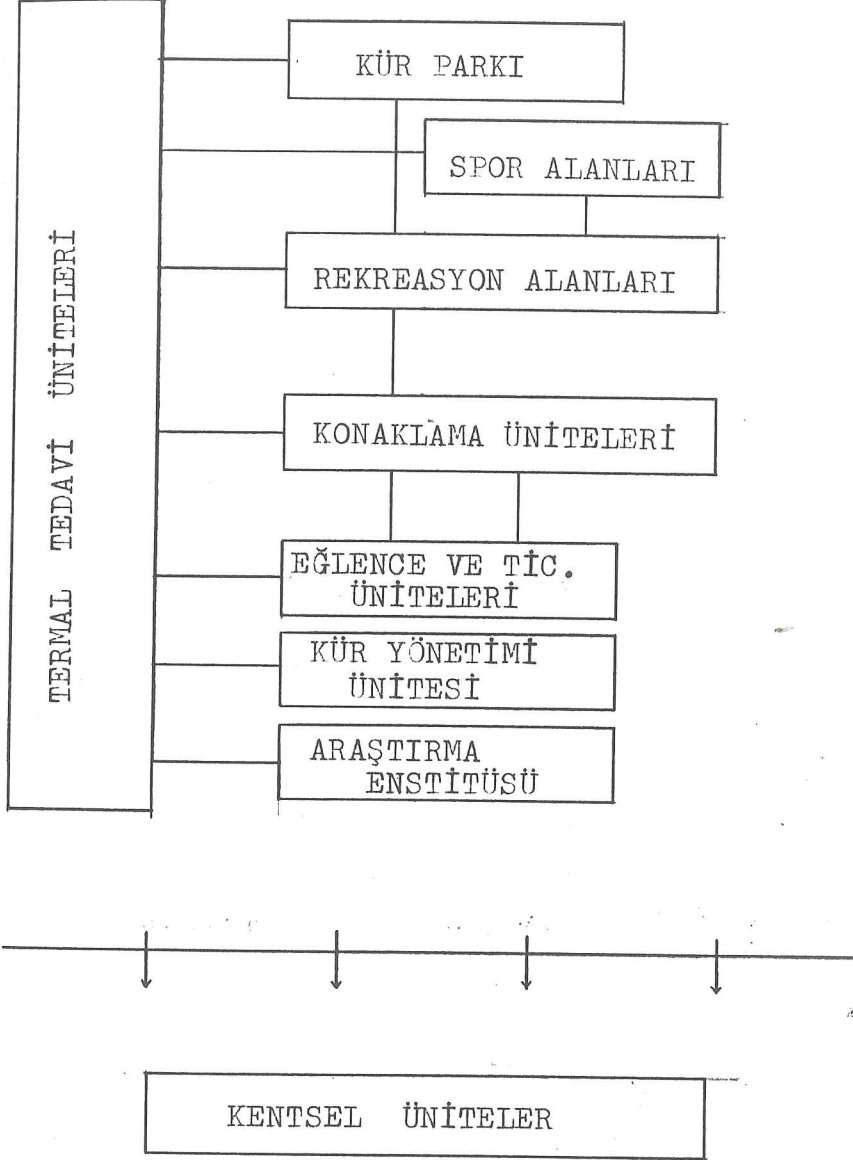
Kaynağın potansiyeli gözönüne alınarak, gerektiğinde bü-yütülebilir nitelikte tasarlanan otel ve pansiyonlardır.

4.4.6. Yeşil Alanlar ve Spor Alanları

İklim kürünün başarılı olabilmesi için geniş yeşil alanlar gerekmektedir. Orman dokusu, botanik bahçesi ve parklar yeşil alanları oluşturmaktadır. Bu alanlar içinde, spor sahaları, açık müzik alanlarına yer verilmelidir.

Kaplıca ve kür merkezlerinde yer alan üniteler bu şekilde tanıtılmaya çalışılmıştır. Bu üniteler arasında fonksiyon şeması şekil 2.de gösterilmiştir.

KAPLICA VE KÜR ÜNİTELERİ FONKSİYON ŞEMASI

Şekil : 2

4.5. KAPLICALARDA YER ALAN BİRİMLERİN YÜZDE OLARAK SIRALANDIRILMASI

Modern Kür Kaplıcası Kür Birimleri(1)

Öncelik	%	Mekânlar ve açık alanlar
1	100	. İklim kürü açık alanları
2	85	. Sıcak küvet banyosu
3	52.5	. Su altı masajlı küvet banyosu
4	50	. El masajı
5	45	. Aerosol
6	42.5	. Tedavi jimnastiği
7	35	. Basınçlı duş
8	32.5	. Kol banyosu . Ayak banyosu . Kol-ayak banyosu . Kuru gaz banyosu
9	30	. Katı çamur uygulaması
10	27.5	. Hareket havuzu banyosu
11	25	. Toplu inhalasyon veya toplu aerosol
12	22.5	. Gazlı küvet banyosu . Ayak havuzu . Muayene
13	20	. Elektrik ve ışık tedavisi . İçme
14	17.5	. Lokal duş(bacak,kol,omuz)
15	15	. İlaçlı küvet banyosu . Oturma duşu . Havuzda su altı masajı
16	12.5	. Katı çamur uygulaması ve sıcak küvet banyosu . Hareket bozukluğu tedavi hareket havuzu . Sıcak havuz banyosu . Diğer fizik tedaviler
17	10	. Elektrikli su altı masajı banyosu . Yatay duşlar . Sıvı çamur banyosu . Sıvı çamur ve sıcak küvet banyosu . Parafin uygulaması . İvedi yardım
18	7.5	. Elektrikli kol-ayak banyosu . Helioterapi . Fiziksel güzelleşme . Elektro-kardiyografi . Röntgen tanısı
19	5	. Dikey duşlar . Barsak duşu(lavman) . Buhar duşu . Genel buhar uygulaması . Katı cisim beleme çamur uygulama . Ortopedik tedavi . Aerosol göz banyosu . Kulak tedavisi

(1) Çekirge, a.g.e., S.82.

Modern Kür Kaplıcası Kür Birimleri

Öncelik	%	Mekânlar ve açık alanlar
19	5	<ul style="list-style-type: none"> . Diyet . Elektro aerosol . Derin solunum . Burun duşu . Burun ve gırtlak püskürtmesi . Sıcak gazlar . Gargara
20	2.5	<ul style="list-style-type: none"> . Soğuk veya ılık küvet banyosu . Barsağa damla damla su . Duş-masaj uygulaması . Lokal buhar uygulaması . Kompres . Özel fiçı banyosu . Gaz veya maden suyunun şiringası . Sakatlar sporu . Ergo tedavisi . Lantophorese göz banyosu . Basınç değişimi tedavisi . Açıkta serpintileme . Autogenes tedavisi . Psişik tedaviler
21	0	<ul style="list-style-type: none"> . Köpüklü-kaynamalı-fışkırmalı küvet ban. . Elektrikli küvet banyosu . Elektrikli mekanik gergili su altı mas.ban. . Sıcak galeri tedavisi . Hareket organlarının operasyonu

Modern Rekreasyon Kaplıcası

Öncelik	%	Mekânlar ve açık alanlar
1	100	<ul style="list-style-type: none"> . Sıcak mad.sulu yüzme hav.ve güneş ban.
2	38.8	<ul style="list-style-type: none"> . Sauna
3	22.2	<ul style="list-style-type: none"> . Beden eğitimi
4	11.1	<ul style="list-style-type: none"> . Türk hamamı . Sağlık sporu . Aktif dinlenme ve gevşeme

Klasik Kür Kaplıcası

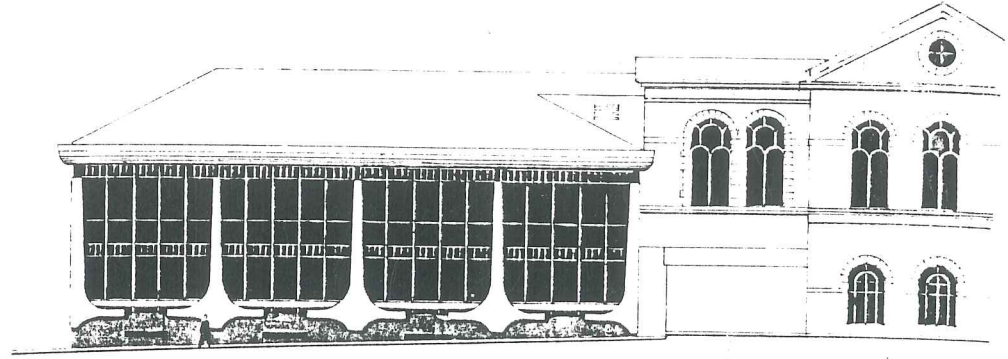
Öncelik	%	Mekânlar ve açık alanlar
1	100	<ul style="list-style-type: none">. Buhar banyosu. Genel inhalasyon. İklim kürü
2	80	<ul style="list-style-type: none">. Hareket havuzu banyosu
3	60	<ul style="list-style-type: none">. Sıcak küvet banyosu. Çeşitli masajlar
4		<ul style="list-style-type: none">. İçme

Klasik Rekreasyon Kaplıcası

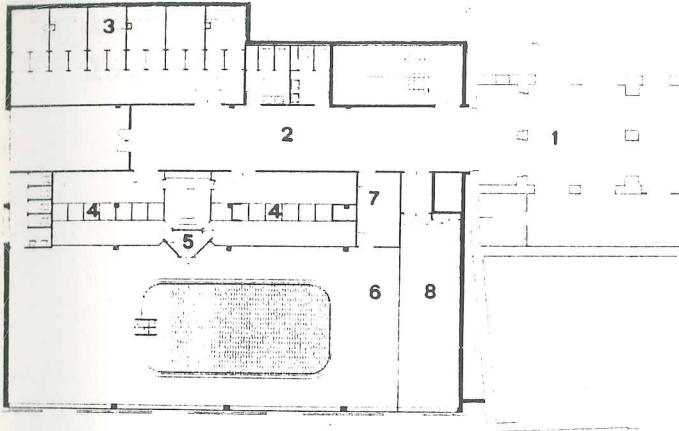
Öncelik	%	Mekânlar ve açık alanlar
1	100	<ul style="list-style-type: none">. Yıkanma
2	50	<ul style="list-style-type: none">. Sıcak maden sulu yüzme havuzu

HALLENDAU
mimar. Dr.

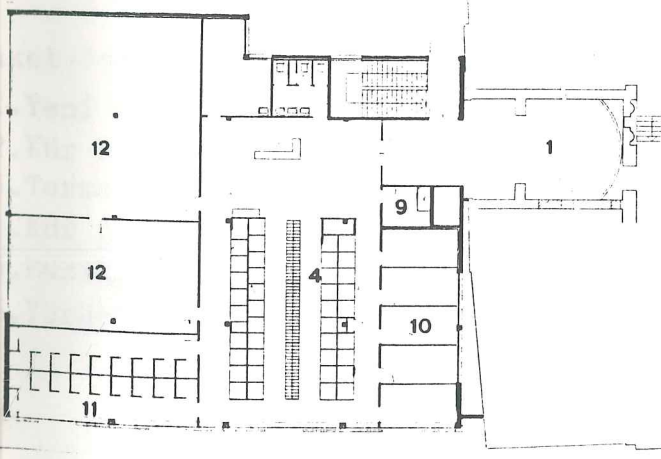
1. Giriş
2. Koridor
3. Salon
4. Tavan
5. Yık
6. Duvar
7. Çatı
8. Zemin

Dışardan Görünüş

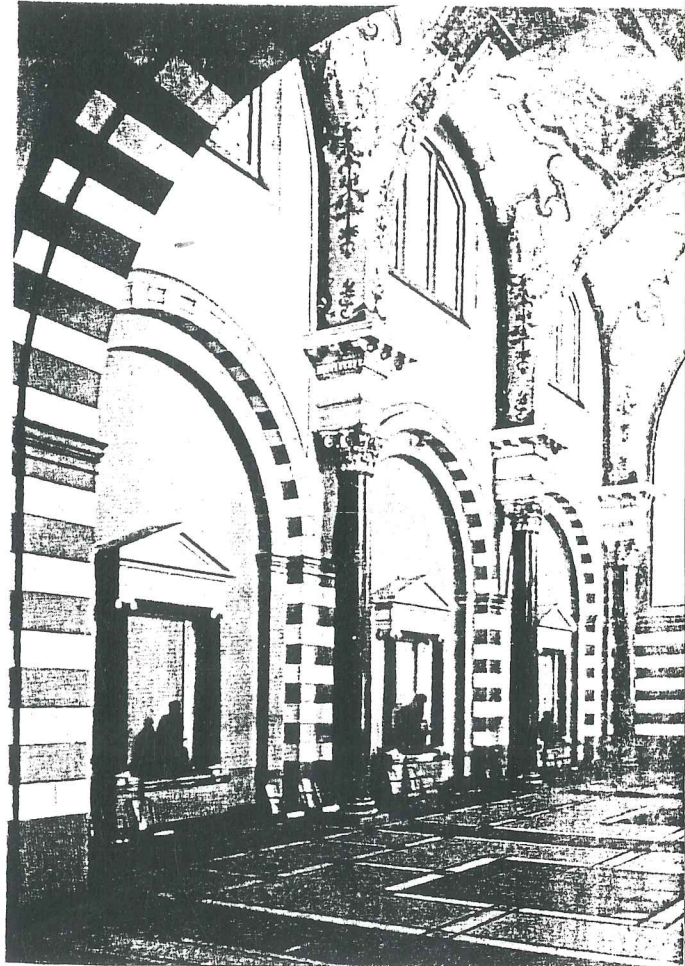
1. Kat Planı

Zemin Kat Planı

1. Mevcut kürevi
2. Hol
3. Gaz banyosu
4. Soyunma

5. Duşlar
6. Yüzme havuzu
7. Hasta odası
8. Ziyaretçi odası

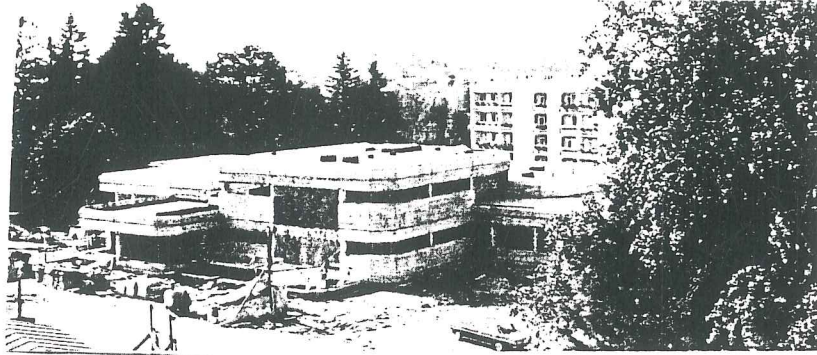
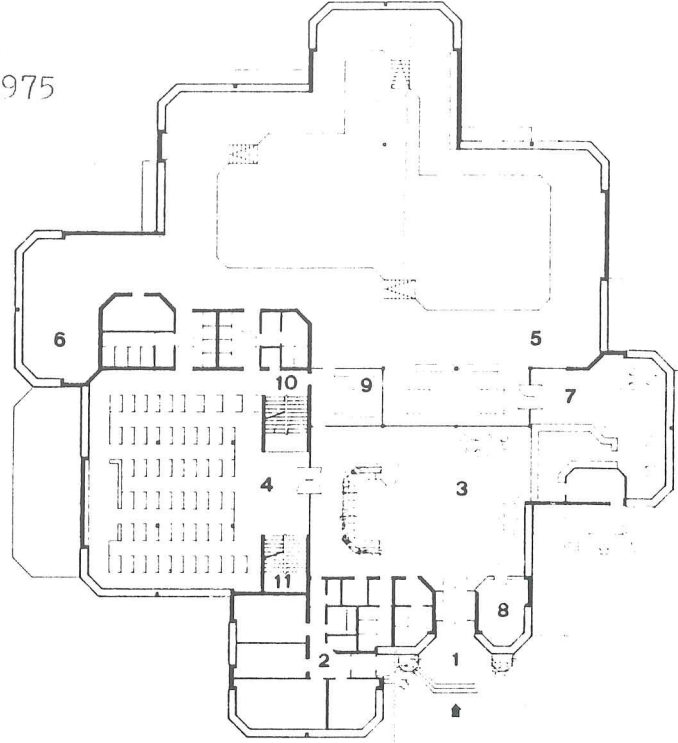

İç Görünüş

9. Personel odası
10. Işın duşu
11. Buhar banyosu
12. İnhalasyon

HALLENBAU KAPLICALARI, AVUSTURYA
mimar. Dr.K.Auckenthaler;Linz 1975

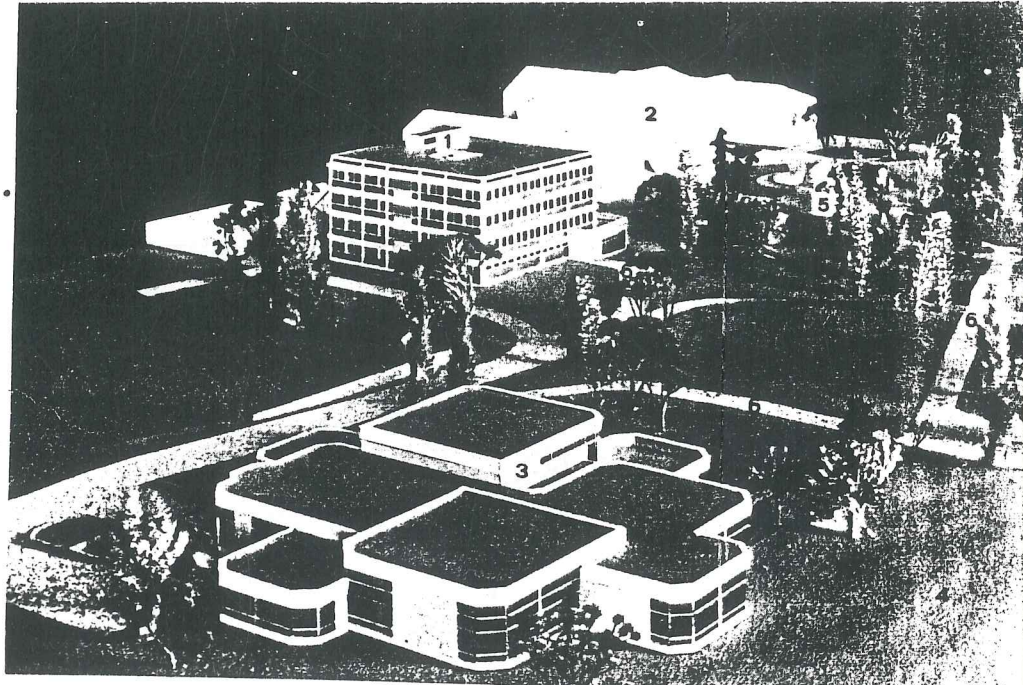
- 1.Giriş
 - 2.Konut
 - 3.Salon
 - 4.Kabineler
 - 5.Yüzme havuzu
 - 6.Dinlenme
 - 7.Kafeterya
 - 8.Büro
 - 9.Banyo personeli
 - 10.Kabineler çıkışı
 - 11.Sauna çıkışı
 - 12.Sauna avlusu
 - 13.Atelye
- Zemin Kat
Planı

Genel
Görünüm

Maket-Fotoğraf

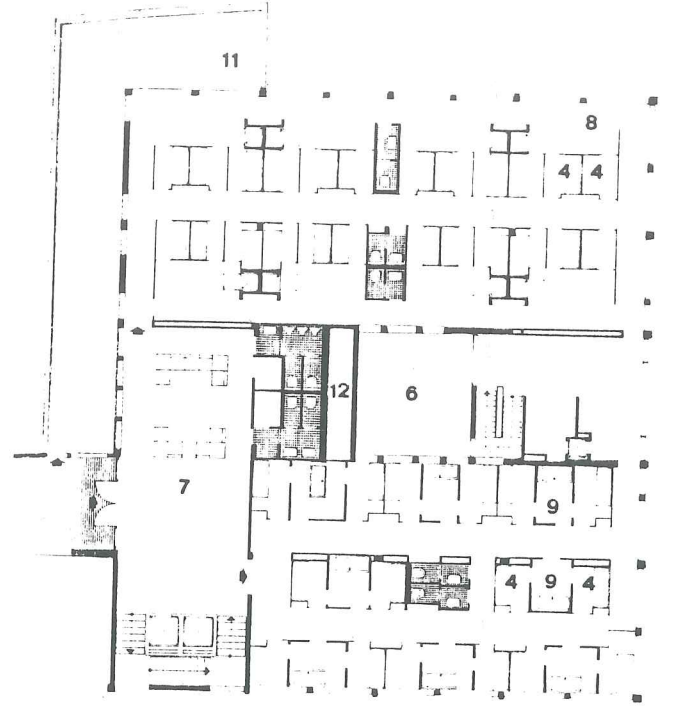
- 1.Yeni kür binası
- 2.Kür binası
- 3.Termal-mineral ban.
- 4.Kür parkı
- 5.Müzik salonu
- 6.Yürüyüş yolları

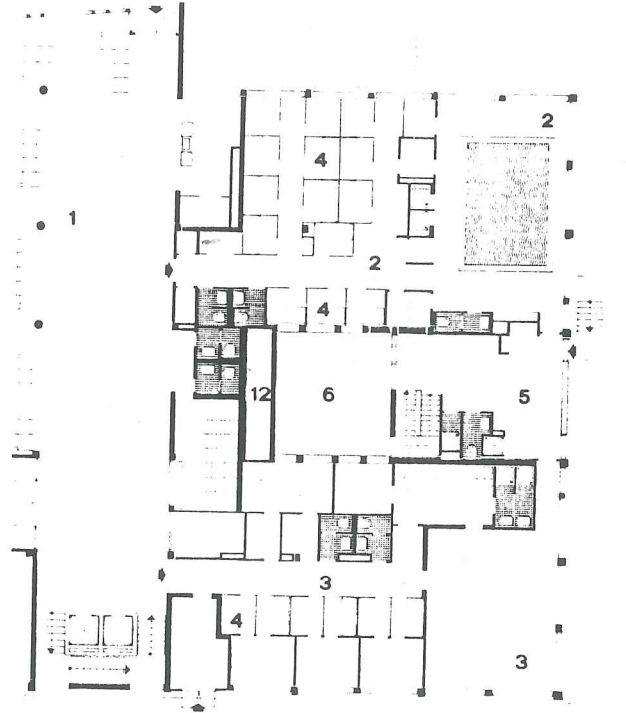
Maket-Fotoğraf

1. Toplantı odası
2. Jimnastik çıkışı
3. Jimnastik ve masaj bölümü
4. Soyunma kabinleri
5. Personel
6. Aydınlık
7. Üst geçiş
8. Çamur banyoları
9. Küvet banyosu birimleri
10. Kür binası
11. Teras
12. Tesisat bölümü

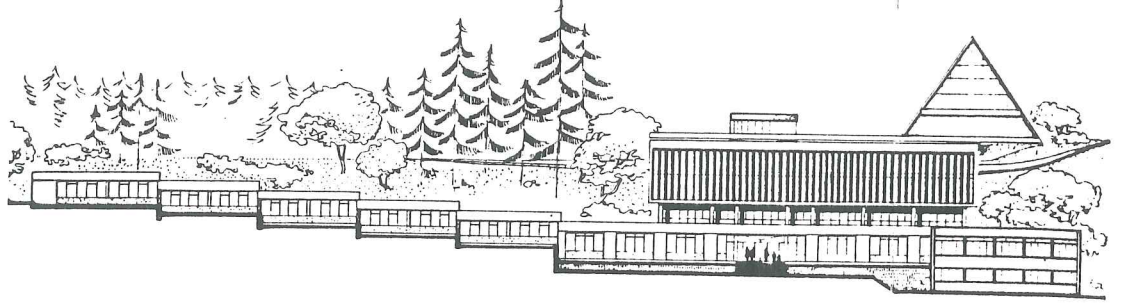
1. Kat

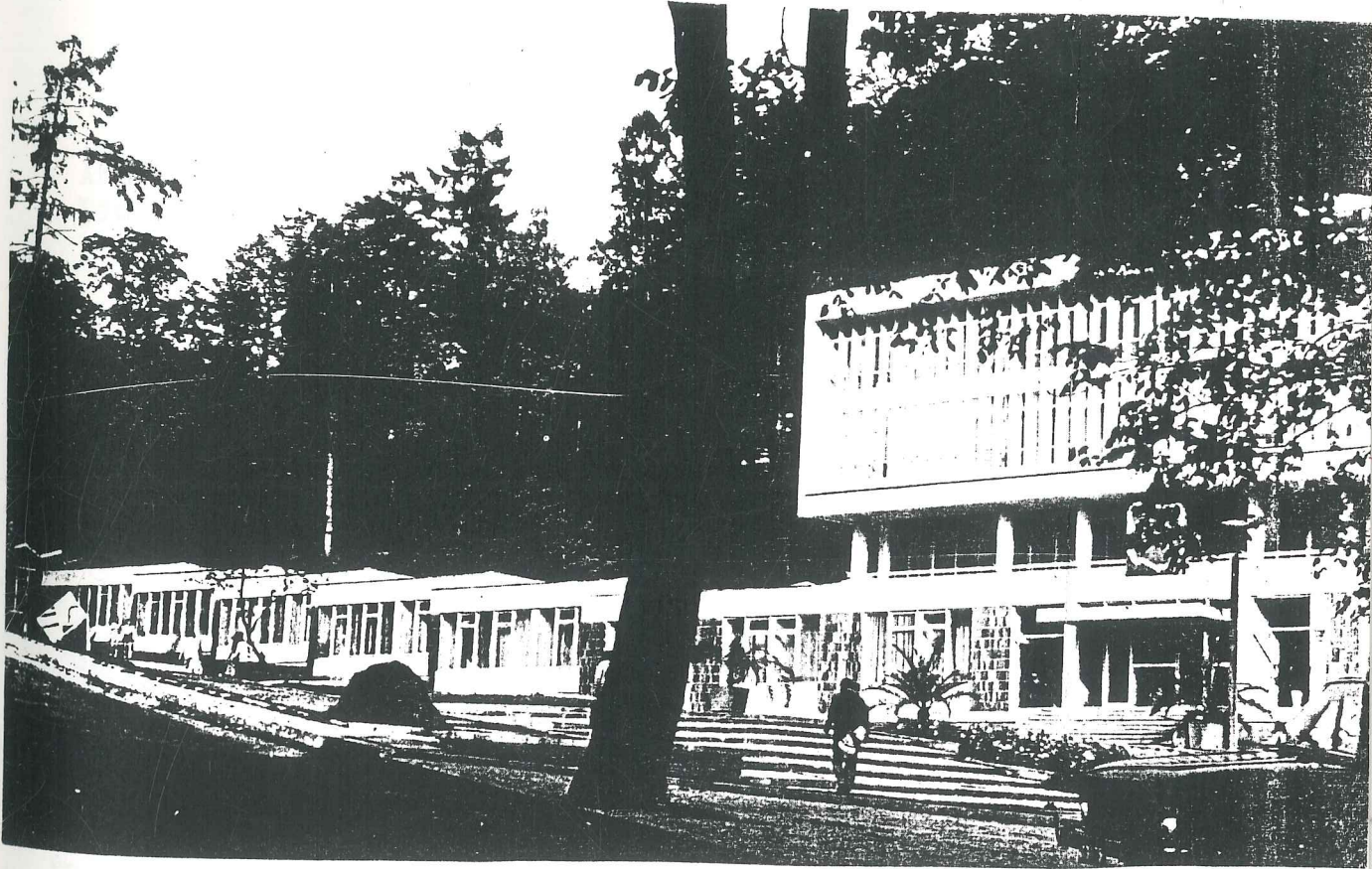
Zemin Kat

Dışardan
Görünüş

SZCZAWNICA KAPLICALARI, POLONYA
mimar. M. Gliszczyński

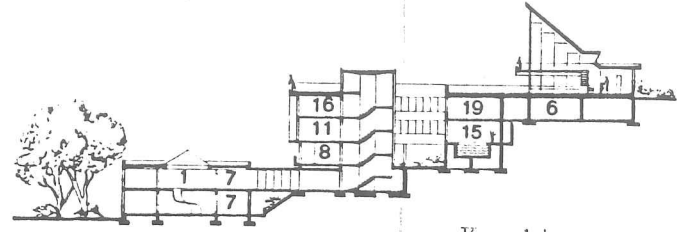

Dışardan Görünüş

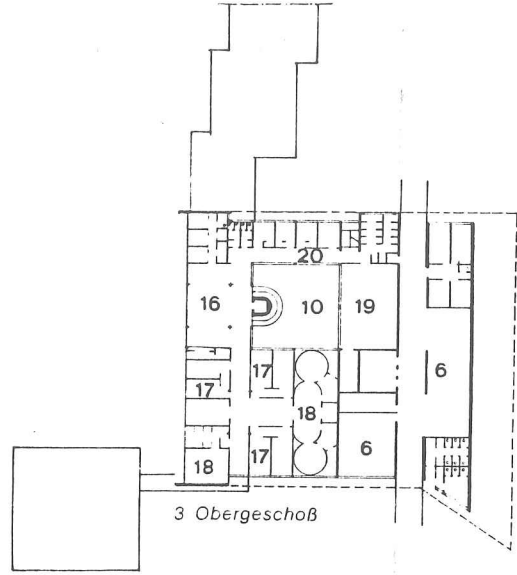
Girişten Görünüş

1. Giriş	11. Elektro ve ışın odası
2. Gardrop	12. Dört banyo
3. Yönetim	13. Su altı masajı
4. Mineral ban.	14. Kuru masaj
5. Sakinlik od.	15. Rehabilitasyon-yüzme
6. Teknik oda	16. Salon
7. Teşhis odası	17. İnhalasyon
8. Kule	18. Grup inhalasyon
9. Hidro-terapi	19. Tedavi jimnastiği
10. Hol	20. Kuru masaj

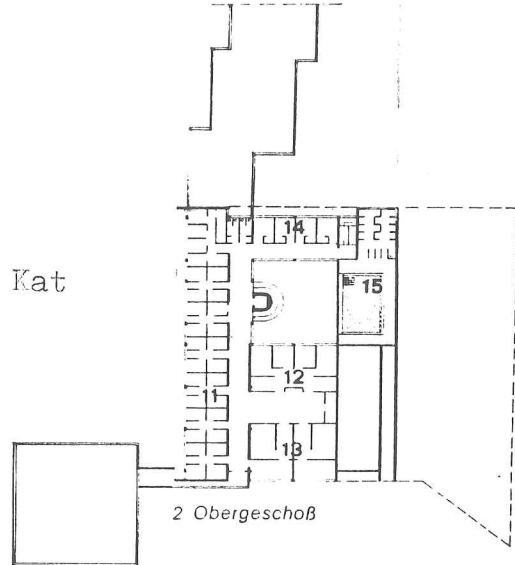

Kesit

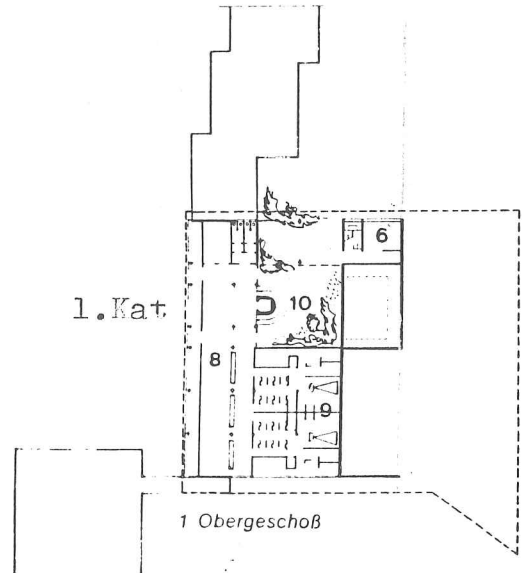
3. Kat

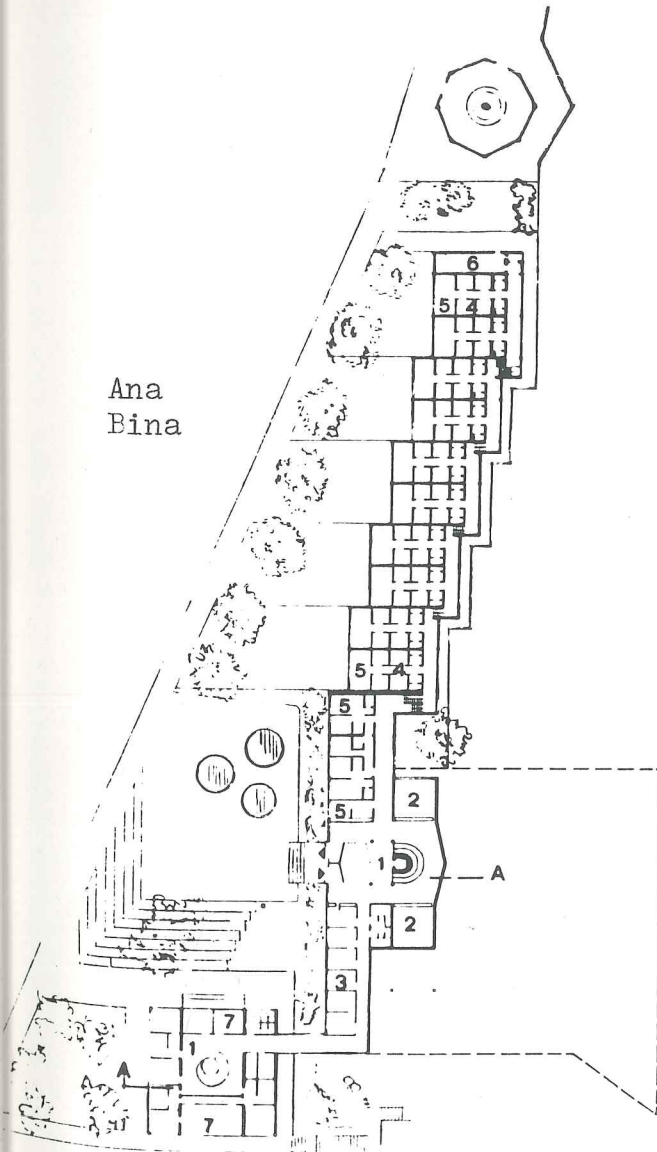
2. Kat

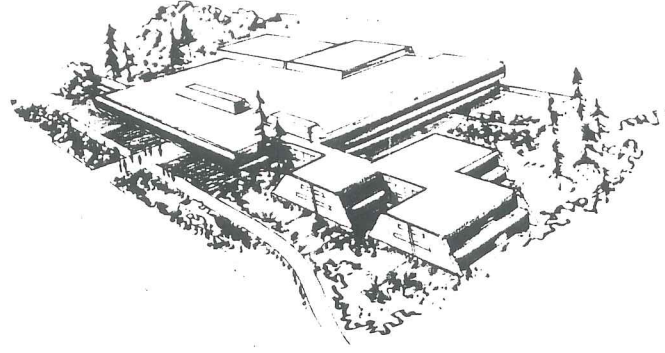
1. Kat

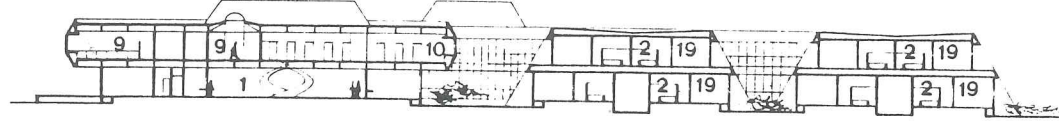
Ana Bina

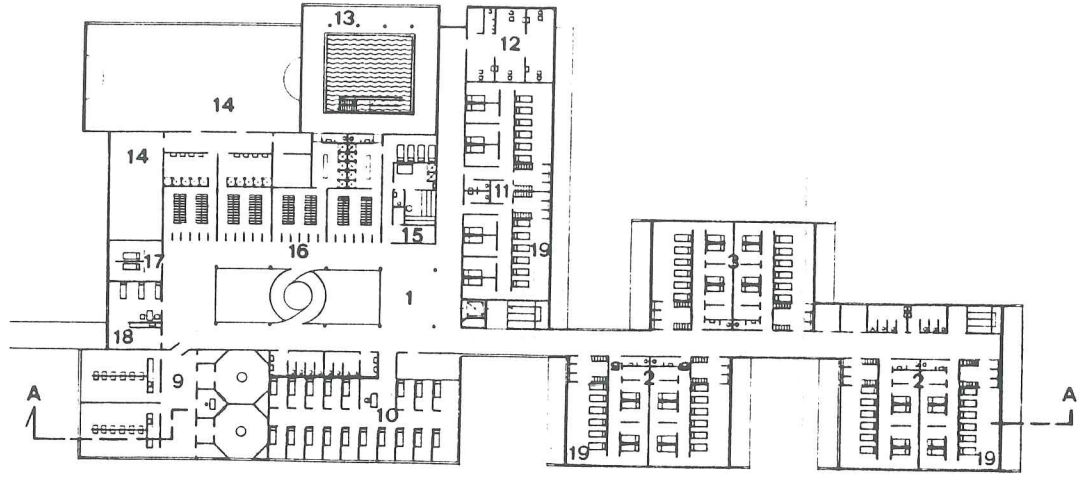
SOPOT KAPLICALARI, POLONYA
mimar. M.Gliszczyński

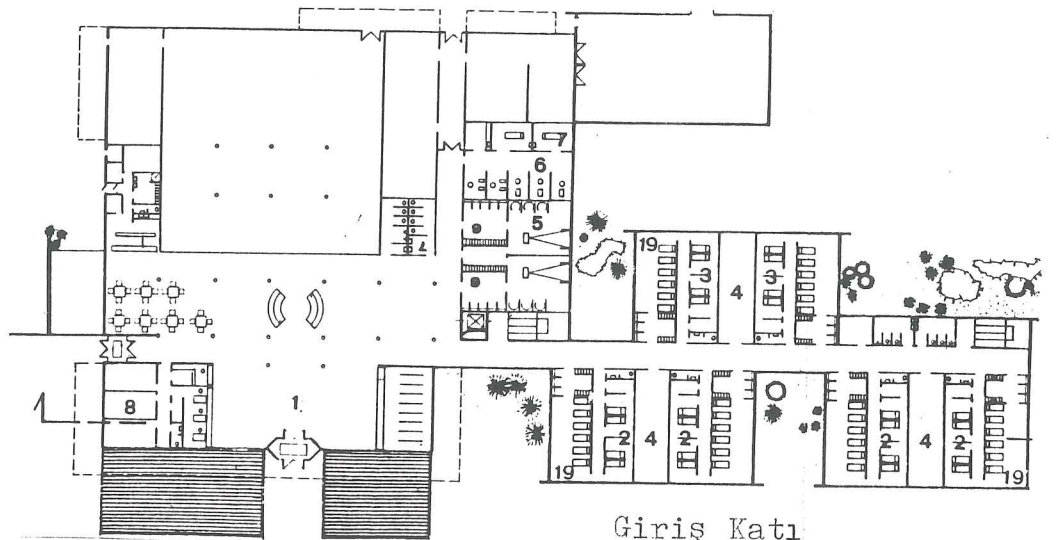
Genel
Görünüm

Kesit

1. Kat

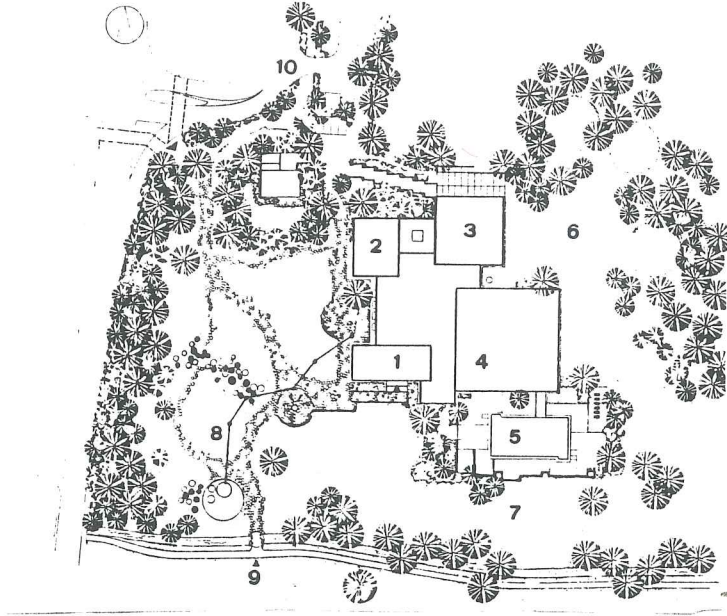

Giriş Katı

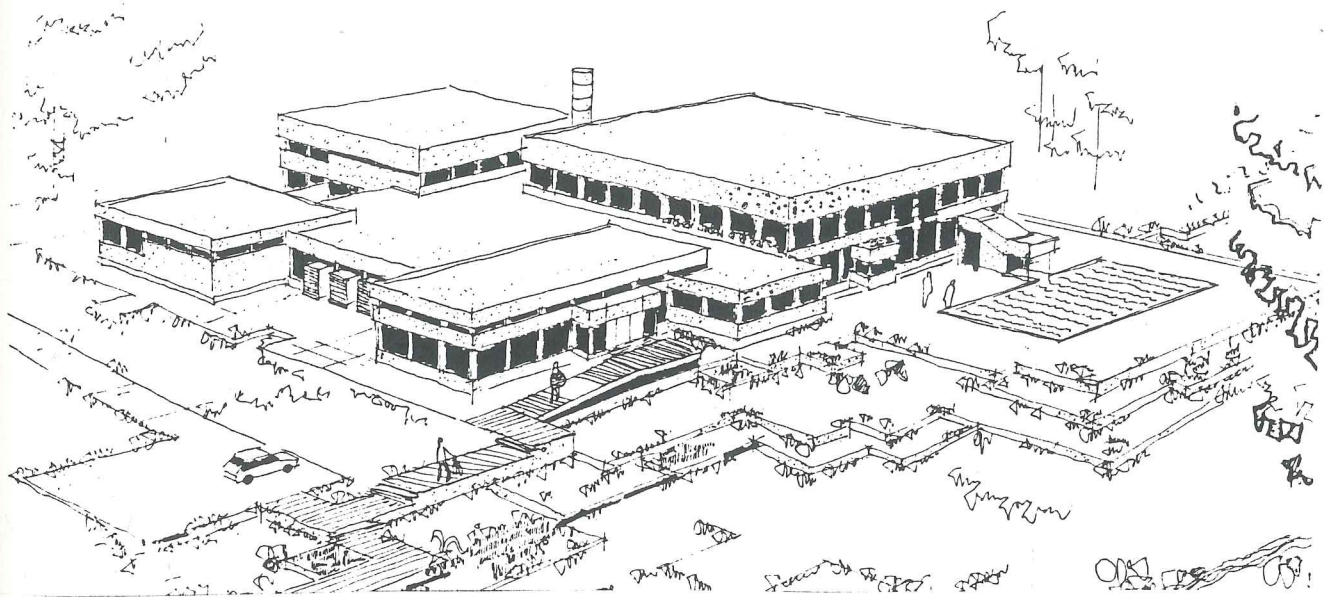
1. Giriş	8. Yönetim mem.	13. Rehabilitasyon-vüzmeye
2. Tuzlu su ban.	9. İnhalasyon	14. Jimnastik
3. Kömür banyosu	10. Elektro ve ışın odası	15. Sauna
4. Teknik oda	11. Batakılık çamuru banyosu	16. Elbise değiştirme
5. Hidro-terapi	12. " "	17. Kuru masaj
6. Girdap masajı		18. Parafin uygulama
7. Su altı masajı		19. Sakinlik odası

STAATBADES MEINBERG, ALMANYA

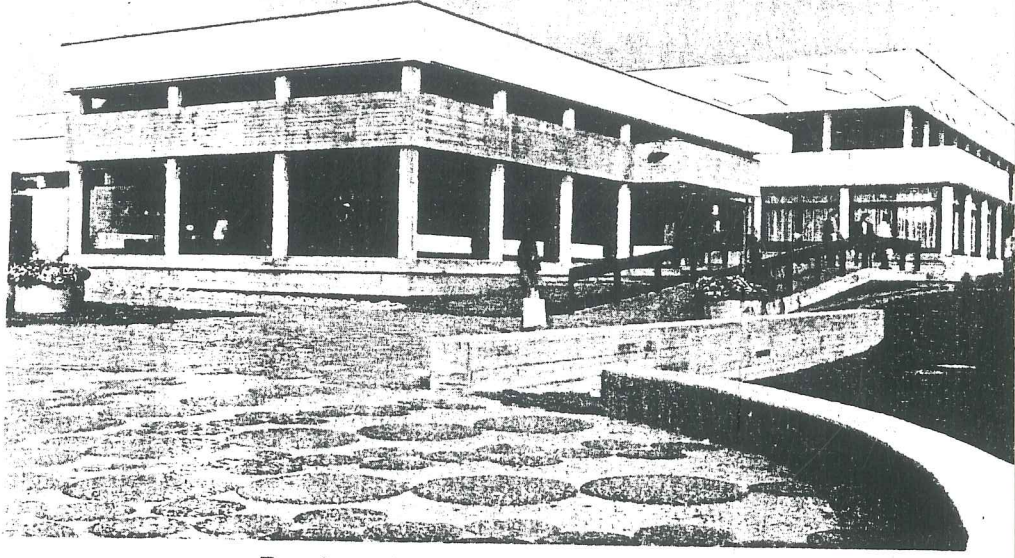
proje. Bauabteilung des Landesverbandes Lippe; Detmold

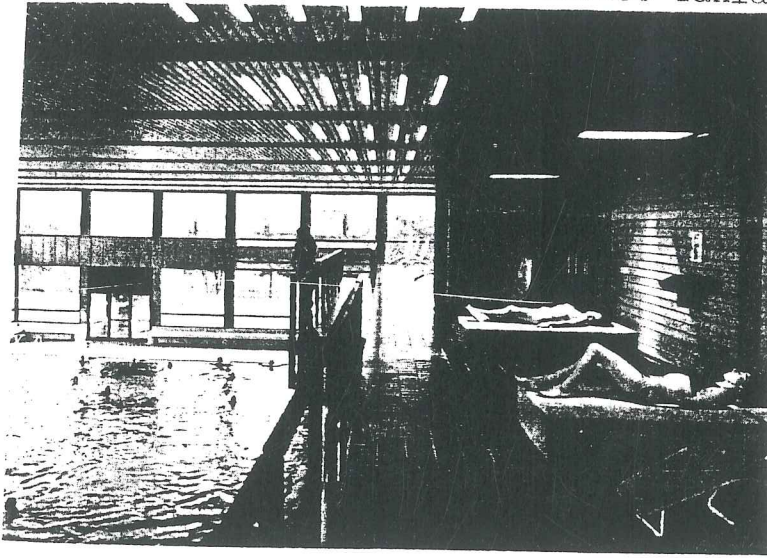
1. Giriş
2. Sauna
3. Jimnastik
4. Yüzme havuzu
5. Açık yüzme havuzu
6. Jimnastif alanı
7. Yeşil alan
8. Su yolu
9. Köprü geçişi
10. Gezinti yolları

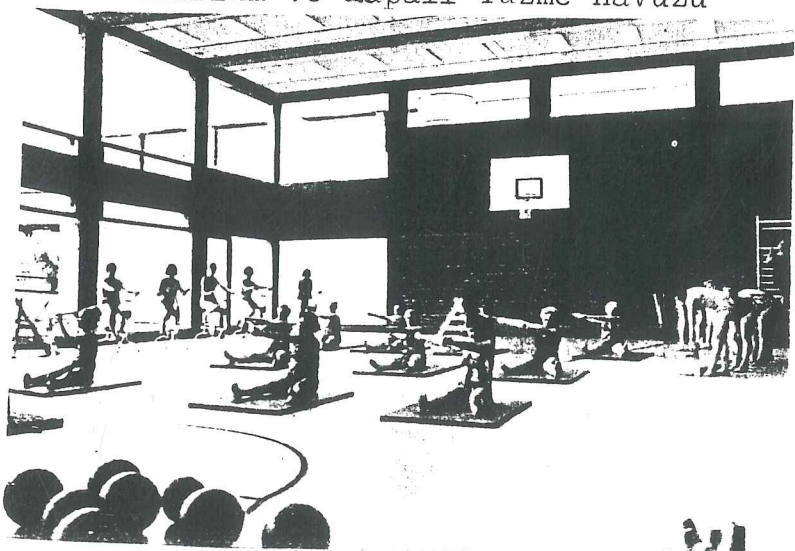
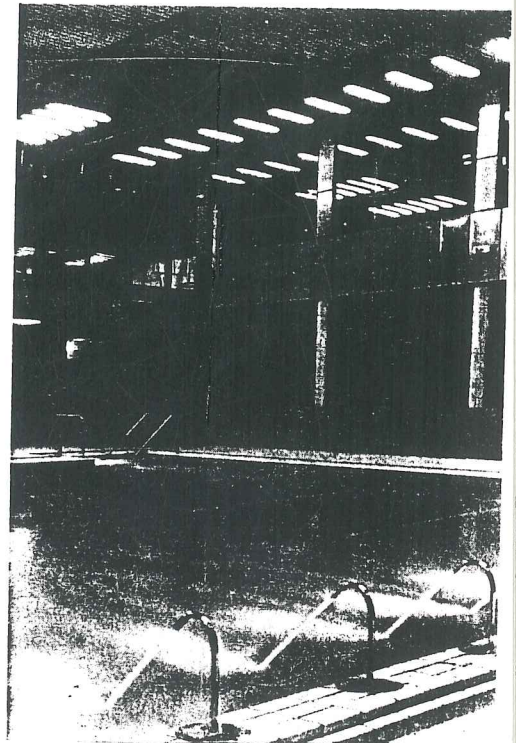
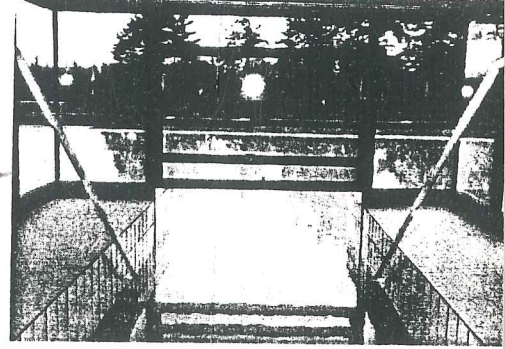
Kaplıcanın Genel Görünümü

Tesise Yaklaşım

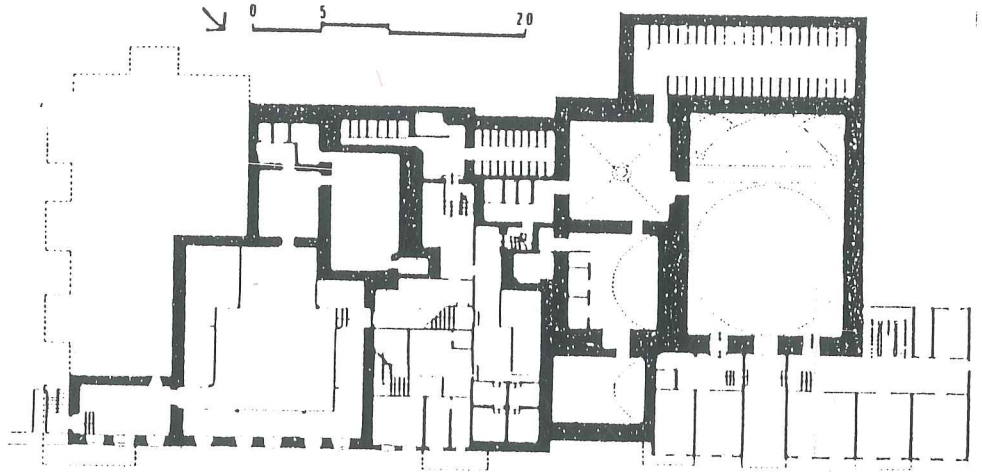
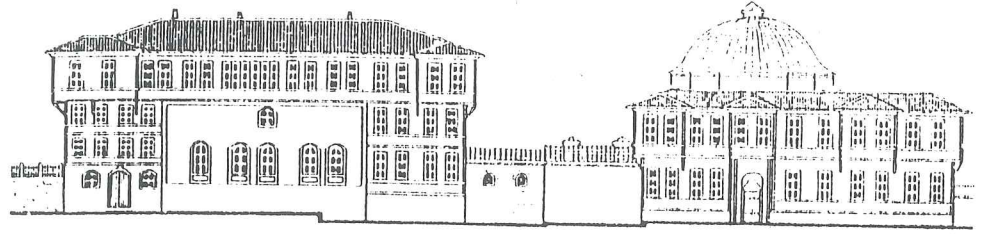
Solarium ve Kapalı Yüzme Havuzu

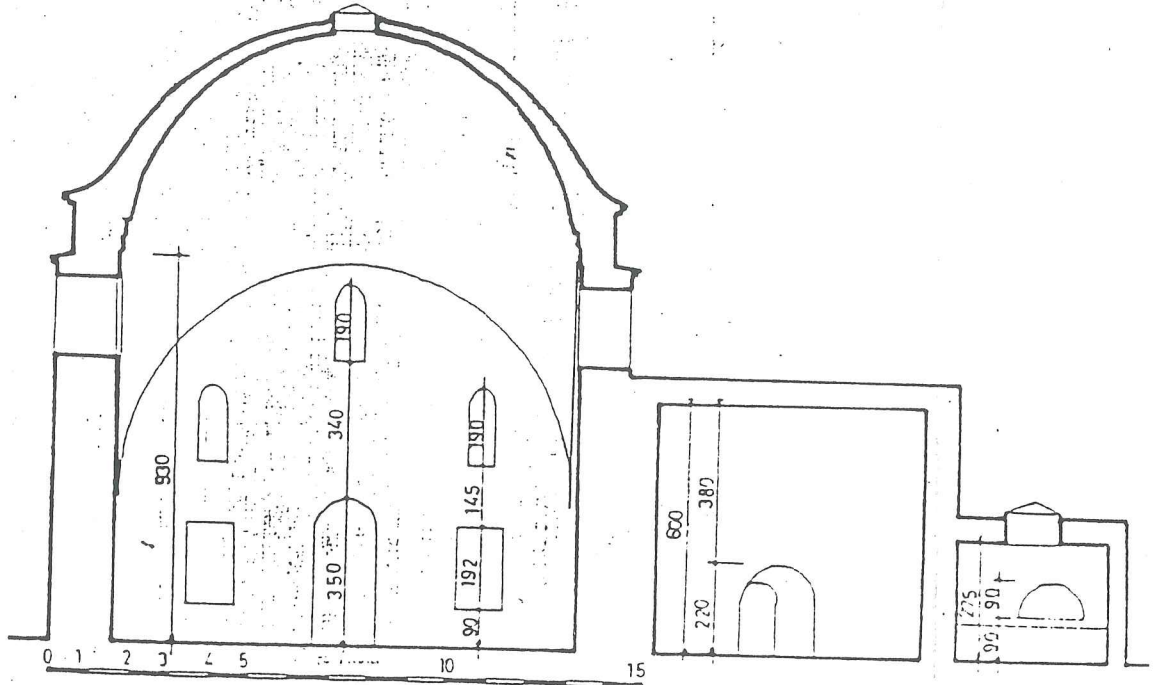
Jimnastik Salonu

KÜKÜRTLÜ KAPLICASI, BURSA
yaptıran. I. Murat; 1389

Kükürtlü Kaplıcası

Görünüş ve Plan

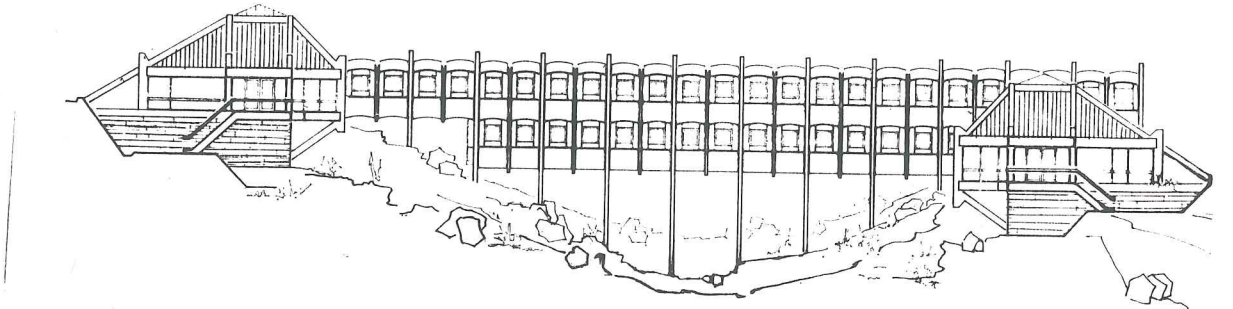

KÜKÜRTLÜ KAPLICASI KESİTİ

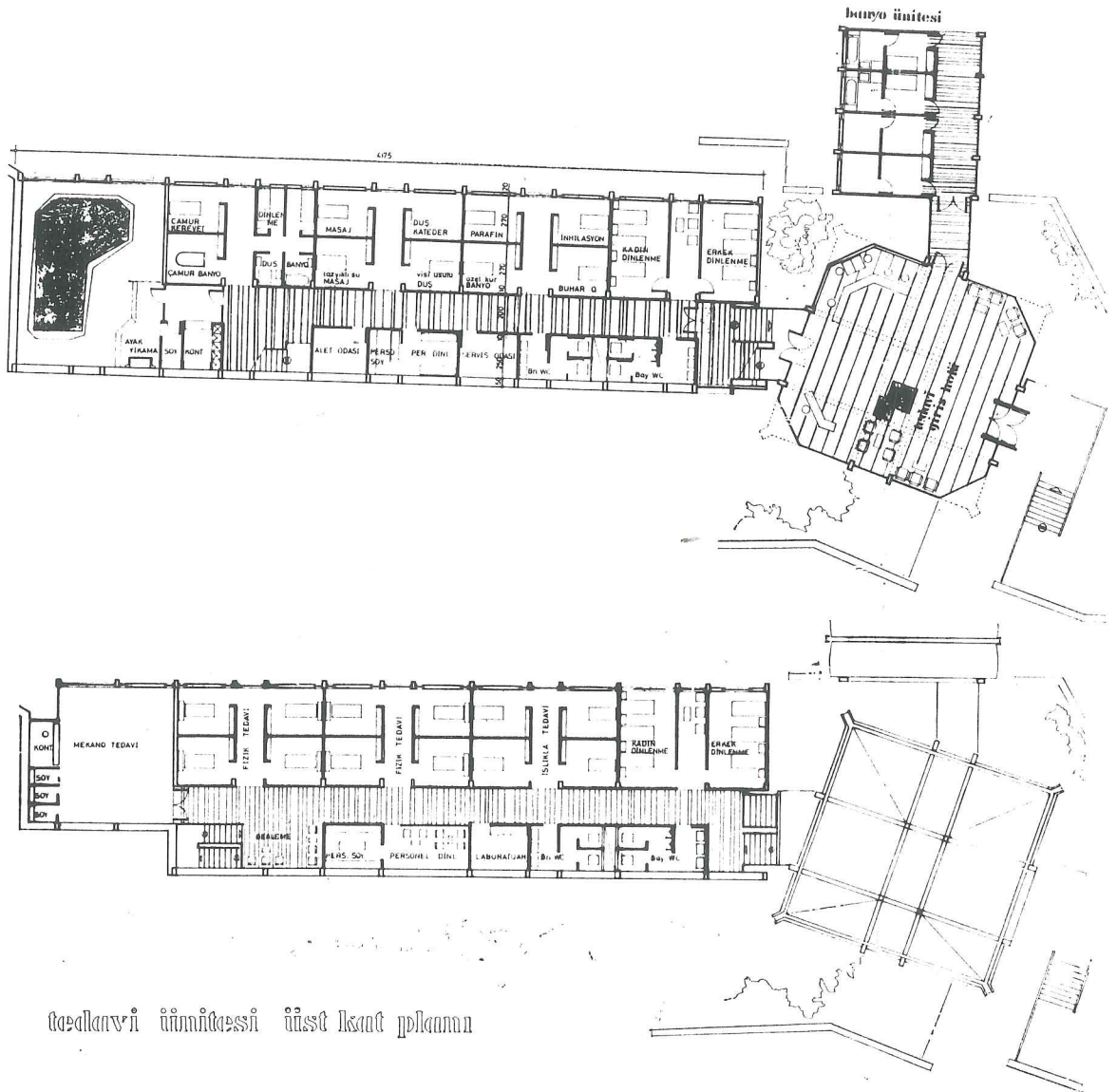
ÇİFTEHAN KAPLICALARI, NİĞDE
mimarlar. N.Güner, F.Kınıkoğlu; 1974

vaziyet planı

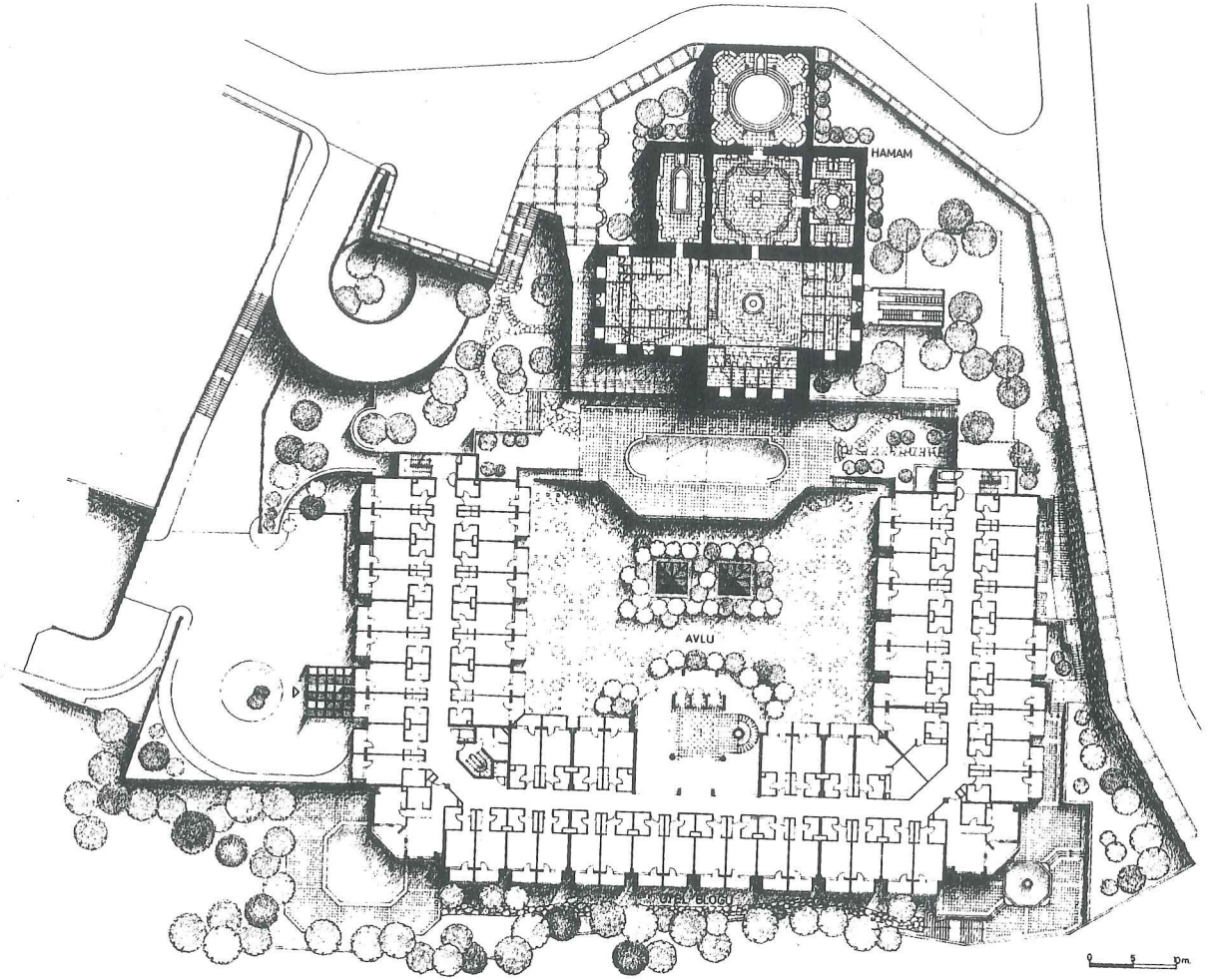

Kesit

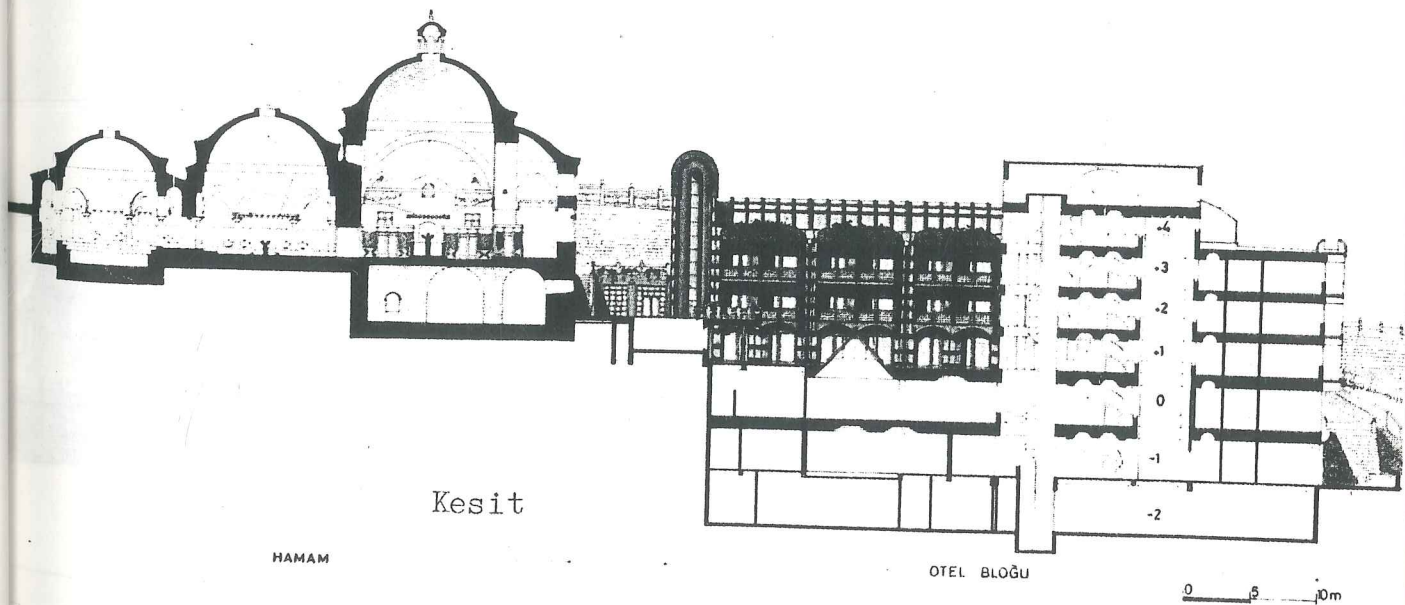

tedavi ünitesi üst kat planı

ESKİ KAPLICA VE KERVANSARAY-TERMAL OTELİ, BURSA
mimarlar. Ş.Arolat,N.Arolat,E.Arolat; 1988

Yerleşim Planı

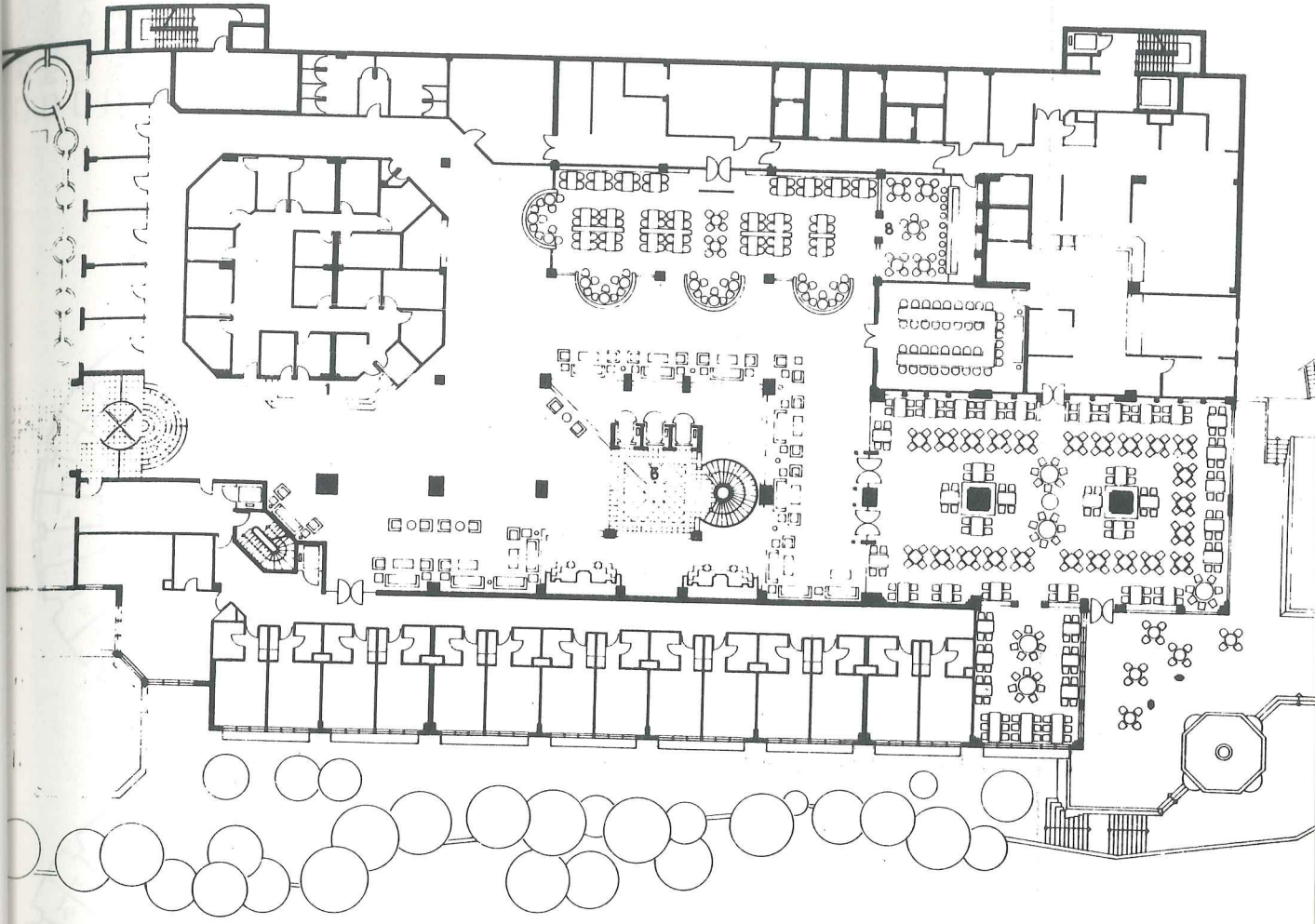
Kesit

HAMAM

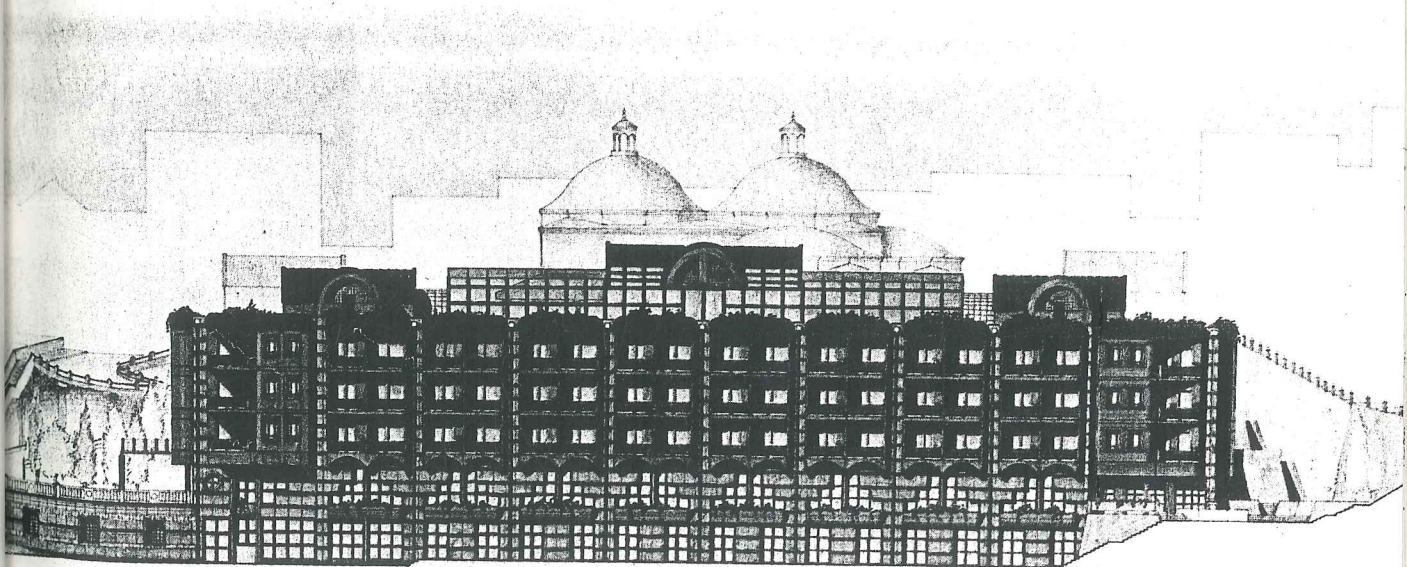
OTEL BLOĞU

0 5 10m

Kervansaray-Termal Oteli'nin Yapımıyla Birlikte Tarihi Eski Kaplıca'nın Restorasyonu Gerçekleştirilmiştir.

Kat Planı

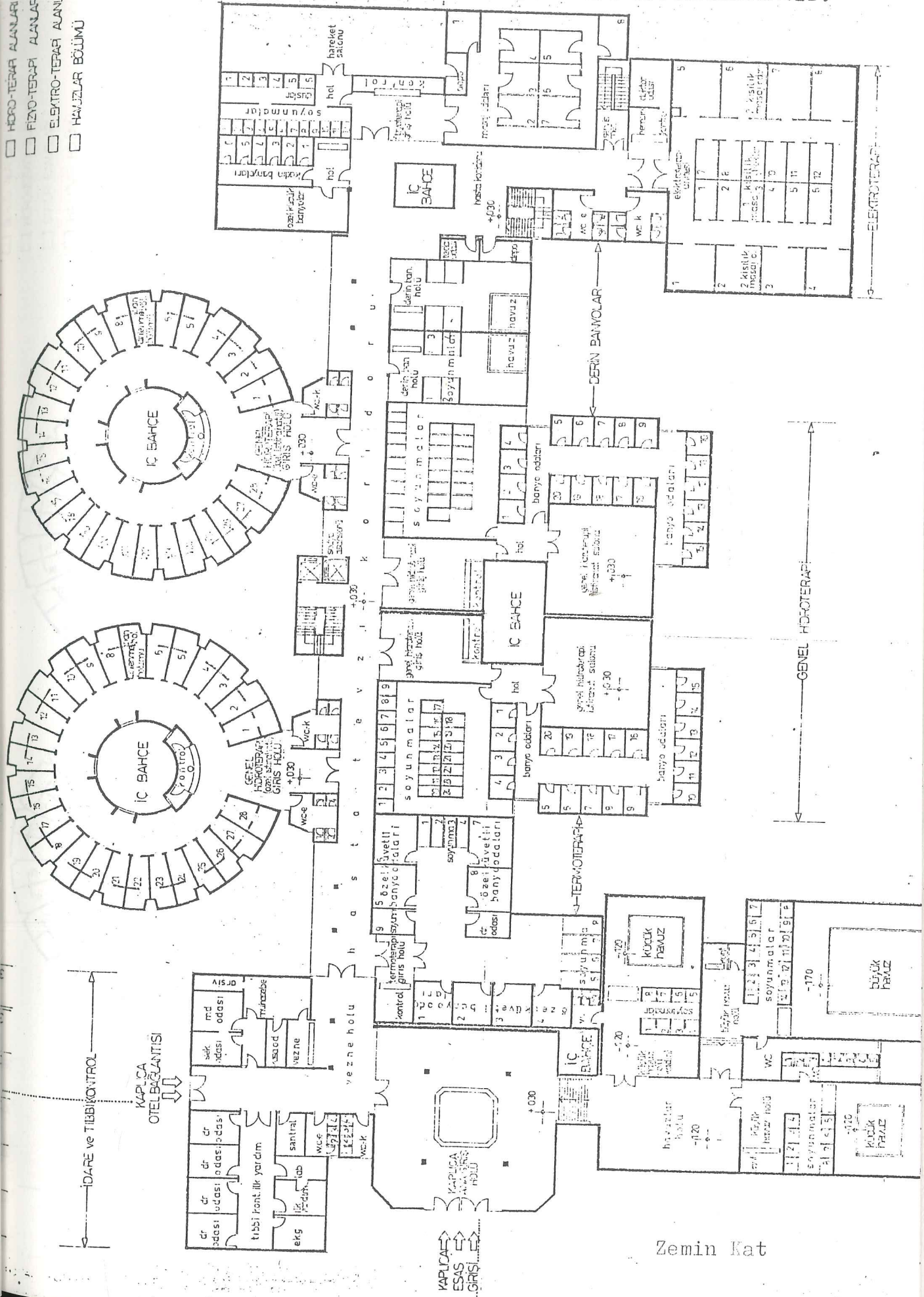
0 5 10m

Görünüş

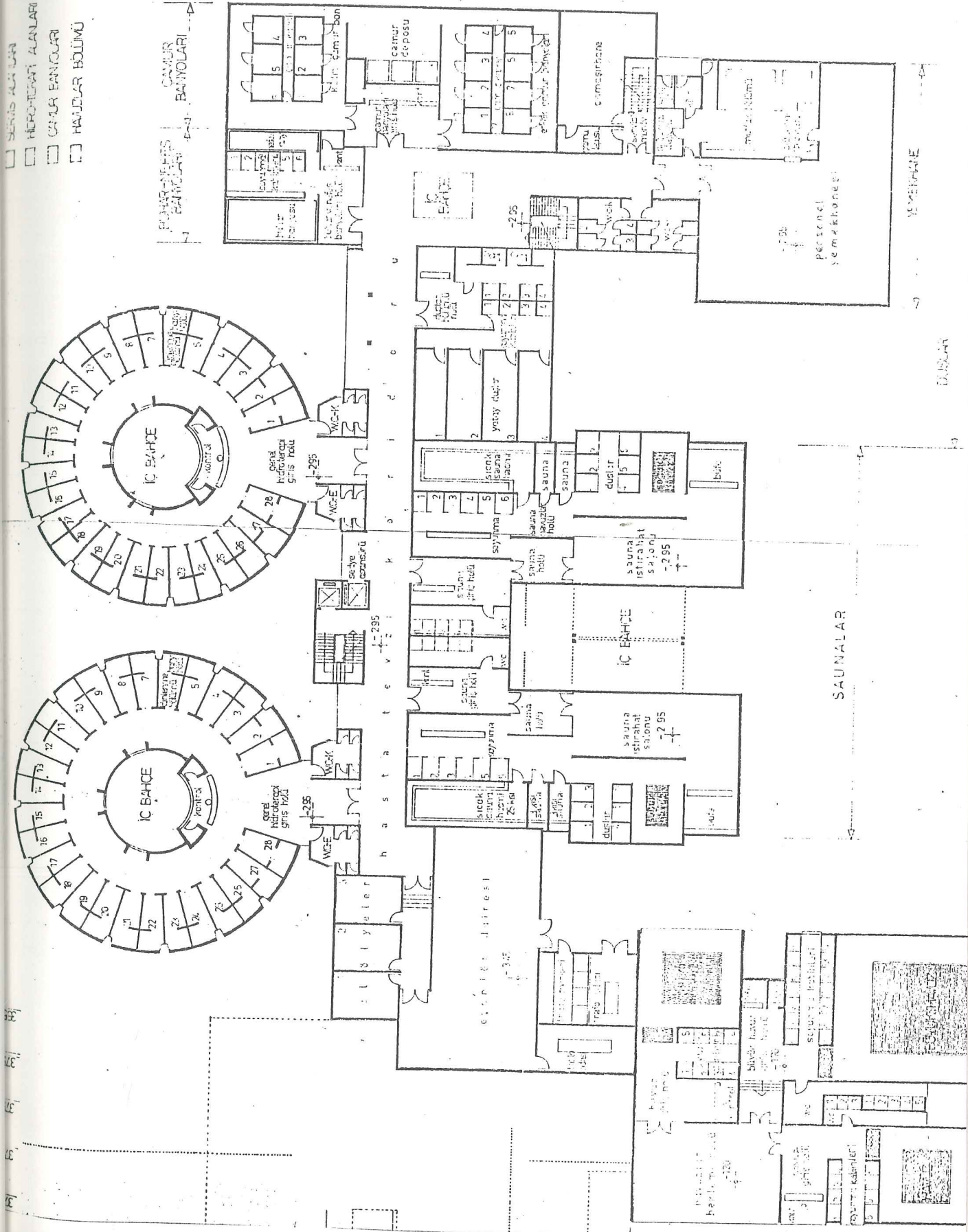
BALÇOVA (AGAMEMNON) KAPLICALARI, İZMİR

Son Proje. Orhan Erdil ; 1992 yılında beş yıldızlı turistik bir otel inşaatının bitirilmesi ile kapasitesi arttırılacaktır.

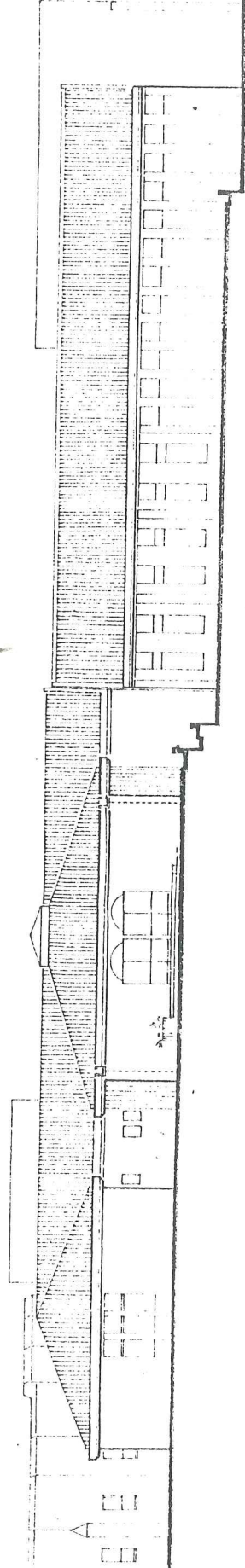
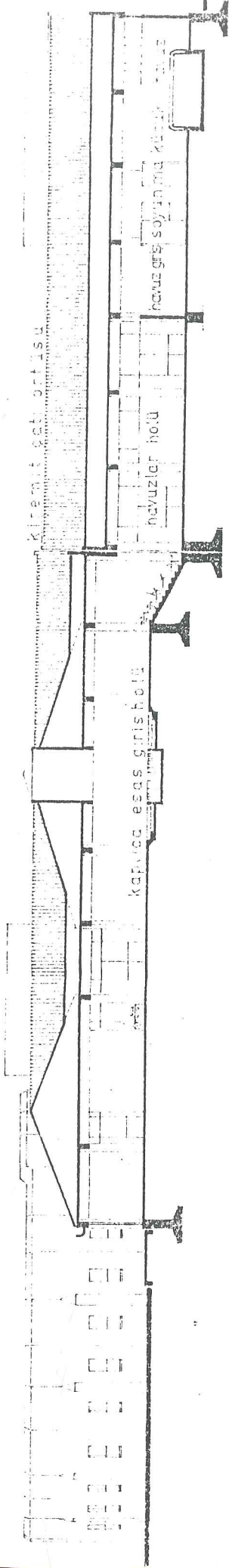
- HORO-TERAPİ ALANLARI
- FIZYO-TERAPİ ALANLARI
- ELEKTRO-TERAPİ ALANLARI
- HAVUZLAR BÖLÜMÜ

- SAUNALAR
- HİDROTERAPİ ALANLARI
- CAMUR BANYOLARI
- HAVALAR BÖLÜMÜ

1. Kat

meydan (kaplica esas giris) cephesi

5. BÖLÜM

TÜRKİYEDE MADEN SUYU POTANSİYELİ VE ÜLKE GENELİNDE DAĞILIMI

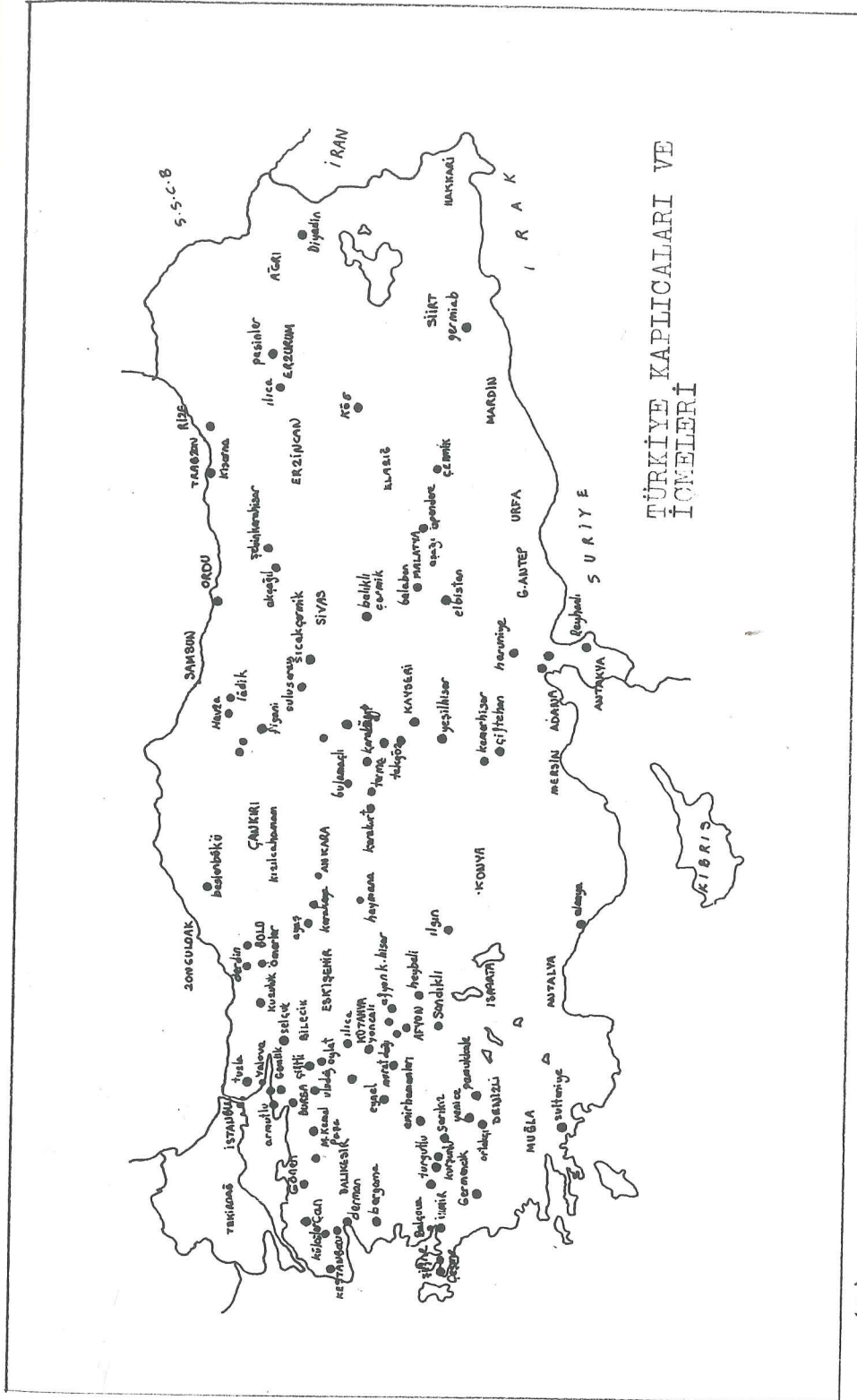
5.1. TÜRKİYEDE MADEN SUYU POTANSİYELİ

Türkiye, yer kabuğu hareketlerinin fazla olduğu deprem kuşağı ülkelerinden biridir. Bunun sonucu olarak ülke geneli mineral su kaynaklarıyla bezenmiş durumdadır. Çeşitli yayınlarda ve kaynaklarda ülkemizdeki maden suları varlığı farklı değerlerde gösterilmiştir. Afşaroğlu, maden suyu bulunan yerleri 1176 adet, maden suyu kaynaklarını 1520 adet olarak belirtmişken, Erguvan ve Yüzer ise bu sayıyı, 1300 den fazla kaplıca ve maden suyu kaynağı olarak vermiştir. İşletilmekte olan maden suyu kaynaklarını Afşaroğlu 226 adet ve Kahraman 229 adet olarak belirtmişlerdir. Bu rakamlara karşın Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının işletme ruhsatı verdiği 15 kaplıca ve 4 içmece yeri bulunmaktadır.

Bütün bu rakamların ortaya koyduğu sonuç, Türkiye maden suyu potansiyeli açısından ne denli zenginse, işletmecilik açısından da o denli yoksuldur.

Türkiye'deki önemli kaplıcaları gösterir harita 1 de, bazı kaplıcaların adları ve buralardaki maden sularından hangi hastalıkların tedavisinde yararlanılacağını gösterir çizelge şekil 3 verilmiştir.

5.2. TÜRKİYE KAPLICALARI VE İÇMELER

- (1) Avcıaroğlu, M., Termalizm ve Klimatizm I., Türkiye Kaplıcaları ve İçmeleri Kılavuzu, Ankara:Güneş Matbaacılık T.A.Ş. 1968.

6. BÖLÜM

SONUÇ

İlk çağlardan beri temizlik ve sağlık alanında insanlığın hizmetinde olan kaplıcalar, günümüzde de işlevlerini geliştirerek sürdürmektedir. İçinde bulunduğumuz yüzyıla kadar sağlık esprisi içinde düşünülen kaplıcalar, bu yüzyılın ortalarına doğru turizmin gelişmesiyle birlikte iki yönlü düşünülür olmuşlardır. Günümüzde kaplıcalar, yalnızca tedavi amaçlı kurumlar olarak değil, dinlenilir ve eğlenilir yerler olarak da kabul görmeye başlamışlardır. Değişen bu olgular kaplıcaların rekreasyon tesisleri arasında yer almasını sağlamıştır.

Dünya termalizm literatürüne su, yıkanma ve temizlik konusunda üç isim girmiştir. Bunlar Roma, Japon ve Türk banyolarıdır. Binden fazla doğal termal kaynağının bulunduğu ülkemizin, kaplıca konusunda kaynak olmakla kalması, bir türlü nitelikli tesislerle donatılamamış olması, üzerinde düşünülmesi gereken önemli bir konudur. Türkiye genelinde yapılan sınıflandırmalar tesis yönünden ne denli yoksul kaldığını gözler önüne sermektedir. İstatistikî veriler Türkiye'de 200'ü aşkın kaplıca ve konaklama tesisi bulunduğunu belgelemektedir. 50 civarında nitelikli kaplıca bulunduğunu belirtiliyorsa da, Dünya kaplıca standartlarına uygun kaplıca sayısı çok azdır. Yalova, Gönen, Çeşme ve Balçova kaplıcaları belirli bir düzeye ulaşmış Türkiye kaplıcalarının akla ilk getirdiği isimlerdir.

Türkiye gibi Jeo-termal kaynakların bol bulunduğu bir ülkede termal tesisler bu ölçüde yetersizse, konu üzerinde durmak ve nedenlerini araştırmak gerekmektedir. Cumhuriyetten sonra Atatürk'ün desteğiyle Yalova Termal Tesisleriyle başlayan tesis kurma girişimi daha sonraki dönemlerde duraklamıştır.

Devlet desteğinin şart olduğu kaplıca tesis yapımı, ülkemizde gereken ilgiyi göremeyince bugünkü tablo ortaya çıkmıştır. Gene önemli bir eksiklik olarak saptanan diğer bir konu da Türkiye'de kaplıca hekimi yetiştiren kurumların sayıca çok az olmasıdır. İstanbul Tıp Fakültesinde, Atatürk'ün emriyle 1938 de kurulan Hidro-klimatoloji Kürsüsü, kaplıca hekimliği eğitiminin Türkiye'de temelini oluşturmuştur. 1963 yılında yayınlanan Uzmanlık Tüzüğü gereğince bu kürsüde eğitim görmüş hekimler "Uzman Hekim" olma özelliğine kavuşmuşlardır. 15.9.1983 tarihindeki Yüksek Öğretim Kurulunun kararı ile Türkiye'de, İstanbul Tıp Fakültesi Hidro-Klimatoloji Kürsüsü, Anabilim dalı olma olanağına sahip olmuştur.

Sonuç ortadadır. Konuyla ilgili uzman hekimler yetiştirilmedikçe, diğer tıp fakültelerinde de Hidro-Klimatoloji kürsüleri kurulmadıkça kaplıca turizminin sağlıklı zemine oturması mümkün görülmemektedir. Uzman hekimlerin gözetim ve denetiminden yoksun bırakılan ülkemizde, kaplıcalardan yararlanan hastaların % 96-98'i romatizmalı iken, uzman hekimlerden yararlanmayı ilk koşul olarak kabul eden Avrupa ülkelerinde bu oran % 60'tır.

Türkiye'de sağlık turizminde nitelikli kaplıca tesislerinin yetersizliğinin nedenleri araştırıldığında başka etkenler de ortaya çıkmaktadır. Kaplıca yapıları tasarımı için bilimsel yayınların yetersizliği ve eksikliği de gene üzerinde durulması gereken önemli bir konudur. Örnek olarak Yıldız Üniversitesi Kitaplığında konuyla ilgili çok yetersiz kaynaklar gösterilebilir.

Sağlık turizminde kaplıca tesisleri yapım biçimleri ve mekân düzenlemeleri kullanım amaçlarına göre farklılık göstermektedir. Klasik ve modern kaplıcalar ana başlığında taplanabilecek farklılıklar çalışmanın içinde gösterilmiş ve konu tanıtılmaya çalışılmıştır.

Tüm işletmelerde olduğu gibi turistik işletmelerde de ana amaç artı gelir sağlamaktır. Sağlık turizmi de bu olgudan soyutlanamaz. Sağlık turizminde aşama kaydetmiş ülkeler, turizm gelir-

lerinin yarıya yakın bölümünü bu sayede elde etmektedirler. Türkiye'nin ise kaplıcaları sayesinde elde ettiği gelir henüz yüzdeye vurulacak düzeyde değildir. Bunun bir önemli nedeni tesislerin yetersizliği, diğer önemli nedeni de kaplıcaların daha çok iç turizme yönelik hizmet vermesidir. Ancak turizm gelişme bölgelerinde bulunan Köyceğiz-Sultaniye kaplıcalarında % 20, Denizli-Pamukkale'de % 15, Adana-Haruniye'de % 10, Çeşme-Sifne'de % 5 oranlarında yabancı turist bulunduğu belirlenirken, nite- likli tesislerden Gönen ve Yalova kaplıcalarında yabancı turist oranı % 2'den yukarı çıkmamaktadır. Ortaya çıkan sonuç nitelik- li kaplıcaların bile dış turizme dönük olarak pazarlanamadığı gerçeğidir. Tanıtım yetersizliği, konuyla ilgili olan Turizm Ba- kanlığının ve ilgili kurumların üzerinde önemle durması gerek- tiğini anlatmaktadır.

Ülke genelinde termal turizmin gelişebilmesi için öneriler şu şekilde sıralanabilir. Üniversitelerde konuyla ilgili uzman- ların yetiştirilmesi, bilimsel yayınların konu ve çeşit olarak çoğaltılması, Devletin gerekli destek ve ilgiyi göstermesi ve buna paralel olarak etkili tanıtım yapması, sağlık turizminin gelişmesi için önceliklidir.

Yapılan bu çalışma ile sağlık turizminin ne olduğu anla- tılmaya uğraşılmış, termalizmde sağlık ve turizmin ayrı ayrı anlamları olmadığı, birlikte anılması gerektiğine işaret edil- miştir. Türkiyede fazla el atılmamış bir konu olan sağlık tu- rizminde alınacak çok yol olduğu çalışmanın bir başka saptama- sıdır. Çalışmanın önemli amaçlarından bir diğeri de yeteri kadar ilgi gösterilmemiş bu konuda bilgi birikiminin artmasına katkı sağlamaktır.

EK 1

TÜRKİYE'DEKİ KAPLICA YERLEŞMELERİ İLE İLGİLİ İSTATİSTİKLER(1)

Küristler	1974	1975	1976	1977
<u>Günibirlikçi ve konaklayıcı küristler</u>				
Toplam	-	1.899.000	2.110.000	2.666.500
a.Günibirlikçi küristler				
Toplam	-	1.007.400	1.126.200	1.512.200
b.Konaklayıcı küristler				
Toplam	-	891.600	983.800	1.164.300
<u>Kaplıca Yerleşmesi Konaklama Tesisleri</u>				
Toplam	201	221	240	269
a.Nitelikli Tesis Sayısı	43	48	51	56
b.Niteliksiz Tesis Sayısı	158	173	189	213
<u>Tesislerdeki Oda-Yatak Kapasitesi</u>				
a.Oda Kapasitesi				
Toplam	4.909	5.413	5.882	6.729
b.Yatak Kapasitesi				
Toplam	10.422	11.839	12.835	14.583
c.Nitelikli Tesislerde Oda Kapasitesi				
Toplam	1.814	2.041	2.236	2.502
d.Niteliksiz Tesislerde Oda Kapasitesi				
Toplam	3.095	3.372	3.646	4.227
e.Nitelikli Tesislerde Yatak Kapasitesi				
Toplam	3.659	4.095	4.464	4.984
f.Niteliksiz Tesislerde Yatak Kapasitesi				
Toplam	7.263	7.744	8.371	9.599

(1) Kahraman, N., Türkiye'de Sağlık Turizmi, Ankara:T.C.Turizm Bankası A.Ş. Proje Değerlendirme Grup Başkanlığı, 1978

EK. 1

TÜRKİYE'DEKİ KAPLICA YERLEŞMELERİ İLE İLGİLİ İSTATİSTİKLER

<u>Tesislerin istihdam Durumu</u>	1974	1975	1976	1977
(Sezon ve sezon dışında çalışan sayısı)				
a. Sezonda çalışan sayısı -		3.141	3.482	3.798
b. Sezon dışı çalışan sayısı -		760	869	991

EK 2

KAPLICA YERLEŞMESİ TEDAVİ PLANI

a.KAPLICA YERLEŞMESİ GENEL TEDAVİ PLANI(1)

- a1. Ev işlerinden ve görevden uzaklaşma, kurallaşmış iş dünyasından ve çoğu kez çekişme yaratan günlük ortamdaki uzaklaşma.
- a2. Gerilmede, gevşemede, yemekte ve uykudaki değişikliklerden günlük ritm uyumu sağlanması.
- a3. Sağlıklı gıda.
- a4. Zararlı iklim etkenlerinin ortadan kaldırılması.
- a5. Uyarıcı maddelerin kullanılması veya azaltılması.
- a6. Günün tek yanlı zorluklarından sonra tamamlayıcı hareket veya dinlenme.
- a7. İç yaşam düzeni gereği olarak boş zaman
- a8. Oyunda ve sporda insana ait olanakların amaçsız olarak geliştirilmesi.
- a9. Yararlı eylemde (hobi-tatil) tatmin olma.
- a10. Diğer insanlar ve kültür programı aracılığı ile değişik biçimdeki çevrenin ilgi çekmesi.
- a11. Farklı yaşam koşullarında ve başka insanlar arasında yaşamın başka yönlerini bulma olanağı.
- a12. Toplumdan yalnızlığa ve ayrılmaya veya serbestlikten daralmaya uğramak.

b.KAPLICA ÖZEL TEDAVİ METODLARI

- b1. Çeşitli hacimlerdeki balneoterapiler (banyo ve içme kürleri).
- b2. Güneş, ışık ve açık hava tedavisi hedefli iklim tedavileri.
- b3. Su ve sıcaklık tedavisi.
- b4. İnhalasyon tedavisi
- b5. Genel veya hasta jimnastiğinin, açık hava kürünün, sağlık sporunun ve yapay kalp-dolaşım eksersizlerinin çeşitli biçimlerindeki hareket tedavileri.
- b6. Masajlar.
- b7. Fizik tedavinin tamamlayıcı işlemleri, elektrik tedavisi gibi.
- b8. Besidüzen (diyet) tedavisi.
- b9. Aktif dinlenme ve gevşeme tedavisi.
- b10. Sağlık eğitimi (sağlık öğrenimi)

(1) Federation Internationale du Thermalisme et du Climatisme
FITEC, Grundsätze der Modern Kurortbehandlung, Mindestbedingungen für die Anerkennung von Bade- und Klimakurorten.

BALNEOTERAPİ (KRENOTERAPİ) ENDİKASYONLARI VE KAPLICA TEDAVİSİ KURALLARI (1)

HASTALIK TÜRLERİ	DOĞAL TEDAVİ ETKİNLERİ	SU ÖZELLİKLERİ	UYGULANAN KULLANILAN UYGULAMA TEDAVİ SU SÜRESİ (ORT)	YRD.	AÇIKLAMALAR
Su Gaz Çamur	Birleşim veya	Uygulama	MİKTARI	ARAÇLAR/	
Reaktivite	Sıcaklığı				
Romatizmal Hastalıklar	Genel olarak (oli- gomet. -Radyoaktif tuzlu, kükürtlü sıcak sular, Mineralizasyonu az diüretik sular)	36-38 °C	Banyo 333-500 lt İçme 2 (150-200gr)	21 gün 21 gün	Küvet Banyo sonrası 30 ile 40 dakika dinlenme Derceli Banyo öncesi ve son- bardak rası olmak üzere sabah erken, 11.30-18.00 de
	40-45 °C (Borudaki su)		Duş-masaj (destek ve buhar duşu)	21 gün 21 gün	Duş aygıtı Kaplıcaya özgül uy- Buhar oda. gulamalar.
	37 °C 42-44 °C		Su altı masajı (destek) 600 lt	21 gün	Su altı Uygulama gün aşırı masajı veya 2-3 günde bir küveti Küçük Hareket yeteneği Küçük azalmış olanlara havuz uygulanır
Kardiovasküler sistem (Dolaşım Sis.) Hastalıkları			Hidrokin- siterapi 1.5-2 ton	21 gün	
			Havuz	10-45 dak	Değişken
			Çamur Uyg.		
			Banyo 1/2, 3/4, Tam	15 dak. 25-30 gün	Günde 1 banyo veya haftada 3 banyo
			Termal gaz banyoları		
			Termal gaz 300-600 cm ³ şırıngası termal gaz		Gaz Kabinesi
			Radyoaktif sular 36-37 °C Banyo	10-15 dak.	Küvet Banyodan sonra banyo odasında 20-60 dak. dinlendirilir.
			İyodlu sular karbon- dioksitli, R.aktif, sülfatlı Bikarbonatlı		Küvet Dereceli önce gün- bardak de 3 kez

Kardiovasküler
sistem (Dolaşım
Sis.) Hastalıkları

Karbondioksitli 31-34 °C
sular

Günde 1 banyo veya
haftada 3 banyo

15 dak.
25-30 gün

Küvet

Gaz
Kabinesi

10-15 dak. Küvet

Banyodan sonra banyo
odasında 20-60 dak.
dinlendirilir.

Küvet
Dereceli önce gün-
bardak de 3 kez

(1) Çekirge, N., Kaplıcalardaki Kükür ve Rekreasyon Birimlerinin Planlaması ve Tasarımı İçin Bir Metod
Türkiye'ye Yönelik Bir Uygulama, Kent Matbaası-Ankara, 1982.

BALNEOTERAPİ (KRENOTERAPİ) ENDİKASYONLARI VE KAPILICA TEDAVİSİ KURALLARI

HASTALIK TİRLERİ / ETKENLERİ	SU ÖZELLİKLERİ	UYGULANAN KULLANILAN UYGULAMA SÜRESİ (ORT) GÜNDE TOPLAM	YRD. ARAÇLAR	AÇIKLAMA
Su GazÇamur	Birleşim veya Reaktivite	TÜRLERİ	MIKTARI	
Vena hastalıkları (Dolaşım yetersizliği)	Radyoaktif, Oligo-metalik sular, Radyo-aktif sıcak tuzlu sular	Banyo	15-30 dak	Küvet
Mide-barsak hastalıkları	(Bikarbonate Sodik) Bikarbonatlı sular litrede 7 gr mineral	Lokal duş	2mm capında 2-3 kg/cm ² basınç altında	Basınçlı su aygıtı
	Tuzlu sular (1t.4 gr. kadar tuz)	İçme	50-100gr.a 150-200gr.b.	Dereceli bardak
	Tuzlu sular (1t.7-8 gr. tuz)	İçme	Ort. 1-2 lt/gün 2-3 bardak/gün	Dereceli Bardak
	Sıcak-tuzlu ve radyoaktif Sıcak	Banyo	600 lt	Küvet
		Sualtı	60 dak.	Sualtı masajı
		43 C Çamur uyg.	60 dak	küveti
		37 C Çeşitli duşlar	300-400 cm ³ 300-600 cm ³	çeşitli lavman aygıtı
	Sıcak r.aktif sular veya klor a. bikarbonate sadik, klasik ve magnez-ven sular	İçme	Yukarıda belirtilen miktarda	Dereceli bardak
Karaciğer-Safra Kesesi-Pankreas Hastalıkları	Bikarbonatlı sular (Minerali fazla)	İçme	50 gr. (başl.) 150-200 gr.	Dereceli Bardak
	Bikarbonatlı sular (1t. del. 5-2 grmin.) 2. sülfate kalsik ve magnezyum (1t. l. 5 ve 2, 5-3 gr. mineral) veya 1 ve 2 sinin az miktarda tuzla karışanı)	İçme	150 gr. (başl.) 250 gr. 150-200 gr.	Dereceli bardak Dereceli bardak
		56		" Yemeklerden önce ve günde 3-4 kez içme uygulamalarından sonra din-

Banyodan önce

a. Başlangıçta yemeklerden önce günde 3 kez
b. Sonra yemeklerden önce günde 3 kez

Aç karnına ve bölünmüş dozlar olarak
Ağrılı hastalarda karnınakataplazma

Lavman haftada 3 kez ve 4lçde de uygulanabilir
barsak banvosu, küir süresince 1-2 defa ve 20-25 lt. dir.

Yemeklerden yarım saat önce alınır.
Günde 3-4 kez tekrarlanır.

"
Yemeklerden önce ve günde 3-4 kez içme uygulamalarından sonra din-

BALNEOTERAPİ (KRENOTERAPİ) ENDİKASYONLARI VE KAPLICA TEDAVİSİ KURALLARI

HASTALIK / TURLERİ	DOĞAL TEDAVİ / ETKENLERİ	SU ÖZELLİKLERİ	UYGULAMA / TEDAVİ SÜRESİ (ORT)	KULLANILAN SU TURLERİ	MİKTARI	GÜNDE TOPLAM	YRD. ARAÇLAR	AÇIKLAMALAR
Karaciğer-Safra Kesesi-Pankreas Hastalıkları (Devamı)	Su Gaz Çamur	Birleşim ve reaksiyite	42-46 °C	Banyo Kataplazma	5-15 dak.		Küvet	Banyo içinde aç-rılı bölgeye is-lak havlu ile kompres
	Hipertermal r.ak-tif oligometalik sular	45-50 °C	Kataplazma	15-20 dak.			Çeşitli	Suyun basıncı ve sıcaklığı etkili-dir.

Beslenme bozukluğu hastalıkları:	Bikarbonate sodik	İçme banyo	Dereceli Bardak
1. Diabet	Sıcak kalevi-kükürtlü	İçme Kilo başına 1 mg Deri altına 1 gr Şırınga Damarcan 0,01 gr Şırınga Beslenme rejimi Beslenme rejimi	Küvet Dereceli Bardak Diyet Mutfağı Diyet Mutfağı
2. Şişmanlık	Toprak kalevili-sül-fatlı sular Oligometalik sular, orta ve kuvvetli tuz-lu radyoaktif sular	İçme 1,5-2 lt/gün Hidrokinestoterapi ve yürüyüş Çamur ve uyg. içme	Dereceli Bardak Havuz ve küv parkı Der. Bar-dak İnhalasyon Ayrıtlı Küvet
3. Gut	Sülfate kalsik, oligometalik bikarbonatlı, r.aktif kükürtlü	İnhalasyon Banyo Çamur uygulama	

BALNEOTERAPİ (KRENOTERAPİ) ENDİKASYONLARI VE KAPLICA TEDAVİSİ KURALLARI

HASTALIK TURLERİ / DOĞAL TEDAVİ YOLLARI / FTKENLERİ	UYGULANAN / TEDAVİ TURLERİ	KULLANILAN SU / SU MİKTARI	UYGULAMA SÜRESİ (ORTA GÜNDE TOPLAM)	YRD. ARAÇLAR	ACIKLAMALAR
Böbrek ve İdrar Yolları Hastalıkları	Bikarbonatlı, sülfate kalsik, oligometalik, hafif kükürtlü, tuzlu	İçme 500 cc. Banyo 21 lt/gün	21 gün		
Kadın Hastalıkları	Hipertermal r.aktif oligometalik sular kükürtlü sular-tuzlu sular	Banyo içi kompres Banyo Vajinol irrigasyon	Haftada 1-2 kez 15-30 dak. 30 gün 45 dak.	Küvet	
İst solunum yolları ve akciğer hastalıkları	Kükürtlü karbogazöz sular. Tuzlu arsenikli sular	Karın üstüne 2 lt./dak camur uyg. Adaleye şırınga	20-80 lt 10-40 dak. 20 cm ³	Küvet	Banyo ve içme uygulamaları özellik göstermez.
Sinir hastalıkları	Hafif tuzlu sular, zayıf kükürtlü sular, oligometalik r.aktif sıcak sular, karbogazöz sular	Banyo duş Ek olarak masaj reedükasyon	8-15 dak. 15/20 dak 30/40 dak	Küvet Duş aygıtı	Dereceli Bardak Inhalasyon aygıtı Oda uygulaması Çeşitli
Deri hastalıkları	Kükürtlü sular, arsenikli sular, Klorosülfüroz (Kükürtlü-tuzlu) radyoaktif sular Bikarbonate sadik, sülfate kalsik, klorabikarbonate magnezium sular	Banyo Basiñlı duş Buhar duşu Sisleme etüv. İçme	10-15 dak 15-30 dak.	Küvet Basınçlı duş aygıtı Buhar aygıtı Dereceli	

BALNEOTERAPİ (KRENOTERAPİ) ENDİKASYONLARI VE KAPLICA TEDAVİSİ KURALLARI

HASTALIK / DOĞAL TEDAVİ SU ÖZELLİKLERİ

TİRLERİ / ETKENLERİ -- / -- Rirleşim veya Uygulama

Su Gaz Çamur -- / -- Reaktivite sıcaklığı

UYGULANAN KULLANILAN UYGULAMA
/TEDAVİ SU SÜRESİ (ORT)
TÜRLERİ MIKTARI GÜNDE TOPLAM

YRD. ARAÇLAR ACIKLAMALAR

Çocuk has- talıkları	Arsenikli sular kü- kürtlü sular, tuzlu sular, hafif tuzlu R. ak- tif sular, Kalevi-bikar- bonatlı sular, klor-a-bi- karbonate mağnezven kar- bogazöz sular	Banyo inhalasyon içme	Kiivet inhalasyon aygıtı Dereceli bardak
İş kazası ve trafik kazaları hastalıkları	R. aktif sular, tuzlu, kükürtlü sular 36-38 C	Hareketli Banyolar (Hidrokinesi- terapi)	Havuz (Vinçli) Su içinde el masa- ji ve çeşitli ek- sersizler.
Kan hastalıkları	Demirli, Arsenikli sular	Su altı mas. 600 lt. Lokal çamur	Sualtı masajı küveti Çamur uygulamasın- dan sonra eksersiz yapılır.
Göz hastalıkları	Tuzlu, kükürtlü, iyotlu sular	İçme Göz banyosu	Dereceli bardak birlikte yapılır. Özel göz aletleri uygulanır. İklim kürü de birlikte yapılır.

KAFILICALARDAKİ KULLANICI EYLEMLERİ

BÖLÜM ADI: TEDAVİ

NO. EYLEM TÜRÜ	TANIMI	İLGİLİ KİŞİLER KURİST PERSONEL	TOPLAM SÜRE	MEKANLAR VE GEREKLİ DONATIM FLEMANLARI		
TEDAVİ BÖLÜMÜ						
ISLAK TEDAVİ ALT BÖLÜMÜ						
1	SICAK KÜVET BANYOSU	Belirli sıcaklıktaki maden suyu içinde banyo	1	1	50-65 d.	Banyo odası:Küvet, donatım.Dinlenme alanı:Yatak,askı, dolap.
2	SOĞUK VEYA ILIK KÜVET BANYOSU	Soğuk veya giderek ısıtılan ılık maden suyu içinde banyo	1	1	60-75 d.	" " "
3	GAZLI KÜVET BANYOSU	O ₂ , CO ₂ veya H ₂ S gazları gönderilen maden suyu içinde banyo	1	1	55-65 d.	Banyo odası:Küvet, gaz aygıtı.Dinlenme alanı:Yatak,askı, dolap
4	İLAÇLI KÜVET BANYOSU	Çeşitli ilaç veya bitki katılan maden suyu içinde banyo	1	1	50-65 d.	Banyo odası:Küvet, ilaç, bitki.Dinlenme alanı:Yatak,askı, dolap
5	KÖPÜKLÜ KAYNAMALI FIŞKIRMALI KÜVET BANYOSU	Köpük, kaynama, fişkırtma oluşturan maden suyu içinde banyo	1	1	50-65 d.	Banyo odası:Aygıtlı küvet.Dinlenme alanı:Yatak,askı, dolap
6	ELEKTRİKLİ KÜVET BANYOSU	Elektrodlar(Elektrogalvani) yardımıyla oluşturulan akımlı maden suyu içinde banyo	1	1	50-60 d.	Banyo odası:Elektrodlu küvet.Dinlenme alanı:Yatak,askı, dolap

NO. EYLEM TÜRÜ	TANIMI	İLGİLİ KİŞİLER KÜRİST PERSONEL	TOPLAM SÜRE	MEKANLAR VE GEREKLİ DONATIM ELEMANLARI
7	SU ALTI MASAJI KÜVET BANYOSU	1	70-80 d.	Banyo odası:Su altı masajı küveti.Dinlen me alanı:Yatak,askı, dolap
8	ELEKTRİKLİ SU ALTI MASAJI BANYOSU	1	45-55 d.	Banyo odası:Elektrod lu su altı masajı kü veti.Dinlenme alanı: Yatak,askı,dolap
9	ELEKTRİKLİ MEKANİK GER- GİLİ SU ALTI BANYOSU	1	50-65 d.	Banyo odası:Elektrod lu,çekme donanımlı su altı masajı küve- ti.Dinlenme alanı: Yatak,askı,dolap
10	BANYO ODALARINDA TEMİZLİK	1	10 d.	Çeşitli banyo odala- rı,çeşitli temizlik malzemeleri
11	KOL BANYOSU	1	Değiş.	Banyo odası:Kol küve ti.Dinlenme alanı: Koltuk
12	AYAK BANYOSU	1	Değiş.	Banyo odası:Ayak kü- veti.Kür parkı
13	AYAK HAVUZU(Açık ve kapalı mekânlarda)	Grup	Değiş.	Ayak havuzu,Kür par- kı.
14	ELEKTRİKLİ KOL-AYAK BANYOSU	1	10-20 d.	Banyo odası:Kol-ayak küvetleri.Dinlenme alanı:Koltuk

NO. EYLEM TÜRÜ	TANIMI	İLGİLİ KİŞİLER KÜRİST PERSONEL	TOPLAM SÜRE	MEKANLAR VE GEREKLİ DONATIM ELEMANLARI
15 KOL-AYAK BANYOSU	Kol ve ayak için sıcak ve soğuk su banyoları	1 1	Değiş.	Banyo odası:Kol, ayak küvetleri.Dinlenme alanı:Koltuk
16 KOL-AYAK BANYO ODALARINDA TEMİZLİK	Kol-ayak banyo odasının temizlenmesi	1 1	5-10 d.	Çeşitli banyo odaları ile temizlik mlz.
17 LOKAL DUŞ (BACAK, KOL, OMUZ)	Vücudun öngörülen bölgelerine soğuk ve/veya sıcak su dökülmesi	1 1	Değiş.	Duş odası:Lokal duş aygıtı.Dinlenme alanı:Koltuk
18 BASINÇLI DUŞ (SKOĞ DUŞU)	Basınçlı suyun vücuda uzaktan fışkırtılması	1 1	Değiş	Duş odası:Basınçlı duş aygıtı.Dinlenme alanı:Yatak,askı, dolap
19 DİKEY DUŞLAR	Dikey olarak vücuda su akıtılması	1 1	Değiş	Duş odası:Dikey duş aygıtı.Dinlenme alanı:Yatak,askı,dolap
20 YATAY DUŞLAR	Yatay olarak vücuda su akıtılması	1 1	Değiş	Duş alanı:Yatay duş aygıtı.Dinlenme alanı:Yatak,askı,dolap
21 BARSAGA DAMLA DAMLA SU	Barsağa damla damla su verilmesi	1 1	165-345 d.	Uygulama alanı:Yünlü hortumu,wc,duş Dinlenme alanı:Yatak askı,dolap
22 BARSAK DUŞU (LAVMAN)	Barsağa hortumla sıcak su verilmesi	1 1	90-225 d.	Uygulama alanı:Uygun hortumu,küvet,wc,duş.Dinlenme alanı:Yatak,askı,dolap

NO. EYLEM TÜRÜ	TANIMI	İLGİLİ KİŞİLER KÜRİST PERSONEL	TOPLAM SÜRE	MFKANLAR VE GEREKLİ DONATIM ELEMANLARI	
23	DUŞ-MASAJ UYGULAMASI	1	1	55-65 d.	Uygulama alanı:Sıcak su hortumu,uygulama vatağı.Dinlenme alanı:Yatak,askı,dolap
24	BUHAR DUŞU	Grup	1	5 d.	Buhar odası:Buhar hazırlama,Buhar hazırlama:Uygulama aygıtı
25	LOKAL BUHAR UYGULAMASI	1	2	50-60 d.	Uygulama alanı:Buhar aygıtı.Dinlenme alanı:Yatak,askı,dolap
26	GENEL BUHAR UYGULAMASI	1/Grup	1	50-60 d.	Buhar odası:Buhar aygıtı.Dinlenme alanı:Yatak,askı,dolap
27	SIVI ÇAMUR UYGULAMASI	1	1	80 d.	Banyo odası:Sıvı çamur küveti,duş.Dinlenme alanı:Yatak,askı,dolap
28	SIVI ÇAMUR VE SICAK KÜVET BANYOLARI	1	1	80 d.	Banyo odası:Sıvı çamur küveti ve su küveti.Dinlenme alanı:Yatak,askı,dolap
29	KATI ÇAMUR UYGULAMASI	1	1	70-110 d.	Uygulama odası:Çamur uyg.vatağı,duş.Dinlenme alanı:Yatak,askı,dolap

NO. EYLEM TÜRÜ	TANIMI	İLGİLİ KİŞİLER KÜRİST PERSONEL	TOPLAM SÜRE	MEKANLAR VE GEREKLİ DONATIM ELEMANLARI
30 KATI CAMUR UYGULAMASI VE SICAK KÜVET BANYOSU	Sıcak su ile karıştırılmış çamurun vücuda uygulanması ve sıcak sulu küvet banyosu	1 1	30-90 d.	Uygulama alanı:Uygula- lama yatağı ve su kü- veti.Dinlenme alanı: Yatak,askı,dolap
31 OTURMA DUŞU	Sıcak suyun vajinaya gönde- rilmesi	1 1	55-85 d.	Uygulama alanı:Otur- ma duşu ağıtı,wc. Dinlenme alanı:Yatak, askı,dolap
32 KOMPRES	Fuz,soğuk bez gibi madde- lerin vücuda uygulanması	1 1	Değiş.	Uygulama odası:Uygula- lama yatağı.Dinlenme alanı:Yatak,askı,do- lap
33 HAREKET BOZUKLUĞU TEDAVİ HAVUZ BANYOSU	Hareket gücü azalmış kişi- lere sıcak su içinde çeşit- li uygulama	1 1	60-95 d.	Uygulama alanı:Havuz su içinde çeşitli ay- gıtlar(sedye,tutunma kolu)Dinlenme alanı: Duş,wc,soyunma,dolap
34 HAREKET HAVUZU BANYOSU (AÇIK-KAPALI)	Sıcak su içinde çeşitli hareketler	Grup 1	90 d.	Uygulama alanı:Havuz Dinlenme alanı:Duş, wc,soyunma,gardrop
35 SICAK HAVUZ BANYOSU	Belirli sıcaklıktaki maden suyu doldurulmuş havuz içinde banyo	Grup 1	90 d.	Uygulama alanı:Havuz (Oturmali)Dinlenme alanı:Duş,wc,soyunma, gardrop
36 HAVUZDA SU ALTI MASAJI	Havuzda masaj bölmelerine tutunarak vücutta basınçlı su uygulaması	Grup 1	30-35 d.	Uygulama alanı:Havuz (tutunmali)Dinlenme alanı:Duş,wc,soyunma, gardrop

NO. EYLEM TÜRÜ	TANIMI	İLGİLİ KİŞİLER KÜRİST PERSONEL	TOPLAM SÜRE	MEKANLAR VE GEREKLİ DONATIM ELEMANLARI
37 ÖZEL FIÇI BANYOSU	Boş olan fiçıya girildikten sonra fiçinin sıcak su ile doldurulması ve uygulama sonunda suyun başaltılması ve çıkma	1	70 d.	Uygulama alanı: Fıçılı (Kapalı) Dinlenme alanı: Yatak, askı, dolap
38 PARAFİN UYGULAMA	Vücudun çeşitli yerlerine parafin uygulaması	1	50-60 d.	Uygulama alanı: Parafin küvetleri, lavabo. Dinlenme alanı: Yatak veya koltuk.
39 KURU TEDAVİ ALT BÖLÜMÜ ELEKTRİK VE IŞIK TEDAVİSİ	Elektrikle çalışan çeşitli araçların vücutta uygulanması	1	Değiş.	Uygulama alanı: Uygulama yatakları, Elektrik tedavisi aygıtları. Dinlenme alanı: Yatak
40 DİĞER FİZİK TEDAVİLERİ	Vücudun çeşitli yerlerini çekme, germe, askıya alma	1	Değiş.	Uygulama alanı: Uyg. koltuğu ve yatağı. Dinlenme alanı: Yatak
41 EL MASAJI	Vücutta el ile çeşitli masaj uygulanması	1	60-75 d.	Uygulama alanı: Uyg. yatağı. Dinlenme alanı: Yatak, askı, dolap
42 GAZ VEYA MADEN SUYUNUN ŞİRINGASI	Gaz veya maden suyunun deri altına veya damara şırınga edilmesi	1	Değiş.	Uygulama alanı: Yatak Dinlenme alanı: Yatak, askı, dolap
43 KATI CİSİM BELEME ÇAMUR UYGULAMALARI	Isıtılmış katı cisim, torba içinde çamur vs. nin vücutta uygulanması	1	65 d.	Uygulama alanı: Uyg. yatağı. Dinlenme alanı: Yatak, askı, dolap

NO. EYLEM TÜRÜ	TANIMI	İLGİLİ KİŞİLER KÜRİST PERSONEL	TOPLAM SÜRE	MEKANLAR VE GEREKLİ DONATIM ELEMANLARI
44 KURU GAZ BANYOSU	CO ₂ gazının vücuda uygulanması	1	55-70 d.	Uygulama alanı:Gaz banyosu aygıtı,duş. Dinlenme alanı:Yatak askı,dolap
45 TEDAVİ JİMNASTİĞİ	Çeşitli araçlarla yapılan bedensel hareketler	1/Grup 1	Değiş.	Uygulama alanı:Çeşitli araçlar.Dinlenme alanı:Soyunma,gardrop,wc.
46 SAKATLAR SPORU	Çeşitli araçlarla donatılmış salonda hareket	1/Grup 1	Değiş.	Uygulama salonu:Çeşitli sabit araçlar.(Bisiklet vs.)
47 ORTOPEDİK TEDAVİ	Ortopedik masalar üzerinde uygulanan çeşitli hareketler	1/Grup 1	110 d.	Dinlenme alanı:Soyunma,gardrop,duş wc. Uygulama salonu:Ortopedik masa,çeşitli araçlar.Dinlenme alanı:Soyunma,duş,wc
48 ERGO TEDAVİSİ	El,ayak veya diğer vücut parçalarını geliştirme har.(örme,el isi,yazma vs.)	1/Grup 1	Değiş.	
49 LANTOPHORESE GÖZ BANYOSU	İyodlu suyun aygıtla göze uygulanması	1	30 d.	Uygulama odası:Göz banyosu aygıtı. Dinlenme alanı:Koltuk veya yatak
50 AEROSOL GÖZ BANYOSU	İyodlu su buharının aygıtla göze uygulanması	1	30-40 d.	Uygulama odası:Göz banyosu aygıtı. Dinlenme alanı:Koltuk veya yatak.

NO. EYLEM TÜRÜ	TANIMI	İLGİLİ KİŞİLER KÜRİST PERSONEL	TOPLAM SÜRE	MFKANLAR VE GEREKLİ DONATIM ELEMANLARI	
51 KULAK TEDAVİSİ	Kulak tedavi aygıtının kulağa uygulanması	1	1	30-40 d.	Uygulama odası: Kulak tedavi aygıtı. Dinlenme alanı: Koltuk veya yatak
52 BASINÇ DEĞİŞİMİ TEDAVİSİ	Odadaki hava basıncı 0,3 atm'e yükseltilir. Tekrar düşürülür.	1/Grup	1	120 d.	Uygulama odası: Koltuk, Basınç oluşturma odası: Avgıt Dinlenme alanı: Yatak veya koltuk
53 İÇME	ÖZEL TEDAVİ ALT BÖLÜMÜ Dereceli bardaklarla maden suyu içilmesi	Grup	Grup	Değiş.	İçme salonu: İçme çeşmeleri, gezinti holleleri, konser salonu, açık alanlar
54 DİYET	Diyet uzmanının hazırlamış olduğu tabldot seçilerek yenir.	Grup	Değiş.	Değiş.	Diyet mutfağı: Pişirme hazırlama, yıkama, tartı, bulaşık, dağıtım, soğutma depoları. Yemek salonu: Yemek tk.
55 AÇIKTA SERPİNTİLEME	Açıkta yüksek çalılıklarda maden suyu ortamında soluma eylemi	Grup	-	Değiş.	Açık alanlar: Yüksek çalılık, yeşil alanlar, bankalar, su tesisatı.
56 İKLİM KÜRÜ	Açık havada yapılan çeşitli eylemler: Güneşlenme, dinlenme yürüme, spor	Grup	-	Değiş	Uygulama alanı: Yeşil alanlar, yürüyüş yolları, oturma bankaları, haritalar, spor gereçleri

NO. EYLEM TÜRÜ	TANIMI	İLGİLİ KİŞİLER KÜRİST PERSONEL	TOPLAM SÜRE	MEKANLAR VE GEREKLİ DONATIM ELEMANLARI
57 HELİOTERAPİ	Açık güneşlenme-dinlenme teraslarında güneş banyosu	Grup -	Değiş	Açık güneşlenme, dinlenme alanları, sezlons, havuz, duş, soyunma, wc
58 SICAK GALERİ TEDAVİSİ	R.aktif sıcak galeride sıcaklık ve radium emenasyonunun inhalasyonlarının kombinasyonu	Grup Değiş.	Değiş.	R.aktif sıcak galeri: Arabalar, uygulama vatağı, jimnastik salonu ve araçlar, masaj vatağı, dinlenme vatağı, wc, soyunma, gardrop
59 AEROSOL	Buhar biçimindeki su parçacıklarının solunması	1	1 Değiş.	Uygulama odası: Aerosol aygıtı
60 ELEKTRO-AEROSOL	Ayğıttan yayılan hafif ve kuru havanın solunması	Grup 1	1 Değiş.	Dinlenme alanı: Koltuk
61 DERİN SOLUNUM	Basınçlı gazın suyu püskürtmesi sonucu derin solunum	1	1 Değiş.	Uygulama odası: Elektrosol aygıtı
62 BURUN DUŞU	Burun kanallarının basınçlı veya basınçsız su ile temizlenmesi	1	1 Değiş.	Dinlenme alanı: Koltuk
63 BURUN VE GIRTLAGA PÜSKÜRTME	Basınçlı suyun kalburdan geçerek püskürtülmesi	1	1 25-35 d.	Uygulama odası: Burun duşu aygıtı
64 SICAK GAZLAR	Kaynaktan çıkan sıcak gazların solunum yollarına iletilmesi	1	1 30-45 d.	Dinlenme alanı: Koltuk

NO. EYLEM TÜRÜ	TANIMI	İLGİLİ KİŞİLER KÜRİST PERSONEL	TOPLAM SÜRE	MEKANLAR VE GEREKLİ DONATIM ELEMANLARI
65 GARGARA	Ağız sıcak su alınarak çalkalanması	1	25 d.	Uygulama odası:Lavabo, donatım Dinlenme alanı:Koltuk
66 TOPLU İNHALASYON VEYA TOPLU AEROSOL	Salonda inhalasyon veya aerosol yapılması	Grup	45-95 d.	Uygulama salonu:Aygit, Lavabo Dinlenme alanı:Sovunma, gardrop
TAMAMIYICI TEDAVİ ALT BÖLÜMÜ				
67 AUTO GENES TEDAVİ	Sağlık personelinin öngördüğü davranışlarda bulunma	Grup	1	Değiş.
68 PSİŞİK TEDAVİLER	Psikolog ile karşılıklı konuşmalarda bulunma	1	1	Değiş.
69 FİZİKSEL GÜZELLEŞME	Cilt, ayak ve el bakımı	1	1	Değiş.
70 KORUYUCU TEDAVİ (FITNESS)	Sıcak küvet banyosu, sıcak çamur banyosu, el masajı, tedavi jim- nastisi, içme, iklim kürü, helioterapi eylemlerinden bazıları	Değiş.	Değiş.	Değiş.

BÖLÜM ADI : POLİKLİNİK

NO. EYLEM TÜRÜ

TANIMI

İLGİLİ KİŞİLER
KÜRİST PERSONELTOPLAM
SİREMEKANLAR VE GEREKLİ
DONATIM ELEMANLARI

NO	EYLEM TÜRÜ	TANIMI	İLGİLİ KİŞİLER KÜRİST PERSONEL	TOPLAM SİRE	MEKANLAR VE GEREKLİ DONATIM ELEMANLARI
71	İVEDİ YARDIM	Ansızın hastalanan küristlere ilk yardım	1	Değiş. Değiş.	İvedi Yardım Odası: Tıbbi donanım, lavabo, WC.
72	MUAYENE	Küristlerin hastalıklarının tanısı ve denetimi	1	Değiş. Değiş.	Doktor odası: Koltuk, masa, mobilyalar, tıbbi donanım, lavabo, pano, perde vs. Sekreter odası: Masa, koltuk, dolap Laboratuvar : Çalışma tezgahları, lavabolar, araç ve gereç Personel odası: Masa, koltuk, dolap, wc, kan alma yeri, depo E.K.G. odası: Tıbbi aygıt, yatak, masa, dolap, koltuk
73	LABORATUAR TANISI	Küristlerin hastalıklarının lab. deneyleri ile tanısı	1	Değiş. Değiş.	Röntgen odası: Röntgen aygıtları, elektrik odası, soyunma kabini, koranlık oda, film, arşiv
74	ELEKTROKARDİYOGRAFI	Küristlerin E.K.G. 'lerini alarak hastalıklarının tanısı	1	1	Değiş.
75	RÖNTGEN TANISI	Küristlerin röntgenlerini alarak hastalıklarının tanısı	1	Değiş. Değiş.	

NO. EYLEM TÜRÜ	TANIMI	İLGİLİ KİŞİLER KÜRİST PERSONEL	TOPLAM SÜRE	MEKANLAR VE GEREKLİ DONATIM ELEMANLARI
76 HAREKET ORGANLARININ OPERASYONU	Küristlerin hareket organ- larının operasyon sonucu tedavilerinin yapılması	1 Değiş.	Değiş.	Operasyon giysisi giy- me alanı: Gardrop, çama- şır dolabı, lavabo, kirli ve temiz alet dolabı Operasyon salonu: Ceşit- li tıbbi donanım
77 SICAK MADEN SULU YÜZME HAVUZU VE GÜNEŞ BANYOSU (Doğal-Yapay)	Sıcak maden sulu yüzme havuzuna girme, güneş banyosu	Grup Değiş.	90-120 d.	Soyunma kabini, gardrop, wc, duş, kapalı ve açık havuzlar, dinlenme alanı, banyo uzm. odası, teras- lar
78 SAUNA	Sıcak kuru hava banyosu, havuza girme, duş	Grup Değiş.	90-120 d.	Soyunma kabini, gardrop, wc, su odası, sauna odası masaj odası, dinlenme odası, teras
79 TÜRK HAMAMI	Vücudun kirlerden arındı- rılması, nemli hava banyosu	Grup Değiş.	90-120 d.	Sıcaklık, soğukluk, gard- rop
80 BEDEN EĞİTİMİ	Aletli veya aletsiz beden hareketleri	1/Grup 1	Değiş.	Soyunma kabini, gardrop, duş, wc, jimnastik salonu dinlenme alanı, depo
81 SAĞLIK SPORU	Çeşitli sporların yapılması	Grup -	Değiş.	Soyunma kabini, gardrop, duş, wc, spor alanı, din- lenme alanı, yürüyüş al.
82 AKTİF DİNLENME VE GEVŞEME	Açık alanlarda gezinti, oyun, spor yapma	1/Grup -	Değiş.	Gezinti yolları, egzer- siz basamakları, oyun ve spor tesisleri

NO. EYLEM TÜRÜ	TANIMI	İLGİLİ KİŞİLER KÜRİST PERSONEL	TOPLAM SÜRE	MEKANLAR VE GEREKLİ DONATIM ELEMANLARI
I. ISLAK-KURU TEDAVİLER				
83	HAREKET HAVUZU BANYOSU	Sıcak maden sulu havuz- da çeşitli hareketler, basınçlı suyun ve aslan ağızından akan suyun vü- cudaya uygulanması	1/Grup 1 90 d.	Uygulama alanı:Sıcak havuz, soğukluk Dinlenme alanı:Camekân
84	SICAK KÜVET BANYOSU	Kurnada yıkanma ve sıcak maden suyu içinde yıkan- ma	1 60-90 d.	Uygulama alanı:Küvet, kurna, donatım Dinlenme alanı:Yatak, askı, dolap
85	BUHAR BANYOSU	Vücuda buhar uygulaması	Grup - 50-60 d.	Uygulama alanı:Halvet Dinlenme alanı:Camekan
86	ÇEŞİTLİ MASAJLAR	Vücuda kese veya el ile yapılan masajlar	1 60-75 d.	Uygulama alanı:Göbek taşı, kese alanı,masaj odası Dinlenme alanı.
I. ÖZEL-TAMAMLAYICI TEDAVİLER				
87	GENEL İNHALASYON	Maden suyunun buharlaşa- rak çevreye yayılması so- nucu gerçekleştirilen in- halasyon	Grup - 45-90 d.	Uygulama alanı:Sıcaklık Dinlenme alanı:Camekân
88	İÇME	Maden suyunun ölçekli bardaklarla içilmesi	Grup - Değiş.	Uygulama alanı:Kür parkı

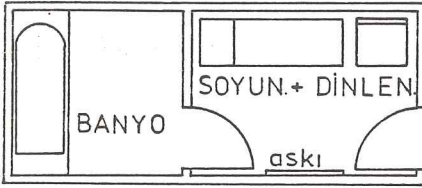
NO. EYLEM TÜRÜ	TANIMI	İLGİLİ KİŞİLER KÜRİST PERSONEL	TOPLAM SÜRE	MEKANLAR VE GEREKİİ DONATIM ELEMANLARI
89 İKLİM KÜRÜ	Açık havada gerçekleştirilen çeşitli evlemler: Güneşlenme, dinlenme, yürüyüş, spor	Grup -	Değiş.	Uygulama alanı: Güneşlenme, dinlenme alanları, yürüyüş yolları, spor alanları, parklar, ormanlar, enformasyon kabini, oturma bankaları, harita, spor gereçleri, bitkiler
90 KORUYUCU TEDAVİ	Sağlığı koruma	1	1	Değiş.
91 YIKANMA (VÜCUT TEMİZLİĞİ)	Vücudun kirlerden arındırılması	Grup	İsteğe bağlı: 1	Uygulama alanı: Sıcak küvet banyosu, el masajı, içme, iklim kürü
92 SICAK MADEN SULU YÜZME HAVUZU	Sıcak maden sulu yüzme havuzunda yüzme, hareket	Grup -	90-120 d.	Camekân, soğukluk, sıcaklık, havuz

EK 5

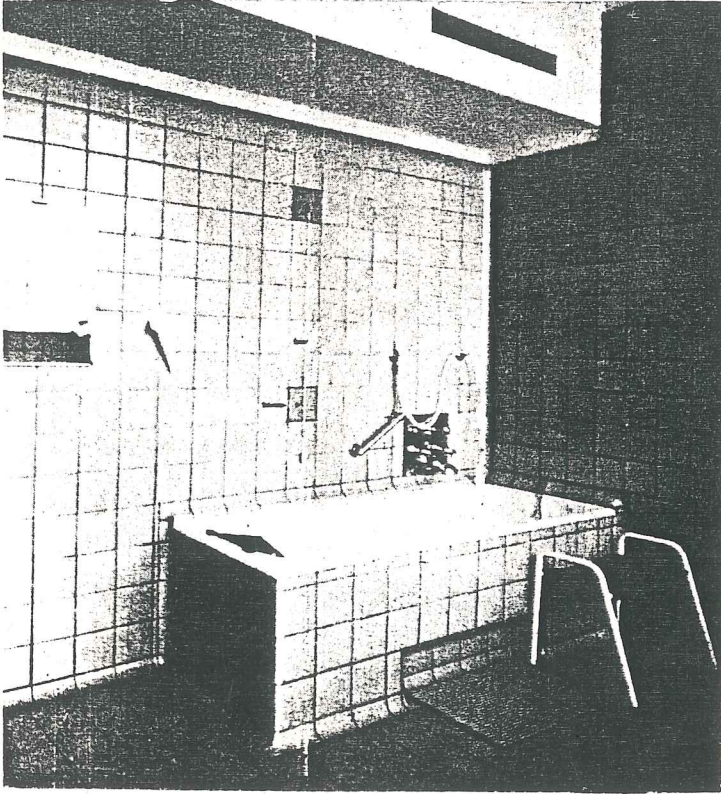
KAPLICALARDA YER ALAN BİRİMLER VE EYLEM TÜRLERİ

EK 5.1. KÜVET BANYOLARI

Banyo boyutları, soyunma ve dinlenme bölümleri de dahil olmak üzere 2.00m.x 6.00m'dir. Kür süresi sağlık personeli tarafından belirlenmektedir.

Şekil: 3-Küvet banyoları plan tipi

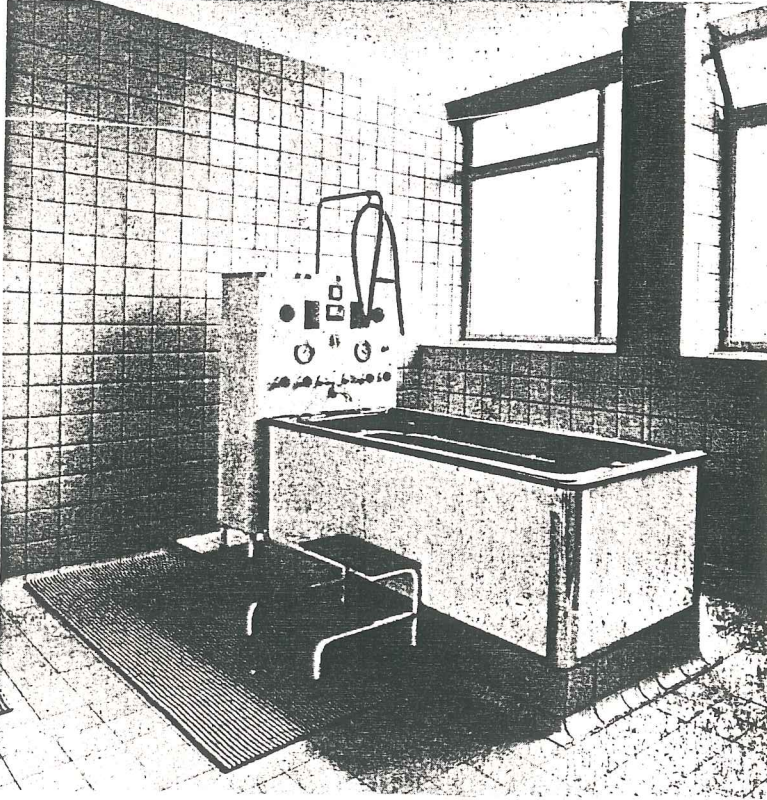
Resim: 1-Sıcak,ılık veva soğuk küvet banyosu (1)

(1) Fabian, D., Aquatic Buildings Bader Bauten.

Resim: 2-Köpüklü-kaynamalı-fişkırmalı küvet banyosu(1)

Köpüklü-kaynamalı-fişkırmalı küvet banyosunda su sıcaklığı 28 C-38 C arasında değişmektedir.

Resim: 3-Elektrikli küvet banyosu(2)

(1) Le Quotidien De Paris, Paris 1991, S.2.

(2) Fabian, a.g.e., S.435, R.7.

EYLEM TÜRÜ	SICAK KÜVET BANYOSU		1
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli	MEKÂN: Soyunma-dinlenme-giyinme alanı, Banyo odası	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S.personeli)	EYLEM SIRASI: Soyunma, küvette banyo, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur, çamaşırlar askıya veya dolap içine asılır. Ayakkabılar çıkarılır, uygun bir yere konur.</p> <p>b) Banyo odasına geçilir, küvete girilir, sıcak su içinde uzanılır, beklenir.</p> <p>c) Küvetten çıkılır, havluya sarınarak kurulandır. Banyo odasından çıkılır, yeni bir havlu ile dinlenme yatağına geçilir.</p> <p>d) Kalkılır, giysiler giyilir, havlu kirli kabına konur.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Küvet (içte tutunma kolu) Sıcak-soğuksu tesisatı ve el duşu, saat, derece, paspas, baş yastığı, alarm zili, basamak.	Dinlenme yatağı, dolap veya askılar, çarşaf, havlu (ısıtılmış), kirli sepeti.	
DEĞİŞİKLİKLER	Havlular getirilebilir. Kurulanmadan önce veya sonra havluya sarınılıp dinlenilir.	ZAMANLARI: Sabah erken aç karnına, öğleden sonra 5-6 dak.	SURELERİ: Soy.-giy. 15 dak. Banyo 5-20 dak. Dinl. 30 dak.

EYLEM TÜRÜ	SOĞUK VEYA ILIK KÜVET BANYOSU		2
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli	MEKÂN: Soyunma-dinlenme-giyinme alanı, Banyo odası	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S.personeli)	EYLEM SIRASI: Soyunma, küvette banyo, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur, çamaşırlar askıya veya dolap içine asılır. Ayakkabılar çıkarılır, uygun bir yere konur.</p> <p>b) Banyo odasına geçilir, küvete girilir ve beklenir.</p> <p>c) Küvetten çıkılır, havlu ile kurulandır. Kuru havlu ile dinlenme yatağına uzanılır.</p> <p>d) Kalkılır, giysiler giyilir, havlu kirli kabına konur.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Küvet (içte tutunma kollu) Soğuk, sıcak su tes. ve el duşu, saat, derece, paspas, baş yastığı, alarm zili, basamak.	Dinlenme yatağı, dolap veya askılar, çarşaf, havlu, kirli sepeti.	
DEĞİŞİKLİKLER	Havlular getirilebilir. Gerekirse suyun sıcaklığı (37-40 C) yükseltilebilir.	Soy.-giy.: 15 dak. Ilık banyo: 10-15 dak. Soğ. ban.: 10-15 sn. İndifent ban.: 30 dak. Dinlenme: 30 dak.	

EYLEM TÜRÜ	GAZLI KÜVET BANYOSU		3
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma-dinlenme-giyinme alanı, Banyo odası	
AMAÇLARI	Tedavi(Kürist), sağlık hizmeti(S.personeli)	EYLEM SIRASI: Soyunma,küvette banyo,dinlenme,giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur,çamaşırlar ve ayakkabılar yerlerine konur.</p> <p>b) Banyo odasına geçilir,küvete girilir,su içinde uzanılır beklenir.Doğal veya yapay gaz duş halinde verilir.</p> <p>c) Küvetten çıkılır,kurulanılır.Banyo odasından çıkılır.Havluya sarılır,yatağa geçilir.</p> <p>d) Kalkılır,giysiler giyilir.Havlu kirli kabına konur.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Küvet (içte tutunma kollu) Sıcak-soğuk su, gaz(CO ₂ ,O ₂ , H ₂ S)tes., el duşu,saat,derece Paspas,baş yastığı,alarm zili, basamak.	Dinlenme yatağı,dolap veya askılar,çarşaf, havlu(Isıtılmış),kirli sepeti.	
DEĞİŞİKLİKLER	I.Top.hacmin %15 CO ₂ : 8-15 dak.II.Top.hacmin %25 CO ₂ :6-10 dak.35° C III.Top.hacmin %25 O ₂ 35 C uygulanabilir.	ZAM.: Sabah erken aç karına SÜR.: Soy.-giy. 15 dak. Banyo: max. 15 dak. gaz duşu 5 dak.Dinl.: 30 dak.	

EYLEM TÜRÜ	İLAÇLI KÜVET BANYOSU		4
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma-dinlenme-giyinme alanı, Banyo odası	
AMAÇLARI	Tedavi(Kürist), sağlık hizmeti (S.personeli)	EYLEM SIRASI: Soyunma,küvette banyo,dinlenme,giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur,çamaşırlar ve ayakkabılar yerlerine konur.</p> <p>b) Banyo odasına geçilir,küvete girilir.İlaçlı su içinde uzanılır beklenir.</p> <p>c) Küvetten çıkılır,kurulanılır.Banyo odasından çıkılır.Havluya sarılır,yatağa geçilir.</p> <p>d) Kalkılır,giysiler giyilir.Havlu kirli kabına konur.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Küvet (içte tutunma kollu) Sıcak-soğuk su,ilaçlı su tesisatı veya ilaç,derece el duşu,saat,paspas,baş yastığı,alarm zili,basamak.	Dinlenme yatağı,dolap veya askılar,çarşaf, havlu(Isıtılmış),kirli sepeti.	
DEĞİŞİKLİKLER	İlaç veya bitki özleri önceden hazırlanabileceği gibi küvet içine sonradan da katılabilir.	ZAM.: Sabah erken aç karına SÜR.: Soy.-giy. 15 dak. Banyo: 20 dak.Dinlenme:30 dak.	

EYLEM TÜRÜ	KÖPÜKLÜ, KAYNAMALI, FIŞKIRMALI KÜVET BANYOSU		5
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma-dinlenme-giyinme alanı, Banyo odası.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli)	EYLEM SIRASI: Soyunma, küvette banyo, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	a) Soyunulur, çamaşır ve ayakkabılar yerlerine konur. b) Banyo odasına geçilir, küvete girilir, su içinde uzanılır veya s. personeli tarafından hareket ettirilir. c) Küvetten çıkılır, kurulanılır. Banyo odasından çıkılır. Havluya sarılır, yatağa geçilir. d) Kalkılır, giysiler giyilir. Havlu kirli kabına konur.		
YARDIMCI ARAÇLAR	Küvet (içte tutunma kollu) Sıcak-soğuk su, köpük, kaynama, fişkirme tes., el duşu, saat, derece, paspas, baş yastığı, alarm zili, basamak.	Dinlenme yatağı, dolap veya askılar, çarşaf, havlu (ısıtılmış), kirli sepeti.	
DEĞİŞİKLİKLER	Havlular birlikte getirilebilir.	ZAM.: Sabah erken aç karına SÜR.: Soy.-giy. 15 dak. Banyo 20 dak., Dinlenme 30 dak	

EYLEM TÜRÜ	ELEKTRİKLİ KÜVET BANYOSU		6
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma-dinlenme-giyinme alanı, Banyo odası.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli)	EYLEM SIRASI: Soyunma, küvette banyo, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	a) Soyunulur, çamaşır ve ayakkabılar yerlerine konur. b) Banyo odasına geçilir, küvete girilir, su içinde uzanılır, beklenir. c) Küvetten çıkılır, kurulanılır. Banyo odasından çıkılır. Havluya sarılır, yatağa geçilir. d) Kalkılır, giysiler giyilir. Havlu kirli kabına konur.		
YARDIMCI ARAÇLAR	Elektrodlü küvet (tutunma kollu) Sıcak-soğuk su, elektrik akımı tes., el duşu, saat, derece, paspas, baş yastığı, alarm zili, basamak.	Dinlenme yatağı, dolap veya askılar, çarşaf, havlu (ısıtılmış), kirli sepeti.	
DEĞİŞİKLİKLER	Havlular birlikte getirilebilir.	ZAM.: Sabah erken aç karına SÜR.: Soy.-giy. 15 dak. Banyo 5-7 dak., Dinl. 30 dak	

EYLEM TÜRÜ	SU ALTI MASAJLI KÜVET BANYOSU		7
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma-dinlenme-giyinme alanı, Banyo odası.	
AMAÇLARI	Tedavi(Kürist), sağlık hizmeti(S.personeli)	EYLEM SIRASI: Soyunma, küvette banyo, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	a) Soyunulur, çamaşır ve ayakkabılar yerlerine konur. b) Banyo odasına geçilir, küvete girilir, su içinde uzanılır ve s.personeli basınçlı suyu hortumla belirlenen yerlere uygular. c) Küvetten çıkılır, kurulanılır. Banyo odasından çıkılır. Havluya sarılır, yatağa geçilir. d) Kalkılır, giysiler giyilir. Havlu kirli kabına konur.		
YARDIMCI ARAÇLAR	Su altı masajı küveti Sıcak-soğuk su tes., el duşu, masaj hortumu, su altı masaj aygıtı, saat, derece, paspas, baş yastığı, al.zili, basamak.	Dinlenme yatağı, dolap veya askılar, çarşaf, havlu (ısıtılmış), kirli sepeti.	
DEĞİŞİKLİKLER	Uygulamada normal su kullanılır. Basınçlı su aygıtı hareketli veya küvete sabit olabilir.	ZAM.: Sabah erken aç karına SÜR.: Soy.-giy. 15 dak. Banyo 5 dak., Masaj 20 dak. Max.süre 30 dak., Dinl.30dak.	

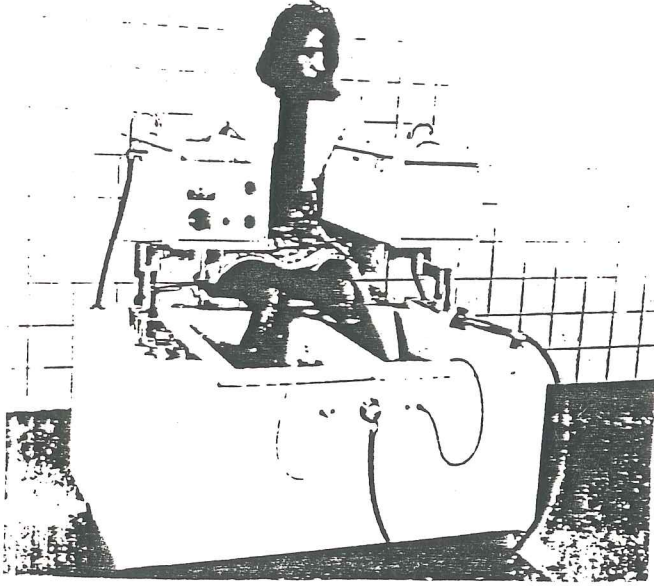
EYLEM TÜRÜ	ELEKTRİKLİ SU ALTI MASAJI BANYOSU		8
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma-dinlenme-giyinme alanı, Banyo odası.	
AMAÇLARI	Tedavi(Kürist), sağlık hizmeti(S.personeli)	EYLEM SIRASI: Soyunma, küvette banyo, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	a) Soyunulur, çamaşır ve ayakkabılar yerine konur. b) Banyo odasına geçilir, küvete girilir, su içinde uzanılır ve s.personeli basınçlı suyu hortumla belirlenen yerlere uygular. c) Küvetten çıkılır, kurulanılır. Banyo odasından çıkılır. Havluya sarılır, yatağa geçilir. d) Kalkılır, giysiler giyilir. Havlu kirli kabına konur.		
YARDIMCI ARAÇLAR	Su altı masajı ve elektro galvenili küvet, sıcak-soğuk su tes., el duşu, masaj hortumu, saat, derece, paspas, baş yastığı, alarm zili, basamak.	Dinlenme yatağı, dolap veya askılar, çarşaf, havlu(ısıtılmış), kirli sepeti.	
DEĞİŞİKLİKLER	Gerektiğinde su içinde CO2 gazı da verilebilir. Uygulamada normal su veya maden suyu kullanılır.	ZAM.: Sabah erken aç karına SÜR.: Soy.-giy. 15 dak. Banyo 7-10 dak., Dinl.20-30dak.	

EYLEM TÜRÜ	ELEKTRİKLİ MEKANİK GERGİLİ SU ALTI MASAJI BANYOSU		9
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma-dinlenme-giyinme alanı. Banyo odası.	
AMAÇLARI	Tedavi(Kürist), sağlık hizmeti(S.personeli)	EYLEM SIRASI: Soyunma, küvette banyo, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur, çamaşır ve ayakkabılar yerlerine konur.</p> <p>b) Banyo odasına geçilir, küvete girilir, su içinde uzanılır. Gergi aygıtı ile vücut gerilir. S.personeli basınçlı suyu hortumla belirlenen yerlere uygular.</p> <p>c) Küvetten çıkılır. Kurulanılır. Banyo odasından çıkılır. Havluya sarılır, yatağa geçilir.</p> <p>d) Kalkılır, giysiler giyilir. Havlu kirli kabına konur.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Gergili, elk. galvenili su altı masajı küveti, sıcak-soğuk su tes., el duşu, masaj hortumu, saat, derece, paşpas, baş yastığı, alarm zili, basamak.	Dinlenme yatağı, dolap veya askılar, çarşaf, havlu (ısıtılmış), kirli sepeti.	
DEĞİŞİKLİKLER	Uygulamada normal su kullanılır. Havlu birlikte getirilebilir.	ZAM. : Sabah erken aç karına SÜR. : Soy.-giy. 15 dak. Banyo 20 dak., Dinl. 30 dak.	

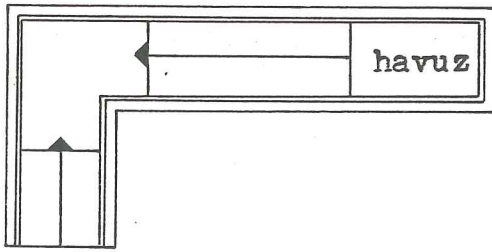
EYLEM TÜRÜ	BANYO ODALARINDA TEMİZLİK		10
KATILAN KİŞİLER	Tesis personeli.	MEKÂN: Banyo odası	
AMAÇLARI	Tedavi aygıtlarının ve banyo odasının temizlenmesi, hijyen koşullarının sağlanması.	EYLEM SIRASI: Küvetin boşaltılması, temizlik ve küvetin doldurulması.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Küvet içindeki su, tasfiye deliği açılarak boşaltılır.</p> <p>b) Temizlik gereçleri küvet içine dökülerek fırça ile ovulur. El duşu ile artıkların giderilmesi sağlanır.</p> <p>c) Küvet doldurulur.</p> <p>d) Banyo odasında kirlenme olduğunda temizlik yapılır.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Çeşitli temizlik gereçleri, fırça, kova.		
DEĞİŞİKLİKLER	1 ve 9 no. arasındaki tüm banyo eylemleri için 10 no.lu eylem kullanılmaktadır.	ZAM. : Her küvet uygulamasından sonra. SÜR. : 5-10 dak.	

EK 5.2. KOL VE AYAK BANYOLARI

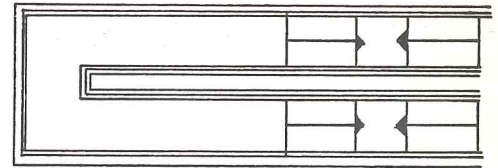
Kol ve ayak banyolarında kişi başına düşen alan 1 m^2 civarındadır. Bu banyolarda kullanılan termal suyun sıcaklığı $38 \text{ }^\circ\text{C}$ - $40 \text{ }^\circ\text{C}$ arasındadır. Soğuk suyun sıcaklığı da $16 \text{ }^\circ\text{C}$ - $18 \text{ }^\circ\text{C}$ arasındadır.

Resim: 4-Modern sistemdeki kol ve ayak banyosu (1)

Şekil: 4-Ayak havuzu basamaklı plan tipi I

Şekil: 5-Ayak havuzu basamaklı plan tipi II

Spastik özürlülerin ve yürüme engellilerin tedavisini amaçlar. Özel havuzlar fizyoterapistlerin yardım için pahlı yapılıdır. İç ve dış kenarlarda hastanın tutunabilmesi için pirinç tutunma boruları yer alır. Kişi başına düşen alan 1 m^2 civarında kabul edilmelidir.

(1) Özdönmez, F., Kaplıca Tesislerinde Tasarım ve Yapıma Yönelik Yaklaşım İlkeleri, Yıldız Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul 1990, S.79, R.6.

EYLEM TÜRÜ	KOL BANYOSU		11
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Kol banyo odası, dinlenme odası.	
AMAÇLARI	Tedavi(Kürist), sağlık hizmeti(S.personeli)	EYLEM SIRASI: Kol banyosu, dinlenme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>Uygulama üç türlü yapılabilir.</p> <p>a) Kollar ve eller soğuk su içine sokulup çıkarılır. (sıcak derililer için).</p> <p>b) Kollar ve eller ılık su içine sokulup suyun sıcaklığı giderek artırılır.</p> <p>c) Kollar ve eller için 1-3 sıcak, 2-4 soğuk su uygulamaları yapılır.(soğuk derililer için). Uygulamadan sonra kollar kurulur.Dinlenilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Kol banyosu aygıtı, sıcak-soğuk su tes., sandalye, saat, derece, havlu, dinlenme koltuğu.		
DEĞİŞİKLİKLER	Normal su kullanılır. Sular arasında 20 C fark olmalıdır. Bazı kol banyosu aygıtlarında girdap yapılır.	ZAM.: Yemeklerden önce günde birkaç kez. SÜR.: Soğuk uyg. 15 sn. Sıcak uyg. 10-50 dak. Sıcak-soğuk uyg. 2x5 dak.-2x10-15sn.	

EYLEM TÜRÜ	AYAK BANYOSU		12
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Ayak banyo odası, kürparkı.	
AMAÇLARI	Tedavi(Kürist), sağlık hizmeti(S.personeli)	EYLEM SIRASI: Ayak banyosu, yürüyüş.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>Ayakkabılar çıkarıldıktan sonra çıplak ayaklarla uygulama 2 türlü yapılır.</p> <p>a) Ayaklar ılık su içine konur, su sıcaklığı yükseltilir.</p> <p>b) Ayaklar için (1-3)sıcak, (2-4)soğuk su uygulamaları yapılır.(Soğuk derililer için).</p> <p>c) Uygulamalardan sonra kür parkında yürüyüşe çıkılır.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Ayak banyosu aygıtı, sıcak-soğuk su tesisatı, sandalye, paspas, saat, derece, havlu.		
DEĞİŞİKLİKLER	Kombinasyon olarak: Ilık bacak banyosu ile diz duşu yapılabilir. Bazı aygıtlarda girdap oluşturulabilir.	ZAM.: Yemeklerden önce günde birkaç kez. SÜR.: Sıcak uyg. 10-50 dak. Sıcak-soğuk uyg. 2x5 dak.-2x10-15 sn.	

EYLEM TÜRÜ	AYAK HAVUZU		13
KATILAN KİŞİLER	Küristler, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Tesis holleri, kneipp uygulama yerleri, kür parkları	
AMAÇLARI	Tedavi (Küristler), sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Ayak banyosu, yürüyüş.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	Ayakkabılar çıkarılır, yürüme havuzunda ayak suya batırılıp çıkarılarak yürünür. (Su + hava uygulaması) Ayakları çevre sıcaklığına karşı aşırı duyarlı olan kişilerde uygulanır.		
YARDIMCI ARAÇLAR	Ayak havuzu (kenarları tutunma kollu, zemin çakıllı, içine merdivenle girilebilen) soğuk su tesisatı.		
DEĞİŞİKLİKLER	Sıcak-soğuk su uyg. havuzun ayrı bölmelerinde de uygulanabilir. (10-20° C veya 20-22° C soğuk su). Normal su.	ZAM.: Yemeklerden önce günde SÜR.: birkaç uygulama. 30 sn. soğuk su içinde, sonra dışarıda. Sıcak-soğuk uyg. 10'ar kez.	

EYLEM TÜRÜ	ELEKTRİKLİ KOL-AYAK BANYOSU		14
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Kol-ayak banyosu odası, dinlenme alanı.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Kol banyosu, ayak banyosu, dinlenme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	a) Kollar ve eller su içine konur. b) Ayakkabılar çıkarılır ve ayaklar su içine konur. c) Aygütlardaki elektrodlar yardımıyla akım verilir. d) Kollar ve eller su içinden çıkarılır, kurulur. e) Dinlenilir.		
YARDIMCI ARAÇLAR	Elektrodlü el banyosu aygıtı, elektrodlü ayak banyosu aygıtı, sıcak-soğuk su tesisatı, sandalye, paspas, saat, derece, havlu, koltuk.		
DEĞİŞİKLİKLER	El ve ayak banyoları ayrı ayrı da yapılabilir. Uygulamada normal su ve maden suyu kullanılır.	ZAM.: Değişken. SÜR.: 10-20 dak.	

EYLEM TÜRÜ	KOL-AYAK BANYOSU		15
KATILAN KİŞİLER	Kürüst, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Kol-ayak banyosu odası, dinlenme alanı.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürüst), sağlık hizmeti (S. personeli)	EYLEM SIRASI: Kol banyosu, ayak banyosu, dinlenme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	Kollar ve ayaklar için sıcak-soğuk su uygulamaları yapılır. Beklenir.		
YARDIMCI ARAÇLAR	El banyosu aygıtları Ayak banyosu aygıtları Sıcak-soğuk su tesisatları Sandalye, paspas, saat, derece, havlu, dinlenme koltuğu.		
DEĞİŞİKLİKLER	37-39° C sıcaklıktaki su ile 3 sn uyg. Sonra sıcaklık 20° C indirgenerek 15-20° C lik su ile 20 dak. uygulama.	ZAM.: Yemeklerden önce SÜR.: Sıcak uyg. 2x5 dak. Soğuk uyg. 10-15 sn.	

EYLEM TÜRÜ	KOL-AYAK BANYO ODALARINDA TEMİZLİK		16
KATILAN KİŞİLER	Tesis Personeli	MEKÂN: Kol-ayak banyo odası	
AMAÇLARI	Tedavi aygıtlarının ve banyo odasının temizlenmesi.	EYLEM SIRASI: Kol ve /veya ayak banyosu aygıtındaki suyun boşaltılması, temizlik aygıtlarının doldurulması.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	a) Aygıtların içindeki su, tasfiye delikleri açılarak boşaltılır. b) Temizlik gereci yardımı ile aygıt içleri yıkanır. c) Aygıtlar doldurulur. d) Banyo odasında kirlenme olduğunda temizlenir.		
YARDIMCI ARAÇLAR	Çeşitli temizlik gereçleri Fırça Kova		
DEĞİŞİKLİKLER		ZAM.: Her kol ve/veya ayak uygulamasından sonra. SÜR.: 5-10 dak.	

EK 5.3. DUŞLAR

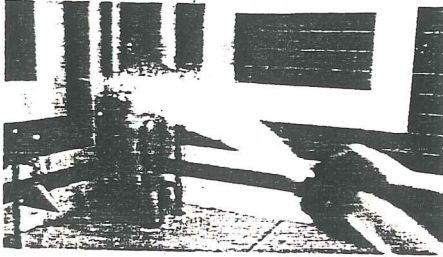
Vücutun tamamına ya da belirli bölümlerine verilen basınçlı soğuk ve sıcak sularla hidroterapik amaçlı yapılan tedavi biçimidir. Değişik duş biçimleri zaman zaman uzmanlar denetiminde, gerektiğinde masaj da yapılarak uygulanmaktadır. Banyo odalarında olduğu gibi duş odaları da soyunma-dinlenme-giyinme alanları ve duş kabinlerinden meydana gelmiştir. Duş yapılan bölüm ortalama 6-7 m² olmalıdır.

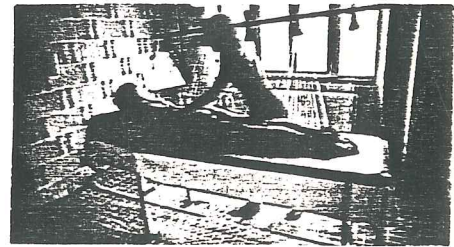
Şekil: 6-Duş odası plan tipi
Duş odasında bulunan hasta masası sudan etkilenmeyen malzemedен üretilmelidir.

Resim: 5-Lokal duş uygulaması ve duş sonrası dinlenme (1)

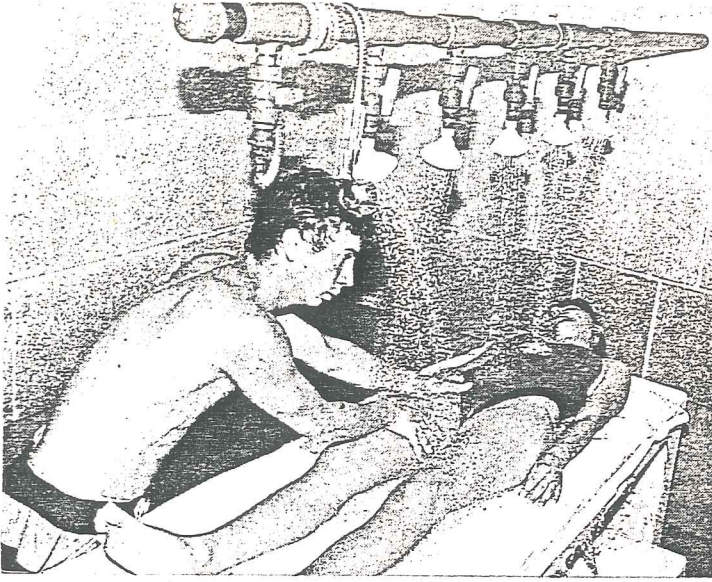

Resim: 6-Basınçlı duş (Skoç duşu) uygulaması (2)

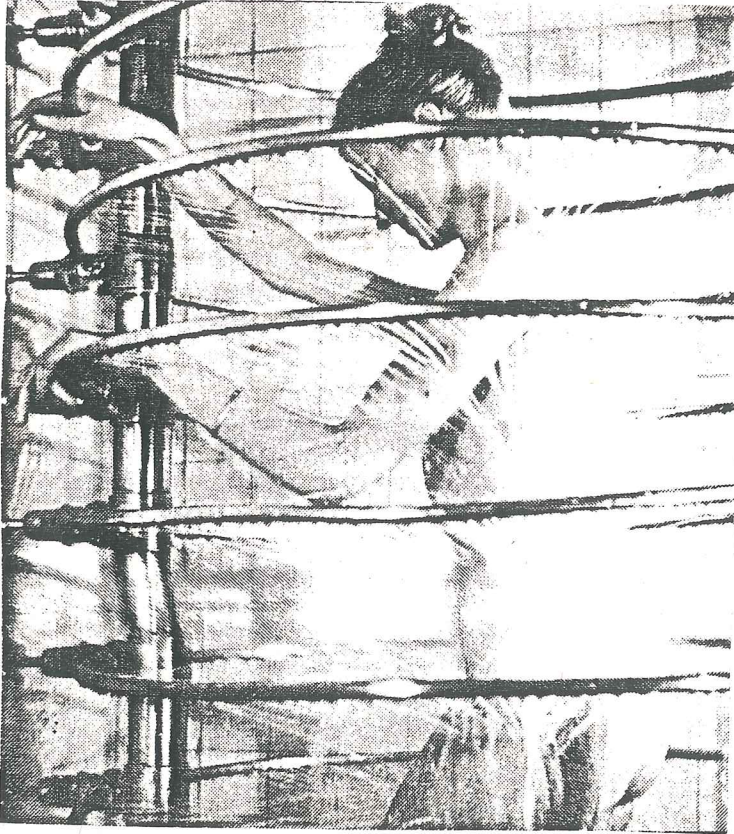
Resim: 7-Dikey duş uygulaması (3)

-
- (1) Catalogue 10^e Thermalies, Paris 1991, S.19.
(2) Club Med, Verona 1989, S.99.
(3) Club Med, a.g.e., S.99.

Resim: 8-Dikey duş uygulaması (1)

Dikey duş uygulamasında gerekirse masaj da yapılabilir.

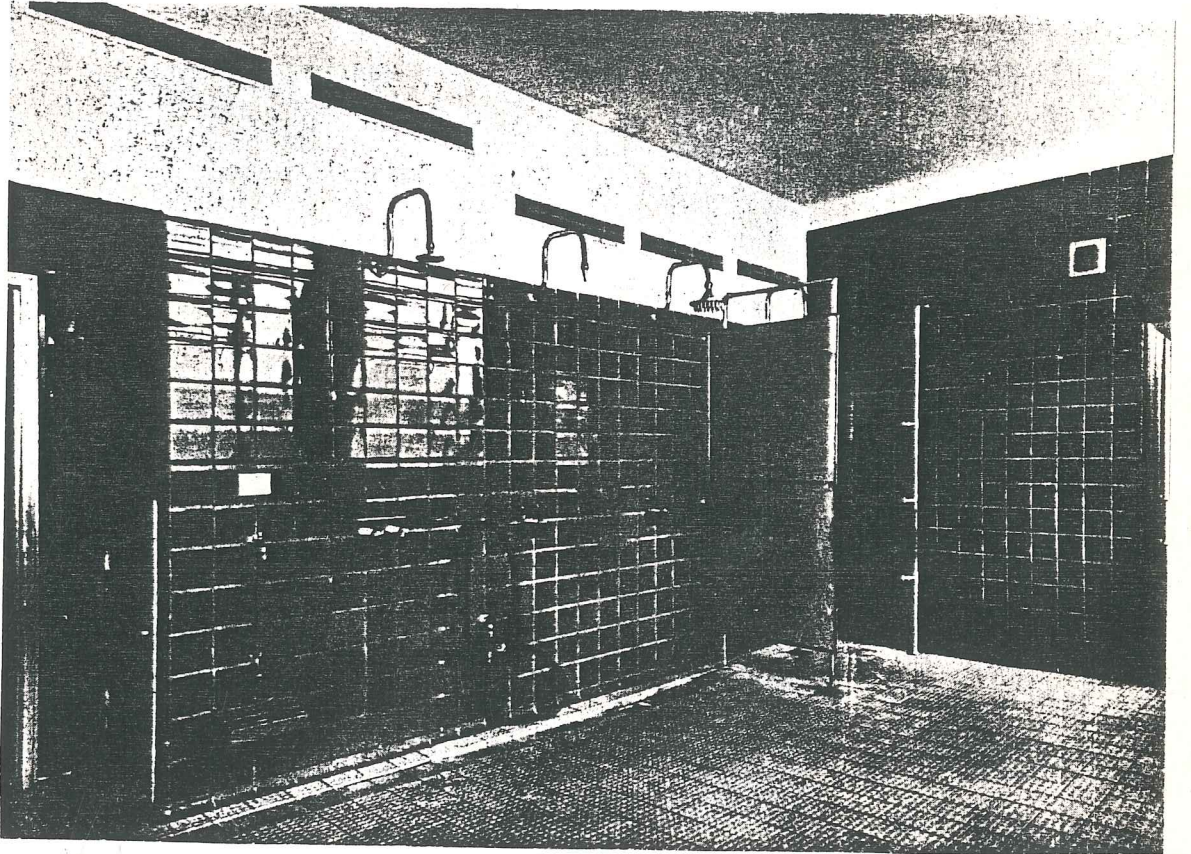
Resim: 9-Yatay duş uygulaması (2)

(1) Sud Ouest, France 1991, S.6.

(2) Le Quotidien De Paris, a.g.e., S.3.

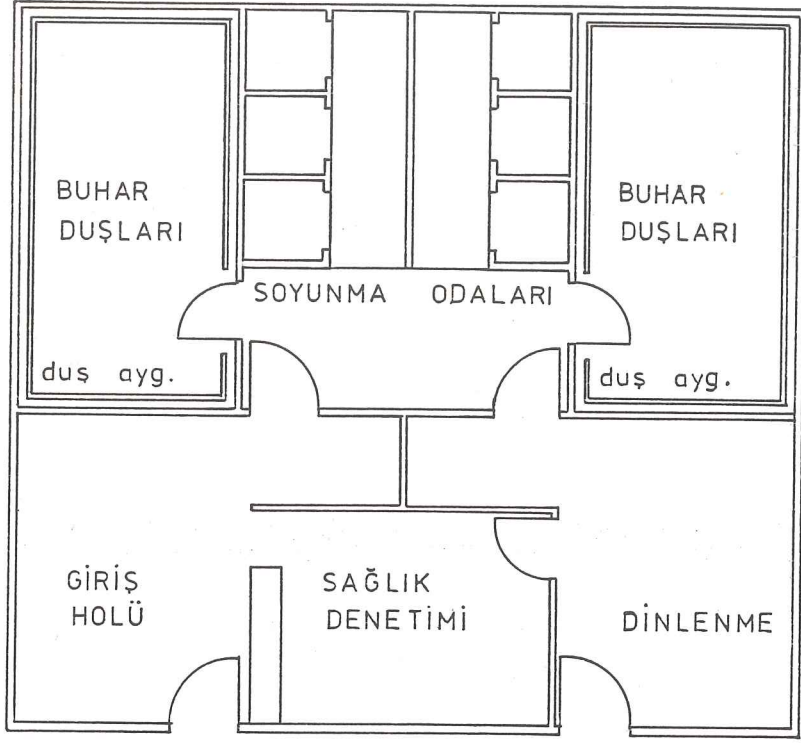
Resim: 10-Yatay duş odasından görünüş(1)

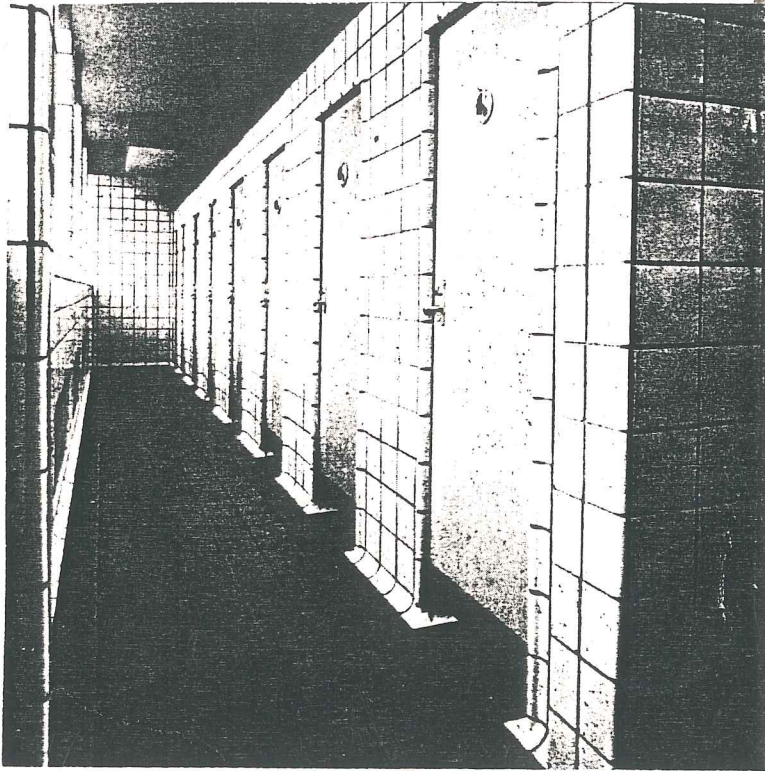
Resim: 11-Çeşitli duş birimlerinin yer aldığı bir duş odası(2)

(1) Fabian, a.g.e., S.430, R.1.

(2) Fabian, a.g.e., S.432, R.2.

Şekil: 7-Buhar duşları plan tipi

Resim: 12-Duş kabinlerinden görünüş(1)

(1) Fabian, a.g.e., S.431, R.1.

EYLEM TÜRÜ	LOKAL DUŞ (BACAK, KOL, OMUZ)		17
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma, dinlenme, giyinme alanı- duş odası.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli)	EYLEM SIRASI: Soyunma, vücudun çeşitli bölgelerine duş uygulaması, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>I. Soyunduktan sonra vücudun öngörülen bölgelerine aşağıdaki türlerde su uygulaması yapılır.</p> <p>a) Orta soğukluktan soğuğa kadar (sıcak derililere)</p> <p>b) Sıcak (soğuk derililere)</p> <p>c) Seçenekli duşlar: 1. Sıcaktan soğuğa bir kere değişen, 2. İki kere değişen, 3. Üç kere değişen, 4. İllik başlayıp (34 °C) sıcaklığa yükselen sonra duş.</p> <p>II. Duş, kol ve bacakların önce önüne sonra arkasına.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	<p>Lokal duş aygıtı</p> <p>Sıcak su, soğuk su tesisatları</p> <p>Sandalye, paspas, saat, havlu, koltuk.</p>		
DEĞİŞİKLİKLER		ZAM.: Yemeklerden önce	SÜR.: Değişken

EYLEM TÜRÜ	BASINÇLI DUŞ (SKOÇ DUŞU)		18
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma-dinlenme-giyinme alanı, duş odası.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli)	EYLEM SIRASI: Soyunma, basınçlı duş, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur, çamaşır ve ayakkabılar yerlerine konur.</p> <p>b) Duş odasına geçilir. Sağlık personeli uzaktan 2At. basınçlı suyu vücudun belirlenen bölgelerine eylem 17 de açıklanan biçimde uygulanır.</p> <p>c) Havluya sarılıp kurulandır. Duş odasından çıkarılır. Yatağa uzanıp dinlenilir.</p> <p>d) Kalkılır, giysiler giyilir. Havlu kirli kabına konur.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	<p>Duş aygıtı</p> <p>Sıcak-soğuk su tesisatı</p> <p>Saat, paspas,</p>	<p>Dinlenme yatağı, dolap veya askılar, çarşaf, havlu, kirli sepeti.</p>	
DEĞİŞİKLİKLER	Lokal banyo (kol-ayak) ile skoç duşu veya (ılık banyo (5 dak)-sıcak skoç duşu) 2 kere tekrar ve sonuçta skoç duşu gibi.	ZAM.: Yemeklerden önce	SÜR.: 3-4-5 dak. (sıcak su) veya 5 dak. sıcak, 1 dak. soğuk su.

EYLEM TÜRÜ	DİKEY DUŞLAR		19
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma-dinlenme-giyinme alanı, duş odası.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti(S.personeli)	EYLEM SIRASI: Soyunma, dikey duş, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur.Giysiler yerlerine konur.</p> <p>b) Duş odasına geçilir.Uygulama masasına uzanılır. Dikey olarak vücuda su akıtılır.(İplik,püskürtme biçimlerinde olabilir).</p> <p>c) Havluya sarınıp kurulanılır.Duş odasından çıkılır. Dinlenme yatağına geçilir.</p> <p>d) Kalkılır, giysiler giyilir.Havlulu kirli kabına konur.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Uygulama masası Dikey duş aygıtı Saat, paspas, muşamba, çarşaf.	Dinlenme yatağı, dolap veya askılar, havlu, kirli sepeti.	
DEĞİŞİKLİKLER	Vücuda yağmur biçiminde su akıtılabilir.	ZAM.: SÜR.: Değişken.	

EYLEM TÜRÜ	YATAY DUŞLAR		20
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma-dinlenme-giyinme alanı, duş odası.	
AMAÇLARI	Tedavi(Kürist), sağlık hizmeti(S.personeli).	EYLEM SIRASI: Soyunma,yatay duş, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur.Giysiler yerlerine konur.</p> <p>b) Duş odasına geçilir.Ayakta durulur, yatay olarak vücuda su akıtılır.(İplik,püskürtme vb.)</p> <p>c) Havluya sarınıp kurulanılır.Duş odasından çıkılır. Dinlenme yatağına geçilir.</p> <p>d) Kalkılır, giysiler giyilir.Havlulu kirli kabına konur.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Duş aygıtı Sıcak-soğuk su tes. Saat, paspas	Dinlenme yatağı, dolap veya askılar, çarşaf, havlu, kirli sepeti.	
DEĞİŞİKLİKLER	Vücuda 1 m. uzaklıktan yüksek ısıdaki su buharı püskürtülebilir.	ZAM.: SÜR.: Değişken.	

EYLEM TÜRÜ	BARSAĞA DAMLA DAMLA SU		21
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma-dinlenme-giyinme alanı, uygulama odası, wc., duş.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Soyunma, barsağa damla damla su uyg., barsakları boşaltma, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur. Giysiler yerlerine konur.</p> <p>b) Uygulama odasına geçilir. Uygulama yatağına uzanılır. Barsağa, dakikada 60 damla olmak üzere, 200 ile 300 gr. su damla damla yollanır.</p> <p>c) Barsaklar boşaltılır, vücut yıkanır, kurulur.</p> <p>d) Giysiler giyilir, havlu kirli kabına konur.</p> <p>e) Dinlenme yatağında dinlenilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Uygulama masası Barsak uygulama aygıtı W.C., Duş aygıtı Saat, paspas, Muşamba, çarşaf.	Dinlenme yatağı, dolap veya askılar, havlu, kirli sepeti.	
DEĞİŞİKLİKLER	Havlu birlikte getirilebilir.	ZAM.: Sabah aç karına SÜR.: Soyunma-giyinme: 15 dak. Uygulama. 2-3 saat, Dinlenme. 1/2 - 2,5 saat.	

EYLEM TÜRÜ	BARSAK DUŞU (LAVMAN)		22
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma-dinlenme-giyinme alanı, uygulama odası, wc.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli)	EYLEM SIRASI: Soyunma, barsak duşu, barsakları boşaltma, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur. Giysiler yerlerine konur.</p> <p>b) Uygulama odasına geçilerek, yatağına uzanılır veya küvete girilir. Barsağa hortumla su gönderilir.</p> <p>c) Barsaklar boşaltılır, vücut yıkanır, kurulur.</p> <p>d) Giysiler giyilir, havlu kirli kabına konur.</p> <p>e) Dinlenme yatağına uzanılarak dinlenilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Uygulama masası veya küvet, barsak uygulama (Lavman) aygıtı, wc, duş aygıtı, saat, paspas, muşamba, çarşaf	Dinlenme yatağı, dolap veya askılar, havlu, kirli sepeti.	
DEĞİŞİKLİKLER	35-37 C banyo içinde 37-42 C lik su ile uygulama yapılır. Haftada 2-3 defa gerçekleştirilir.	ZAM.: Sabah aç karına SÜR.: Soyunma-giyinme. 15 dak. Uygulama. 45-60 dak. Dinlenme. 1/2 - 2,5 saat.	

EYLEM TÜRÜ	DUŞ-MASAJ UYGULAMASI		23
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli	MEKÂN: Soyunma-dinlenme-giyinme alanı, duş-masaj odası.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli)	EYLEM SIRASI: Soyunma, duş-masaj, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur. Giysiler yerlerine konur.</p> <p>b) Duş-masaj odasına geçilir. Bir veya iki masör boru içinden akan bol ve basınçlı suyla küriste masaj yaparlar.</p> <p>c) Uygulama odasından çıkılır, buhar duşu uygulaması gerçekleştirilir. Dinlenme odasında sıcak havlulara ve yün örtülere sarılarak terleme sağlanır. Bir bardak su içilir.</p> <p>d) Kalkılır, giysiler giyilir. Havlu kirli kabına konur.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Basınçlı su aygıtı Sıcak-soğuk su aygıtı Uygulama yatağı Paspas, saat, termometre.	Dinlenme yatağı, dolap veya askılar, çarşaf, havlu (ısıtılmış), yün örtü, kirli sepeti.	
DEĞİŞİKLİKLER	Duş-masaj uygulamasından sonra buhar duşu uygulanır.	ZAM.: Değişken. SÜR.: Soyunma-giyinme. 15 dak. Duş-masaj. 10-20 dak. Dinlenme. 30 dak.	

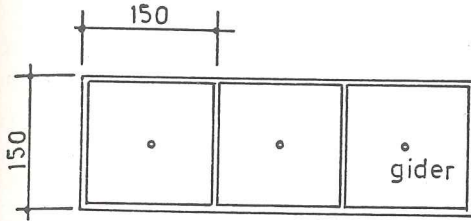
EYLEM TÜRÜ	BUHAR DUŞU		24
KATILAN KİŞİLER	Küristler.	MEKÂN: Buhar duşu odası.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist)	EYLEM SIRASI: Genel buhar duşu.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	Oda içinde tavandan buhar akımı püskürtülür. Oda ince parçacıklar durumundaki sıcak gazlarla doludur. Kürist, buhar akımına belirli yerlerini tutar veya başını koruyarak bütün vücudunu duş altına sokar.		
YARDIMCI ARAÇLAR	Buhar duşu odası, Pulverize su aygıtı.		
DEĞİŞİKLİKLER	Duş-masaj uygulamasından sonra yapılır.	ZAM.: Değişken. SÜR.: Ortalama 5 dak.	

EYLEM TÜRÜ	LOKAL BUHAR UYGULAMASI(BERTHOLLET)		25
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma-dinlenme-giyinme alanı, lokal buhar odası.	
AMAÇLARI	Tedavi(Kürist), sağlık hizmeti(S.personeli)	EYLEM SIRASI: Soyunma, duş-masaj, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur. Giysiler yerlerine konur.</p> <p>b) Lokal buhar odasına geçilir. Sandalyeye oturulur, vücudun belirli bir bölümü(eller-kollar)buhar aygıtı içine sokulur, su buharı ve sıcak gazın vücuda uygulanması yapılır, kurulandırılır.</p> <p>c) Sıcak havlulara sarınılıp dinlenme odasına geçilir. Yatağa uzanılır.</p> <p>d) Kalkılır, giyinilir. Havlular kirli kabına konur.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Buhar hazırlama ve uyg. aygıtı, El buhar aygıtı, su tes., sandalye, çarşaf, paspas, saat, termometre.	Dinlenme yatağı, dolap veya askılar, havlu(ısıtılmış), kirli sepeti.	
DEĞİŞİKLİKLER	Uygulama sonrası masaj yapılabilir.(5-10 dak)	ZAM. :	SÜR. : Soyunma-giyinme. 15 dak Lokal buhar uyg. 5-15 dak. Dinlenme. 30 dak.

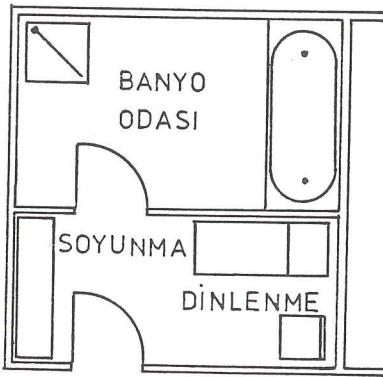
EYLEM TÜRÜ	GENEL BUHAR UYGULAMASI		26
KATILAN KİŞİLER	Küristler.	MEKÂN: Soyunma-dinlenme-giyinme alanı, buhar odası.	
AMAÇLARI	Tedavi(Kürist).	EYLEM SIRASI: Soyunma, buhar uygulaması, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur. Giysiler yerlerine konur.</p> <p>b) Buhar odasına geçilir, oturulup beklenir. Su buharı ve sıcak gazın vücudu etkilemesi sağlanır. Kurulanılır, sıcak havlulara sarınıp dinlenme odasında yatağa geçilir.</p> <p>c) Kalkılır, çamaşır ve ayakkabılar giyilir, havlular kirli sepetine atılır.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Buhar hazırlama ve püskürtme aygıtı, Su tesisatı, sandalye, Termometre, saat.	Dinlenme yatağı, dolap veya askılar, havlu(ısıtılmış), kirli sepeti.	
DEĞİŞİKLİKLER	Uygulama sonrası el masajı yapılabilir.	ZAM. : Sabah aç karına.	SÜR. : Soyunma-giyinme. 15 dak. Buhar uyg. 5-15 dak. Dinlenme. 30 dak.

EK 5.4. ÇAMUR BANYOLARI

Çeşitli mineralleri içeren toprakların harmanlanıp sulandırılmasıyla hazırlanan banyo uygulamasıdır. Çamurlar özel mermer teknelerde hazırlanır. Çamurların ilk sulandırma işlemi mermer teknelerde yapılır.

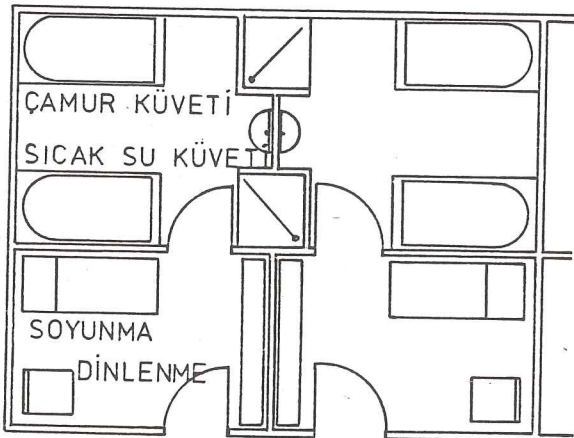

Şekil: 8-Çamur harmanı mermer hazırlık tekneleri plan tipi

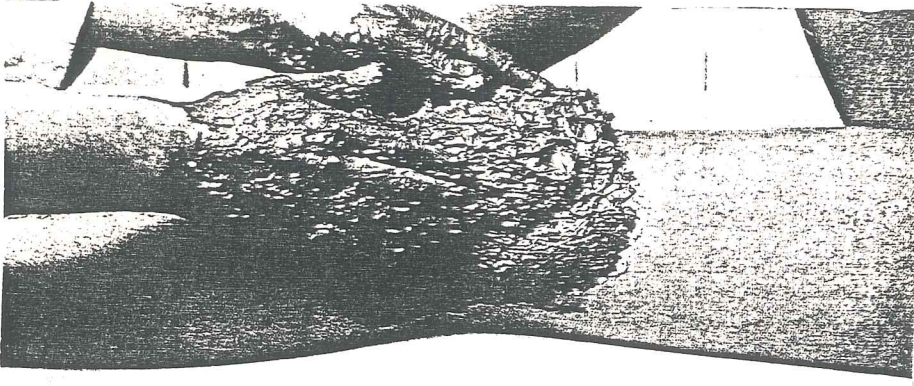

Şekil: 9-Sıvı çamur banyosu plan tipi

Şekil 9'da İzmir Balçova kaplıcalarında uygulanmış sıvı çamur banyosu görülmektedir. Bu planda yer alan banyo teknesi sedir ağacından yapılmıştır. Kenarda tutunma kolları olan teknenin iki gideri vardır. Alan diğer banyo tiplerinden farklı değildir.

Şekil:10-Sıvı çamur banyosu ve sıcak küvet banyosu plan tipi

Resim: 13-Katı çamurun sağlık personeli tarafından vücudun belirli yerlerine uygulanması(1)

Resim: 14-Uygulama masasında hastanın sıvama çamurla tedavisi(2)

(1) Catalogue 10e Thermalies, a.g.e., S.25.

(2) France Pays De La Santé, Fédération Thermale et Climatique Française, Paris 1986

EYLEM TÜRÜ	SIVI ÇAMUR BANYOSU		27
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma-dinlenme-giyinme alanı, sıvı çamur odası (Uygulama-odası).	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli)	EYLEM SIRASI: Soyunma, sıvı çamur banyosu, duş, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	a) Soyunulur. Giysiler yerlerine konur. b) Çamur banyosu odasına geçilir. Küvet içine girilip sırtüstü uzanılır, beklenir. c) Küvetten çıkılır, duş alınır. Kurulanılır, sıcak havlulara sarınılır, dinlenme odasına geçilir. d) Dinlenme yatağına uzanılır, battaniye örtülür. e) Küvetteki çamur boşaltılır, küvet içi yıkanır. Yeni çamur doldurulur. (Personel). f) Kalkılır. Giysiler giyilir. Havlu kirliye atılır.		
YARDIMCI ARAÇLAR	Sıvı çamur küveti (tut. kollu) Sıcak-soğuk su, çamur tes., baş-kalbi koruyucu metal, el duşu, Saat, termometre, paspas, yastık, Alarm zili, basamak, duş, perde, Temizlik malzemesi.	Dinlenme yatağı, dolap veya askılar, çarşaf, battaniye, havlu (ısıtılmış), kirli sepeti.	
DEĞİŞİKLİKLER	Sıvı çamur uygulanması sonrası el masajı da yapılabilir.	ZAM.: Sabah erken aç karına SÜR.: Soyunma-giyinme-duş. 20 dak., Çamur banyosu. 30 dak., Dinl. 30 dak.	

EYLEM TÜRÜ	SIVI ÇAMUR VE KÜVET BANYOLARI		28
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma-dinlenme-giyinme alanı, sıvı çamur ve sıcak küvet banyosu odası.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Soyunma, sıvı çamur banyosu, sıcak küvet banyosu, dinlenme, duş, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	a) Soyunulur. Giysiler yerlerine konur. b) Banyo odasına geçilir. Sıvı çamur küveti içine girilip sırtüstü uzanılır. c) Küvetten çıkılır. Sıcak su küvetine girilir. d) Küvetten çıkılır. Kurulanılır, havluya sarınıp dinlenme odasına geçilir. Küvet boşaltılıp temizlenir, tekrar doldurulur. (Personel). e) Battaniyelere sarınarak dinlenilir, terlenir. f) Kalkılır. Duş alanına geçilip duş yapılır. g) Giysiler giyilir. Havlu kirli kabına konur.		
YARDIMCI ARAÇLAR	Sıvı çamur küv. (Tut. kollu), sıcak su küv. (tut. kollu), sıcak-soğuk su tes., çamur tes., baş-kalbi koruyucu metal, el duşu, saat, termometre, paspas, yastıklar, alarm zili, basamak, duş, perde, temizlik malzemesi.	Dinlenme yatağı, dolap veya askılar, çarşaf, battaniye, havlu (ısıtılmış), kirli sepeti.	
DEĞİŞİKLİKLER	Sıcak su küvetine gaz gönderilebilir.	ZAM.: Sabah erken aç karına SÜR.: Soyunma-giyinme-duş. 20 dak. Çamur+su banyosu. 30 dak. Dinlenme. 30 dak.	

EYLEM TÜRÜ	KATI ÇAMUR UYGULAMASI		29
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma-dinlenme-giyinme alanı, çamur uygulama odası, duş.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli)	EYLEM SIRASI: Soyunma, çamur uygulama, duş, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur. Giysiler yerlerine konur.</p> <p>b) Uygulama odasına geçilir. Uygulama yatağına uzanılır. Vücudun belirlenen yerlerine sıcak su karıştırılmış katı çamur uygulanır. Üzeri muşamba, çarşaf, battaniye ile sarılır. Beklenir.</p> <p>c) Sargı açılır, duş alanına geçip duş yapılır, kurulandırılır.</p> <p>d) Kullanılmış çamur, servis odasına götürülüp, yenisi alınır. Dinlenilir, giyiniir, havlular kirliye kon.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Çamur uygulama yatağı, Katı çamur, kovalar, Çarşaf, muşamba, battaniye, saat, duş, perde, temizlik malzemesi.	Dinlenme yatağı, dolap veya askılar, havlu (ısıtılmış), kirli sepeti.	
DEĞİŞİKLİKLER	Uygulama sonrası el masajı yapılabilir.	ZAM.: Sabah erken aç karına SÜR.: Soyunma-giyinme-duş. 20 dak. Çamur sarma. 20-30 dak., Dinl. 30-60 dak.	

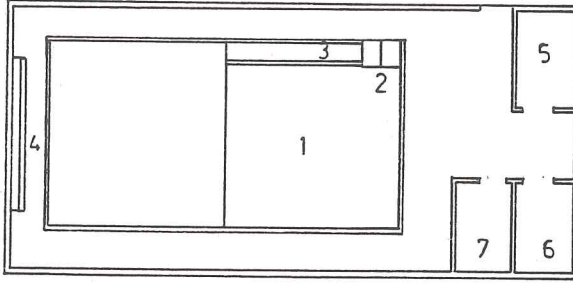
EYLEM TÜRÜ	KATI ÇAMUR UYGULAMA VE SICAK KÜVET BANYOSU		30
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma-dinlenme-giyinme alanı, katı çamur ve sıcak küvet banyosu odası.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Soyunma, çamur uygulama, duş, sıcak küvet banyosu, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur. Giysiler yerlerine konur.</p> <p>b) Uygulama odasına geçilir. Yatakta vücudun belirlenen yerlerine sıcak katı çamur uygulanır. Üzeri muşamba, battaniye, çarşaf ile sarılıp beklenir.</p> <p>c) Kalkılır. Sargı açılır ve duş alınır. Kullanılmış çamur kaldırılır. (Personel).</p> <p>d) Sıcak su dolu küvete uzanılıp beklenir.</p> <p>e) Küvetten çıkılıp kurulandırılır. Havluya sarınıp dinlenilir. Küvet boşaltılıp temizlenir. (Personel)</p> <p>f) Kalkılır. Giysiler giyilir. Havlular kirliye atılır.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Çamur uygulama yatağı, Çamur kovaları ve çamur, Çarşaf, muşamba, battaniye, Sıcak su küveti, sıcak-soğuk su tesisatı, el duşu, paspas, saat, yastık, derece,	alarm zili, duş, perde, basamak, temizlik malzemesi, dinlenme yatağı, havlu (ısıtılmış), kirli sepeti.	
DEĞİŞİKLİKLER	Doktor önerisine göre önce sıcak küvet banyosu, sonra katı çamur uygulaması yapılabilir.	ZAM.: Sabah erken aç karına SÜR.: Soyunma-giyinme-duş. 20 dak. Çamur 20-30 dak. Banyo 10 dak., Dinl. 30 dak.	

EYLEM TÜRÜ	OTURMA DUŞU (VAJİNAL DUŞ)		31
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma-dinlenme-giyinme alanı, oturma duşu odası.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli)	EYLEM SIRASI: Soyunma, oturma duşu, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur. Giysiler yerlerine konur. WC kullanılır.</p> <p>b) Uygulama birimine geçilir. Oturma duşu aygıtına oturulur. Basıncılı suyun vajinaya girmesi sağlanır.</p> <p>c) Kalkılır, havluya sarınılır. Dinlenme odasına geçilerek dinlenilir.</p> <p>d) Uygulama aygıtı temizlenir. (Personel)</p> <p>e) Çamaşır ve ayakkabılar giyilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Oturma duşu aygıtı, Soğuk ve sıcak su tesisatları, el duşu, Paspas, saat, WC.	Dinlenme yatağı, dolap veya askı, çarşaf, havlu.	
DEĞİŞİKLİKLER	Doktor önerisine göre vajinal duş öncesi sıcak küvet banyosu yapılabilir. (15-30 dak.)	ZAM. : SÜR. : Soyunma-giyinme. 15 dak Duş. 10-40 dak. Dinlenme. 30 dak.	

EYLEM TÜRÜ	KOMPRES		32
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Uygulama alanı, dinlenme alanı.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Katı cisim sarınma, dinlenme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Uygulama yatağına uzanılır. Kompres cisim (soğuk, ılık veya sıcak) belirlenen yerlere konur. Sarılır (gerekirse) beklenir.</p> <p>b) Kalkılır. Dinlenme yatağında uzanılıp dinlenilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Uygulama yatağı, Katı cisim hazırlama aygıtı, saat, havlu, Çarşaf, battaniye.	Dinlenme yatağı, ıslak veya kuru iç bez, kuru orta bez, kuru yün battaniye.	
DEĞİŞİKLİKLER		ZAM. : SÜR. : Uygulanan maddeye göre değişir.	

EK 5.5. HAREKET HAVUZLARI

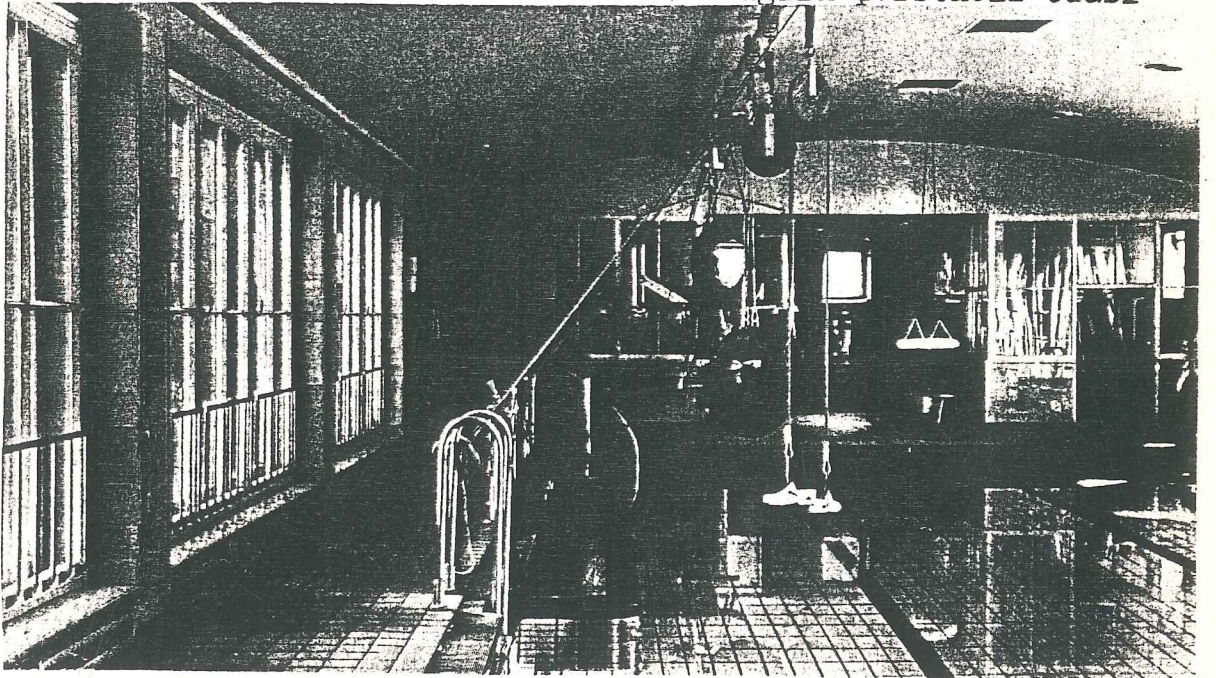
Hareket yeteneğini az ya da çok kaybetmiş hastaların tedavisinin yapıldığı yerlerdir. Çeşitli kazalar ve hastalıklar sonucu hareket yeteneği azalan kürüstler, fizyoterapistler ve doktorlar gözetiminde başarıyla tedavi edilmektedir. Suyun kaldırma gücünün fazlalığı, hastaya sonuç alma şansı vermekte ve tedavi süresini kısaltmaktadır.

Şekil: 11-Hareket bozukluğu tedavi havuzu plan tipi

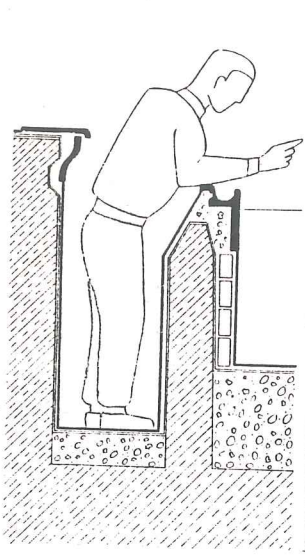
Hareket Bozukluğu Tedavi Havuzu:

- 1- Hareket havuzu
- 2- Havuza giriş
- 3- Çalıştırıcı kanalı
- 4- İzleyiciler
- 5- Soyunma odaları
- 6- WC.
- 7- Sağlık personeli odası

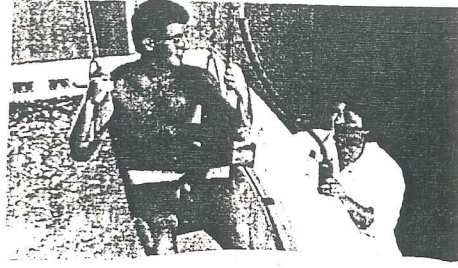

Resim: 15-Hareket bozukluğu tedavi havuzundan ayrıntı (1)

(1) Fabian, a.g.e., S.417

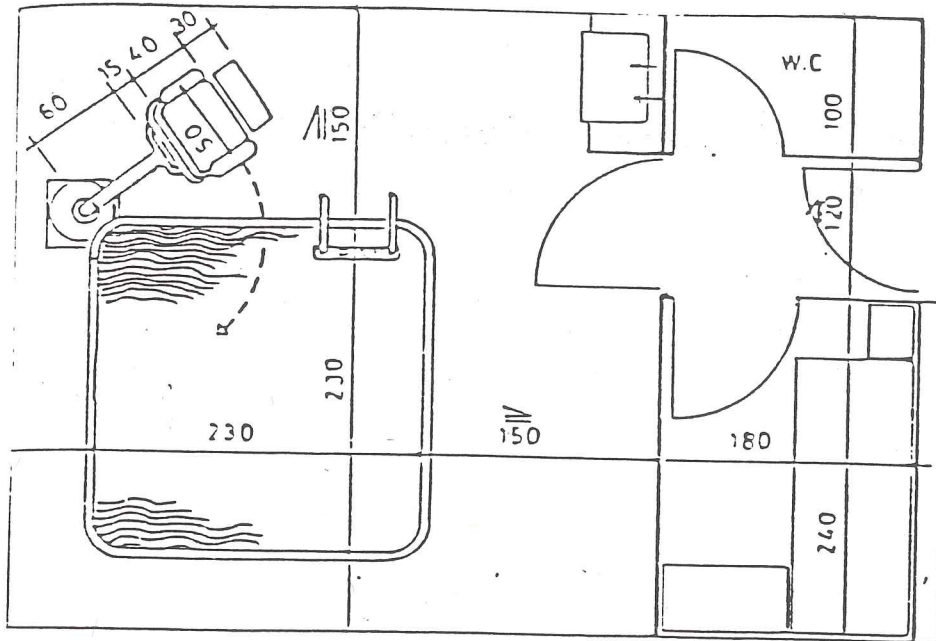

Resim: 16-Çalıştırıcı kanalı (1)

Resim: 17-Hareket bozukluğu tedavi havuzu hasta kaldırma vinci kullanımı(2)

Hareket bozukluğu tedavi havuzunda hastalar fizyoterapistler gözetiminde çalışırlar.Çalıştırıcılar gerektiği zaman su yüzeyine yakın bölümden müdahale edebilirler.Küristler yardımcı personel gözetiminde hareketli kaldırma sistemi ve özel asansörlerle havuza girerler.Tek tek ya da toplu olarak sağlık personelinin gösterdiği hareketler yapılır.

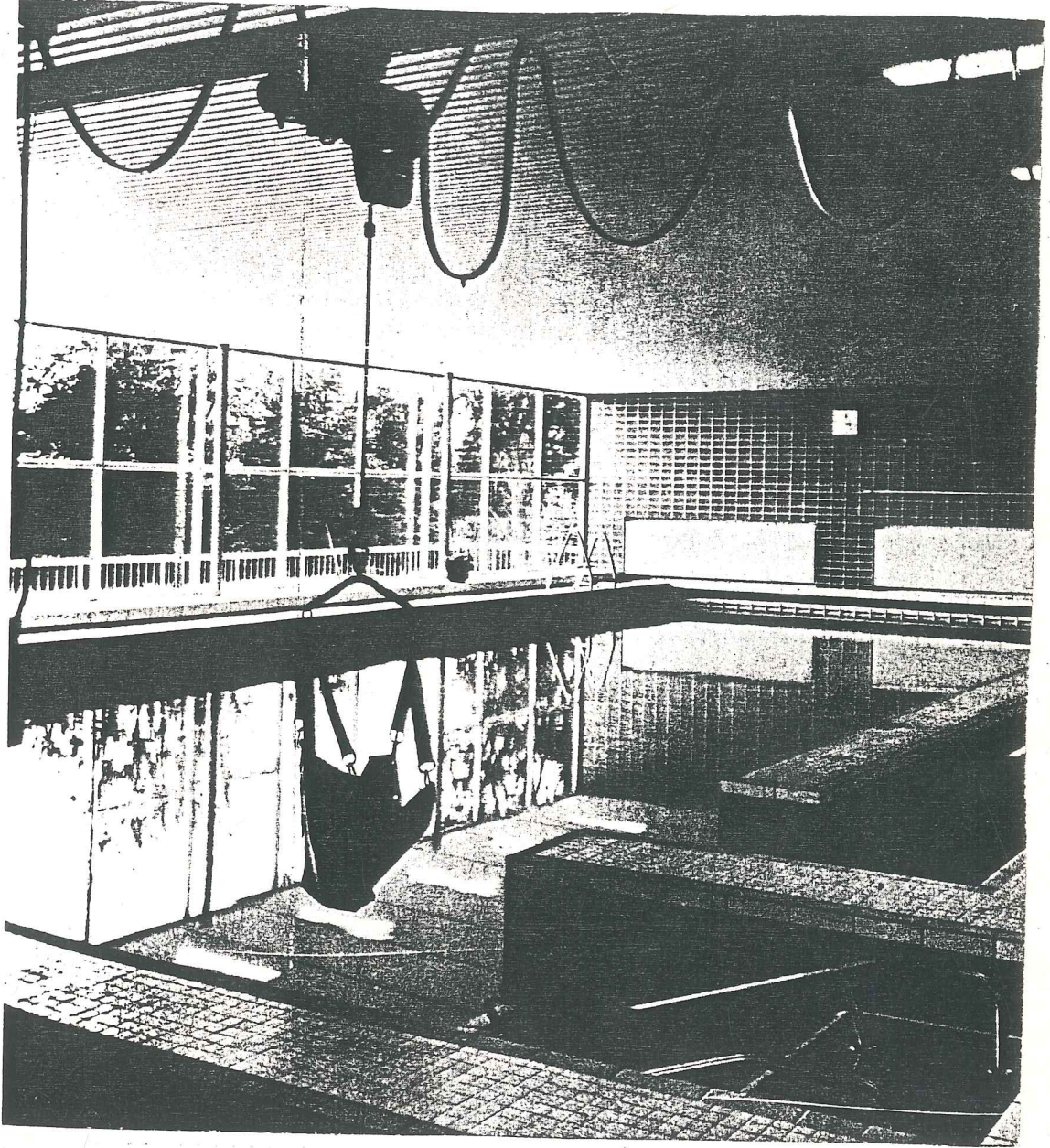
Şekil: 12-Hareket havuzu planı (3)

(1) Fabian, a.g.e., S.417.

(2) Catalogue 10^e Thermalies, a.g.e., S.43.

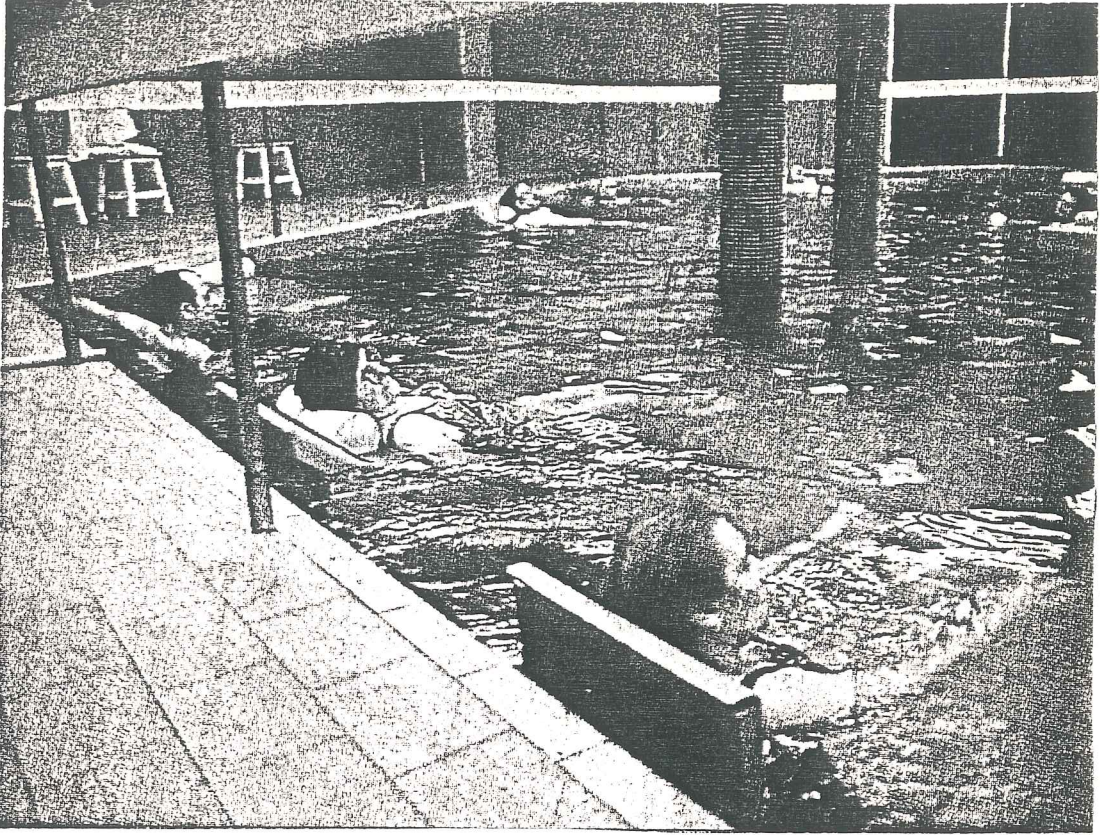
(3) Özdönmez, a.g.e., S.131.

Hareket yeteneğinin önemli bölümünü yitirmiş felçli hastalar havuza özel yataklarıyla alınırlar. Sağlık personelinin havuza girmesiyle birlikte çalışma yapılır. Bilinen hiçbir tedavi bu uygulamanın yerini alamaz. Hasta aşama aşama hareket yeteneğini bu yöntemle yeniden kazanabilmektedir.

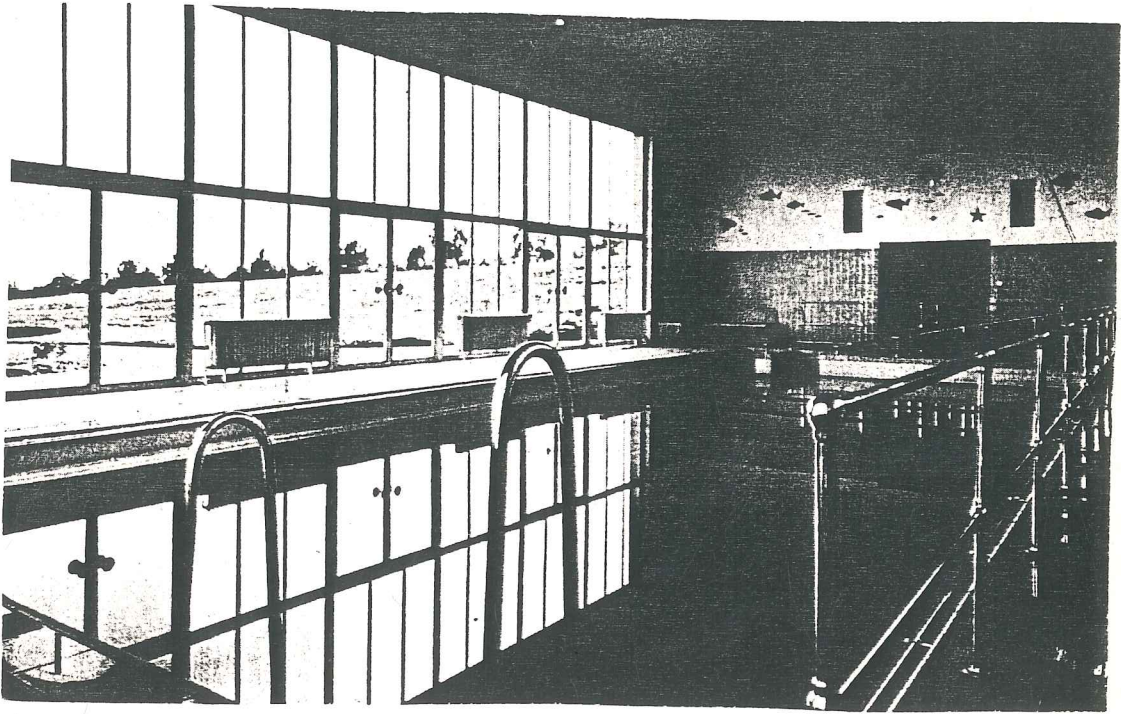

Resim: 18-Hareket havuzu hasta kaldırma vinci(1)

(1) Fabian, a.g.e., S.413.

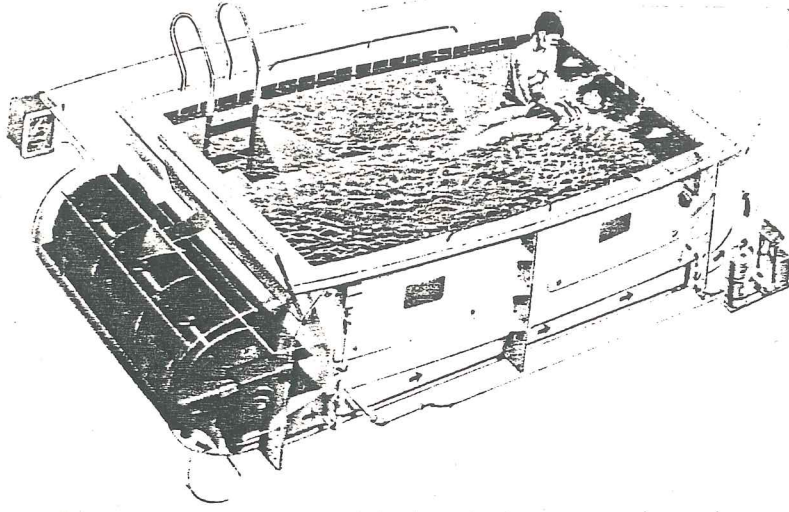
Resim: 19-Sıcak havuz banyosu ve tedavi gören kürüstler(1)

Resim: 20-Sıcak havuz banyosundan bir görünüm(2)

(1) Sud Ouest, a.g.e.S.4.

(2) Fabian, a.g.e., S.419.

Resim: 21-Havuzda su altı masajı uygulaması (1)

(1) Catalogue 10^e Thermalles, a.g.e., S.42.

EYLEM TÜRÜ	HAREKET BOZUKLUĞU TEDAVİ HAVUZU BANYOSU		33
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli, Yardımcı Personel.	MEKÂN: Soyunma, gardrop, WC duş(gerekirse), dinlenme alanları, havuz.	
AMAÇLARI	Tedavi(Kürist), sağlık hizmeti(S.personeli), temizlik(Y.personel).	EYLEM SIRASI: Soyunma, duş, havuz banyosu, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur. Giysiler yerlerine konur.</p> <p>b) Havuz alanına geçilir. Hasta, yatağına sağlık personeli yardımıyla yatırılır. Mekanik sistemle yatak, su içine indirilir. Tek veya personel yardımıyla hareket yapılabilir, ağırlık sisteminden yararlanılır. Yatak sudan çıkarılır. Kurulanılır. Tekerekli sandalyeye bindirilir. Havuz temizlenir.</p> <p>c) Dinlendikten sonra giysiler giyilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Ağırlık hareket havuzu (kenar tutunma kollu, basamaklı), hareketli yatak, havuz doldurma-boşaltma tes., yardımcı arç.	Dinlenme yatağı, çarşaf, havlu, soyunma alanı, WC, duş(gerekirse), dolap.	
DEĞİŞİKLİKLER	Hasta yatağı yerine koltuk kullanılabilir. Sakatlar için tutunma sistemli WC, duş, soyunma kabini gereklidir.	ZAM.: SÜR.: Soyunma-giyinme. 20 dak. Su uygulaması. 10-45 dak. Dinlenme. 30 dak.	

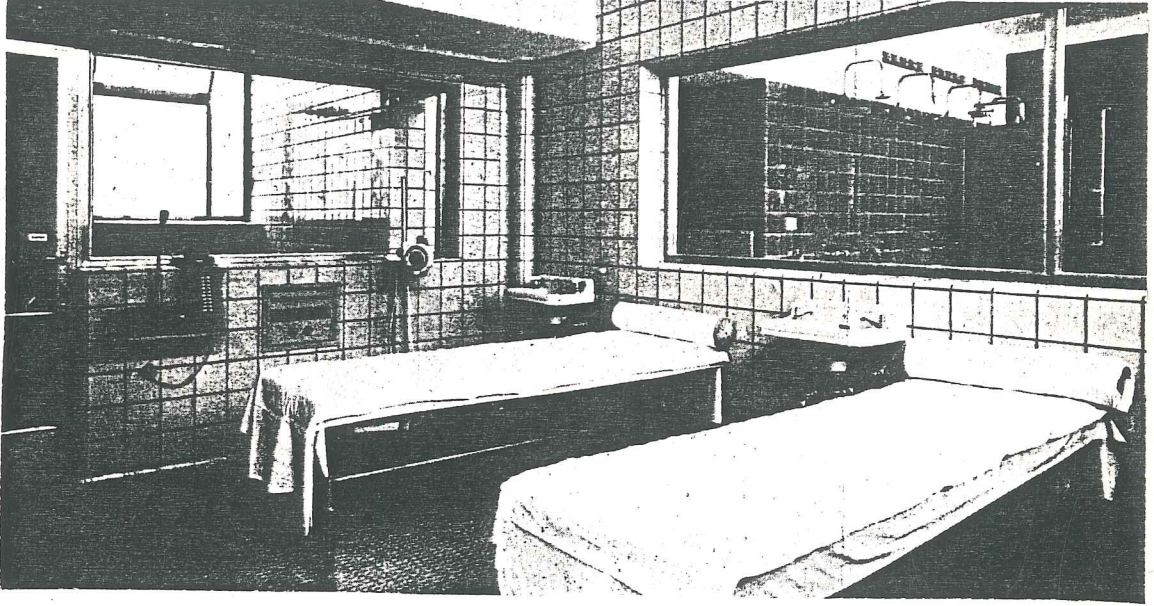
EYLEM TÜRÜ	HAREKET HAVUZU BANYOSU (AÇIK-KAPALI)		34
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli, Yardımcı Personel.	MEKÂN: Soyunma kabini, gardrop, duş, WC, dinlenme alanı, havuz, depo.	
AMAÇLARI	Tedavi(Kürist), sağlık hizmeti(S.personeli), temizlik(Y.personel).	EYLEM SIRASI: Soyunma, duş, havuzda hareket, dinlenme, giyinme, sağlık hizmeti(S.pers.)	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur. Mayo, başlık giyilir. Giysiler yerlerine konur.</p> <p>b) Duş alınır. Ayak dezenfekte kanalından veya duşundan çıkılıp havuz alanına gelinir.</p> <p>c) Havuza basamaklardan girilir. Sağlık personelinin gösterdiği hareketler tek veya toplu yapılır.</p> <p>d) Havuzdan çıkılır. Kurulanılır. Dinlenmeye geçilir.</p> <p>e) Mayo çıkarılıp, havlu ve çarşaf ile dinlenilir.</p> <p>f) Giysiler giyilir, havlular kirli kabına konur.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Hareket havuzu(İçte tutunma kollu), basamak, havuz doldurma-boşaltma tes., yardımcı hark. araçları, ayak dezenfeksiyonu.	Dinlenme yatağı, havlu, soyunma kabini(genel-özel), gardrop, duş, WC, mayo, başlık.	
DEĞİŞİKLİKLER	Havuzun tabanında ve kenarlarında basınçlı su delikleri bulunabilir(sakatlar için).	ZAM.: SÜR.: Soyunma-giyinme, duş. 20 dak. Havuz. 20-30 dak. Dinlenme. 30-40 dak.	

EYLEM TÜRÜ	SICAK HAVUZ BANYOSU		35
KATILAN KİŞİLER	Kürüstler, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma kabini, gardrop, duş, WC, dinlenme alanı, havuz.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürüst), Sağlık hizmeti (S. personeli)	EYLEM SIRASI: Soyunma, duş, havuz banyosu, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur. Giysiler yerlerine konur. Mayo ve başlık giyilir.</p> <p>b) Duş alınır. Ayak dezenfekte kanalı veya duşundan geçilip havuz alanına gelinir.</p> <p>c) Havuza basamaklarla inilir. Oturulup beklenir.</p> <p>d) Havuzdan çıkılır. Sıcak havluyla kurulanıılır. Dinlenme alanına geçilir.</p> <p>e) Mayo çıkarılıp çarşaf veya havluya sarınıp dinlenilir. Daha sonra giysiler giyilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Oturma havuzu (havuz içinde kenarlarda oturma yerleri), Havuz doldurma-boşaltma tes., Ayak dezenfeksiyonu.	Dinlenme yatağı, havlu, çarşaf, soyunma kabini, gardrop, duş, WC, mayo, başlık.	
DEĞİŞİKLİKLER	Birim içinde çamur sarma ve el masajı mekanları da bulunabilir. Önce suda banyo, sonra çamur uyg. yapılır.	ZAM.: SÜR.: Soyunma-giyinme-duş. 20 dak. Havuz. 20-30 dak. Dinlenme. 30-40 dak.	

EYLEM TÜRÜ	HAVUZDA SU ALTI MASAJI		36
KATILAN KİŞİLER	Kürüstler, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma, gardrop, duş, WC., dinlenme alanı, havuz.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürüst), Sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Soyunma, duş, havuzda su altı masajı, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur. Giysiler kaldırılır. Mayo-başlık giyilir.</p> <p>b) Duş kabininde duş alınır. Ayak dezenfekte kanalı veya duşundan geçilip havuz alanına girilir.</p> <p>c) Havuz içine basamaklarla inilir. Su altı masajı bölmelerine kenarlardan tutunarak uzanılır. Vücutta basınçlı su gezdirilir. (Personel)</p> <p>d) Havuzdan çıkılır. Sıcak havluyla kurulanıılır. Havlu veya çarşafa sarınarak dinlenilir.</p> <p>e) Giysiler giyilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Su altı masaj havuzu (içte tutunma kollu, uzanma bölümü, masaj aygıtlı, pers. bölümü), havuz doldurma-boşaltma tes., ayak dezenfeksiyonu.	Dinlenme yatağı, çarşaf, havlu, soyunma kabini, gardrop, duş, WC., mayo, başlık.	
DEĞİŞİKLİKLER	El masajı alanı da bulunabilir. Hareket havuzları kenarlarında su altı masaj bölmeleri düzenlenebilir.	ZAM.: SÜR.: Soyunma-giyinme-duş. 20 dak. Max. Uygulama süresi. 30-35 dak. Dinl. 30-60 dak.	

EK 5.6. EL MASAJLARI

Vücutun tümüne veya bir bölümüne masörler tarafından yapılan bir uygulamadır. El masajı çeşitli kuru ve ıslak tedavi uygulamasından sonra da yapılabilmektedir.

Resim: 22-Masaj odasından bir örnek(1)

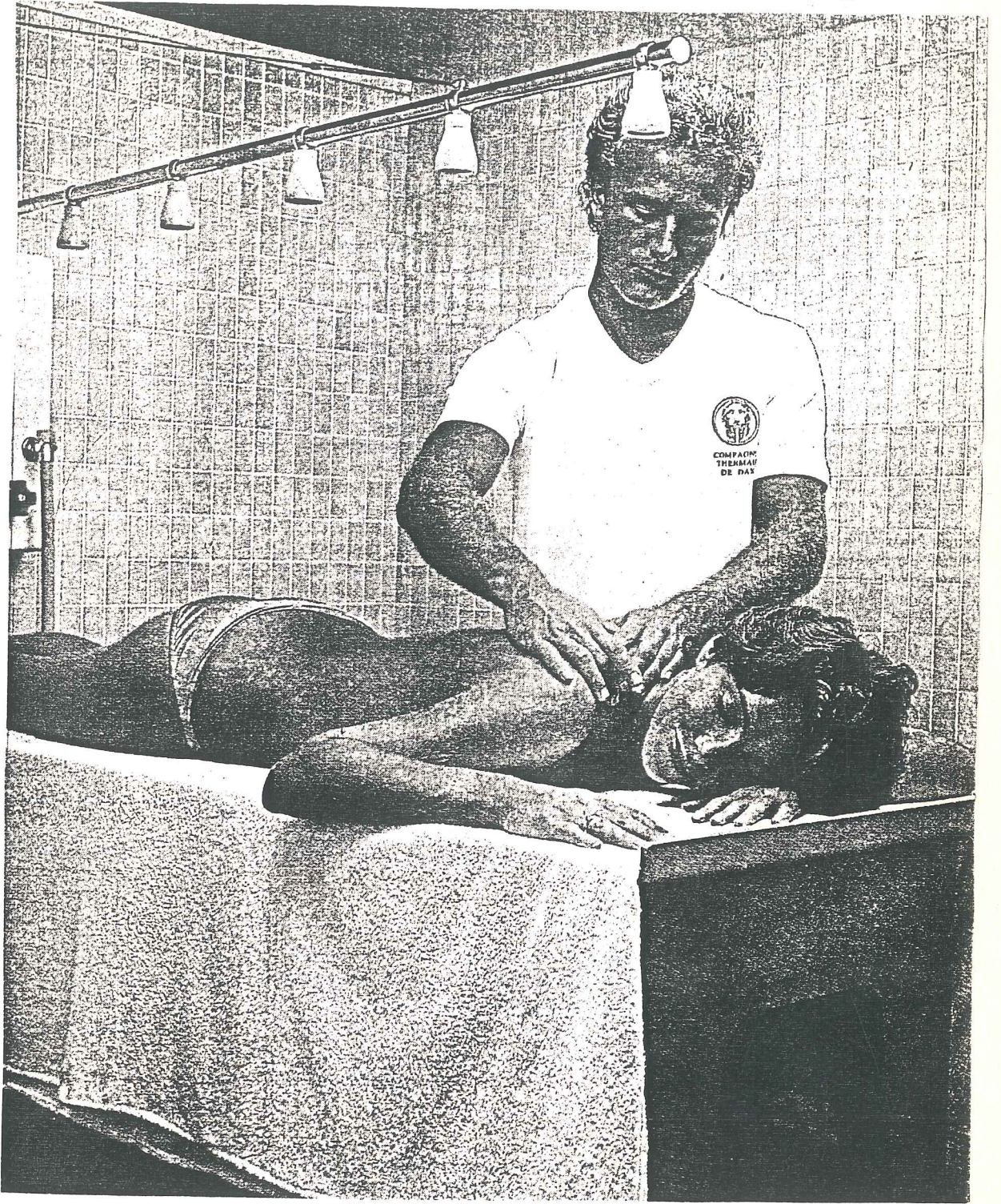

El masajı sırasında gerektiğinde çeşitli kremler vücuda sürülebilir. Bu şekilde masaj tedavisinin daha yararlı bir şekle dönüşmesi sağlanabilir.

Resim: 23-El masajı uygulaması(2)

(1) Fabian, a.g.e., S.432.

(2) Le Quotidien De Paris, a.g.e., S.3.R.23.

Resim: 24-Tedavi merkezinde bir masaj uygulaması(1)

(1) Sud Ouest, a.g.e., S.l.

EYLEM TÜRÜ	ÖZEL FIÇI BANYOSU		37
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma-giyinme-dinlenme alanı, fiçı.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Soyunma, banyo, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur. Giysiler yerlerine konur.</p> <p>b) Banyo odasına geçilir. Tekerlekli araba ile yürüyerek fiçinin içine girilir. Fiçinin içine su doldurulur. Su içinde beklenir.</p> <p>c) Fiçidaki su boşaltılır. Kapaklar açılır. Dışarı çıkılır. Havuz içi temizlenir (Personel). Sıcak havlu ile kurulanılır. Dinlenme alanında dinlenilir.</p> <p>d) Giysiler giyilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Özel fiçı (kapılı), Sıcak-soğuk su tes., saat, derece, termometre, alarm zili.	Dinlenme yatağı, dolap veya askı, çarşaf, havlu (ısıtılmış).	
DEĞİŞİKLİKLER	Ahşap fiçı biçimindeki küvetlerde sıcak banyo ve fırçalı masaj yapılabilir.	ZAM.: SÜR.: Soyunma-giyinme. 20 dak. Banyo . 20 dak. Dinl. 30 dak.	

EYLEM TÜRÜ	PARAFİN BANYOSU		38
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Holler veya parafin odası.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli)	EYLEM SIRASI: Giysi çıkarma, parafin banyo, temizleme, dinlenme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur. Yıkanılır ve kurulanılır.</p> <p>b) Parafin dolu küvete belirlenen yerler birkaç kez daldırılıp çıkarılır. Parafin deri üzerinde donana kadar beklenir. Parafin çıkarılır.</p> <p>c) Kol veya bacaklar yıkanır.</p> <p>d) Dinlenilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Parafin küveti, lavabo, Havlu, naylon örtü.	Dinlenme koltuğu.	
DEĞİŞİKLİKLER	Parafin 40-42 °C de uygulanmaktadır. Parafin inorganik camurlarla özel formüllere göre hazırlanarak da kullanılabilir. 45 °C	ZAM.: SÜR.: Hazırlanma-bitiş. 10 dak. Banyo. 20 dak. Dinlenme. 20-30 dak.	

EYLEM TÜRÜ	ELEKTRİK VE IŞIK TEDAVİSİ		39
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Fizikoterapist.	MEKÂN: Soyunma-giyinme-elektirik tedavisi uygulama alanı, dinlenme alanı.	
AMAÇLARI	Tedavi(Kürist), sağlık hizmeti(Fizikoterapist)	EYLEM SIRASI: Soyunma, elektirikli tedavi uygulama, giyinme, dinlenme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	a) Elektrik tedavisi yapılacak olan yerdeki giysi çıkarılır. b) Uygulama yatağına uzanılır.Tedavi aleti uygulanır. c) Kalkılır.Giysiler giyilir.Dinlenme alanına geçilir. d) Dinlenilir(yatarak veya oturarak).		
YARDIMCI ARAÇLAR	a) Çeşitli aygıtlar: 1.Elektroterapi:Kısa dalga,diyatermi, galvani, faradi aygıtları. 2.Işık tedavi:Işık banyosu enfraruj, ultraviole. b) Uygulama yatağı, çarşaf, lavabo, sandalye. c) Dinlenme koltuğu.		
DEĞİŞİKLİKLER	Elektrik tedavisi ile birlikte el masajı uygulamaları yapılabilir. Elektrik tedavisinden 5 dak.önce veya sonra.	ZAM.: SÜR.: Hastalığın derecesine göre. 5-20 dak.Masaj.10-30 dak. Dinlenme. 20-30 dak.	

EYLEM TÜRÜ	DİĞER FİZİK TEDAVİLER		40
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Fizikoterapist.	MEKÂN: Soyunma-giyinme-fizik tedavi uygulama alanı, dinlenme alanı.	
AMAÇLARI	Tedavi(Kürist), sağlık hizmeti(Fizikoterapist)	EYLEM SIRASI :Soyunma, fizik tedavi uygulama, giyinme, dinlenme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	a) Hastalığın türüne göre giysi çıkarılabilir. b) Uygulama yatağına yatılır.Yardımcı araçlar ile (IR veya ıslak kompres) kürist traksiyona hazırlanır.Traksiyon uygulanır.Eksersiz yaptırılır. c) Kalkılır.Giysiler giyilir.Dinlenme yatağına geçilir. d) Dinlenme yatağına uzanarak dinlenilir.		
YARDIMCI ARAÇLAR	Çeşitli servikal ve lomber traksiyon aygıtları, Inf-raruj(IR)aygıtı, hot pack aygıtı, uygulama yatağı, çarşaf-yastık, dinlenme yatağı veya koltuğu.		
DEĞİŞİKLİKLER	IR aygıtı veya hot pack aygıtı yardımıyla sıcak kompres uygulanır.Traksiyondan sonra eksersiz yapılır.	ZAM.: SÜR.: IR kompres. 10-15 dak. Traksiyon. 10-15 dak. Eksersiz.5-10 dak.Dinl.20-30d.	

EYLEM TÜRÜ	EL MASAJI		41
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma-dinlenme-giyinme alanı, masaj odası.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli)	EYLEM SIRASI: Soyunma, masaj uygulama, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Uygulama odasında giysiler çıkarılır. Uygulama yatağına uzanılır.</p> <p>b) Sağlık personeli tarafından vücuda el ile çeşitli masaj uygulaması yapılır.</p> <p>c) Kalkılır, giysiler giyilir. Dinlenme odasına geçilir.</p> <p>d) Dinlenme alanında dinlenilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Uygulama yatağı, havlu, çarşaf, battaniye, dinlenme yatağı		
DEĞİŞİKLİKLER	Çeşitli ıslak veya kuru uygulamalardan sonra da yapılabilir.	ZAM :	SÜR : 60-75 dak.

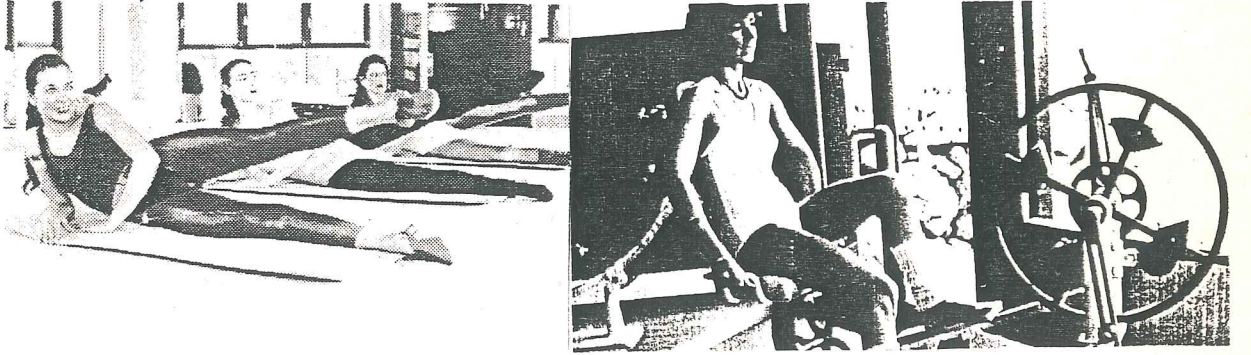
EYLEM TÜRÜ	GAZ VEYA MADEN SUYUNUN ŞİRINGASI		42
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma-dinlenme, giyinme alanı, uygulama odası.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli)	EYLEM SIRASI: Soyunma, şırınga uygulama, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Uygulama odasında giysiler çıkarılır. Uygulama yatağına uzanılır.</p> <p>b) Sağlık personeli tarafından deri altına veya damara gaz veya maden suyu şırınga edilir.</p> <p>c) Kalkılır, giysiler giyilir. Dinlenme odasına geçilir.</p> <p>d) Dinlenme alanında dinlenilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Uygulama yatağı, şırıngalar, havlu, çarşaf, battaniye, dinlenme yatağı.		
DEĞİŞİKLİKLER		ZAM :	SÜR : Değişken

EYLEM TÜRÜ	KATI CİSİM BELEME, ÇAMUR UYGULAMALARI		43
KATILAN KİŞİLER	Kürüst, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma-dinlenme-giyinme alanı, katı cisim uygulama odası.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürüst), sağlık hizmeti (S. personeli)	EYLEM SIRASI: Soyunma, katı cisim uygulama, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Uygulama odasında giysiler çıkarılır. Uygulama yatağına uzanılır.</p> <p>b) Isıtılmış cisim, vücudun belirlenen bölgelerine uygulanır. Sarılır.</p> <p>c) Kalkılır, giysiler giyilir. Dinlenme odasına geçilir.</p> <p>d) Dinlenme alanında dinlenilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Uygulama yatağı, çeşitli katı cisimler (torba içinde katı çamur, havlu vb.), çarşaf, battaniye.	Dinlenme yatağı.	
DEĞİŞİKLİKLER	Katı çamur (yüksek ısıda) vücuda uygulanır. Muşamba, çarşaf, battaniye ile sarılır. Duş alınıp el masajından sonra dinlenilir.	ZAM.: SÜR.: Soyunma-giyinme. 15 dak. Uygulama. 20 dak. Dinlenme. 30 dak.	

EYLEM TÜRÜ	KURU GAZ BANYOSU		44
KATILAN KİŞİLER	Kürüst, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma-giyinme-dinlenme alanı, gaz odası, duş.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürüst), sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Soyunma, gaz uygulama, duş, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur. Giysiler yerlerine konur.</p> <p>b) Gaz odasına geçilir. Gaz aygıtına girilir. Oturulur veya uzanılır. CO₂ gazı verilir. Beklenir.</p> <p>c) Aygıttan çıkılır. Duş alınır. Kurulanılır. Uygulama sonrası oda havalandırılır. (Personel)</p> <p>d) Dinlenme alanına geçilir. Sıcak havluya sarınıp dinlenme yatağına uzanılır.</p> <p>e) Kalkılır. Giysiler giyilir. Havlular kirli kabına konur.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Gaz aygıtı (Küvet veya oturma), gaz tesisatı, saat, termometre, alarm zili, duş.	Dinlenme yatağı, dolap veya askılar, çarşaf, havlu (ısıtılmış), kirli sepeti.	
DEĞİŞİKLİKLER	Bazı gaz aygıtlarının içinde elektrod vardır. Özel bir uyg. şekli olarak gaz ± iodin uyg. yapılır.	ZAM.: SÜR.: Soyunma-giyinme-duş. 20 dak. Gaz banyosu. 5-10 dak. Dinlenme. 30 dak.	

EK 5.7. JİMNASTİK - SPOR - AÇIK HAVA TEDAVİLERİ

Termal sulardan yararlanan küristlerin tedavileri şifalı suların vanısına sportif eylemlerle desteklenmelidir. Küristler belirli yaş ve hastalık çeşitlerine göre sınıflandırıldıktan sonra uzman kişiler yönetiminde çeşitli hareketleri birlikte veya ayrı ayrı yaparlar. Çalışma süreleri küristin yaş ve rahatsızlığına göre saptanır. Dalında uzman beden eğitimi öğretmenleri çalışma süresini her kürist için kendisi belirler. Her hasta için tutulan cetvel, hastanın çalışmalar sonucu sağlığının ne ölçüde değiştiğini belirlemeye yarar. Jimnastik salonunun alanı 7,5 m²/kişi olarak hesaplanır. Termal tesislerde açık hava sporlarının yararı gözönünde tutularak açık hava spor tesisleri bulunmalıdır. İklim koşullarının uygun olduğu zamanlarda açık alanlarda spor yapılmalıdır. Ancak açık spor alanları, kapalı spor alanlarına, hava koşullarının her an değişebileceği olasılığı gözönünde bulundurularak, yakın konumda tasarlanmalıdır.

Resim: 25-Jimnastik salonunda çeşitli spor eylemleri

Kaplıca yapıları tasarlanırken yalnız kürüstler gözetilmemeli, turistler ve günübirlikçiler de düşünölmelidir. Pek çok kaplıca tesisi, genelde tatil dönemlerinde turistler ve günübirlikçiler tarafından rağbet görmektedir. Sağlığı korumak amacıyla kaplıcalara gelen bu kesim için de spor salonları ve açık alan düzenlemeleri yapmak yerinde bir düşünce olacaktır. Değişik aletlerle donatılmış jimnastik salonları, bowling, bilardo, pingpong gibi oyunların yer aldığı salonlar ve açık hava sporları için gezinti yolları, tenis, bisiklet, okçuluk, binicilik alanları ve benzeri yerler kaplıcaları tamamlayan tesisler olacaktır.

Resim: 26-Kaplıca çevresinde binicilik sporu yapanlar(1)

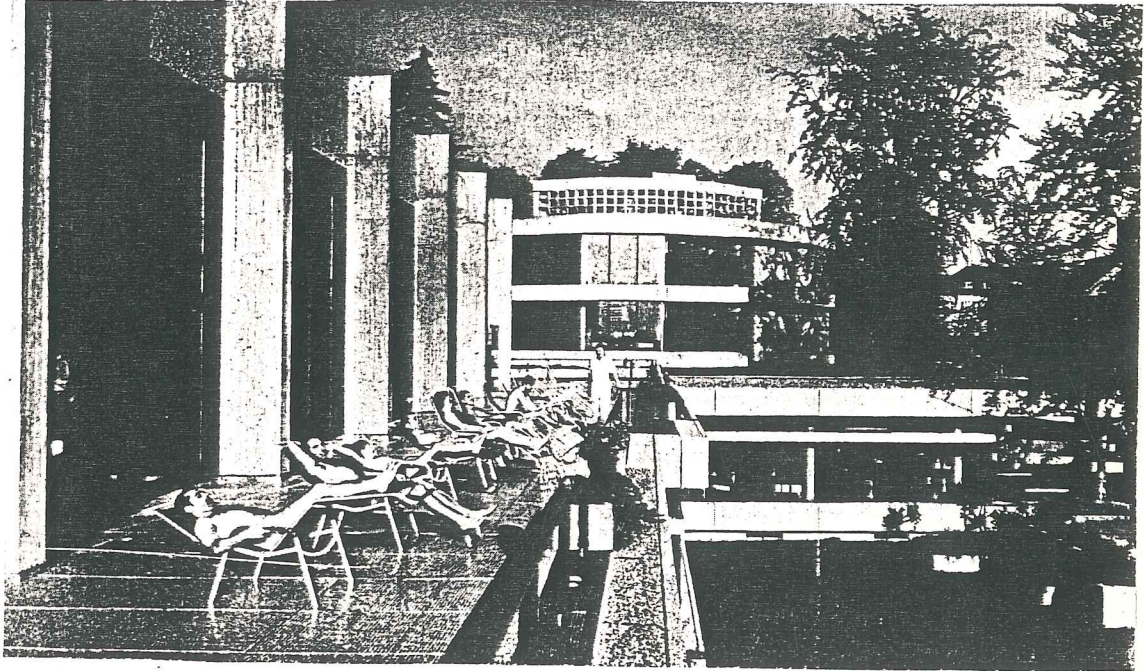
(1) France Pays De La Santé, a.g.e., S.2.

Resim: 27-Açık hava sporlarıyla küristin günlük yaşamın streslerinden kurtulması da amaçlanır.

Açık havada yapılan sportif etkinlikler, kaplıca işletmecileri tarafından daha değişik amaçlı da ele alınabilmektedir. Spor kulüplerinin gereksinimleri düşünülerek tasarlanmış kaplıca tesisleri gerek yurt içinden, gerek yurt dışından spor kulüplerini getirebilmekte ve işletmelerin daha kârlı olması sağlanmaktadır. Bu uygulamaya örnek olarak İzmir Balçova kaplıcaları gösterilebilir.

Kaplıcaların tasarlanması aşamasında güneşlenme teraslarına ayrıcalıklı yer vermek gerekir. Güneşlenmenin insan sağlığına olumlu katkısı eskiden beri bilinmektedir. Küristler ve turistler şezlonglara uzanarak güneşlenmekte ve güneş ışınlarının yardımıyla vücutlarının hastalıklara direncini artıran D vitamini üretmesini sağlamaktadır. Bunun yanında yapay güneş ışığı veren solaryum aygıtları da özellikle kış mevsimi ve kapalı havalar düşünülerek bulundurulmalıdır.

Resim: 28-Güneşlenme terasları(1)

(1) Fabian, a.g.e., S.424.

EYLEM TÜRÜ	TEDAVİ JİMNASTİĞİ (TIBBİ)		45
KATILAN KİŞİLER	Küristler, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma kabini, gardrop duş, WC., dinlenme alanı, bekleme alanı, Jimn. salonu, depo.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), jimnastik öğretimi (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Soyunma, jimnastik, duş, giyinme, dinlenme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Kabinde soyunulur. Jimnastik giysileri giyilir.</p> <p>b) Jimnastik salonuna geçilir. Personelin göstereceği hareketler tek veya grup halinde yapılır. Gerekirse araç kullanılır.</p> <p>c) Duş kabininde duş alınır. Kurulanılır. Soyunma kabininde gardroptan alınan giysiler giyilir.</p> <p>d) Dinlenme salonunda şezlonglara uzanıp dinlenilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Çeşitli jimnastik aygıtları (paralel, barfiks, halka, minder vb.), duş, WC., Gardrop,	Soyunma kabini, bekleme koltuğu, dinlenme şezlongu.	
DEĞİŞİKLİKLER	Jimnastik eylemi kapalı veya açık mekanlarda yapılabilir.	ZAM.: SÜR.: Soyunma-giyinme-duş. 20 dak. Jimnastik. 15-60 dak. Dinlenme . 30 dak.	

EYLEM TÜRÜ	SAKATLAR SPORU		46
KATILAN KİŞİLER	Küristler, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma kabini, gardrop, duş, WC., dinlenme-bekleme spor alanı, araç deposu.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), spor hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Soyunma, spor, duş, giyinme, dinlenme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Kabinde soyunulur. Spor giysileri giyilir.</p> <p>b) Spor salonundaki çeşitli aygıtlarla hareketler yapılır.</p> <p>c) Duş alınır. Kurulanılır. Soyunma kabininde giyilir.</p> <p>d) Dinlenme salonundaki şezlonglara uzanarak veya koltuklarda dinlenilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Çeşitli ağırlıklar (tavane asılı), Bisiklet, duş, WC., Gardrop, soyunma kabini.	Dinlenme şezlongu veya koltuğu.	
DEĞİŞİKLİKLER	Sakatlar için özel WC ve duşlar, ayrıca özel soyunma kabinleri gereklidir.	ZAM.: SÜR.: Soyunma-giyinme-duş. 20-30 dak. Spor. Değişken, Dinlenme. 30 dak.	

EYLEM TÜRÜ	ORTOPEDİK TEDAVİ		47
KATILAN KİŞİLER	Küristler, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Soyunma kabini, gardrop, duş, WC., dinlenme alanı, bekleme alanı, araçlar.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), spor hizmeti (S. personeli)	EYLEM SIRASI: Soyunma, ortopedik tedavi, duş, giyinme, dinlenme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur. Spor giysileri giyilir. Giysiler gardrop içine konur.</p> <p>b) Salona geçilir. Ortopedik masalara uzanılır. Omurganın düzeltilmesi veya diğer vücut bölümleri ile ilgili eylemler yapılır.</p> <p>c) Duş kabini içinde duş alınır. Kurulanılır. Soyunma kabini içinde giyinilir.</p> <p>d) Dinlenme salonunda şezlonglarda dinlenilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Ortopedik masa, Çeşitli aygıtlar, Duş, WC, gardrop, Soyunma kabini.	Bekleme koltuğu, Dinlenme şezlongu.	
DEĞİŞİKLİKLER		ZAM.: SÜR.: Soyunma-giyinme-duş. 20 dak. Ortopedik tedavi. 60 dak. Dinlenme 30 dak.	

EYLEM TÜRÜ	ERGO TEDAVİSİ		48
KATILAN KİŞİLER	Küristler, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Ergo tedavi atölyesi, araç deposu.	
AMAÇLARI	Tedavi (hareket gücünü artırmak) (kürist), sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Atölyede çalışma.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	Ergo tedavi atölyesine gelinir. Çalışma tezgahlarına oturularak el veya ayak gücünü artırıcı çeşitli eylemler yapılır. Örneğin yazmak, resim yapmak, örmek, eliğleri vb.		
YARDIMCI ARAÇLAR	Çeşitli ergo tedavi araçları, dikiş makinası vb. tezgah, masa, sandalye.		
DEĞİŞİKLİKLER	Tedavi çoğu kez hastanın kendi odasında sürdürülebilir (elişi gibi eylemler).	ZAM.: SÜR.: Değişken (hastaların gereksinmesine göre)	

EYLEM TÜRÜ	LONTOPHORESE GÖZ BANYOSU		49
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Göz banyosu odası, dinlenme alanı.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Göz banyosu aygıtını uygulama, dinlenme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Göz banyosu aygıtı göze takılır. İyodlu su göze uygulanır.</p> <p>b) Aygıt gözden çıkarılır. Dinlenme alanındaki koltuk veya yatakta dinlenilir.</p> <p>c) Uygulama sonrası aygıt içindeki iyodlu iğne çıkarılır. Sterilize edilir. Sonra içine iyodlu su konarak tekrar aygıta takılır.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Göz banyosu aygıtı, Aygıt yardımcı araçları, Koltuk, dinlenme koltuğu.		
DEĞİŞİKLİKLER		ZAM.: SÜR.: Göz banyosu . 7 dak. Dinlenme 20 dak.	

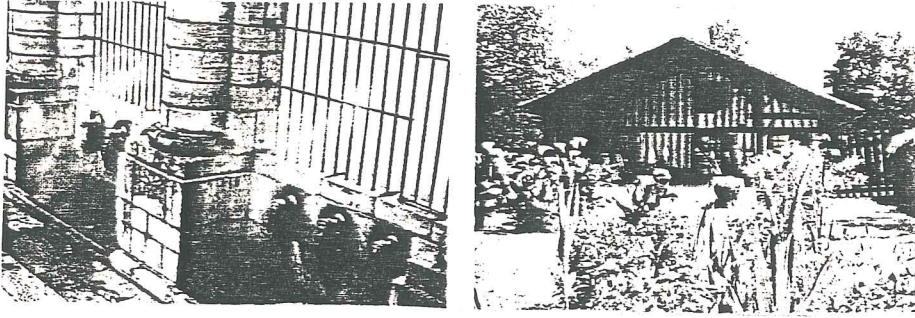
EYLEM TÜRÜ	AEROSOL GÖZ BANYOSU		50
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Göz banyosu odası, dinlenme alanı.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli)	EYLEM SIRASI: Göz banyosu aygıtını uygulama, dinlenme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Göz banyosu aygıtı göze takılır. Buhar halindeki iyodlu su göze uygulanır.</p> <p>b) Aygıt gözden çıkarılır. Dinlenme alanına geçilip dinlenilir.</p> <p>c) Kullanılan aygıt parçası uygulama sonucunda sterilize edilir ve aygıta yeniden takılır.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Göz banyosu aygıtı, Aygıt yardımcı araçları, Koltuk, dinlenme koltuğu.		
DEĞİŞİKLİKLER		ZAM.: SÜR.: Göz banyosu. 10-20 dak. Dinlenme. 20 dak.	

EYLEM TÜRÜ	KULAK TEDAVİSİ		51
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Uygulama odası, dinlenme alanı.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Kulak aygıtını uygulama, dinlenme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Kulak aygıtı kulağa yaklaştırılarak, enfraruj ısı uygulanır.</p> <p>b) Aygıt çekilir, dinlenme alanında dinlenilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Kulak tedavisi aygıtı, Koltuk, dinlenme yatağı veya koltuğu.		
DEĞİŞİKLİKLER		ZAM.:	SÜR.:

EYLEM TÜRÜ	BASINÇ DEĞİŞİMİ TEDAVİSİ		52
KATILAN KİŞİLER	Küristler, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Uygulama odası, basınç odası, dinlenme alanı.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Hava basıncının değiştirilmesi, dinlenme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Uygulama odasına geçilir. Koltuğa oturulup odadaki hava basıncı artırılmaya başlanır. İlk 30 dakikada 0.3 Atm.'e yükseltilir. Sonra 30 dakika bu basınç konumu sürdürülür. Son 30 dakikada da basınç düşürülerek başlangıç haline getirilir. (Basınç oluşturma odası ayrıdır).</p> <p>b) Uygulama sonrası dinlenilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Basınç oluşturma aygıtı, Koltuk, dinlenme koltuğu veya yatağı.		
DEĞİŞİKLİKLER		ZAM.:	SÜR. : Uygulama. 30+30+30 dak. Dinlenme 30 dak.

EK 5.8. İÇME KÜRLERİ

Mineral suyun ölçekli bardaklarla, belirli miktarlarda içilmesiyle uygulanır.İçme kürleri için oturma-dinlenme ve su içme alanları planlanmalıdır.

Resim: 29- Mont de Marsan içmeleri.Fransa.(1)

Resim: 30-Fransa Mont de Marsan'da içme birimleri(2)

(1) Catalogue 10e Thermalies, a.g.e., S.39.

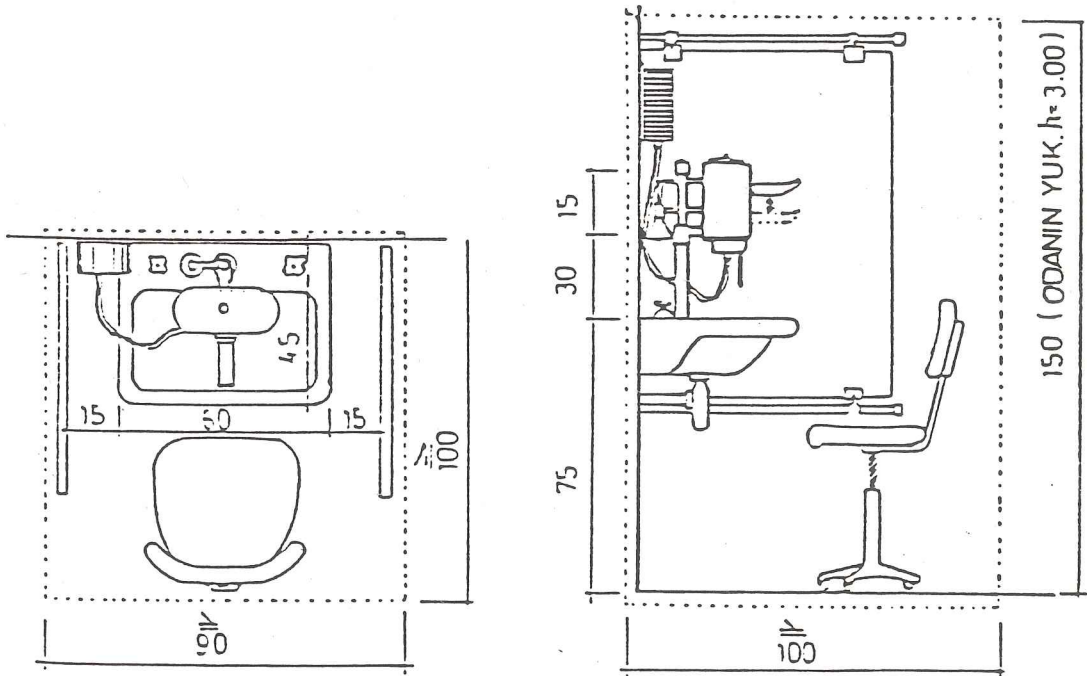
(2) France Pays De La Santé, a.g.e.

EYLEM TÜRÜ	İÇME		53
KATILAN KİŞİLER	Küristler, Sağlık Personeli.	MEKÂN: İçme salonu, gezinti holleri, müzik salonu, kür parkı.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Maden suyunu içme, gezinti yapma, müzik dinleme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) İçine maden suyu doldurulan bardaklar alınır. İçme salonunda ve gezinti hollerinde dolaşılırken maden suyu yavaş yavaş içilir. Müzik salonunda veya kür parkındaki müzik pavyonunda oturularak müzik dinlenir. Parkda dolaşılır.</p> <p>b) Bardaklar geri verilir. Yıkılır ve raflara konur. Kağıt bardaksa atılır.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Dereceli bardaklar veya kağıt bardaklar. Maden suyu tesisatı (değişik bileşimdeki sular için), bardak yıkama tezgahı, oturma bankları (kapalı-açık mekanlarda), müzik pavyonu, soyunma alanları, müzik dinlemek için koltuklar.		
DEĞİŞİKLİKLER	Maden suyu (3x150, 200cc) verilebilir. Bazı hastalıklarda 1,5-2 lt'lik yüklemeler yapılır. Yemekte de içilebilir.	ZAM. : Günde 3-4 kez aç kalırına.	SÜR. : Değişken.

EYLEM TÜRÜ	DİYET TEDAVİSİ		54
KATILAN KİŞİLER	Küristler, Diyet Uzmanı Hizmet Personeli.	MEKÂN: Diyet mutfağı, depolar, yemek salonu.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (Diyet uzmanı), mutfak hizmeti (H. personeli).	EYLEM SIRASI: Yemek listesi hazırlama, (diyet uzmanı), yemek pişirme, salona servis yapma (pers.), yemek yeme (kürist).	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Diyet uzmanı günde 2-3 yemek tabldot listesi hazırlar.</p> <p>b) Yemekler listeye uygun olarak hazırlanır.</p> <p>c) Kürist, kendi rejimine uygun olan kalori miktarını kapsayan yemeği seçer.</p> <p>d) Yemek servisi yapılır. Kürist, seçilen yemeği yer.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Yiyecek hazırlama tezgahları, yıkama yeri, pişirme yeri, soğutucular, tartı araçları, bulaşık yıkama tezgahı, dağıtım bankosu, masa, örtü, sandalye, tabaklar, çatal, bıçak, kaşıklar, bardaklar, servis araçları, peçete.		
DEĞİŞİKLİKLER		ZAM. : Sabah, öğle, akşam.	SÜR. : Değişken.

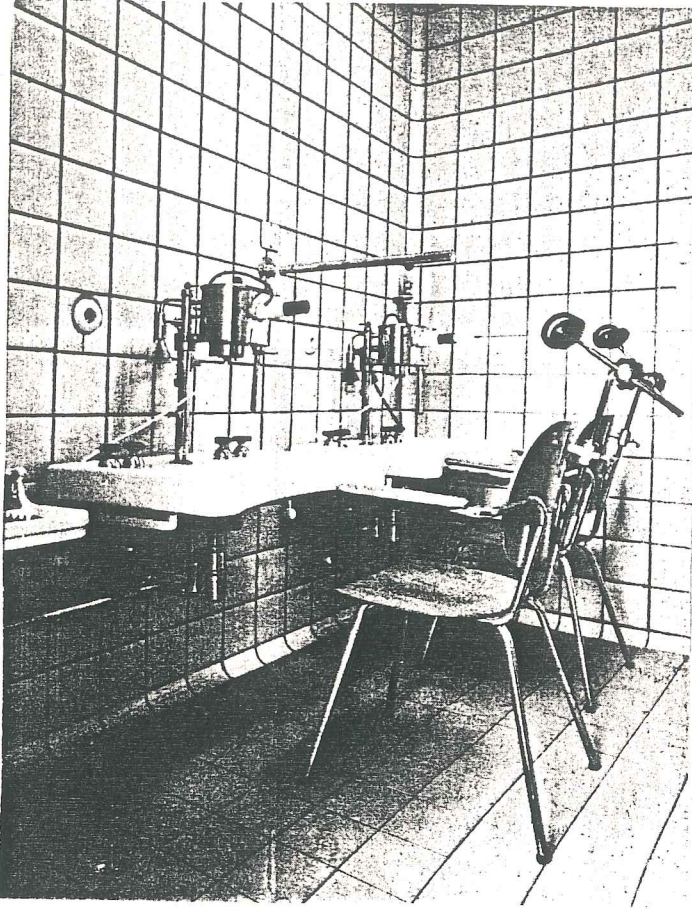
EK 5.9. BUHAR BANYOLARI VE SOLUNUM YOLUYLA TEDAVİ

Sıcak termal su buharının solunum yoluyla havadan veya alet yardımıyla küriste uygulanmasıdır. Doktor tavsiyesine göre çeşitli kimyasal maddeler termal suya katılabilir. Gaz solunumu da bu tür tedavinin bir diğer çeşitidir. Yurdumuzda Damla-
taş mağarası doğal inhalasyon'a çok bilinen bir örnektir. Mağaranın havasının astımlı hastalara iyi geldiği bilinmektedir. Termal tesislerde inhalasyon yoluyla tedavi modern aygıtlarla gerçekleştirilmektedir.

Şekil: 13-Modern inhalasyon aygıtları (1)

(1) Özdönmez, a.g.e., S.90, R.36-37.

Resim: 31-Modern bir aerosol aygıtı(1)

Resim: 32-Solunum aygıtlarına
bir diğer örnek(2)

(1) Fabian, a.g.e., S.435.

(2) France Pays De La Santé, a.g.e.

EYLEM TÜRÜ	AÇIKTA SERPİNTİLEME		55
KATILAN KİŞİLER	Küristler.	MEKÂN: Açık havada serpintileme alanı.	
AMAÇLARI	Tedavi(Kürist).	EYLEM SIRASI: Yüksek çalılıkların üzerinden su akıtılır.Serpintiler solunur.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Yüksek çalılıkların üstünden devamlı olarak maden suyu aşağıya akıtılır.Rüzgarın da yardımı ile sular havaya dağılır.</p> <p>b) Çalılıkların karşısındaki banklara oturularak çevredeki hava solunur.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Yüksek çalılıklar, taşıyıcı konstrüksiyon, su tes., oturma bankları.		
DEĞİŞİKLİKLER		ZAM. : SÜR. :Değişken.	

EYLEM TÜRÜ	İKLİM KÜRÜ		56
KATILAN KİŞİLER	Küristler.	MEKÂN: Açık güneşlenme, dinlenme, jimnastik ve oyun alanları, yürüyüş ve spor alanları.	
AMAÇLARI	Tedavi(Kürist).	EYLEM SIRASI: Güneşlenme, yürüyüş, dinlenme, spor.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	Kaplıca tedavisi dışında kalan zamanlarda ve açık alanlarda uygulanmak üzere: Güneşlenilir, banklarda oturularak dinlenilir.Uzaklıkları belirlenen yollarda yürünür, çeşitli sporlar ve oyunlar yapılır, çimlere uzanılır.		
YARDIMCI ARAÇLAR	Oturma bankları, haritalar(yürüyüş yolları işaretli), çim ve çeşitli bitki topluluğu, spor gereçleri.		
DEĞİŞİKLİKLER	İklım kürü eylemi, kaplıca yerleşmesinde uygulanan kürlere destek olarak düşünül-müştür.	ZAM. : Kaplıca tedavisi dışın-da kalan zamanlarda. SÜR. : Değişken.	

EYLEM TÜRÜ	HELİOTERAPİ		57
KATILAN KİŞİLER	Küristler.	MEKÂN: Açık güneşlenme-dinlenme terasları,soyunma,duş,gardrop,WC.	
AMAÇLARI	Tedavi(Kürist)	EYLEM SIRASI: Soyunma,güneş ve havuz banyosu,duş,dinlenme,giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur.Giysiler yerlerine konur.Mayo giyilir.</p> <p>b) Güneşlenme şezlonglarına uzanılır.Vücudun belirlenen yerlerinin güneşlenmesi sağlanır.</p> <p>c) Vücutta biriken fazla ısıyı gidermek amacı ile havuza veya duşa girilir.</p> <p>d) Dinlenme şezlonglarında ve gölgede dinlenilir.</p> <p>e) Giysiler dolaptan alınıp giyilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Güneşlenme ve dinlenme şezlongları, Havuz veya duş tesisatı, Soyunma kabini,gardrop,WC.		
DEĞİŞİKLİKLER	Havuz banyosu ile birleşen doğal veya yapay güneş banyoları, sıcak maden sulu yüzme hav.kapsamındadır.	ZAM.: Yöresel iklime göre değişken.	SÜR.: 5 dak.başlayarak,10-15 ve 20 dakikaya çıkacak.

EYLEM TÜRÜ	SICAK GALERİ TEDAVİSİ (SICAK HAVA EMANATORYUMU)		58
KATILAN KİŞİLER	Küristler.	MEKÂN: Radyoaktif sıcak galeri,soyunma,gardrop,WC,jimnastik salonu,masaj-dinlenme al.	
AMAÇLARI	Tedavi(Kürist).	EYLEM SIRASI: Soyunma, arabalara binme,galeri içinde dolaşma,yatağa uzanma,dinlenme,giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur.Mayo ve terlik giyilir.Giysiler dolaba konur,gerekirse bornoz giyilir.</p> <p>b) Galeri içine girilir.Hareketli arabalara binilerek galeri içinde dolaşılır.Vücut örtülür veya bölmelerde yatağa uzanıp beklenir.</p> <p>c) Çıkış bölümüne gelinir.Jimnastik salonuna veya masaj bölümüne geçilir.</p> <p>d) Dinlenilir.Giyinilir.tesisten çıkılır.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Soyunma kabini,gardrop,WC,hareketli araba,yatak,çarşaf,battaniye,bornoz,uzanma somyası,ahşap yatak,sünger,jimnastik araçları,minderler,paralel duvar barı,masaj yatağı,çarşaf,dinlenme yatağı,çarşaf,battaniye.		
DEĞİŞİKLİKLER	Sıcak galeri tedavisi,sıcak banyo kürü ve su altı masajı ile birleşebilir.	ZAM.:	SÜR.: Değişken.

EYLEM TÜRÜ	AEROSOL		59
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Uygulama odası, dinlenme alanı.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Aerosol aygıtını uygulama, dinlenme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Solunum maskesi ağız ve burunu içine alacak biçimde takılır. Çok küçük buhar biçimindeki su parçacıklarının solunum yollarına geçmesi sağlanır.</p> <p>b) Dinlenme alanında dinlenilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Tek aerosol aygıtı, Aygıtın bulunduğu tezgah, bölücü panolar, İskemle, dinlenme koltuğu, havlu, önlük.		
DEĞİŞİKLİKLER	<10µm çapında parçacık 15° C lik ve 10 cm/dak. hızında taneciklerle uygulanır.	ZAM.:	SÜR.: Hastalık türlerine göre değişken.

EYLEM TÜRÜ	ELEKTRO - AEROSOL		60
KATILAN KİŞİLER	Küristler, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Elektro-aerosol salonu, uygulama alanı.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Elektro-aerosol salonunda uygulama, dinlenme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Elektro-aerosol salonunda oturulup beklenir.</p> <p>b) Dinlenme alanına geçilerek dinlenilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Elektro-aerosol aygıtı, Salon tavanında elektrik gerilimi ızgarası, sandalye veya tabure, dinlenme koltuğu.		
DEĞİŞİKLİKLER		ZAM.:	SÜR.: Hastalık türlerine göre Değişken.

EYLEM TÜRÜ	DERİN SOLUNUM		61
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Uygulama odası, dinlenme alanı.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Solunum aygıtını uygulama, dinlenme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Solunum aygıtı ağız ve burunu içine alacak biçimde takılır. Basıncılı gazın suyu püskürtmesi sonucu derin solunum gerçekleştirilir.</p> <p>b) Dinlenme alanında dinlenilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Derin solunum aygıtı, Lavabo, bölücü panolar, Sandalye, dinlenme koltuğu, havlu, önlük.		
DEĞİŞİKLİKLER		ZAM.: SÜR.: Hastalık türlerine göre değişken.	

EYLEM TÜRÜ	BURUN DUŞU		62
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Uygulama odası, dinlenme alanı.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Burun duşu aygıtını uygulama, dinlenme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Burun duşu aygıtı, buruna takılır. Burun kanallarının basınçlı veya basınçsız su ile temizlenmesi sağlanır.</p> <p>b) Dinlenme alanında dinlenilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Burun duşu aygıtı, lavabo, Bölücü panolar, sandalye, Dinlenme koltuğu.	Havlu, önlük.	
DEĞİŞİKLİKLER	Uygulama sırasında 150-200 ml. su geçirilir.	ZAM.: SÜR.: Uygulama 5-6 dak. Dinlenme 20-30 dak.	

EYLEM TÜRÜ	BURUN VE GIRTŁAK PÜSKÜRTMESİ		63
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Uygulama odası, dinlenme alanı.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Burun ve Gırtlak püskürtmesi aygıtını uygulama, dinlenme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Burun ve gırtlak püskürtme aygıtı takılır. Basıncılı suyun aygıttaki kalburdan geçerek burun veya gırtlak girmesi sağlanır.</p> <p>b) Dinlenme alanında dinlenilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Burun ve gırtlak püskürtmesi aygıtı, havlu, önlük, lavabo, bölücü panolar, sandalye, dinlenme koltuğu.		
DEĞİŞİKLİKLER		ZAM.: SÜR.: Uygulama. 5-6 dak. Dinlenme. 20-30 dak.	

EYLEM TÜRÜ	SICAK GAZLAR		64
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Uygulama odası, dinlenme alanı.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Gaz aygıtını uygulama, dinlenme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Gaz aygıtı buruna tutulur. Kaynağından çıkan sıcak gazlar, gerektiğinde basınçla solunum yollarına iletilir.</p> <p>b) Dinlenme alanında dinlenilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Gaz aygıtı, dayanma tezgahı, Sandalye, dinlenme koltuğu, Havlu veya peçete.		
DEĞİŞİKLİKLER		ZAM.: SÜR.: Uygulama. 10-15 dak. Dinlenme. 20-30 dak.	

EYLEM TÜRÜ	GARGARA		65
KATILAN KİŞİLER	Kürüst, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Uygulama alanı, dinlenme alanı.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürüst), sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Gargara, dinlenme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Ağıza sıcak su alınarak, gargara yapılır. Sonra su ağızdan atılarak, yeniden su alınır. İşlem bu şekilde devam ettirilir.</p> <p>b) Dinlenme alanında dinlenilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Bardak, su tesisatı, lavabo, Bölücü panolar, sandalye, Dinlenme koltuğu, havlu, Önlük.		
DEĞİŞİKLİKLER		ZAM.: SÜR.: 4 seferlik gargara süresi. Dinlenme 20 dak.	

EYLEM TÜRÜ	TOPLU İNHALASYON VEYA TOPLU AEROSOL		66
KATILAN KİŞİLER	Kürüst, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Uygulama salonu, soyunma, giyinme alanı, dinlenme alanı.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürüst), sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Soyunma, özel giysi giyinme, salonda inhalasyon veya aerosol, giyinme, dinlenme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Giysiler çıkarılıp özel beyaz giysiler giyilir. (Özellikle inhalasyon için gereklidir.)</p> <p>b) İnhalasyon veya aerosol salonlarına geçilir, beklenir.</p> <p>c) Özel giysiler soyunma alanında çıkarıldıktan sonra kendi giysileri giyilir.</p> <p>d) Dinlenme alanında dinlenilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Soyunma kabini, gardrop, giysi ve terlik. İnhalasyon veya aerosol salonu ve aygıt, lavabo, Dinlenme koltuğu veya yatağı, Özel ince kumaştan başlıklı		
DEĞİŞİKLİKLER	İnh.: Ağır, nemli su buharı ile kaplı salonlarda. Aer.: Çok ince, hafif ve kuru hava ile kaplı salonda uyg.	ZAM.: SÜR.: Soyunma-giyinme. 15 dak. İnhalasyon. 10-50 dak. Dinlenme. 20-30 dak.	

EYLEM TÜRÜ	AUTOGENES TEDAVİ (KENDİ KENDİNE TEDAVİ)		67
KATILAN KİŞİLER	Küristler, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Uygulama odası.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Oturma, sağlık personeli eşliğinde seans.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	Koltuklara oturulur. Sağlık personelinin yönetiminde öngörülen davranışlarda bulunulur.		
YARDIMCI ARAÇLAR	Koltuk.		
DEĞİŞİKLİKLER		ZAM.: Değişken. SÜR.: Değişken.	

EYLEM TÜRÜ	PSİŞİK TEDAVİLER		68
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Psikolog.	MEKÂN: Uygulama odası.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (Psikolog).	EYLEM SIRASI: Konuşma, uzanma, gevşeme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	Koltuğa oturulur, Psikoloğun soruları yanıtlanır. Gerekli görüldüğünde yatağa uzanılıp karşılıklı konuşma sürdürülür.		
YARDIMCI ARAÇLAR	Koltuk, uygulama yatağı, masa, sandalye, tıbbi araçlar, kitaplık.		
DEĞİŞİKLİKLER		ZAM.: Değişken. SÜR.: Değişken.	

EYLEM TÜRÜ	FİZİKSEL GÜZELLEŞME		69
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Güzellik Uzmanı.	MEKÂN: Cilt bakımı, manikür, pedikür odaları, sergi alanı.	
AMAÇLARI	Cilt bakımı, ayak bakımı, el bakımı.	EYLEM SIRASI: Cilt bakımı, makyaj, manikür, pedikür.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Cilt, çeşitli sıvılarla temizlenir. Masaj yapılır. Maskeler uygulanır. Krem ve diğer kozmetikler sürülür.</p> <p>b) Ayak tırnaklarının bakımı yapılarak tırnak boyası sürülür.</p> <p>c) El tırnaklarının bakımı yapılarak tırnak boyası sürülür.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Koltuk, ayna, lavabo, sıcak-soğuk su tesisatları, çeşitli kozmetikler, havlular, önlükler, leğenler, sandalye, tabure.		
DEĞİŞİKLİKLER	Tüm eylemler aynı birim içinde olabileceği gibi örneğin yalnızca pedikür olabilir.	ZAM.: Değişken.	SÜR.: Değişken.

EYLEM TÜRÜ	KORUYUCU TEDAVİ (FITNESS)		70
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Bkz. İlgili eylem mekanlarına.	
AMAÇLARI	Sağlığı koruma (Kürist) sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Bkz. İlgili alt eylemlere.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>1) Sıcak küvet banyosu eylemi (Bkz. Eylem No.1)</p> <p>2) Sıvı çamur banyosu eylemi (Bkz. Eylem No.27)</p> <p>3) El masajı (Bkz. Eylem No.41)</p> <p>4) Tedavi jimnastiği (Bkz. Eylem No.45)</p> <p>5) İçme (Bkz. Eylem No.53)</p> <p>6) İklim kürü (Bkz. Eylem No.56)</p> <p>7) Helioterapi (Bkz. Eylem No.57)</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Bkz. İlgili eylem türlerinin yardımcı araçlarına.		
DEĞİŞİKLİKLER	Koruyucu tedavi için 1 veya daha çok tedavi eylemi, doktor önerisine göre uygulanır.	ZAM.: Bkz. İlgili eylem zam.	SÜR.: Bkz. İlgili eylem sür.

EYLEM TÜRÜ	İVEDİ YARDIM		71
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: İvedi yardım odası, araç odası, WC.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Yatağa yatırılma, serum, kan veya benzeri ilkyardım ilaçlarını verme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Kürist hastalandığı bölümden ivedi yardım bölümüne getirilir.</p> <p>b) Tedavi yatağına yatırılarak ilk yardım gereksinimleri sağlanır. (Kan, serum ve diğer ilaçların verilmesi)</p> <p>c) Hasta iyileşene kadar yatırılır, bakımı yapılır.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Hasta yatağı, çarşaf, battaniye, yastık, Koltuk, WC, çeşitli ilkyardım araçları ve gereçleri.		
DEĞİŞİKLİKLER	İlkyardım aracı ile doğrudan bağlantılı mekan düzenlenmelidir.	ZAM.: Değişken. SÜR.: Değişken.	

EYLEM TÜRÜ	MUAYENE		72
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sekreter, Sağlık Personeli (Doktor, Hemşire).	MEKÂN: Sekreter odası, doktor odası, muayene kabini.	
AMAÇLARI	Hastalıkların tanı ve denetimi.	EYLEM SIRASI: Bekleme, soyunma, muayene, giyinme, tıbbi öneriyi dinleme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Sekreter odasına girilir, beklenir.</p> <p>b) Doktor odasına geçilir, sağlık konusundaki yakınlıklar anlatılır. Muayene kabinine geçilerek soyunulur. Hemşire yardımı ile muayeneye hazırlanılır.</p> <p>c) Kürist muayene edilir. (Doktor).</p> <p>d) Yataktan kalkılır. Giyiniş doktor odasına geçilir. Tıbbi öneriler dinlenilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Sekreter masası, koltuk, dolap, bekleme koltukları, doktor masası, koltuk, kitaplık, dolap, hasta muayene yatağı, tıbbi araç ve gereçler, bölücü perde veya panolar, lavabo.		
DEĞİŞİKLİKLER	Gerekli olduğunda hemşire odası düzenlenebilir.	ZAM.: Değişken. SÜR.: Değişken.	

EYLEM TÜRÜ	LABORATUAR TANISI		73
KATILAN KİŞİLER	Sağlık Personeli, Teknik Personel, Kürüst.	MEKÂN: Laboratuvar , idrar-dışkı(WC), kan alma yeri, depo, personel odası.	
AMAÇLARI	Hastalığın saptanması, hastalık gidişinin denetimi.	EYLEM SIRASI: Kan alma veya idrar-dışkı alma, lab.tanısı ve yorum, sonuçları alma.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	a) Hasta yatağa yatırıldıktan veya oturduktan sonra kan alınır. b) Getirilen idrar veya dışkı alınır. c) Örnekler laboratuvar da incelenir, yorum yapılır. d) Deney sonuçları kürüste verilir.		
YARDIMCI ARAÇLAR	Çeşitli laboratuvar araç ve gereçleri, kapalı ocak ve özel donanım, çalışma tezgahları, lavabolar, masa, koltuklar, dolaplar, kitaplık, WC, hasta yatağı.		
DEĞİŞİKLİKLER	Maden suyu, çamur, gaz, iklim ile ilgili çeşitli analizler lab.da ayrıca yapılabilir.	ZAM. : Değişken. SÜR. : Değişken.	

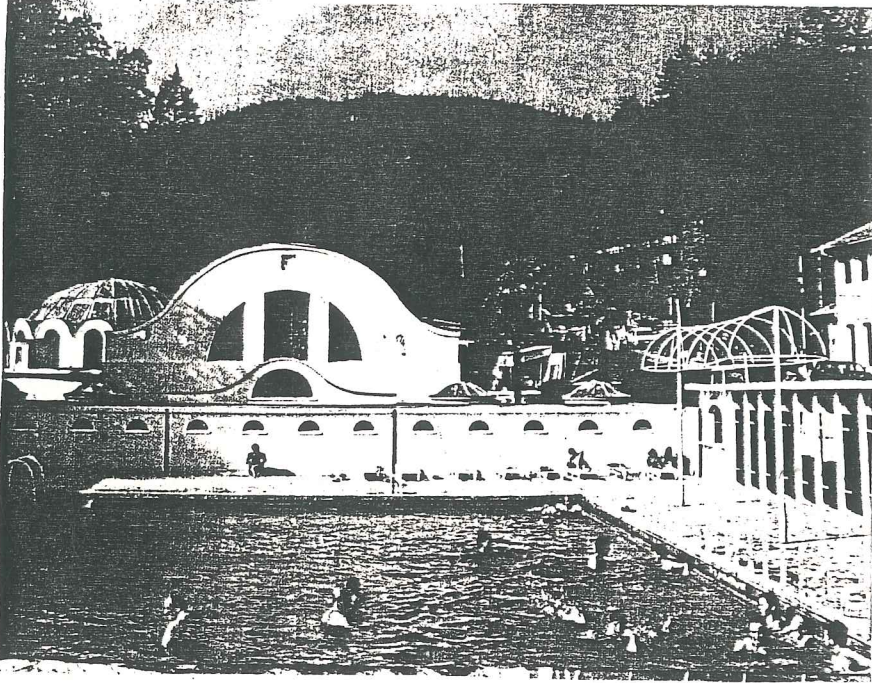
EYLEM TÜRÜ	ELEKTRO-KARDİYOĞRAFI(E.K.G.)		74
KATILAN KİŞİLER	Sağlık Personeli, Kürüst.	MEKÂN: Elektro-kardiyografi odası.	
AMAÇLARI	Hastalığın saptanması, hastalık gidişinin denetimi.	EYLEM SIRASI: Yatağa uzanma, aygıtı çalıştırma, sonuçları okuma, kalkma.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	a) Hasta yatağına uzanılır. Elektro-kardiyografi aygıtı vücuda uygulanır. b) E.K.G. kaydı yapılır. c) Yataktan kalkılır, sonuçlar alınır.		
YARDIMCI ARAÇLAR	Elektro-kardiyografi aygıtı, hasta yatağı, Hasta yatağı, masa, koltuk, dolap.		
DEĞİŞİKLİKLER	Gerekli olduğunda doktor odası ve/veya sekreter odası ile bağlantılı düzenlenebilir.	ZAM. : Değişken. SÜR. : Değişken.	

EYLEM TÜRÜ	RÖNTGEN TANISI		75
KATILAN KİŞİLER	Sağlık Personeli, Kürist, Teknisyen.	MEKÂN: Soyunma kabini, röntgen tanı odası, şalter, karanlık oda, film, arşiv.	
AMAÇLARI	Hastalığın saptanması, hastalık gidişinin denetimi.	EYLEM SIRASI: Soyunma, yatağa uzanma veya ayakta durma, röntgen aygıtı çalıştırma, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur. Röntgen yatağına uzanılır veya ayakta durulur.</p> <p>b) Şalter indirilip röntgen aygıtı çalıştırılır.</p> <p>c) Giyinilir.</p> <p>d) Çekilen film banyo edilir. Sonuçlar değerlendirilir. (S. personeli).</p> <p>e) Öngörülen zamanda yeniden gelinip sonuçlar alınır.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Röntgen aygıtları, şalter, Elektrik tesisatı, film banyo araç ve gereçleri, Tezgah-lavabo, dolap, masa.	Koltuk, soyunma kabini-askı.	
DEĞİŞİKLİKLER	Taşınabilir röntgen aygıtları kullanılabilir.	ZAM.: Değişken.	SÜR.: Değişken.

EYLEM TÜRÜ	HAREKET ORGANLARININ OPERASYONU		76
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Doktorlar, Yardımcı Sağlık Personeli.	MEKÂN: Op. giyinme ve temizlik alanı, op. salonu, teknik ölçme alet-anestezi-uyanma-alçı odası.	
AMAÇLARI	Tedavi.	EYLEM SIRASI: Soyunma, operasyon yatağına uzanma, yatırma, uyanma.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Kürist sedye veya tekerlekli sandalye ile getirilir. Soyunmuş ve temiz çamaşır giyinmiş olarak anestezi odasına alınır. Sonra op. yatağına yatırılır.</p> <p>b) Operasyon giysisi giyilir, el yıkanır, steril aletler alınır. (Doktorlar).</p> <p>c) Operasyon yapılır. (Doktorlar).</p> <p>d) Kürist, op. yatağından alınarak tekerlekli hasta yatağına konur ve uyanma odasına götürülür. Uyanınca hasta odasına taşınır.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Sedye, çeşitli tıbbi aygıt, araç ve gereçler, gardrop, çamaşır dolabı, temizlik malzemeleri, lavabo, alet dolapları (kirli, temiz), operasyon yatağı, aydınlatma aygıtı, sterilizasyon odası.		
DEĞİŞİKLİKLER	Op. eylemi çoğu kez kür hast. ve kür kliniklerinde yer almakta ve hasta odalarının da düzeni gerekir.	ZAM.: Değişken.	SÜR.: Değişken.

EK 5.10. SICAK MADEN SULU YÜZME HAVUZU VE GÜNEŞ BANYOSU

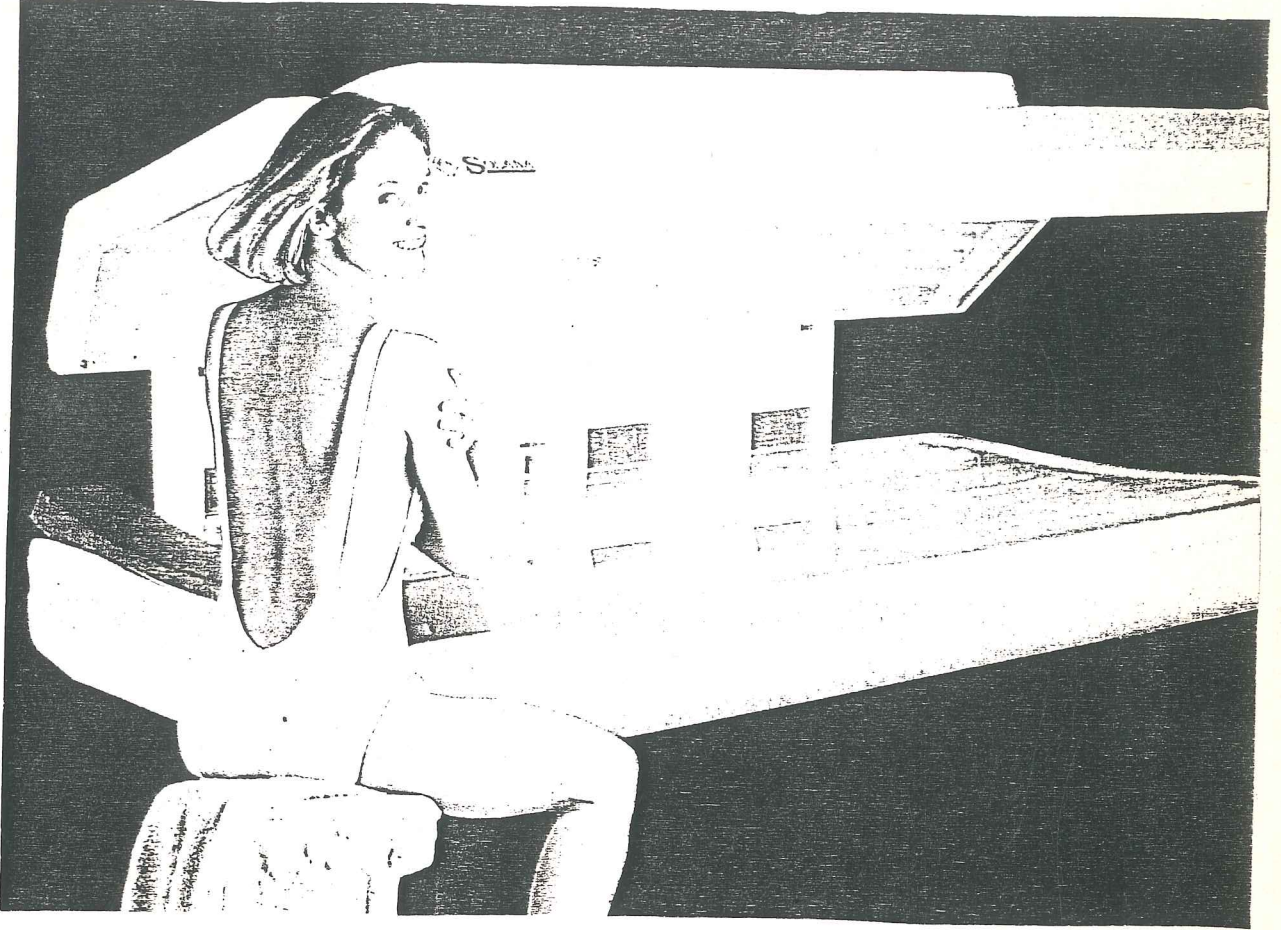
Açık ve kapalı olmak üzere planlanır.Turistler ve günübirlikçilerin de yararlanabileceği düşünülerek yapılmalıdır. Güneşlenme terasları da yer almalıdır.Kapalı yüzme havuzlarından yılın her ayında yararlanma olanağı vardır.

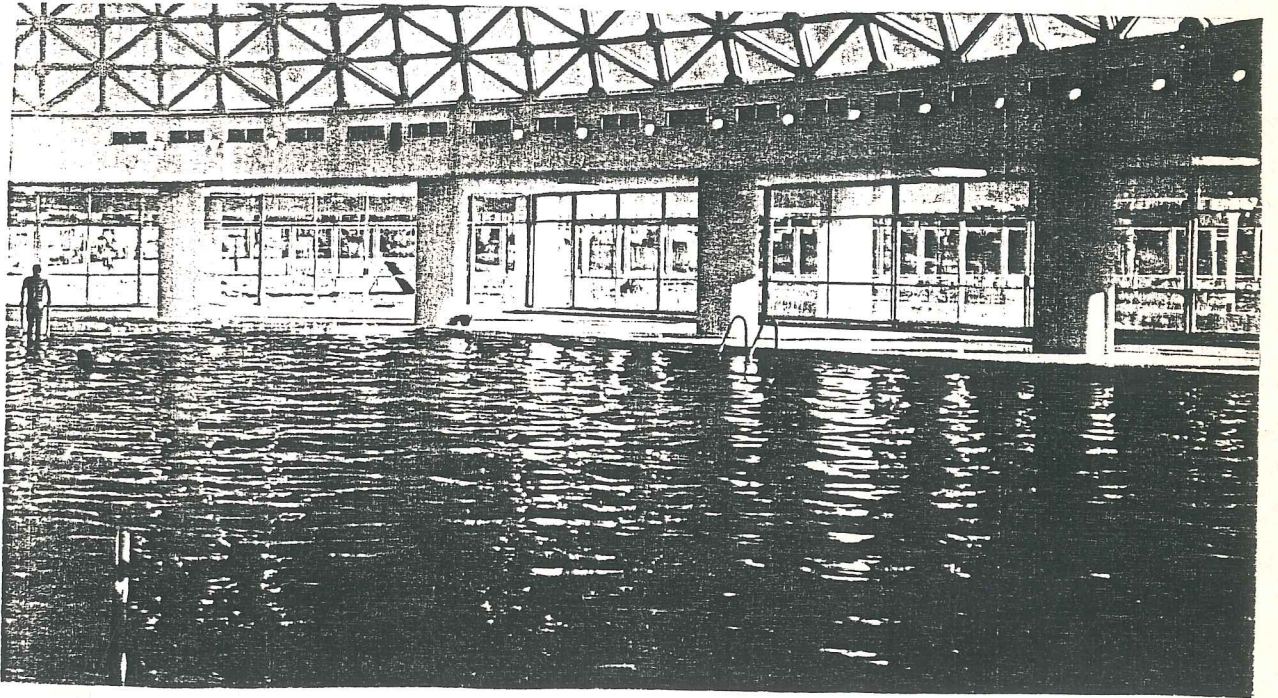
Resim: 33-Yalova Termal Kaplıcaları yüzme havuzu (1)

Sıcak maden sulu yüzme havuzlarında, termal kaynaklardan gelen su kullanıldığı için yüzme havuzuna su, soğuk su ile karıştırılarak verilir.Hava koşullarının doğal güneşlenmeye elvermediği zamanlarda yapay güneş banyosu aygıtından yararlanılmalıdır.

(1) Turban Yalova Termal Tesisleri Tanıtım Broşürü.

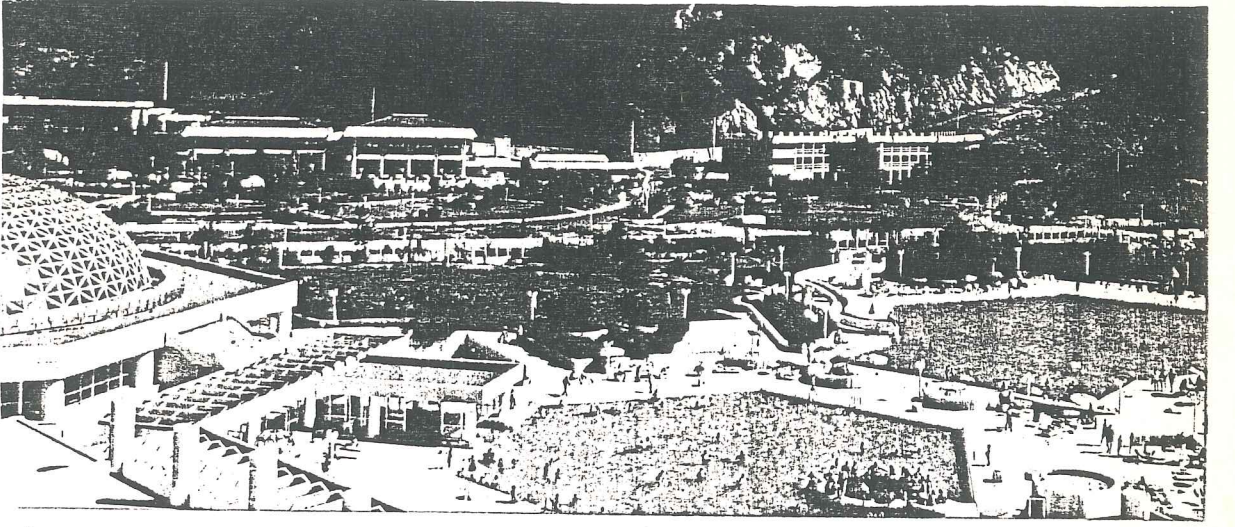

Resim: 34-Yapay güneş banyosu aygıtı (solarıum)(1)

Resim: 35-İzmir Balçova Kaplıcaları kapalı yüzme havuzu

(1) Türk Hava Yolları Vakıf Magazin Dergisi, İstanbul 1988-5,
S.29.

Resim: 36-Balçova kaplıcaları açık yüzme havuzları (1)

Nitelikli kaplıca tesisleri, yüzme havuzlarından en az birisini olimpik ölçülerde gerçekleştirmelidirler. Balçova kaplıcalarının iki açık yüzme havuzu olimpik ölçülerdedir.

(1) Balçova Kaplıcaları Tesisleri İşletmesi Tanıtım Broşürü.

EYLEM TÜRÜ	SICAK MADEN SULU YÜZME HAVUZU VE GÜNEŞ BANYOSU		77
KATILAN KİŞİLER	Turistler, Günübirlükçiler.	MEKÂN: Soyunma kabini, gardrop, WC, duş, kapalı-açık havuzlar, dinlenme alanı, uz.od., teras.	
AMAÇLARI	Dinlenme, gevşeme, spor.	EYLEM SIRASI: Soyunma, havuzda çeşitli hareketler, güneşlenme, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur.Mayo-başlık giyilir,giysiler yerlerine konur.Havuz alanına geçilir.</p> <p>b) Duş alınıp veya ayak dezenfekte kanalından geçildikten sonra havuza girilir.Su içinde yüzülür ve çeşitli hareketler yapılır.</p> <p>c) Havuzdan çıkılır,kurulanılır,mayo değiştirilir. Dinlenme alanındaki şezlonglarda dinlenilir veya güneşlenilir.</p> <p>d) Giysiler giyilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Soyunma kabini, gardrop, duş, WC, saç kurutma aygıtı, çamaşır kurutma aygıtı, ayak dezenfekte kanalı, sıcak-soğuk su tesisatı.	Çeşitli havuzlar, dinlenme-güneşlenme şezlongları, yapay güneşlenme aygıtı, banyo uzmanı için masa ve sandalye, ilkyardım gereçleri, mayo, başlık.	
DEĞİŞİKLİKLER	Doğal güneşlenme olanığı bulunmayan zamanlarda yapay güneş banyosu aygıtından yararlanılabilir.	ZAM.: Değişken. SÜR.: Banyo. 20-30 dak. Tüm mekanlarda 90-120 dak. kalınabilir.	

EYLEM TÜRÜ	SAUNA		78
KATILAN KİŞİLER	Turistler, Günübirlükçiler.	MEKÂN: Soyunma kabini, gardrop, WC, su odası, sauna od., masaj ve dinlenme odası, teras.	
AMAÇLARI	Dinlenme, gevşeme.	EYLEM SIRASI: Soyunma, sıcak uygulama, soğuk uygulama, masaj, dinlenme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur.Mayo veya peştemal giyinilir.</p> <p>b) Sauna odasına girilir.Ahşap zemine uzanılarak sauna banyosu yapılır.</p> <p>c) Çıkılır.Soğuk duş yaparak,soğuk havuza girilerek veya terasta kara yatarak soğuk uygulama yapılır.</p> <p>d) Ayaklara veya kollara sıcak su uygulanır veya masaj yaptırılır.(İsteğe bağlı).</p> <p>e) Kurulanılır.Dinlenme odasına şezlonga geçilir.</p> <p>f) Giysiler giyilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Soyunma kabini, gardrop, Duş, WC, sauna odası ve ısıtma tesisatı, havuz (kapalı-açık)ve tesisatı, Ayak-kol banyoları aygıtları.	Lavabo, masaj yatağı, dinlenme şezlongu, mayo veya peştemal.	
DEĞİŞİKLİKLER	Sauna odası 60-80 C° - dir.Ayrıca O2 saunaları, tedavi amaçlı(inhalasyon)kullanılmaktadır.	ZAM.: Değişken. SÜR.: Soyunma-giyinme.15 dak. Sauna banyosu. 8 dak.(ilk) Masaj.10-20 dak.Dinl.30 dak.	

EK 5.11.1.SAUNALAR

Saunalar, özel dinlenme odası, masaj odası, duş odası, sıcak banyo, soğuk banyo ve uzanma banklarından oluşur. Sauna odasında mentollü su bulunur. Kızgın, gözenekli taşların üzerine her 5-7 dakikada özel bir kepçeyle mentollü sudan dökülerek su buharı elde edilir. Kan dolaşımını hızlandırıcı sıcak ortamdan dolayı kalp hastalarının saunadan yararlanmaları sakıncalıdır. Saunada bulunan kürüst şok havuzuna dalıp çıktıktan sonra soğuk ve sıcak termal duşlardan yararlanabilir. Masaj ve dinlenme salonları saunaların ayrılmaz diğer bölümleridir.

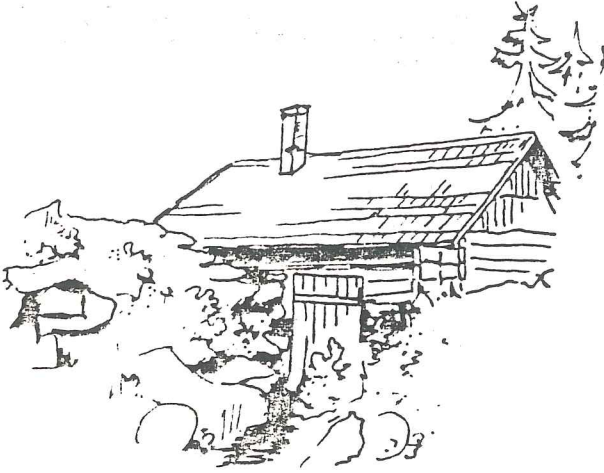
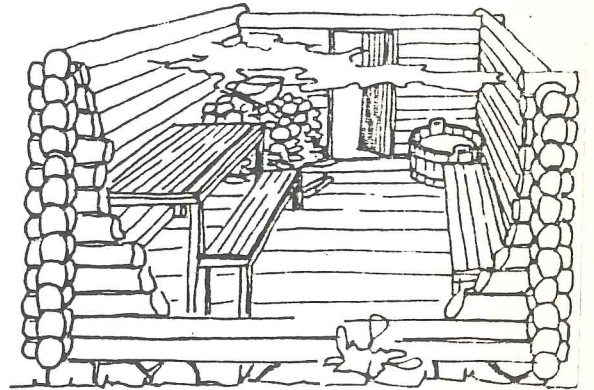
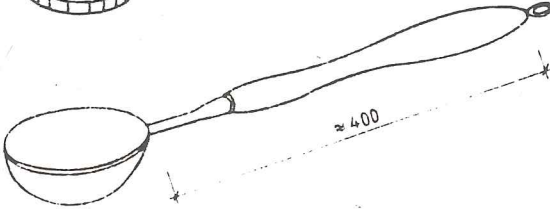

Bild 1.1. Erdsauna

Bild 1.2. Saunaofen in einer alten finnischen Rauchsauna

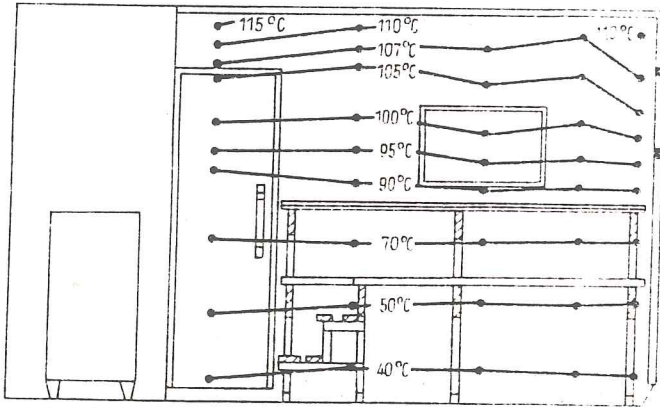
Bild 5.9
Holzgießgefäß

1.3. Rauchsauna

Resim: 37-İlk sauna örnekleri(1)

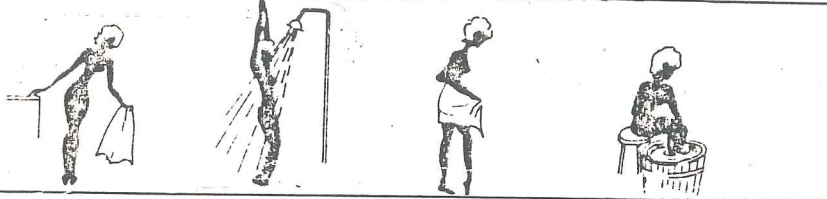
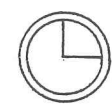
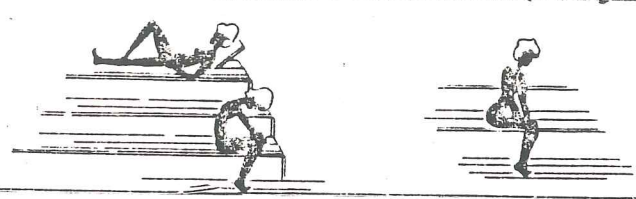

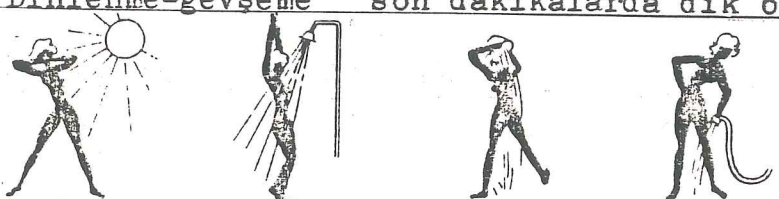
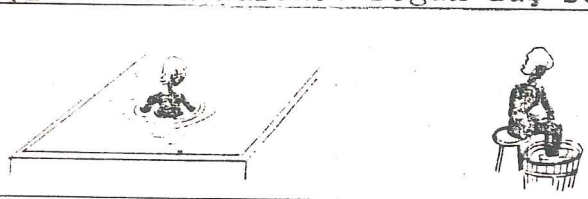

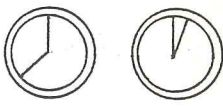
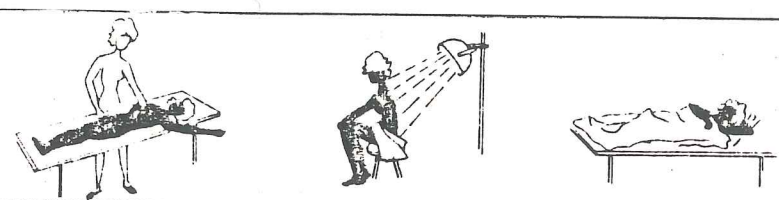
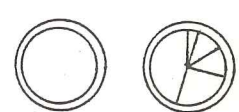
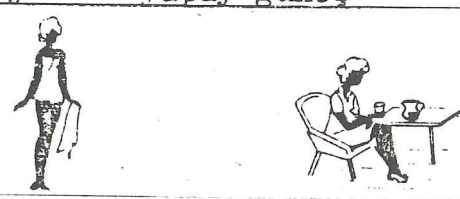
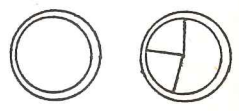
(1) Höckert, M., Schönfeld, G., Sauna, Berlin 1990, S. 9.

Saunalar, ısı yalıtımı sağlanmış, hava geçirimi yüksek ahşap elemanlardan üretilirler. Sedir ağaçları gemi yapımında kullanıldığı gibi kaplıcalar için de sıklıkla kullanılır. Oturma basamakları ahşap lata ızgaralardan farklı yüksekliklerde yapılır. Sauna döşemesi yürürken kaymayı önleyen malzemelerden yapılır. Saunalarda tavan yüksekliği 2.50 m.'den fazla olamaz. En üst basamak tavandan 1.00 m. aşağıda bulunur. Saunada sıcaklık zeminden, tavana doğru artarak 110 C°'yi bulabilir. Isıtma şekillerine göre saunalar; duman saunaları, gazlı saunalar, sobalı saunalar ve elektrikli saunalar olmak üzere dört çeşittir.

Şekil: 14-Yerden tavana kadar iyi ısıtılmış bir saunada sıcaklık dağılımı

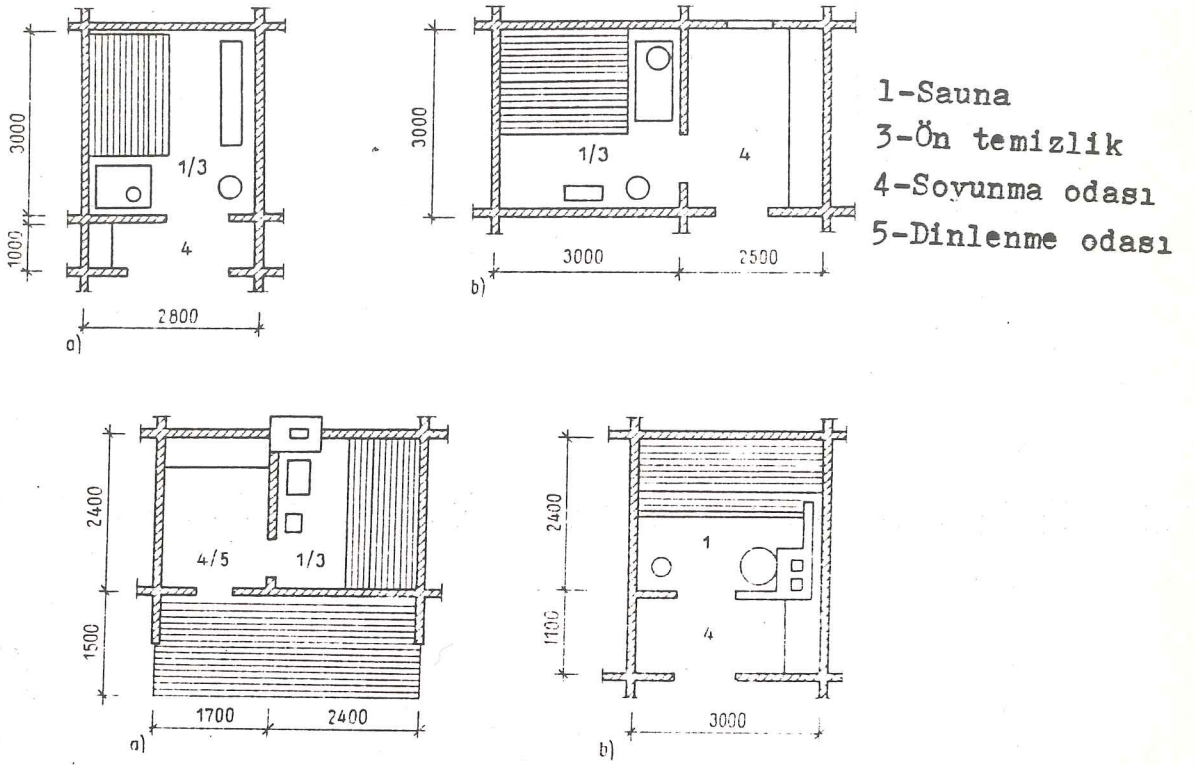
EK 5.11.2. SAUNALAR-BANYO SIRASI

	
Soyunma duş kurulanma ayakları ısıtma	Hazırlık 10-12'
	
Dinlenme-gevşeme son dakikalarda dik oturma	Isınma 8-12'
	
Acık havada hareket-soğuk duş-serinleme	
	
Havuzda dalma avakları serinletme	Serinleme 8-12'
1.SAUNA EYLEMİ - Isınma - Serinleme	2.SAUNA EYLEMİ
	
	16 - 24'
	
Masaaj vapay güneş dinlenme	Son bölüm 15-30'
	
Givinme içme, dinlenme	Bitiş 20-27'

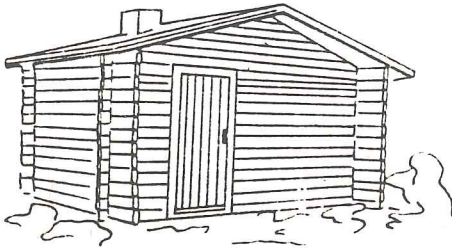
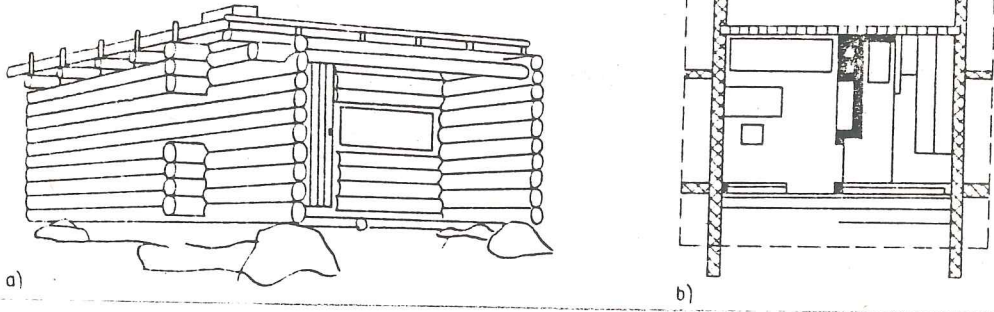
Şekil: 15-Saunalardaki eylem sırası (1)

(1) Höckert, Schönfeld, a.g.e. S.20.

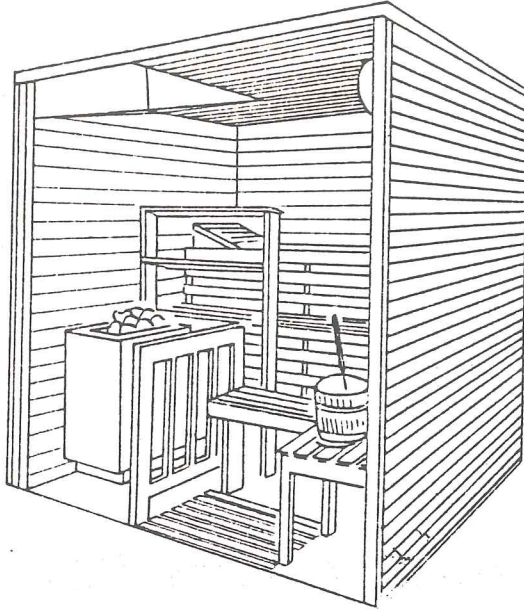
EK 5.11.3. ÇEŞİTLİ SAUNA TİPLERİ

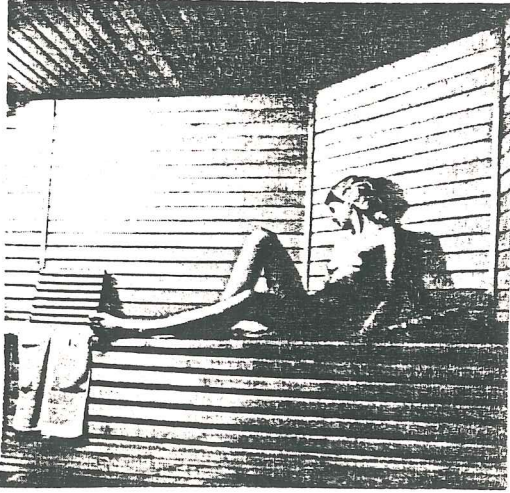
Şekil: 16-Blok sauna planları

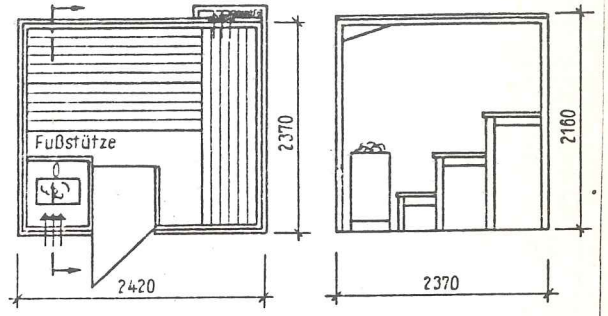
Şekil: 17-Fin tipi sauna

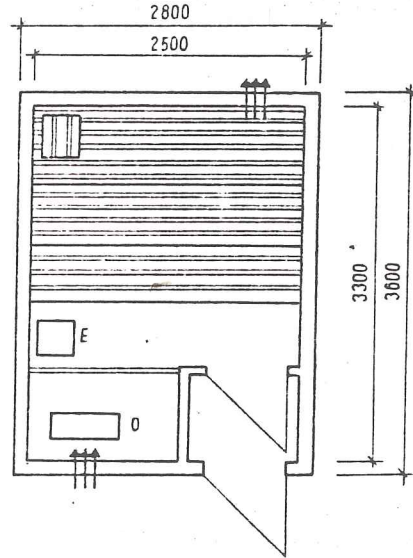
Şekil: 18-Saunadan iç perspektif

Resim: 38-Saunadan iç görünüm

Şekil: 19-Kullanım alanı 4.00 m² olan sauna planı ve kesiti

Şekil: 20-Kullanım alanı 8.30 m² olan sauna planı

EYLEM TÜRÜ	TÜRK HAMAMI		79
KATILAN KİŞİLER	Turistler, Günübirlikçiler.	MEKÂN: Cemekân-soyunma kabini, gardrop, dinlenme alanı, soğukluk-WC, sıcaklık, halvet.	
AMAÇLARI	Vücut temizliği, dinlenme-gevşeme.	EYLEM SIRASI: Soyunma, terleme, keselenme, yıkanma, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur. Peştemale sarınılır. Giysiler yerlerine konur.</p> <p>b) Soğukluğa geçilerek, vücut sıcağa alıştırılır. Sıcağa dayanıklı olmayanlar buradaki kurnalarda yıkanılır.</p> <p>c) Sıcaklığa geçilir. Göbek taşında veya halvetlerde terlenir. Keselenilir ve kurnalarda yıkanılır. Havluya sarınılıp cemekana geçilir. Havlu değiştirilir.</p> <p>d) Şezlonglarda veya sedirlerde dinlenilir. Giyinilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Soyunma kabinleri, gardroplar, Dinlenme şezlongları, sedirler, WC. ler, kurnalar, göbekteşi, Soğuk-sıcak su tesisatı.	Peştemal, takunya, havlular, çeşitli temizlenme gereçleri, hamam taşı.	
DEĞİŞİKLİKLER	Türk hamamında normal su veya normal su ile karıştırılmış madensuyu kullanılır. Soyunma-dinlenme özel kabinli olabilir.	ZAM. : Değişken.	SÜR. : Tüm mekanların toplam kullanım süreleri. 90-120 dak.

EYLEM TÜRÜ	BEDEN EĞİTİMİ		80
KATILAN KİŞİLER	Turistler, Günübirlikçiler.	MEKÂN: Soyunma, gardrop, duş, WC, jimnastik salonu, araç deposu, dinlenme alanları.	
AMAÇLARI	Spor.	EYLEM SIRASI: Soyunma, aletli veya aletsiz jimnastik, duş, giyinme, dinlenme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur. Spor giysileri giyilir. Diğer giysiler yerlerine konur. Salona geçilir.</p> <p>b) Aletli veya aletsiz jimnastik hareketleri yapılır (Açık veya kapalı alanlarda).</p> <p>c) Duş alınır. Kurulanılır. Giyinilir ve dinlenilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Çeşitli jimnastik araç ve gereçleri, soyunma kabini, Gardrop, duş, WC, dinlenme şezlongları, spor giysileri, Havlu.		
DEĞİŞİKLİKLER		ZAM. : Değişken.	SÜR. : Değişken.

EYLEM TÜRÜ	SAĞLIK SPORU		81
KATILAN KİŞİLER	Turistler, Günübirlikçiler.	MEKÂN: Soyunma, gardrop, duş, WC, spor alanı, araç deposu, dinlenme ve yürüyüş alanları.	
AMAÇLARI	Spor.	EYLEM SIRASI: Soyunma, spor, duş, giyinme, dinlenme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Oyun türüne göre örneğin; tenis, ping-pong için: soyunulur, spor giysileri giyilir. Diğer giysiler yerlerine konur. Spor yapılır. Duş alınır, giyinilir, dinlenilir.</p> <p>b) Spor alanına doğrudan gidilip, oyuna başlanır. (Mini golf, yerde satranç, bowling, bilardo gibi).</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Oyun türlerine göre spor alanları (açık-kapalı), tenis, ping-pong, mini golf, bowling, bilardo ve yer satranç alan ve takımları. Spor giysileri. Soyunma kabini, gardrop, duş, WC (gerekirse). Dinlenme alanı.		
DEĞİŞİKLİKLER		ZAM.: Değişken.	SÜR.: Değişken.

EYLEM TÜRÜ	AKTİF DİNLENME VE GEVŞEME		82
KATILAN KİŞİLER	Turistler, Günübirlikçiler.	MEKÂN: Gezinti yolları, arazide eksersiz basamakları, hafif eksersiz-oyun-spor tes.	
AMAÇLARI	Dinlenme, gevşeme.	EYLEM SIRASI: Yürüyüş, hafif eksersizler, oyun ve spor.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Gezinti yollarında yürüyüş yapılır. Basamaklı yollarda yürünür.</p> <p>b) Hafif eksersizler yapılır.</p> <p>c) Oyun oynanır (grup) ve spor yapılır. (Ping-pong, mini golf, satranç, bowling, bilardo, tenis)</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Yürüyüş ayakkabısı, spor araçları (top, mini golf alanı, ping-pong sahası, bowling takımı, bilardo takımı, tenis alanı). Dinlenme şezlongları.		
DEĞİŞİKLİKLER		ZAM.: Değişken.	SÜR.: Değişken.

EYLEM TÜRÜ	HAREKET HAVUZU BANYOSU		83
KATILAN KİŞİLER	Küristler, Sağlık Personeli, Yardımcı Personel.	MEKÂN: Cemekehan, soğukluk, sıcaklık-havuz.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Soyunma, yıkanma, havuzda hareket, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	a) Soyunulur. Mayo giyilir. Giysiler yerlerine konur. b) Soğukluğa geçilir, vücut sığağa alıştırılır, dileyen buradaki kurnalarda yıkanır. c) Sıcaklığa geçilir, kısa bir süre yıkanmadan sonra ayak dezenfekte kanalından geçilip havuza girilir. d) Sağlık personelinin gösterdiği hareketler yapılır. e) Havuzdan çıkılır, kurulanılır, mayo çıkarılır, çarşaf veya havluya sarınıp dinlenilir. Giysiler giyilir.		
YARDIMCI ARAÇLAR	Hareket havuzu (içte tutunma kollu), basamak, basınçlı su deliği, havuz tesisatı, yardımcı hareket araçları, ayak dezenfekte kanalı, kurnalar.	Soyunma kabini, gardrop, WC, dinlenme şezlongları-sedirler, hamam taşı, mayo, çarşaf, havlu.	
DEĞİŞİKLİKLER	Havuz içindeki basınçlı sulardan gerektiğinde yararlanılır.	ZAM . .	SÜR . . : Soyunma-giyinme. 15 dak. Yıkanma-havuz. 30 dak. Dinlenme 30-45 dak.

EYLEM TÜRÜ	SICAK KÜVET BANYOSU		84
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Banyo odası, soyunma, dinlenme, giyinme alanı.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Soyunma, yıkanma, küvette banyo, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	a) Soyunulur. Giysiler yerlerine konur. b) Banyo odasına geçilir. Kurnada yıkanılır, küvete girilir, sıcak su içinde uzanıp beklenir. c) Küvetten çıkılır, kurulanılır, banyo odasından çıkılır. Sıcak havluya sarınıp dinlenme yatağında dinlenilir. d) Temizlik gereci küvet içine dökülerek fırçalanır ve su ile yıkanır (Personel). e) Kalkılır, giyinilir. Havlu kirli sepetine atılır.		
YARDIMCI ARAÇLAR	Kurna, küvet (içte tutunma kollu), El duşu, saat, derece, termometre, Paspas, baş yastığı, alarm zili, Basamak (gerekirse), sıcak-soğuk su tesisatı.	Dinlenme yatağı, Dolap veya askılar, çarşaf, havlu (ısıtılmış), çeşitli temizlik gereçleri, hamam taşı, kirli sepeti	
DEĞİŞİKLİKLER	Havlu birlikte getirilebilir.	ZAM . .	SÜR . . : Genellikle sabah erken saatlerde aç karnına. Soyunma-giyinme 15 dak. Yıkanma 10-20 dak. Banyo 5-20 dak. Dinl. 30 dak.

EYLEM TÜRÜ	BUHAR BANYOSU		85
KATILAN KİŞİLER	Küristler.	MEKÂN: Camekan, halvet.	
AMAÇLARI	Tedavi.	EYLEM SIRASI: Soyunma, buhar banyosu, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	a) Soyunulur, giysiler yerlerine konur. Peştemale sarınıp halvete gidilir. b) Oturularak veya ayakta durarak su buharı ve sıcak gazın vücudu etkilemesi sağlanır. Peştemalle dinlenme alanına gelinir. c) Kurulanılır, sıcak havluya sarınıp dinlenme şezlonglarında veya sedirde uzanılır ve dinlenilir. d) Kalkılır. Giyinilir. Havlu kirliye atılır.		
YARDIMCI ARAÇLAR	Sandalye, termometre, Saat.	Soyunma kabinleri, gardrop, dinlenme şezlongları, sedirler, peştemal, takunya, havlular, kirli sepeti.	
DEĞİŞİKLİKLER	Buhar banyosu, diğer kür uygulamaları ile birlikte de yapılabilir.	ZAM .: Sabah aç karnına.	SÜR .: Soyunma-giyinme 15 dak. Buhar Uyg. 5-15 dak. Dinlenme 30 dak.

EYLEM TÜRÜ	ÇEŞİTLİ MASAJLAR		86
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Masör, Tellak.	MEKÂN: Camekan, sıcaklık.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Soyunma, terleme, keselenme, yıkanma, el masajı, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	a) Soyunulur. Peştemale sarınıp sıcaklığa gidilir. b) Göbek taşına uzanıp terlenir, keselenilir. (tellak). c) Kurnada yıkanılır. Havluya sarınıp camekana geçilir. d) Sıcak havlu ile dinlenme bölümlerinde dinlenilir. e) Gerekteğinde el masajı yaptırılır ve tekrar dinlenilir. f) Giysiler giyilir. Havlu kirliye atılır veya katlanıp götürülür.		
YARDIMCI ARAÇLAR	Soyunma kabinleri, Gardroplar, şezlonglar, Sedirler, kurna, göbek taşı, soğuk-sıcak su tesisatı.	Peştemal, takunya, havlular, çeşitli temizlik gereçleri, hamam taşı, kirli sepeti.	
DEĞİŞİKLİKLER	Keselenme ve el masajı birlikte veya ayrı olarak yapılabilir.	ZAM .:	SÜR .: Soyunma-giyinme 15 dak Keselenme 15 dak. masaj 15-30 dak. Dinlenme 30 dak.

EYLEM TÜRÜ	GENEL İNHALASYON		87
KATILAN KİŞİLER	Küristler.	MEKÂN: Cemekana, sıcaklık.	
AMAÇLARI	Tedavi.	EYLEM SIRASI: Soyunma, toplu inhalasyon, giyinme, dinlenme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur. Giysiler yerlerine konur. Peştemale sarınıp sıcaklığa gidilir.</p> <p>b) Sıcaklıkta ayakta durarak veya oturarak beklenir.</p> <p>c) Cemekana geçilir, kurulandırılır, çamaşırlar giyilir, şezlongda veya sedirlerde dinlenilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Soyunma kabinleri, Peştemal, takunya, havlu. Gardroplar, şezlonglar, Sedirler, lavabo.		
DEĞİŞİKLİKLER	Genel inhalasyon diğer kür uygulamaları ile birlikte yapılabilir.	ZAM. : SÜR. : Soyunma-giyinme 15 dak. İnhalasyon 10-50 dak. Dinlenme 20-30 dak.	

EYLEM TÜRÜ	İÇME		88
KATILAN KİŞİLER	Küristler, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Cemekana, kür parkı.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist), sağlık hizmeti (S. personeli).	EYLEM SIRASI: Maden suyunu içme, gezinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Maden suyu doldurulmuş bardaklar alınır. Cemekanda oturarak veya gezinerek maden suyu içilir.</p> <p>b) Kür parkına çıkılarak dolaşılabilir.</p> <p>c) Bardaklar geri verilir. Yıkanır ve raflara konur. Kağıt bardaksa atılır.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Dereceli bardaklar veya kağıt bardaklar. Maden suyu tes. (değişik bileşimlerdeki sular için), Bardak yıkama tezgahı, koltuklar veya banklar, Fıskiyeli havuz, şadırvan.		
DEĞİŞİKLİKLER	Maden suyu (3x150, 200 cc) alınabilir. Bazı hastalıklarda 1,5-2 lt'lik alınabilir.	ZAM. : Günde 3-4 kez aç karına veya yemek süresince (ayrı mekanda). SÜR. : Değişken.	

EYLEM TÜRÜ	İKLİM KÜRÜ		89
KATILAN KİŞİLER	Küristler.	MEKÂN: Açık güneşlenme, dinlenme, jimnastik, oyun alanları, işaretili yürüyüş yolları, spor alanları, parklar, ormanlar, enformasyon kab.	
AMAÇLARI	Tedavi (Kürist).	EYLEM SIRASI: Güneşlenme, dinlenme, yürüyüş, spor.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	a) Güneşlenilir. b) Banklarda oturularak dinlenilir. c) Uzaklıkları belirlenen yollarda yürüyüş yapılır. d) Çeşitli sporlar yapılır. e) Çimlere uzanılır.		
YARDIMCI ARAÇLAR	Oturma bankları, çim ve çeşitli bitki toplulukları, spor gereçleri, haritalar (üzerlerinde yürüyüş yolları gösterilen).		
DEĞİŞİKLİKLER	İklim kürleri, kaplıcalarda uyg. diğer tedavilere destek bir tedavi biçimidir.	ZAM.: Kaplıca tedavisi dışındadır. SÜR.: da kalan zamanlarda. Değişken.	

EYLEM TÜRÜ	KORUYUCU TEDAVİ		90
KATILAN KİŞİLER	Kürist, Sağlık Personeli.	MEKÂN: Bkz. İlgili eylem mekanlarına.	
AMAÇLARI	Sağlığı koruma (Vücut direncini düzeltme, hormonları kamçılama) (Kürist), sağlık hizm. (S. pa)	EYLEM SIRASI: Bkz. İlgili alt eylemlere.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	1-) Sıcak küvet banyosu eylemi (Bkz. Eylem No. 84). 2-) El masajı (Bkz. Eylem No. 86). 3-) İçme (Bkz. Eylem No. 88). 4-) İklim kürü (Bkz. Eylem No. 89)		
YARDIMCI ARAÇLAR	Bkz. İlgili eylem türlerinin yardımcı araçlarına.		
DEĞİŞİKLİKLER	Koruyucu tedavi için 1 veya daha çok tedavi eylemi, doktor önerisine göre uygulanır.	ZAM.: Bkz. İlgili eylem zamanlarına. SÜR.: Bkz. İlgili eylem sürelerine.	

EYLEM TÜRÜ	YIKANMA (VÜCUT TEMİZLİĞİ)		91
KATILAN KİŞİLER	Turistler, Günübirlikçiler.	MEKÂN: Cemekana, soğukluk, sıcaklık.	
AMAÇLARI	Vücut temizliği, dinlenme-gevşeme.	EYLEM SIRASI: Soyunma, terleme, keselenme, yıkanma, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur, peştemale sarınılır. Giysiler yerlerine konur.</p> <p>b) Soğukluğa geçilir. Sıcağa dayanıklı olmayanlar buradaki kurnalarda yıkanılırlar.</p> <p>c) Sıcaklığa geçilir. Göbek taşında veya halvette terlenir. Keselenilir, yıkanılır. Havluya sarınıp cemekana geçilir.</p> <p>d) Havlu değiştirilir, Şezlonglarda veya sedirlerde dinlenilir. Giysiler giyilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Soyunma kabinleri, gardroplar, Dinlenme şezlongları, sedirler, WC. ler, kurnalar, göbek taşı, Sıcak-soğuk su tesisatı.	Peştemal, takunya, havlular, temizlenme gereçleri, hamam taşı.	
DEĞİŞİKLİKLER	Normal su ile karıştırılmış maden suyu kullanılır. Soy. ve dinl. al. özel kabin türünde düzenlenebilir.	ZAM.: Değişken. SÜR.: Değişken. (Tüm mekanların kullanım toplamı 90-120 dak. alınabilir.)	

EYLEM TÜRÜ	SICAK MADEN SULU YÜZME HAVUZU		92
KATILAN KİŞİLER	Turistler, Günübirlikçiler.	MEKÂN: Cemekana, soğukluk, sıcaklık-havuz.	
AMAÇLARI	Dinlenme, gevşeme, spor.	EYLEM SIRASI: Soyunma, havuzda çeşitli hareketler, dinlenme, giyinme.	
TEDAVİNİN UYGULANIŞI	<p>a) Soyunulur, mayo giyilir. Giysiler yerlerine konur.</p> <p>b) Soğukluğa geçilir, vücut sıcağa alıştırılır, dileyenler kurnalarda yıkanılırlar.</p> <p>c) Sıcaklığa geçilir, kurnada kısa bir süre yıkanmadan sonra ayak dezenfekte kanalından geçilerek havuza girilir. Yüzülür, hareketler yapılır.</p> <p>d) Havuzdan çıkılır, kurulanılır, cemekana geçilir, mayo çıkarılır. Çarşaf veya havlu sarınıp dinlenilir.</p> <p>e) Giysiler giyilir.</p>		
YARDIMCI ARAÇLAR	Havuz(içte tutunma kollu, basamaklı), Havuz tesisatı, ayak dezenfekte kanalı, kurnalar, WC.	Soyunma kabini, gardrop, şezlonglar, sedirler, hamam taşı, mayo, havlu, çarşaf.	
DEĞİŞİKLİKLER		ZAM.: Değişken. SÜR.: Havuz banyosu 20-30 dak Tüm mekanların kullanımını 90-120 dak.	

EK 6

AVRUPADAN BİR ÖRNEK,FRANSADA MADEN SUYU POTANSİYELİ VE ÜLKE GENELİNDE DAĞILIMI

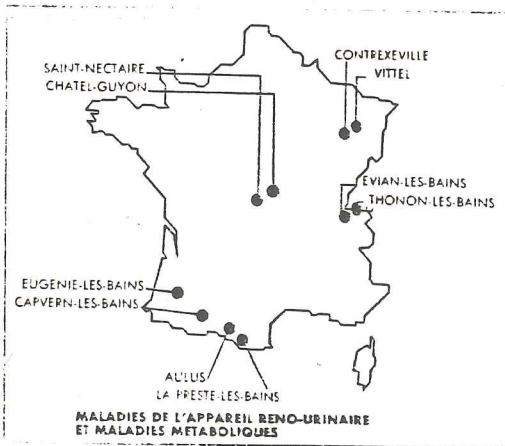
EK 6.1. FRANSADA MADEN SUYU POTANSİYELİ

Doktorların klasik tedaviyle çözümleyemedikleri sağlık problemlerinin termal istasyonlarda tedavilerinin başarıyla yapıldığı bilinmektedir.Özellikle romatizmal hastalıklar başta gelmektedir.Fransada da kaplıca olayı bu çerçeve içinde değerlendirilmektedir.

Her yıl Fransada 600.000'den fazla hasta termal istasyonlarda şifa aramaktadırlar.Kaplıca turizmi bir hayli gelişmiş olan Fransada en bilinen termal istasyon Dax'dır.55.000'den fazla küristin bir yılda bu kaplıcadan yararlandığı kayıtlara geçmiştir.

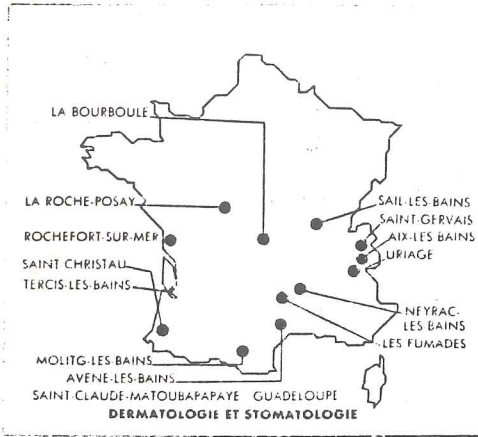
Tüm gelişmişliğine rağmen Fransa kaplıca doktorları gene de kaplıcaların hastaya ne şekilde sağlık verdiğini tam anlamıyla anlayamadıklarını söylemektedirler.

EK 6.2. FRANSA KAPLICALARI ENDİKASYON CETVELİ VE HARİTALARI

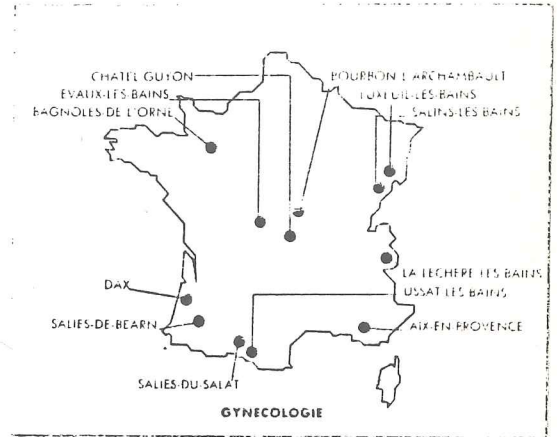

Şekil: 21-Böbrek, idraryolları ve metabolizmayla ilgili hastalıkların tedavi edildiği yerler.(1)

(1) France Pays De La Santé, a.g.e., S.l.

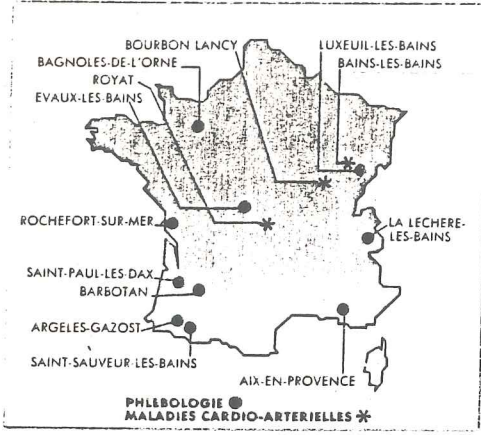

Şekil: 22-Deri hastalıklarının tedavi edildiği yerler

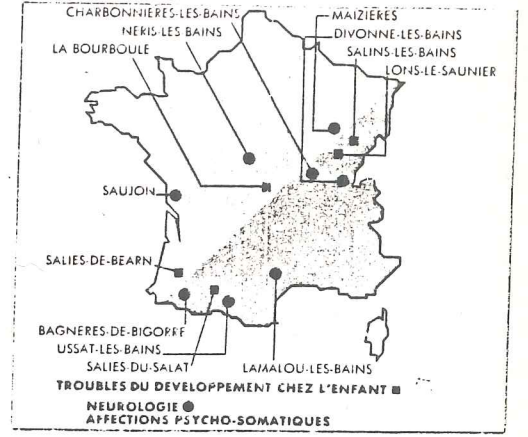

Şekil: 23-Kadın hastalıklarının tedavi edildiği yerler

Termal İstasyonlar	Rakım	Sezonu	Otel sayısı	Oda - Yatak	Kamping	Cocuk evleri	Termal hastane	Hazimsizlik	Romatizma	Böbrek hast.	Deri hast.	Damar hast.	Kalp ve dol.	Sinir hast.	Psiko som. has.	Gelis. bozukluğu	Suluk yolları	Jinekoloji	Gazino	Animasyon	Tenis - Golf	Binacılık	Havuz	
SAIL-LES-BAINS (Loire)	310	15/5-30/9	1	20	•																T		N	
SAINT-AMAND-LES-EAUX (Nord)	37	1/4-15/12	8		•																T		PN	
SAINT-CHRISTAU (Pyrénées Atlantiques)	320	1/4-31/10	7	200ch	•																T		P	
SAINT-CLAUDE-MATOUBAPAPAYE (Guadeloupe)	828	1/1-31/12	5	7																	T		PN	
SAINT-GERVAIS (Haute-Savoie)	900	23/4-30/9	44	6000 lits	•	•															T		PN	
SAINT-HONORE-LES-BAINS (Nièvre)	300	23/3-27/9	300 ch	600 ch	•	•															T		P	
SAINT-LAURENT-LES-BAINS (Ardèche)	750																							
SAINT-NECTAIRE (Puy-de-Dôme)	700	25/5-30/9	10	170																	T			
SAINT-PAUL-LES-DAX (Landes)	13	3/2-30/11	6	50																		T		PN
SAINT-SAUVEUR-LES-BAINS (Hautes-Pyrénées)	720	15/5-30/9	14	500	•																T		P	
SALIES-DE-BEARN (Pyrénées-Atlantiques)	54	2/1-31/12	13	70	•	•															T		P	
SALIES-DU-SALAT (Haute-Garonne)	300	2/5-25/10	3	50	•	•															T		PN	
SALINS-LES-BAINS (Jura)	354	1/2-30/11	3	33																	T		P	
SANTENAY-LES-BAINS (Côte-d'Or)	220	1/2-31/12	3																		T		P	
SAUBUSSE (Landes)	10	10/3-27/11	3	10																	T		N	
SAUJON (Charente-Maritime)	7	1/1-31/12	15	65	•																T			
TERCIS-LES-BAINS (Landes)	42	6/1-14/12	3	80 lits	•																T		P	
THONON-LES-BAINS (Haute-Savoie)	425	6/1-22/12	39	1400 ch	•																T		PN	
URIAGE (Isère)	414	1/4-25/10	16		•	•															TG		P	
USSAT-LES-BAINS (Ariège)	485	1/4-31/10	4	50	•	•															T		P	
VALS-LES-BAINS (Ardèche)	250	1/1-31/12	14	150	•	•															T		PN	
VERNET-LES-BAINS (Pyrénées-Orientales)	650	1/1-31/12	10	152	•																T		P	
VICHY (Allier)	263	1/1-31/12	170	250	•	•															TG		PN	
VITTEL (Vosges)	335	1/1-31/12	21	500 ch	•	•															TG		P	
ZIGLIARA (Corse du Sud)	260	15/6-15/10	3																					N

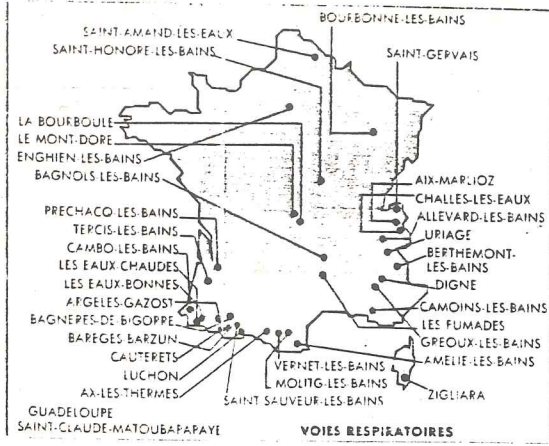

Şekil: 24-Kalp ve damar hastalıklarının tedavi edildiği yerler

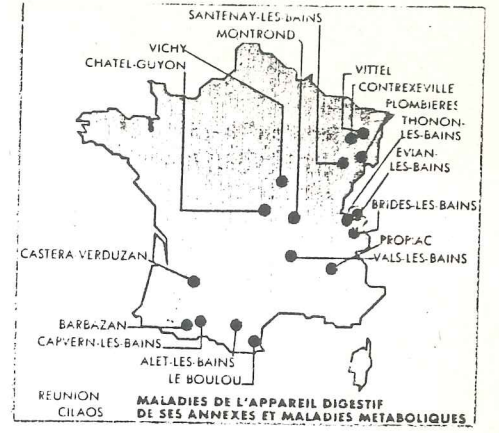

Şekil: 25-Çocuklarda gelişme sorunları, psikosomatik ve sinirsel sorunların tedaviler.

Termal İstasyonlar	Rakım	Sezonu	Otel sayısı	Oda - Yatak	Kamping	Çocuk evleri	Termal hastane	Hazımsızlık	Roma tizma	Böbrek hast.	Deri hast.	Damar hast.	Kalp ve döl.	Sinir hast.	Psiko som.hast.	Gelis. bozukluğu	Suluk yolları	Jinekoloji	Gazino	Animasyon	Tenis - Golf	Binacılık	Havuz
BOURBOULE (La) (Puy-de-Dôme)	850	2/5-30/9	42	1200	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	T	P	
BRIDES-LES-BAINS SALINS-LES-THERMES (Savoie)	580	7/4-30/10	23	200	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	T	P	
CAMBO-LES-BAINS (Pyrénées-Atlantiques)	70	1/2-22/12	15	400ch	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	T	P	
CAMOINS-LES-BAINS (Bouches-du-Rhône)	200	31/3-19/12		3	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	T	N	
CAPVERN-LES-BAINS (Hautes-Pyrénées)	450	1/5-22/10	28	220	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	TG		
CASTERA-VERDUZAN (Gers)	119	1/5-31/10	2	10	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	T		
CAUTERETS (Hautes-Pyrénées)	1000	1/1-31/12	49	2000	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	T		
CHALLES-LES-EAUX (Savoie)	310	3/5-26/9	12	500ch	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	T	PN	
CHARBONNIERES-LES-BAINS (Rhône)	277	1/1-31/12	4		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	T	P	
CHATEAUNEUF-LES-BAINS (Puy-de-Dôme)	380	2/5-30/9	7	22	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	T	N	
CHATEL-GUYON (Puy-de-Dôme)	430	25/4-5/10	66	400	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	T	P	
CHAUDS-AIGUES (Cantal)	750	27/4-18/10	11	30	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	T	P	
CILAOS (Réunion)	1124		4		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	T	P	
CONTREXEVILLE (Vosges)	350	20/4-10/10	13	300ch	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	T	PN	
CRANSAC (Aveyron)	292	15/4-21/10	6		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	T		
DAX (Landes)	12	1/1-31/12	59	1200ch	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	T	P	
DIGNE (Alpes de Haute-Provence)	609	3/3-6/12	14	250	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	T	PN	
DIVONNE-LES-BAINS (Ain)	504	1/1-31/12	23	110	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	TG	PN	
EAUX-BONNES (Les) (Pyrénées-Atlantiques)	750	15/5-30/9	4		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	T		
EAUX-CHAUDS (Les) (Pyrénées-Atlantiques)	675	1/1-31/12	6		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	T		
ENGHIEN-LES-BAINS (Val-d'Oise)	45	1/1-31/12	6		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	TG	PN	
EUGENIE-LES-BAINS (Landes)	85	1/3-29/11	7	150ch	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	T	P	
EVAUX-LES-BAINS (Creuse)	450	1/4-22/10	8	60	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	TG	PN	
EVIAN-LES-BAINS (Haute-Savoie)	375	17/2-30/11	42		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	TG	PN	
FUMADES (Les) (Gard)	200	1/4-31/10	4	18	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	T		

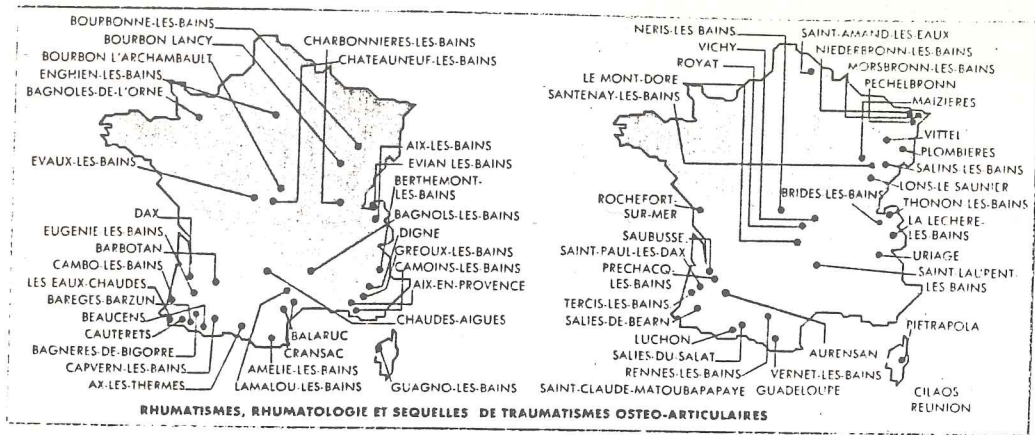

Şekil: 26-Solunum yolları hastalıklarının tedavi edildiği yerler

Şekil: 27-Sindirim sistemiyle ilgili rahatsızlıkların tedavi edildiği yerler

Termal İstasyonlar	Rakım	Sezonu	Otel sayısı	Oda - Yatak	Kamping	Cocuk evleri	Termal hastane	Hazımsızlık	Roma tizma	Böbrek hast.	Deri hast.	Damar hast.	Kalp ve dal.	Stir hast.	Psiko som. has.	Geliş. bozukluğu	Suluk yolları	Jinekoloji	Gazino	Animasyon	Tenis - Golf	Binacılık	HAVUZ					
GREOUX-LES-BAINS (Alpes-de-Haute-Provence)	400	1/2-22/12	18	1200 ch	•			•												•	T	•	PN					
GUAGNO-LES-BAINS (Corse du Sud)	430	5/5-31/10																										
ISOLACCIO-DI-FIUMOPBO PIETRAPOLA (Haute-Corse)	120	15/3-15/12	1																			•	T	•	PN			
LAMALOU-LES-BAINS (Hérault)	200	1/1-31/12	8	34	•																	•	T	P				
LECHERE-LES-BAINS (La) (Savoie)	440	1/2-31/10	13	500																								
LONS-LE-SAUNIER (Jura)	255	5/5-18/10	10		•	•																	•	T	P			
LUCHON (Haute-Garonne)	630	26/3-21/10	67	2000	•	•																•	TG	•	P			
LUXEUIL-LES-BAINS (Haute-Saône)	302	7/4-25/10	8	172	•	•																	•	T	P			
MAIZIERES (Côte-d'Or)	350	1/3-30/11																										
MOLITG-LES-BAINS (Pyrénées-Orientales)	500	1/4-30/11	7	500 ch																				•	TG	•	PN	
MONT DORE (Le) (Puy-de-Dôme)	1050	15/5-30/9	70	400	•	•																		•	TG			
MONTROND (Loire)	356	15/5-15/9	5		•																			•	TG	P		
MORSBRONN-LES-BAINS (Bas-Rhin)	183	1/1-31/12	8																									
NERIS-LES-BAINS (Allier)	360	3/5-24/10	473 ch	280	•	•																		•	TG	•	P	
NEYRAC-LES-BAINS (Ardèche)	390	5/5-30/9	1	25	•																				T			
NIEDERBRONN-LES-BAINS (Bas-Rhin)	192	1/1-31/12	16	70	•	•																			•	T	•	PN
PECHELBRONN (Bas-Rhin)	175	17/3-6/12	2	3	•																				T			
PLOMBIERES (Vosges)	450	2/5-30/9	36	340	•																				•	T	•	P
PRECHACQ-LES-BAINS (Landes)	20	30/3-8/11	3		•																				•	T	•	P
PRESTE-LES-BAINS (La) (Pyrénées-Orientales)	1130	1/4-11/11	14	300ch	•																				•	T	P	
PROPIAC (Drôme)	360	21/4-11/10																										
RENNES-LES-BAINS (Aude)	311	1/4-16/11	3		•																							
ROCHFORT-SUR-MER (Charente-Maritime)	10	3/2-20/12	310 ch	230 lits	•																				•	T	•	PN
ROCHE-POSAY (La) (Vienne)	75	1/1-31/12	11	350	•	•																			•	T	•	N
ROYAT (Puy-de-Dôme)	456	1/4-28/10	41	1500 ch	•	•																			•	TG	•	

Şekil: 28-Romatizmal hastalıklar, kemik ve eklem rahatsızlıklarının tedavi edildiği yerler

Termal İstasyonlar	Rakım	Sezonu	Otel sayısı	Oda - Yatak	Kamping	Cocuk evleri	Termal hastane	Hazımsızlık	Romatizma	Böbrek hast.	Deri hast.	Damar hast.	Kalp ve dal.	Sinir hast.	Psiko som.has.	Gelis.bozukluğu	Suluk yolları	Jinekoloji	Gazino	Animasyon	Tenis - Golf	Binicilik	Havuz
AIX-EN-PROVENCE (Bouches-du-Rhône)	177	1/1-31/12	43	2280 ch	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
AIX-LES-BAINS (Savoie)	250	1/1-31/12	99	5000 ht	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
AIX-VALENTIGNY (Savoie)	250	1/1-31/12	99	5000 ht	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ALET-LES-BAINS (Aude)	206	12/5-30/9	2	30	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ALLEVARD-LES-BAINS (Isère)	475	16/5-24/9	31	997	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
AMELIE-LES-BAINS (Pyrénées-Orientales)	230	15/1-22/12	39	2000 ch	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ARGELES-GAZOST (Hautes-Pyrénées)	460	1/6-30/9	44	120	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
AULUS (Aniège)	778	15/6-30/9	5	20	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
AURENSAN (Gers)	250	1/6-30/10			•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
AVENE-LES-BAINS (Hérault)	350	5/5-19/10			•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
AX-LES-THERMES (Aniège)	725	3/3-31/12	28	384	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
BAGNERES-DE-BIGORRE (Hautes-Pyrénées)	550	5/5-25/10	24	300	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
BAGNOLES-DE-L'ORNE (Orne)	240	26/4-30/9	57	3500 ch	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
BAGNOLES-LES-BAINS (Lozère)	913	21/4-25/10	5	120	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
BAINS-LES-BAINS (Vosges)	310	16/4-11/10	12	300	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
BALARUC (Hérault)	0	24/2-13/12	11	2000	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
BARBEZAN (Haute-Garonne)	460	10/5-20/10	4	30 ch	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
BARBOTAN (Gers)	130	1/2-22/12	33	500	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
BARÈGES-BARZUN (Hautes-Pyrénées)	1235	15/5-4/10	12	500	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
BEAUCENS (Hautes-Pyrénées)	480	1/6-5/10	5	27	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
BERTHEMONT-LES-BAINS (Alpes-Maritimes)	1000	5/5-18/10	4	4	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
BOULOU (Le) (Pyrénées-Orientales)	89	15/1-22/12	13	150 ch	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
BOURBON LANCY (Saône et Loire)	240	9/4-11/10	14	210 ch	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
BOURBON L'ARCHAMBAULT (Allier)	250	15/1-15/12	11	170	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
BOUÏBONNE-LES-BAINS (Haute-Marne)	270	1/3-30/11	1500 ch		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•

EK 7

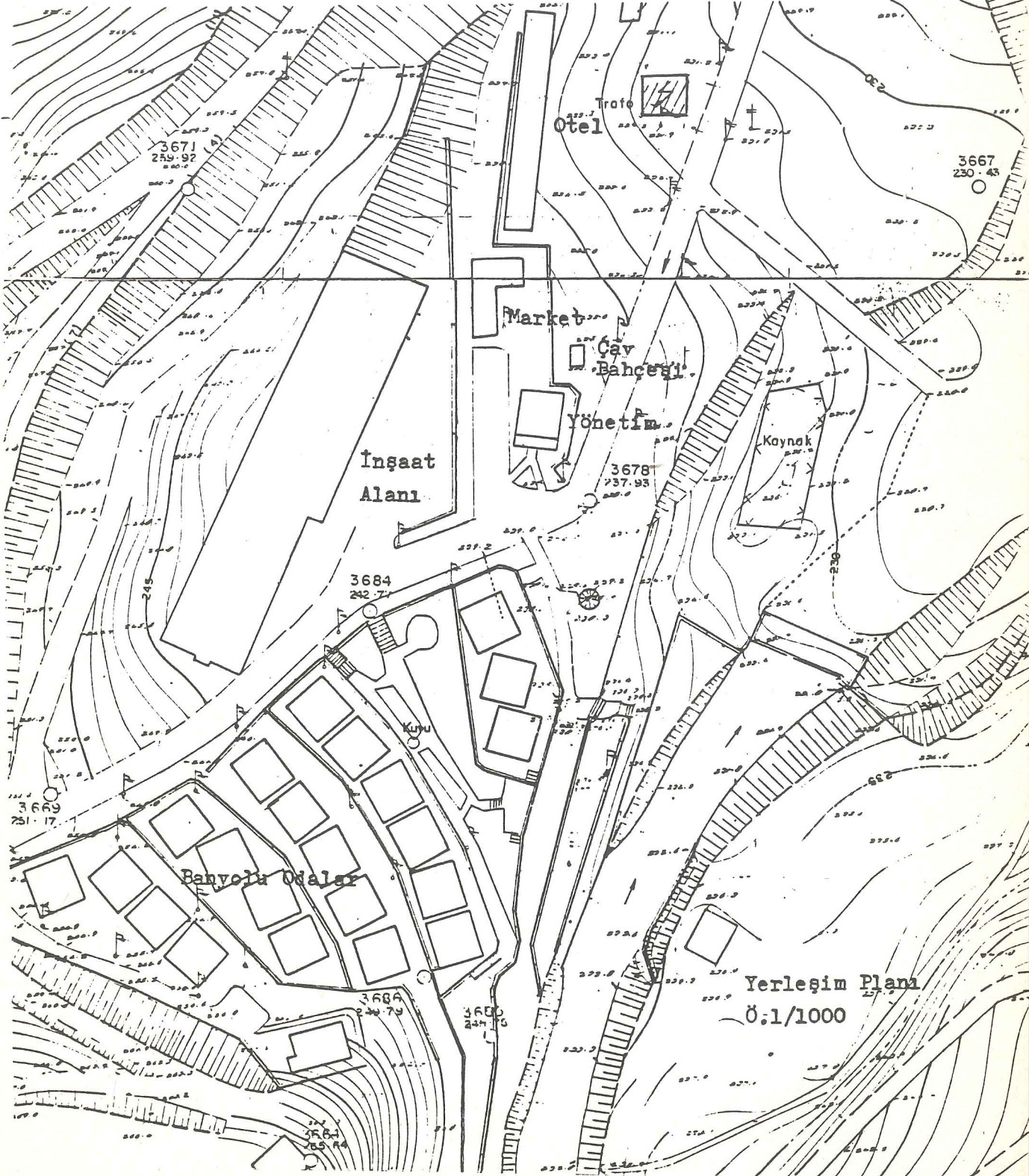
SALİHLİ KURŞUNLU KAPLICALARI ÖNERİ PROJE

EK 7.1. SALİHLİ KURŞUNLU KAPLICALARI

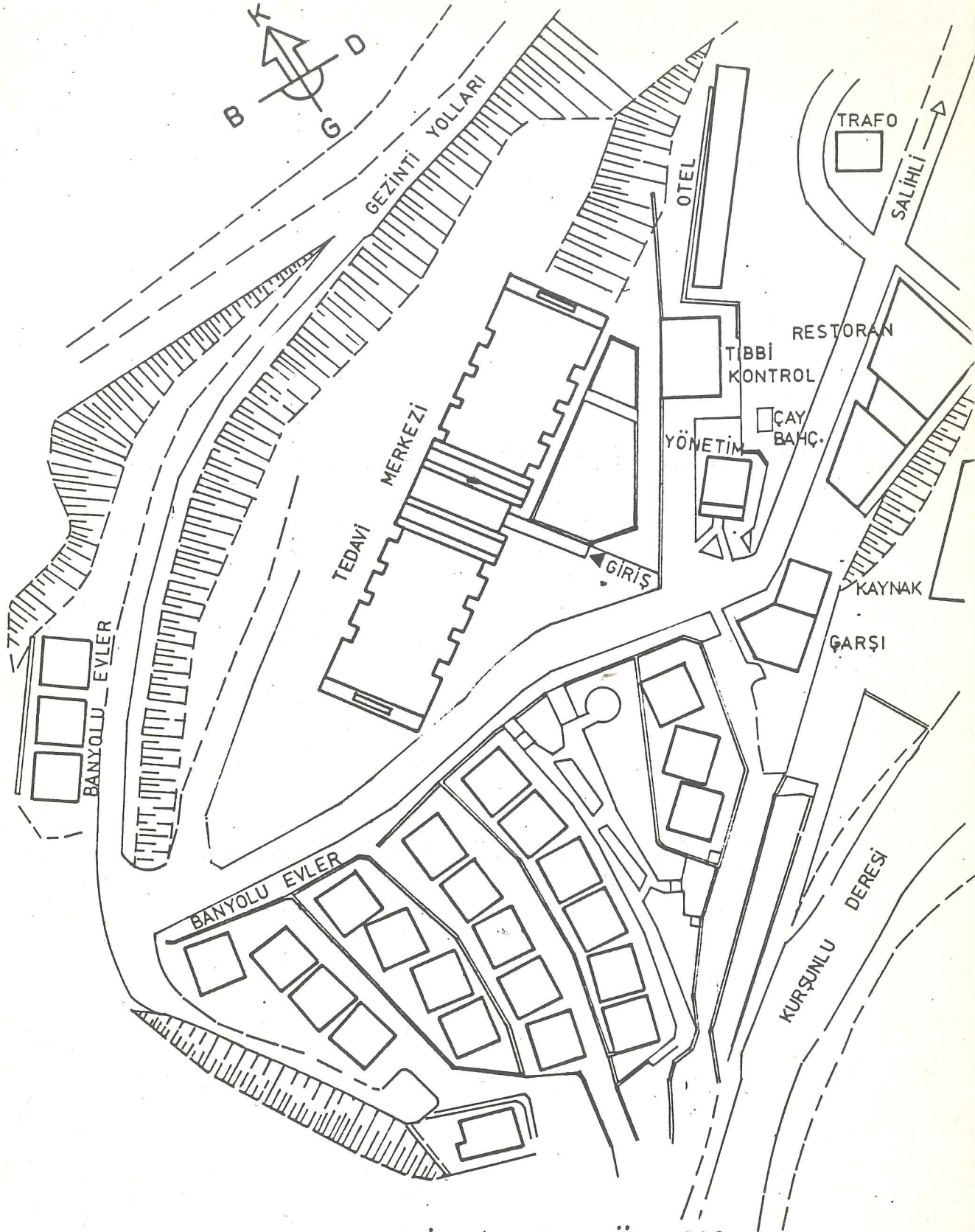
Ege bölgesinin büyük şehirlerinden Manisa, kaplıcalarıyla da tanınmış bir şehirdir. Manisanın gelişmiş ilçelerinden Salihli, Kurşunlu kaplıcaları ile önemli termal merkezlerden biridir. Şehir merkezine 3 km. uzaklıkta olan Kurşunlu kaplıcaları sakın, ormanlık bir vadiye yer almaktadır. Yörece rağbet gören kaplıca yaz ve kış % 100 doluluk oranı ile özellikle yerli küristlere hizmet vermektedir. Tesislerin henüz istenilen düzeyde olmaması yabancı termal turizmine açılması yolunda engel oluşturmaktadır. Boz dağların Salihli Kurşunlu kaplıcalarına 25 km. uzaklıkta olması, yörenin gelecekte dağcılık, kış sporları ve termal turizm yönünden gelişme şansını çoğaltmaktadır.

Kurşunlu kaplıcaları şu andaki durumuyla gereken düzeyin altındadır. Banyolu odalarla ve bir oteli ile küristlere kaplıca hizmeti vermeye çalışmaktadır. Herhangibir şekilde tıbbi kontrol ve sağlık hizmeti verilememesi, günübirlik kullanım olanaklarının olmaması ve banyolu odalardan başka tesis olmaması belirgin eksikliklerdendir. Gerekli yatırımlar şu andaki eksikliklere rağmen % 100 doluluk oranı ile çalışan Kurşunlu kaplıcalarını Ege bölgesinin en büyük kaplıcalarından biri yapacaktır.

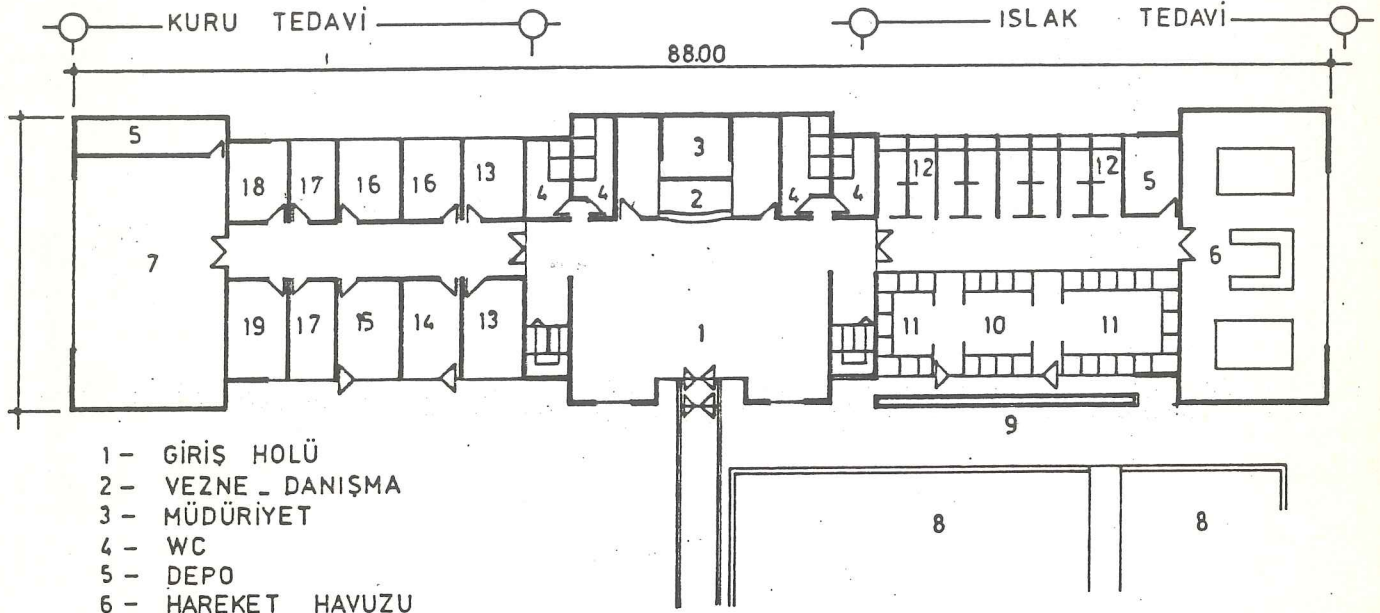
EK 7.2. SALİHLİ KURŞUNLU KAPLICALARI MEVCUT DURUM

EK 7.3. SALIHLI KURŞUNLU KAPLICALARI ÖNERİ PROJESİ

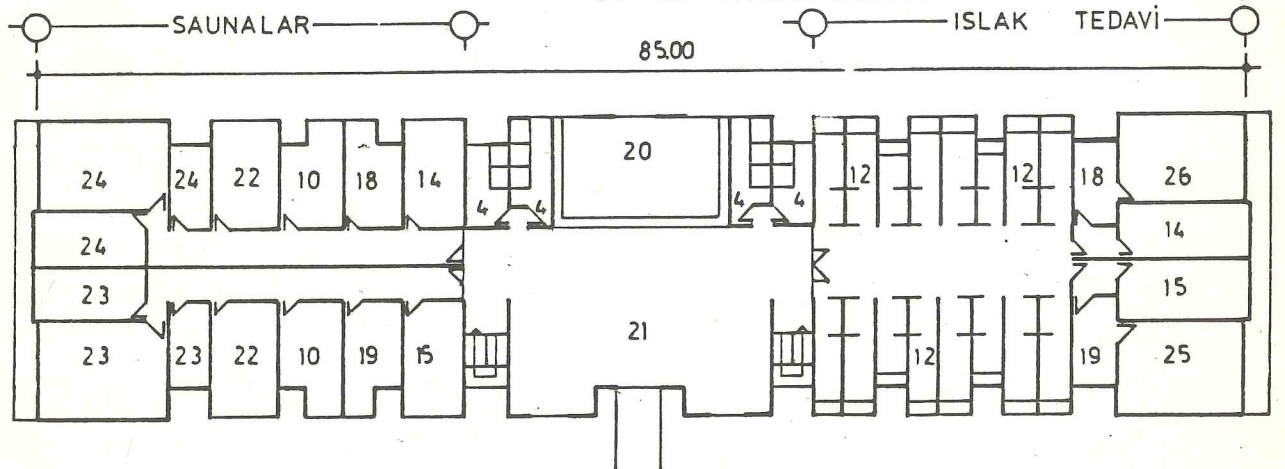
YERLEŞİM PLANI Ö 1/1000

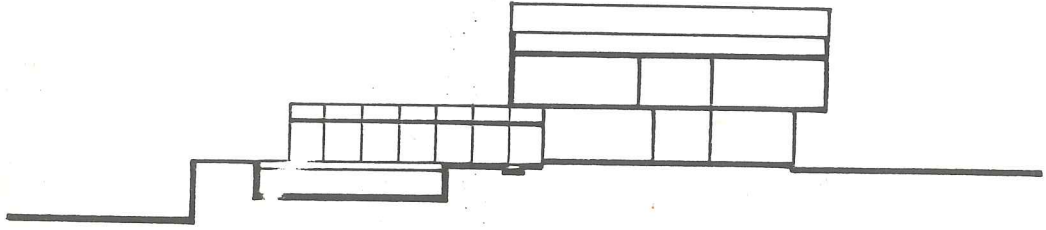
TEDAVİ MERKEZİ ZEMİN KAT P.

Ö.1/500

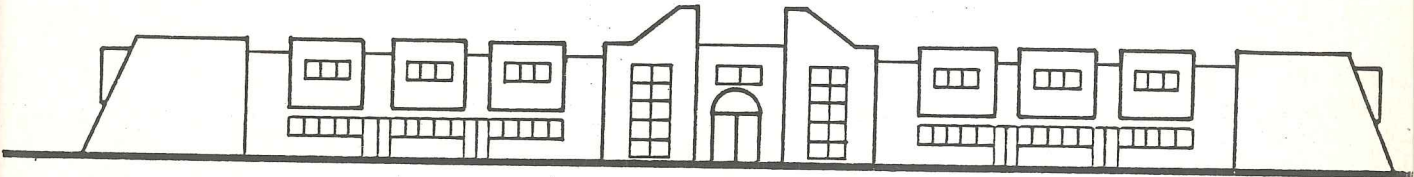
- 19 - K. SOYUNMA ODASI
 20 - BÜFE
 21 - DİNLENME SALONU
 22 - ŞOK HAVUZU
 23 - K. SAUNALARI
 24 - E. SAUNALARI
 25 - K. BUHAR BANYOSU
 26 - E. BUHAR BANYOSU

TEDAVİ MERKEZİ 1. KAT P. Ö.1/500

KESİT Ö.1/500

GİRİŞTEN GÖRÜNÜŞ Ö.1/500

KAYNAKLAR

KİTAPLAR

- ÇEKİRGE, Nevin., Kaplıcalardaki Kür Ve Rekreasyon Birimlerinin Planlaması Ve Tasarımı İçin Bir Metod, Türkiye'ye Yönelik Bir Uygulama, Kent Matbaası, Ankara, 1982.
- GLAUS, Otto., Planen und Bauen Moderner Heilbäder, Printed in Germany, 1975.
- AVŞAROĞLU, M., Termalizm ve Klimatizm I., Türkiye Kaplıcaları ve İçmeleri Kılavuzu, Ankara: Güneş Matbaacılık T.A.Ş. 1968.
- KAHRAMAN, Nüzhet., Türkiye'de Sağlık Turizmi, Ankara: T.C. Turizm Bankası A.Ş. Proje Değerlendirme Grup Başkanlığı, 1978.
- FABIAN, D., Aquatic Buildings Bader Bauten.
- ÖZDÖNMEZ, F., Kaplıca Tesislerinde Tasarım ve Yapıma Yönelik Yaklaşım İlkeleri, Yıldız Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1990.
- HÖCKERT, M., SCHÖNFELD, G., Sauna, Berlin, 1990.

DERGİLER-RAPORLAR

- Tıbbi Ekoloji ve Hidro-Klimatoloji Dergisi, 1. Ulusal Balneoloji Sempozyumu, Özel Sayısı, Cild:2, Sayı:2-3, 1984
- KARAGÜLLE, Z., Yalova Termal Maden Suyunun Faydalı Olduğu Hastalıklar, İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Tıbbi Ekoloji ve Hidro-Klimatoloji Anabilim Dalı. 1989, Sayı 282/89
- Federation Internationale du Thermalisme et du Climatisme (FİTEC): Uluslararası Termalizm ve Klimatizm Federasyonu.
- ÇEKİRGE, Nevin., Almanya'daki Kaplıca ve Kür Merkezleri Konusunda Araştırma Raporu. T.T.B. Planlama Dairesi Bşk., Ankara, 1976.
- ÇEKİRGE, Nevin., Avusturya'daki Kaplıca ve Kür Merkezleri Konusunda Bir Araştırma. T.T.B. Planlama Dairesi Bşk., Ankara.
- ARKİTEKT, Sayı 356, İstanbul, 1974.
- MİMARLIK, Sayı 89/2, Ankara, 1989.
- MİMARLIK, Sayı 87/4, Ankara, 1987.
- Balçova Kaplıcaları Projeleri, İzmir İl İmar Müdürlüğü, İzmir, 1990.

III

- Le Quotidien De Paris, Paris, 1991.
- Catalogue 10e Thermalies, Paris, 1991.
- Club Med, Verona, 1989.
- Sud Ouest, France, 1991.
- France Pays De La Santé, Fédération Thermale et Climatique Française, Paris, 1986.
- Turban Yalova Termal Tesisleri Tanıtım Broşürü.
- Türk Hava Yolları Vakıf Magazin Dergisi, İstanbul, 1988.
- Balçova Kaplıcaları Tesisleri İşletmesi Tanıtım Broşürü.
- Salihli Kurşunlu Kaplıcaları Projeleri, Salihli Belediyesi İmar Müdürlüğü, Manisa, 1991.

İsmail ÇINAR

1954 yılında İstanbul'da doğdu. 1965 yılında Melahat Şefizade İlkokulu'nu, 1973 yılında Fenerbahçe Lisesi'ni bitirdi. 1974 yılında İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü'nde 1 yıl okuduktan sonra, 1975 yılında Yıldız Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Gece Bölümü'ne girdi ve 1984 yılında mezun oldu. 1988 yılına kadar serbest mimar olarak çalıştıktan sonra, aynı yıl Yıldız Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimari Tasarım Bölümü'nde Yüksek Lisans programına girdi. 1990 yılından beri bir kamu bankasında mimar olarak çalışmalarına devam etmektedir.

